

2016/2017

Informator

Wydziału

Duszpasterstwa

Dzieci i Młodzieży

Kurii

Metropolitalnej

Warszawskiej

dla katechetów

Wydawnictwo
Archidiecezji
Warszawskiej

WYDZIAŁ DUSZPASTERSTWA DZIECI I MŁODZIEŻY KURII METROPOLITALNEJ WARSZAWSKIEJ

ul. Miodowa 17/19, 00-246 Warszawa
tel.: 22 531 72 21; e-mail: mprzybylski@mkw.pl
czynny od poniedziałku do piątku w godz. 9.00 – 14.00,
w czwartki dodatkowo w godz. 16.00 – 18.00

Ks. kanonik dr Marek Przybylski – Dyrektor Wydziału Duszpasterstwa Dzieci i Młodzieży

tel.: 22 531 72 23, tel. kom.: 792 439 050, e-mail: mprzybylski@mkw.pl;
przyjmuje w siedzibie Wydziału od poniedziałku do piątku
w godz. 10.00 – 13.00, w czwartki dodatkowo w godz. 16.00 – 18.00.

Do kompetencji Dyrektora Wydziału należy m.in.:

- planowanie, organizacja i nadzór nad pracą katechetyczną w archidiecezji;
- systematyczne przeprowadzanie wizytacji katechetycznych w parafiach;
- przygotowywanie pisemnych skierowań katechetów do pracy w placówkach oświatowych oraz ich wycofywanie;
- troska o odpowiednią formację katechetów;
- utrzymywanie kontaktów z władzami oświatowymi, instytucjami rządowymi i samorządowymi nadzorującymi oświatę, a także poszczególnymi placówkami oświatowymi.

s. mgr Teresa Janek USJK – Sekretariat Wydziału Duszpasterstwa Dzieci i Młodzieży

tel. 22 531 72 21; przyjmuje w siedzibie Wydziału
od poniedziałku do piątku w godz. 9.00 – 14.00,
w czwartki dodatkowo w godz. 16.00–18.00.

ks. kanonik mgr Paweł Sobstyl – Wizytator nauczania religii i rejonowy duszpasterz młodzieży w REJONIE CENTRALNYM oraz Wizytator w szkołach specjalnych

przyjmuje w siedzibie Wydziału
w piątki w godzinach 9.00 – 14.00,
w czwartki dodatkowo w godz. 16.00 – 18.00.

tel.: 22 531 72 26, tel. kom.: 602 315 705,
e-mail: pawelsobstyl@gmail.com;

**ks. mgr Jacek Laskowski – Wizytator nauczania religii
i rejonowy duszpasterz młodzieży w REJONIE POŁUDNYM
oraz Diecezjalny Duszpasterz Wolontariatu AW**

przyjmuje w siedzibie Wydziału
w poniedziałki w godzinach 9.00 – 14.00,
w czwartki dodatkowo w godz. 16.00 – 18.00.
tel.: 22 531 72 26, tel. kom.: 796 629 409,
e-mail: lasjacek@gmail.com;

**ks. mgr Krzysztof Adamski – Wizytator nauczania religii
i rejonowy duszpasterz młodzieży w REJONIE POŁUDNIOWYM**

przyjmuje w siedzibie Wydziału w czwartki w godzinach 9.00 – 14.00,
w czwartki dodatkowo w godz. 16.00 – 18.00.
tel.: 22 531 72 26, tel. kom.: 508 542 642,
e-mail; adasztof@wp.pl

**ks. mgr lic. Tomasz Zaperty – Wizytator nauczania religii
w REJONIE ZACHODNIM i Diecezjalny Duszpasterz Młodzieży**

przyjmuje w siedzibie Wydziału we wtorki w godzinach 9.00 – 14.00,
w czwartki dodatkowo w godz. 16.00 – 18.00.
tel.: 22 531 72 26, tel. kom.: 609 458 204,
e-mail: xtomaszzaperty@gmail.com;

Do kompetencji rejonowego wizytatora katechetycznego i rejonowego duszpasterza młodzieży należy m.in.:

- systematyczne przeprowadzanie wizytacji nauczania religii w placówkach oświatowych w podległych sobie rejonach katechetycznych w porozumieniu z proboszczem parafii i dyrektorem szkoły;
- dbanie o należyty poziom nauczania religii w szkole i dobre relacje ze środowiskiem nauczycielskim, rodzicami i uczniami;
- prowadzenie dokumentacji, związanej z formacją permanentną katechetów;
- organizowanie olimpiad, konkursów, rekolekcji, dni skupienia adwentowego i wielkopostnego, warsztatów itp.;
- przygotowywanie pomocy katechetycznych i materiałów formacyjnych;

- troska o duszpasterstwo katechetów świeckich na poziomie rejonu;
- współpraca z dekanalnymi animatorami duszpasterstwa dzieci i młodzieży;
- koordynowanie działań organizacji, duszpasterstw, stowarzyszeń i ruchów skupiających dzieci i młodzież oraz troska o formację służby liturgicznej dzieci i młodzieży.

ks. kanonik dr Sylwester Jeż – Kościelny Kurator szkół katolickich, Dyrektor Centrum Edukacyjnego Archidiecezji Warszawskiej im. Piotra Skargi

tel. 22 631 90 20;

przyjmuje w siedzibie Katolickiego Zespołu Edukacyjnego im. ks. Piotra Skargi w Warszawie, przy ul. gen. Józefa Bema 73/75. Do kompetencji Kościelnego Kuratora szkół katolickich należy planowanie, organizacja i wizytowanie szkół katolickich, znajdujących się na terenie Archidiecezji Warszawskiej.

DIECEZJALNI WIZYTATORZY NAUCZANIA RELIGII

ks. kanonik dr Marek Przybylski

ks. kanonik dr Sylwester Jeż

**REJONOWI WIZYTATORZY NAUCZANIA RELIGII
REJONOWI DUSZPASTERZE MŁODZIEŻY
W ROKU SZKOLNYM 2016/2017**

Biskup diecezjalny powołuje rejonowych wizytatorów katechizacji. Ich zadaniem jest pomoc nauczycielom religii w pracy, a także czuwanie nad realizacją programu katechetycznego w podległych sobie rejonach. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 14 kwietnia 1992 roku w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w szkołach publicznych stanowi w § 11.1: *Do wizytowania lekcji religii upoważnieni są odpowiednio wizytatorzy wyznaczeni przez biskupów diecezjalnych Kościoła Katolickiego, właściwe władze Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego oraz władze zwierzchnie innych kościołów i związków wyznaniowych.* Lista tych osób jest przekazana do wiadomości organom sprawującym nadzór pedagogiczny.

Koordynatorem pracy rejonowych wizytatorów, rejonowych duszpasterzy młodzieży jest Dyrektor Wydziału Duszpasterstwa Dzieci i Młodzieży – ks. kanonik dr Marek Przybylski.

REJON CENTRALNY

Ks. kanonik mgr Paweł Sobstyl

Miejsce zamieszkania wizytatora rejonowego –

parafia Wniebowstąpienia Pańskiego w Warszawie

Rejon 1. (dekanaty: **staromiejski, śródmiejski**)

Miejsce szkoleń – Kuria Metropolitalna Warszawska

Miejsce skupień – parafia Najświętszego Zbawiciela w Warszawie

Rejon 2. (dekanaty: **mokotowski, ursynowski, wilanowski**)

Miejsce szkoleń i skupień – parafia NMP Matki Miłosierdzia na Stegnach w Warszawie

REJON PÓŁNOCNY

Ks. mgr Jacek Laskowski

Miejsce zamieszkania wizytatora rejonowego –

parafia Zesłania Ducha Świętego w Warszawie na Słodowcu

Rejon 4. (dekanaty: **jelonkowski, wolski, lasecki**)

Miejsce szkoleń i skupień – parafia Bogurodzicy Maryi w Warszawie na Jelonkach

Rejon 5. (dekanaty: **bielański, ochocki, żoliborski, kampinoski**)

Miejsce szkoleń i skupień – parafia Zesłania Ducha Świętego w Warszawie na Słodowcu

REJON POŁUDNIOWY

Ks. mgr Krzysztof Adamski

Miejsce zamieszkania wizytatora rejonowego –

Dom Formacyjny WMSD - Podkowa Leśna ul. Jodłowa 3

Rejon 6. (dekanaty: **czerski, konstanciński, piaseczyński, warecki**)

Miejsce szkoleń i skupień – parafia Św. Anny w Piasecznie

Rejon 7. (dekanaty: **grójecki, mogielnicki, tarczyński**)

Miejsce szkoleń – Rodzinne Centrum Edukacyjne w Grójcu

Miejsce skupień – parafia Miłosierdzia Bożego w Grójcu

REJON ZACHODNI

Ks. mgr lic. Tomasz Zaperty

Miejsce zamieszkania wizytatora rejonowego –

parafia Matki Bożej Fatimskiej w Warszawie – Ursusie

Rejon 3. (dekanaty: **pruszkowski, raszyński, ursuski**)

Miejsce szkoleń i skupień – parafia Opatrzności Bożej w Warszawie
na Rakowcu

Rejon 8. (dekanaty: **błoński, brwinowski, grodziski**)

Miejsce szkoleń i skupień – parafia Św. Anny w Grodzisku
Mazowieckim

WIZYTATORZY SZKÓŁ KATOLICKICH

ks. kanonik dr Sylwester Jeż

ks. kanonik dr Marek Przybylski

KOŚCIELNY KURATOR SZKÓŁ KATOLICKICH

ks. kanonik dr Sylwester Jeż

DEKANALNI DUSZPASTERZE DZIECI I MŁODZIEŻY W ROKU SZKOLNYM 2016/2017

Dekanalni duszpasterze dzieci i młodzieży animują duszpasterstwo w podległych sobie dekanatach. W diecezjalnych inicjatywach duszpasterskich są współpracownikami rejonowego duszpasterza młodzieży i włączają się w inicjatywy podejmowane przez Wydział Duszpasterstwa Dzieci i Młodzieży.

Imię i Nazwisko	Dekanat	Telefon	REJON
Ks. mgr Paweł Jaworski	Biełański	606 368 744	PÓŁNOCNY
Ks. mgr Jarosław Nowakowski	Błoński	882 562 991	ZACHODNI
Ks. mgr Franciszek Urmański	Brwinowski	511 475 323	ZACHODNI
Ks. mgr Jakub Biernacki MIC	Czerski	22 727 35 61	POŁUDNIOWY
Ks. mgr Łukasz Przybylski	Grodziski	511 668 211	ZACHODNI
Ks. mgr Jarosław Sawicki	Grójecki	48 661 36 58	POŁUDNIOWY
Ks. mgr Mariusz Bagiński	Jelonkowski	512 150 185	PÓŁNOCNY
Ks. mgr Kamil Nowacki	Kampinoski	530 910 248	PÓŁNOCNY
Ks. mgr Paweł Kudlak	Konstanciński	601 232 642	POŁUDNIOWY
Ks. mgr Piotr Marchalewski	Lasecki	696 012 762	PÓŁNOCNY
Ks. mgr Grzegorz Pielaszek	Mogielnicki	519 855 956	POŁUDNIOWY
Ks. mgr Andrzej Krześciński	Mokotowski	22 215 46 85	CENTRALNY
Ks. mgr Krzysztof Hałaj	Ochocki	533 888 072	PÓŁNOCNY
Ks. mgr Piotr Strakowski	Piaseczyński	504 554 960	POŁUDNIOWY
Ks. mgr Tomasz Chruścik	Pruszkowski	888 129 009	ZACHODNI
Ks. mgr Marcin Kościucha	Raszyński	512 261 700	ZACHODNI
Ks. mgr Karol Aleksandrowicz	Staromiejski	605 538 577	CENTRALNY
Ks. Marcin Ośko	Śródmiejski	795 465 096	CENTRALNY
Ks. mgr Jarosław Śledź	Tarczyński	22 727 70 66	POŁUDNIOWY
Ks. mgr Piotr Janiszewski	Ursuski	518 680 158	ZACHODNI
Ks. mgr Zbigniew Sawiak	Ursynowski	886 719 060	CENTRALNY
Ks. mgr Piotr Pałac	Warecki	519 673 916	POŁUDNIOWY
Ks. mgr Mariusz Żołądkiewicz	Wilanowski	603 465 597	CENTRALNY
Ks. mgr Sławomir Starkowski	Wolski	602 267 122	PÓŁNOCNY
Ks. mgr Marek Traczyk	Żoliborski	608 121 742	PÓŁNOCNY

DORADCY METODYCZNI

Imię i nazwisko	Rejon/zakres działania	Miejsce pracy	Tel. kontaktowy	e-mail	Dyżur
<p style="text-align: center;">Dr Marzanna Dubieńska</p>	<p style="text-align: center;">m. st. Warszawa</p>	<p>Szkola Podstawowa nr 203 w Warszawie, ul. Ks. I. Skorupki 8, tel. 22 621 32 91</p>	<p style="text-align: center;">604 805 123</p>	<p style="text-align: center;">marzenadd@len.pl</p>	<p>miejsce i czas zostaną podane we wrześniu i zamieszczone na stronie internetowej www.wcies.edu.pl</p>
<p style="text-align: center;">mgr lic. Zofia Zawadzka</p>	<p>szkoły ponadgimnazjalne powiatu warszawskiego zachodniego</p>	<p>Zespół Szkół nr 1 ul. Łąki 2, 05-970 Błonie</p>	<p style="text-align: center;">503 846 973</p>	<p style="text-align: center;">zostaniznista@wp.pl</p>	<p>poniedziałek 15.00-16.30</p>
<p style="text-align: center;">mgr lic. Agnieszka Wieczorzewska -Perkins</p>	<p style="text-align: center;">m. st. Warszawa</p>	<p>XL L.O. im. S. Żeromskiego z oddziałami dwujęzycznymi, ul. Piatynowa 1, Warszawa</p>	<p style="text-align: center;">504 542 222</p>	<p style="text-align: center;">a_wieczorzewska@poczta.fm</p>	<p>miejsce i czas zostaną podane we wrześniu i zamieszczone na stronie internetowej www.wcies.edu.pl</p>
<p style="text-align: center;">Dr Beata Zielinska</p>	<p style="text-align: center;">m. st. Warszawa</p>	<p>Szkola Podstawowa nr 263 w ZS nr 52 w Warszawie, ul. Szegedyńska 11, tel. 22 834 54 23</p>	<p style="text-align: center;">509 936 774</p>	<p style="text-align: center;">bz.zielinska@gmail.com</p>	

Zespół doradców metodycznych służy pomocą katechetom w rozwiązywaniu problemów: dydaktycznych, metodycznych, wychowawczych oraz prawa oświatowego. Prowadzi różne formy doradztwa wspierającego katechetów w podwyższaniu kwalifikacji zawodowych oraz pracę w szkole. Wspomaga katechetów opracowujących szkolne i autorskie programy nauczania, projekty edukacyjne oraz szkolne systemy wychowania. Przeprowadza hospitacje – obserwacje koleżeńskie lekcji, prowadzonych przez katechetów ubiegających się o stopień awansu zawodowego.

EKSPERT DO EGZAMINÓW ZWIĄZANYCH Z AWANSEM ZAWODOWYM NAUCZYCIELI RELIGII

Dr Beata Zielińska	m. st. Warszawa	Szkoła Podstawowa nr 263 w ZS nr 52 w Warszawie, ul. Szegedyńska 11, tel. 22 834 54 23	509 936 774	bz.zielinska@gmail.com
-----------------------------------	--------------------	---	-------------	------------------------

PROGRAM ODPRAWY KATECHETYCZNEJ

30 sierpnia 2016 – wtorek – godz. 10.00 – 12.00

(dla księży proboszczów, księży diecezjalnych i zakonnych oraz braci zakonnych uczących w szkołach)

10.00 – Rozpoczęcie spotkania

- Wręczenie dekretów księżom – dekanalnym animatorom duszpasterstwa dzieci i młodzieży
- Wręczenie dyplomów zasłużonym katechetom – Jego Eminencja Kazimierz Kardynał Nycz Arcybiskup Metropolita Warszawski
- Wprowadzenie – Jego Eminencja Kazimierz Kardynał Nycz Arcybiskup Metropolita Warszawski

10.15 – Wykład inauguracyjny pt. „Wskazania papieża Franciszka do wykorzystania w duszpasterstwie parafialnym po Świątowych Dniach Młodzieży ” - Ks. prof. dr hab. Krzysztof Pawlina – Rektor Pańskiego Wydziału Teologicznego w Warszawie

10.45 – Wystąpienie Pani Aurelii Michałowskiej – Mazowieckiego Kuratora Oświaty

11.00 – Ks. kan. dr Marek Przybylski – Dyrektor Wydziału Duszpasterstwa Dzieci i Młodzieży – omówienie pracy katechetycznej w nowym roku szkolnym, formacja permanentna katechetów (księży, sióstr i braci zakonnych, świeckich), organizacja rekolekcji, podręczniki i pomoce katechetyczne, olimpiady i konkursy

11.50 – Słowo pasterskie i błogosławieństwo katechetów – Jego Eminencja Kazimierz Kardynał Nycz Arcybiskup Metropolita Warszawski

30 sierpnia 2016 – wtorek – godz. 13.00 – 16.00

(dla katechetów świeckich i sióstr zakonnych – I TURA)

13.00 – Msza święta pod przewodnictwem Księdza Biskupa

14.00 – Rozpoczęcie spotkania

- Wręczenie dyplomów zasłużonym katechetom – Jego Eminencja Kazimierz Kardynał Nycz Arcybiskup Metropolita Warszawski
- Wprowadzenie – Jego Eminencja Kazimierz Kardynał Nycz Arcybiskup Metropolita Warszawski

14.15 – Wykład inauguracyjny pt. „Wskazania papieża Franciszka do wykorzystania w duszpasterstwie parafialnym po Świątowych Dniach Młodzieży ” - Ks. prof. dr hab. Krzysztof Pawlina – Rektor Pańskiego Wydziału Teologicznego w Warszawie

14.45 – Wystąpienie Pani Aurelii Michałowskiej – Mazowieckiego Kuratora Oświaty

15.00 – Ks. kan. dr Marek Przybylski – Dyrektor Wydziału Duszpasterstwa Dzieci i Młodzieży – omówienie pracy katechetycznej w nowym roku szkolnym, formacja permanentna katechetów (księży, sióstr i braci zakonnych, świeckich), organizacja rekolekcji, podręczniki i pomoce katechetyczne, olimpiady i konkursy

15.50 – Słowo pasterskie i błogosławieństwo katechetów – Jego Eminencja Kazimierz Kardynał Nycz Arcybiskup Metropolita Warszawski

31 sierpnia 2016 – środa – godz. 9.00 – 12.00
(dla katechetów świeckich i sióstr zakonnych – II TURA)

9.00 – Msza święta pod przewodnictwem Księdza Biskupa

10.00 – Rozpoczęcie spotkania

- Wręczenie dyplomów zasłużonym katechetom – Jego Eminencja Kazimierz Kardynał Nycz Arcybiskup Metropolita Warszawski
- Wprowadzenie – Jego Eminencja Kazimierz Kardynał Nycz Arcybiskup Metropolita Warszawski

10.15 – Wykład inauguracyjny pt. „Wskazania papieża Franciszka do wykorzystania w duszpasterstwie parafialnym po Światowych Dniach Młodzieży” - Ks. prof. dr hab. Krzysztof Pawlina – Rektor Papieskiego Wydziału Teologicznego w Warszawie

10.45 – Wystąpienie Pani Aurelii Michałowskiej – Mazowieckiego Kuratora Oświaty

11.00 – Ks. kan. dr Marek Przybylski – Dyrektor Wydziału Duszpasterstwa Dzieci i Młodzieży – omówienie pracy katechetycznej w nowym roku szkolnym, formacja permanentna katechetów (księży, sióstr i braci zakonnych, świeckich), organizacja rekolekcji, podręczniki i pomoce katechetyczne, olimpiady i konkursy

11.50 – Słowo pasterskie i błogosławieństwo katechetów – Jego Eminencja Kazimierz Kardynał Nycz Arcybiskup Metropolita Warszawski.

KALENDARIUM WYDZIAŁU DUSZPASTERSTWA DZIECI I MŁODZIEŻY 2016/2017

Data	Wydarzenie	Godzina
1 września (czwartek)	Rozpoczęcie roku szkolnego 2016/2017	
4 września (niedziela)	Powakacyjny dzień wspólnoty <i>Ruchu Światło – Życie</i> (Sanktuarium NMP Niepokalanej Wszecchpośredniczki Łask w Niepokalanowie)	13.00 – 17.00
4 września (niedziela)	Uroczysta Inauguracja nowego roku szkolnego w Sanktuarium Matki Bożej Nauczycielki Młodzieży na Siekierkach.	11.30 – Forum dyskusyjne; 13.00 – Msza Św.
8 września (czwartek)	Spotkanie organizacyjne doradców metodycznych nauczania religii z dyrektorem Wydziału Duszpasterstwa Dzieci i Młodzieży (Kuria Metropolitalna Warszawska, budynek A, piętro I, sala św. Jana Chrzciciela)	16.00 – 16.30
8 września (czwartek)	Otwarte konsultacje katechetyczne z doradcami metodycznymi dla wszystkich katechetów (awans zawodowy, programy, ocenianie) Kuria Metropolitalna Warszawska, budynek A, piętro I, sala św. Jana Chrzciciela	16.30 – 18.00
10 września (sobota)	Spotkanie formacyjne katechetów w rejonach 1, 3, 4, 6	10.00 – 14.00
11-17 września (niedziela – sobota)	VI Tydzień Wychowania ogłoszony przez Konferencję Episkopatu Polski WYCHOWANIE NAŚLADOWANIEM MIŁOSIERNEJ MIŁOŚCI BOGA Teksty katechez do pobrania: www.tydzienwychowania.pl www.archidiecezja.warszawa.pl w zakładce dla katechetów	
15 września (czwartek)	Spotkanie z dekanalnymi animatorami duszpasterstwa dzieci i młodzieży (Kuria Metropolitalna Warszawska, budynek A, piętro I, sala św. Jana Chrzciciela)	16.00 – 18.00
17 września (sobota)	Spotkanie formacyjne w rejonach 2, 5, 7, 8	10.00 – 14.00

21 września (środa)	Dodatkowe spotkanie formacyjne katechetów (Kuria Metropolitalna Warszawska, budynek A, piętro I, sala św. Jana Chrzciciela)	10.00 – 14.00
24 września (sobota)	Narodowa Pielgrzymka Katechetów do Gniezna z okazji 1050 Rocznicy Chrztu Polski.	zgodnie z programem
25 września (niedziela)	Rozpoczęcie <i>Biblijnej Akademii Najmłodszych 2017</i> w parafiach (pytania dostępne będą na stronie internetowej KOAB najpóźniej w czwartek, 22 września www.koab.pl)	zgodnie z programem
3 października (poniedziałek)	Pielgrzymka maturzystów na Jasną Górę – <i>I tura</i> (dekanaty: bielański, jelonkowski, ochocki, wolski, żoliborski, czerski, kampinoski, lasecki, piaseczyński, warecki)	zgodnie z programem
4 października (wtorek)	Pielgrzymka maturzystów na Jasną Górę – <i>II tura</i> (dekanaty: staromiejski, śródmiejski, ursuski, błoński, brwinowski, grodziski, pruszkowski, raszyński)	zgodnie z programem
5 października (środa)	Pielgrzymka maturzystów na Jasną Górę – <i>III tura</i> (dekanaty: mokotowski, ursynowski, wilanowski, grójecki, konstanciński, mogielnicki, tarczyński)	zgodnie z programem
9 października (niedziela)	XVI Dzień Papieski „Bądźcie świadkami miłosierdzia” Konspekty katechez do pobrania na stronie internetowej Fundacji <i>Dzieło Nowego Tysiąclecia</i>	zgodnie z programem
14 października (piątek)	Święto Edukacji Narodowej – Dzień Nauczyciela	
11 listopada (piątek)	Narodowe Święto Niepodległości (dzień wolny od zajęć dydaktycznych)	
17 listopada (czwartek)	Skrutynium duszpastersko – katechetyczne dla księży wyświęconych w 2011 roku.	16.00 – 19.30 Zgodnie z programem
18 – 20 listopada (piątek – niedziela)	Rekolekcje zamknięte dla katechetów świeckich – prowadzi Ks. dr Marek Studenski (Dom Rekolekcyjno – Formacyjny Archidiecezji Warszawskiej, ul. Dewajtis 3, Warszawa – Bielany) – <i>I tura</i>	Zgodnie z programem
18 – 20 listopada (sobota – niedziela)	Rekolekcje powołaniowe organizowane przez Wyższe Metropolitalne Seminarium Duchowne p.w. Św. Jana Chrzciciela w Warszawie ul. Krakowskie Przedmieście 52/54.	

20 listopada (niedziela)	Uroczystość Jezusa Chrystusa Króla Wszczęściwa. Zakończenie Roku Miłosierdzia	
23 listopada (środa)	Etap szkolny XXVII Olimpiady Teologii Katolickiej – Lublin 2017. <i>Orędzie Fatimskie jako znak nadziei dany przez Miłosiernego Ojca.</i>	
25 – 27 listopada (piątek – niedziela)	Ogólnopolska Konferencja Katechezy Specjalnej. „Nie przeskaczajcie im przychodzić do mnie”. Dom Rekolekcyjno – Formacyjny Archidiecezji Warszawskiej ul. Dewajtis 3 w Warszawie	zgodnie z programem
3 grudnia (sobota)	Skupienie adwentowe katechetów w rejonie: 1, 3, 4, 6	10.00 – 14.00
10 grudnia (sobota)	Skupienie adwentowe katechetów w rejonie: 2, 5, 7, 8	10.00 – 14.00
23 grudnia – 1 stycznia 2017	Zimowa przerwa świąteczna (czas wolny od zajęć edukacyjnych)	
6 stycznia (piątek)	Uroczystość Objawienia Pańskiego (dzień wolny od zajęć dydaktycznych)	
9 stycznia (poniedziałek)	Spotkanie opłatkowe z dyrektorami szkół, przedszkoli i innych placówek oświatowo – wychowawczych (sala konferencyjna Domu Arcybiskupów Warszawskich, ul. Miodowa 17/19) – <i>I tura</i>	17.00
10 stycznia (wtorek)	Spotkanie opłatkowe z dyrektorami szkół, przedszkoli i innych placówek oświatowo – wychowawczych (sala konferencyjna Domu Arcybiskupów Warszawskich, ul. Miodowa 17/19) – <i>II tura</i>	17.00
11 stycznia (środa)	Spotkanie opłatkowe dla katechetów i nauczycieli wszystkich przedmiotów w szkołach, przedszkolach i innych placówkach oświatowo – wychowawczych (sala konferencyjna Domu Arcybiskupów Warszawskich, ul. Miodowa 17/19)	17.00
12 stycznia (czwartek)	Etap diecezjalny XXVII Olimpiady Teologii Katolickiej – Lublin 2017. <i>Orędzie Fatimskie jako znak nadziei dany przez Miłosiernego Ojca.</i> (Kuria Metropolitalna Warszawska, budynek A, piętro I, sala św. Jana Chrzyciela)	10.00

13 stycznia (piątek)	Gimnazjalny Konkurs Wiedzy Biblijnej „HIERONYMUS” dla uczniów gimnazjów województwa mazowieckiego 2016 (etap szkolny, konkurs kuratotyjny)	14.00
21 stycznia (sobota)	Spotkanie formacyjne katechetów w rejonach: 1, 3, 4, 6	10.00 – 14.00
28 stycznia (sobota)	Spotkanie formacyjne katechetów w rejonach: 2, 5, 7, 8	10.00 – 14.00
1 lutego (środa)	Dodatkowe spotkanie formacyjne katechetów (Kuria Metropolitalna Warszawska, budynek A, piętro I, sala św. Jana Chrzciciela)	10.00 – 14.00
13– 25 lutego 2017	Ferie zimowe w szkołach województwa mazowieckiego	
1 marca (środa)	Środa Popielcowa	
2 marca (czwartek)	Spotkanie z dekanalnymi animatorami duszpasterstwa dzieci i młodzieży (Kuria Metropolitalna Warszawska, budynek A, piętro I, sala św. Jana Chrzciciela)	16.00 – 18.00
9 marca (czwartek)	Archidiecezjalna Olimpiada Wiedzy biblijnej – HIERONYMUS 2017 – etap szkolny (szkoły ponadgimnazjalne)	16.00 – 18.00
11 marca (sobota)	Skupienie wielkopostne katechetów w rejonie: 1, 3, 4, 6	
11 marca (sobota)	Gimnazjalny Konkurs Wiedzy Biblijnej „HIERONYMUS” dla uczniów gimnazjów województwa mazowieckiego 2016 (konkurs kuratotyjny etap II)	13.00
18 marca (sobota)	Skupienie wielkopostne katechetów w rejonie: 2, 5, 7, 8	10.00 – 14.00
23-25 marca (czwartek - sobota)	Etap ogólnopolski XXVII Olimpiady Teologii Katolickiej – Lublin 2017. <i>Orędzie Fatimskie jako znak nadziei dany przez Miłosiernego Ojca.</i>	Zgodnie z programem
8 kwietnia	XXXII Światowy Dzień Młodzieży przeżywany w diecezjach (Sobota przed Niedzielą Palmową)	Zgodnie z programem
13 – 18 kwietnia	Wiosenna przerwa świąteczna – Święta Wielkanocne	
22 kwietnia (sobota)	Warszawskie Laboratorium Wiary (Teatr ROMA w Warszawie ul. Nowogrodzka 11)	Zgodnie z programem

22 kwietnia (sobota)	Gimnazjalny Konkurs Wiedzy Biblijnej „HIERONYMUS” dla uczniów gimnazjów województwa mazowieckiego 2017 (konkurs kuratotyjny)	13.00
27 kwietnia (czwartek)	Gala finałowa VI edycji konkursu SANTO SUBITO o błogosławionym Janie Pawle II – Galeria Porczyńskich w Warszawie Pl. Bankowy 1	16.00
29 kwietnia (sobota)	Archidiecezjalna Olimpiada Wiedzy Biblijnej – HIERONYMUS 2017 – etap diecezjalny - szkoły ponadgimnazjalne. (Kuria Metropolitalna Warszawska, budynek A, piętro I, sala św. Jana Chrzciciela)	10.00
5 - 7 maja (piątek - niedziela)	Rekolekcje zamknięte dla katechetów świeckich – prowadzi Ks. dr Marek Studenski (Dom Rekolekcyjno – Formacyjny Archidiecezji Warszawskiej, ul. Dewajtis 3, Warszawa – Bielany) – II tura	Zgodnie z programem
11 maja (czwartek)	Spotkanie z dekanalnymi animatorami duszpasterstwa dzieci i młodzieży (Kuria Metropolitalna Warszawska, budynek A, piętro I, sala św. Jana Chrzciciela)	16.00 – 18.00
19 - 21 maja (piątek - niedziela)	Rekolekcje powołaniowe organizowane przez Wyższe Metropolitalne Seminarium Duchowne p.w. Św. Jana Chrzciciela w Warszawie ul. Krakowskie Przedmieście 52/54.	
20 maja (sobota)	Finał i Gala finałowa <i>Biblijnej Akademii Najmłodszych 2017</i> (Kuria Metropolitalna Warszawska, budynek A, piętro I, sala św. Jana Chrzciciela)	10.00 – 14.00
3 czerwca (sobota)	XX Parafiada Służby Liturgicznej Archidiecezji Warszawskiej (Obiekty Sportowe Znicz w Pruszkowie)	Zgodnie z programem
4 czerwca (czwartek)	X Święto Dziękczynienia na Polach Wilanowskich	Zgodnie z programem
15 czerwca (czwartek)	Uroczystość Najświętszego Ciała i Krwi Chrystusa – Boże Ciało	Zgodnie z programem
23-25 czerwca (piątek - niedziela)	Rekolekcje zamknięte dla katechetów świeckich – prowadzi Ks. dr Marek Studenski (Dom Rekolekcyjno – Formacyjny Archidiecezji Warszawskiej, ul. Dewajtis 3, Warszawa – Bielany) – III tura	Zgodnie z programem

30 czerwca (piątek)	Zakończenie rocznych zajęć dydaktycznych	Zgodnie z programem
1 lipca – 31 sierpnia	WAKACJE	
1 – 2 lipca (sobota – niedziela)	80 Ogólnopolska Pielgrzymka Nauczycieli i Wychowawców – Jasna Góra 2017	Zgodnie z programem
30 sierpnia (środa)	Odprawa katechetyczna rozpoczynająca rok szkolny 2017/2018 (kościół seminaryjny p.w. Wniebowzięcia NMP i św. Józefa Oblubieńca przy ul. Krakowskie Przedmieście 52/54 w Warszawie)	Zgodnie z programem
31 sierpnia (czwartek)	Odprawa katechetyczna rozpoczynająca rok szkolny 2017/2018 (kościół seminaryjny p.w. Wniebowzięcia NMP i św. Józefa Oblubieńca przy ul. Krakowskie Przedmieście 52/54 w Warszawie)	Zgodnie z programem

WYCHOWANIE NAŚLADOWANIEM MIŁOSIERNEJ MIŁOŚCI BOGA

**List Pasterski Episkopatu Polski z okazji VI Tygodnia
Wychowania 11-17 września 2016 r.**

Umiłowani w Chrystusie Panu, Siostry i Bracia!

Za tydzień w naszej Ojczyźnie rozpocznie się szósty Tydzień Wychowania, któremu w tym roku towarzyszyć będzie hasło Nadzwyczajnego Jubileuszu Miłosierdzia – „Miłosierni jak Ojciec”. Zastanówmy się, w jaki sposób rodzice, dziadkowie, nauczyciele, katecheci i duszpasterze mogą naśladować w wychowaniu miłosierną miłość Boga.

Każdy z odczytanych przed chwilą fragmentów Pisma św. ukazuje prawdę o miłości łączącej wychowawcę z wychowankiem. W Ewangelii spotykamy Jezusa, za którym idą tłumy słuchających Go uczniów. Podążają one za Jezusem, mimo że zwraca się do nich z bardzo konkretnymi wymaganiami. Kochać swych wychowanków to znaczy także od nich wymagać.

Św. Paweł w Liście do Filemona, wstawia się za swoim podopiecznym – Onezymem. Prosi, by adresat listu nie tylko darował karę, jaka należała się Onezymowi jako zbiegłemu niewolnikowi, ale by przyjął go na nowo – tym razem już nie jako niewolnika, lecz jako brata. Sam Apostoł nazywa go „swoim dzieckiem”, co wspaniale pokazuje, jak serdeczna i głęboka może być więź łącząca wychowawcę z wychowankiem. Miłość wychowawcza jest bowiem z natury wrażliwa i czuła, daje wychowankowi wsparcie i poczucie bezpieczeństwa.

Usłyszeliśmy dziś także fragment Księgi Mądrości. Jej Autor zastanawia się, czy potrafi poznać i wypełnić postawione mu przez Boga wymagania: „Któż z ludzi rozezna zamysł Boży albo któż pojmie wolę Pana?” (Mdr 9,13). Dochodzi do wniosku, że jest to możliwe, ale tylko z Bożą pomocą: „Któż poznał Twój zamysł, gdybyś nie dał Mądrości, nie zesłał z wysoka Świętego Ducha swego?” (Mdr 9, 17). Słowo Boże dzisiejszej niedzieli przekонуje nas, że o dar prawdziwej miłości wychowawczej, która z jednej strony byłaby wrażliwa i czuła, a z drugiej – wymagająca, trzeba prosić Ducha Świętego. To właśnie zamierzamy czynić przeżywając Tydzień Wychowania.

• **Miłość wychowawcy w czynkach miłosierdzia obejmujących całego człowieka**

Ogłaszając Jubileusz Miłosierdzia papież Franciszek zachęcał: „Odkryjmy na nowo *uczynki miłosierdzia względem ciała*: głodnych nakarmić, spragnionych napoić, nagich przyodziać, przybyszów w dom przyjąć, więźniów pocieszać, chorych nawiedzać, umarłych pogrzebać. I nie zapominajmy o *uczynkach miłosierdzia względem ducha*: wątpiącym dobrze radzić, nieumiejętnych pouczać, grzeszących upominać, strapiionych pocieszać, krzywdy cierpliwie znosić, urazy chętnie darować, modlić się za żywych i umarłych” (Papież Franciszek, *Bulla Misericordiae vultus*).

Nie ulega wątpliwości, że w wychowaniu jest miejsce na realizację wszystkich wymienionych wyżej czynków miłosierdzia – zarówno tych, co do ciała, jak i tych, które nazywamy „czynkami względem ducha”. Te pierwsze związane są z funkcją opiekuńczą wychowawców – z podstawową troską o warunki życia podopiecznych. Nie tylko wychowawcy, ale każdy z nas musi mieć otwarte oczy i stanowczo reagować, gdy dziecku dzieje się krzywda związana z niedożywieniem czy innym niedostatkiem. Uczynki względem duszy związane są natomiast z samym wychowaniem, w którym jest miejsce na pouczenie, pociechę, dobrą radę, ale też na przebaczenie, a nade wszystko na modlitwę.

Miłosierdzie Boga obejmuje zawsze całego człowieka. Widać to wyraźnie w scenie uzdrowienia paralytyka. Kiedy jego przyjaciele przychodzą z nim do Jezusa spodziewając się cudu uzdrowienia, zaskoczeniem przyjmują fakt, że Jezus najpierw odpuszcza mu grzechy, a dopiero potem mówi: „wstań, weź swoje łoże i idź do domu!” (Łk 5, 17-26).

Sporo emocji w dyskusji publicznej wywołały wytyczne dotyczące promocji w szkołach zdrowego sposobu odżywiania się dzieci i młodzieży. Kształtowanie świadomości społecznej w tym zakresie jest potrzebne, gdyż wiele spośród tak zwanych chorób cywilizacyjnych ma swoje źródło w nieprawidłowym odżywianiu. Można zatem powiedzieć, że jest to współczesna forma realizacji czynków miłosierdzia względem ciała. Trzeba jednak pamiętać, że konieczna jest również refleksja dotycząca wspierania wychowanków w rozwoju duchowym, psychicznym i intelektualnym. Tydzień Wychowania jest okazją do tego, by każdy wychowawca postawił sobie pytania: „Kogo chcę wychować?” i „Jak zamierzam to czynić?”. Odpowiada-

jąc na nie trzeba mieć zawsze przed oczyma pełny rozwój wychowanków.

- **Miłość wychowawcza potrzebuje wsparcia**

Święty arcybiskup Lwowa, Józef Bilczewski, w liście pasterskim o wychowaniu przytacza obraz ze starożytnej Grecji. Pisze o mędracach ateńskich, którzy zebrali się, by radzić, jak ratować chyłącą się ku upadkowi Ojczyznę. Jeden z nich w milczeniu rzucił na ziemię zepsute jabłko. Owoc rozpadł się na kawałki, ale oczom zebranych ukazały się zdrowe ziarna. Wszyscy zrozumieli wymowę tego przykładu: nadzieję społeczeństwa stanowią dzieci i młodzież – „...wychowajmy ją zdrową fizycznie i moralnie, a Grecja wyzdrowieje” (św. abp J. Bilczewski, *Młodości! Ty nad poziomy wylatuj! List pasterski do uczniów szkół średnich i seminariów nauczycielskich*, 20 stycznia 1905 r.).

O wychowaniu warto rozmawiać zawsze, jednak aktualność problematyki wychowawczej jako przedmiotu refleksji osobistej i społecznej w obecnym czasie wydaje się szczególnie ważna. Rozwój cywilizacyjny jest tak szybki i pociąga za sobą tyle nowych problemów, że bez pomocy pedagogów, psychologów czy lekarzy wychowawcy są często bezradni. Przykładem może tu być chociażby zjawisko uzależniania się nawet bardzo małych dzieci od tabletów czy smartfonów, powodujące między innymi ich zamykanie się na budowanie prawdziwych relacji z bliskimi. Znamienny jest widok dziecka, które przyzwyczajone do dotykowych ekranów usiłuje rączką przesunąć ilustracje w oglądanej książce.

Program uczynków miłosierdzia, które wzywają do tego, by „nieumiejętnych pouczać” czy „wątpiącym dobrze radzić”, zachęca do korzystania w praktyce wychowawczej ze wsparcia kompetentnych osób i wzajemnej współpracy. Również Kościół, którego dorobek w dziedzinie wychowania zaowocował powstaniem wielu kierunków i systemów pedagogicznych, pragnie służyć rodzicom i nauczycielom. Czyni to poprzez refleksję naukową z zakresu pedagogiki i dydaktyki kontynuowaną na katolickich uczelniach, przez prowadzenie przedszkoli i szkół katolickich, a także przez posługę duszpastery i katechetów w parafiach oraz w każdym polskim przedszkolu i szkole. Mądrość wychowawców podpowie im, by nie marnowali okazji do korzystania z tej pomocy.

• Miłość wychowawcza prowadzi do świadectwa

Wielu rodziców, dziadków, nauczycieli zadaje sobie pytanie, co robić, by podejmowane przez nich wysiłki wychowawcze były owocne. Wypełniając program wyznaczony przez Chrystusowe przykazanie miłości, przełożone na konkretny język uczynków miłosierdzia, trzeba pamiętać, że „radzić”, „pouczać”, „upominać”, „pocieszać” należy nie tylko słowem, ale przede wszystkim czynem, a zwłaszcza przykładem własnego życia. Najskuteczniejsze jest wychowanie poprzez osobiste świadectwo wychowawcy. Dziecko potrafi bowiem czytać „pomiędzy wierszami” wypowiedzianych przez rodziców słów. Nie sposób oddać koloru lub smaku za pomocą samych, nawet bardzo obrazowych, słownych opisów, ale trzeba się w końcu odwołać do konkretnego przedmiotu w tym właśnie kolorze czy potrawie, która tak właśnie smakuje. Nie można też wychowywać dziecka bez umożliwienia mu doświadczenia, jak wygląda życie oparte na wartościach, które są mu przekazywane. Dotyczy to zwłaszcza wychowania w wierze. Słyszac pytanie uczniów: „Nauczycielu – gdzie mieszkasz?”, Jezus niczego nie tłumaczy, ale kieruje do nich zaproszenie: „Chodźcie, a zobaczycie” (J 1, 38-39). W ten sposób chce im powiedzieć, że jeśli pragną cokolwiek zrozumieć z Jego nauczania, muszą przebywać z Nim i doświadczyć, na czym polega życie u Jego boku. Tak ważne jest, by dom rodzinny był prawdziwym domem, w którym darowane są urazy, przebaczone krzywdy, by każdy z domowników mógł odnaleźć w nim pociechę i otrzymać pomoc.

Święty Jan Paweł II w encyklice o Bożym Miłosierdziu przypomina, że wychowanie jest jedną z najważniejszych form naśladowania miłosiernej miłości Boga: „...miłość miłosierna jest szczególnie nieodzowna w stosunkach pomiędzy najbliższymi, pomiędzy małżonkami, pomiędzy rodzicami i dziećmi, pomiędzy przyjaciółmi, jest nieodzowna w wychowaniu i duszpasterstwie” (*Dives in misericordia*, 14).

W takim kontekście spoglądamy na trudną pracę katechetów – księży, sióstr i braci zakonnych, katechetek oraz katechetów świeckich. Papież Franciszek wzywa ich wszystkich, by wyruszyli na peryferie współczesnego świata: „...jedną z peryferii, która sprawia mi zawsze wielki ból, (...) są dzieci, które nie potrafią zrobić znaku krzyża. (...) To jest właśnie peryferia! Tam trzeba iść! A Jezus tam jest, czeka na ciebie, byś pomógł temu dziecku zrobić znak krzyża” (Papież Franciszek, *Przemówienie do uczestników Międzynarodowego Kongresu Katechetycznego w Rzymie, 27 września 2013 r.*). Podejmijmy

ten apel, który wydaje się coraz bardziej aktualny także w naszej polskiej rzeczywistości.

Wszystkich, którym droga jest sprawa wychowania dzieci i młodzieży – rodziców, nauczycieli, osoby odpowiedzialne za polską szkołę na różnych szczeblach administracji rządowej i samorządowej – zapraszamy do włączenia się w przeżywanie VI Tygodnia Wychowania. Zachęcamy, by wziąć udział w organizowanych w parafiach i szkołach spotkaniach poświęconych tematyce wychowawczej. Niech każdy z nas podejmie w tym czasie modlitwę w intencji nauczycieli i wychowawców. Dziękujemy dziś Bogu, najlepszemu Wychowawcy, za tych, którzy są przedłużeniem Jego miłosiernej miłości, realizując dzieło wychowania – jedno z najtrudniejszych, ale zarazem najpiękniejszych zadań człowieka.

Na tę drogę wychowywania innych poprzez naśladowanie miłosiernej miłości Boga wszystkim Wam z serca błogosławimy.

Podpisali: Kardynałowie, Arcybiskupi i Biskupi obecni na 373. Zebraniu Plenarnym Konferencji Episkopatu Polski

Za zgodność:
†Artur G. Miziński
Sekretarz Generalny KEP

Teksty katechez do pobrania: www.tydzienwychowania.pl

WSKAZANIA WYDZIAŁU DUSZPASTERSTWA DZIECI I MŁODZIEŻY DOTYCZĄCE MISJI I ZADAŃ KATECHETY

Tezy ogólne

Katecheta staje się, dzięki misji kanonicznej, publicznym apostołem słowa Bożego i wypełnia posłannictwo Kościoła. Prowadzi ono do rozwoju Kościoła i umocnienia Go mocą Ewangelii. Katecheta jest nauczycielem, wychowawcą i świadkiem wiary. Powinien być otwarty na wszelkie dobro, wierny Magisterium Kościoła w prawdach wiary i moralności. W szkolnym nauczaniu religii katecheta powinien realizować program zatwierdzony przez biskupa diecezji. Treścią katechezy powinno być Objawienie Boże (prawdy o Bogu, o Jego zamiarach względem ludzi i świata, oraz prawda o człowieku).

Osoba katechety spełnia niezastąpioną rolę w przekazie wiedzy i wiary. Katecheta powinien głosić Chrystusa nie tylko werbalnie, ale świadectwem swego życia – zachowując jednoznaczną postawę moralną. Zadaniem katechety jest przekazanie tej prawdy, że Bóg pojednał świat ze sobą w Jezusie Chrystusie i nam zlecił posługę jednania. Katecheta powinien realnie patrzeć na pomoce katechetyczne w kontekście pomocy do innych przedmiotów i uwzględniać specyfikę katechezy. Katecheta powinien posługiwać się zarówno bogatymi, jak i ubogimi środkami. Doskonalić się do spełniania funkcji, która powinna być miejscem jego własnego uświęcenia.

Formacja permanentna katechetów

Po uzyskaniu koniecznych kwalifikacji do nauczania religii w szkołach, katecheta uczestniczy w stałej formacji rozłożonej w czasie przez wszystkie lata aktywności katechetycznej (KPK, kan. 780). Celem formacji jest kształtowanie osobowości katechety oraz rozwijanie pedagogicznych i katechetycznych umiejętności. Podobnie dzieje się w innych dziedzinach edukacji i specjalizacji zawodowej. Zgodnie ze statusem zawodowym, katecheta jest pracownikiem skierowanym przez Kościół do pracy w instytucji państwowej. Katechizowanie nie jest zatem wolontariatem ani czynem społecznym. Również znowelizowana Karta Nauczyciela, dając uprawnienia pracownicze, stawia wymagania, których spełnienie zapewnia pracę i awans zawodowy. Wymaga tego powaga funkcji i wyzwania, jakie w sobie zawiera. Sprostanie wyzwaniu przynosi radość i daje

satysfakcję osobistą i zawodową. Doskonałości od swoich uczniów wymaga Chrystus (por. Mt 5,48).

Na formację pedagogiczno – katechetyczną i duchową nauczyciela religii – katechety trzeba spojrzeć komplementarnie, nie tylko pod kątem jego rozwoju profesjonalnego, lecz i osobowościowego. Celem jego pracy nie jest jedynie przekazanie wiedzy i umiejętności technicznych obrzędowo – kulturowych, lecz przekazanie uczniom wiary katolickiej i wprowadzenie ich do życia w wierze (modlitwa prywatna, liturgiczna, praktyki religijne, życie według chrześcijańskich zasad moralnych itp.).

Odpowiedzialni za stałą formację katechetów

Pierwszym i głównym odpowiedzialnym za własną formację jest sam katecheta, wierny swemu powołaniu i swojemu posłannictwu. Natomiast na terenie własnej diecezji – odpowiedzialnym jest biskup diecezjalny (pomocą służy zespół odpowiedzialny za formację pedagogiczno – katechetyczną Wydziału Duszpasterstwa Dzieci i Młodzieży).

Organizacja i środki formacji katechetów

Formacja katechetów odbywa się na kilku poziomach:

- poziom parafialny – spotkania pod przewodnictwem księdza proboszcza lub wyznaczonego zastępcy powinny odbywać się raz w miesiącu;
- poziom rejonowy – spotkania pedagogiczno – katechetyczne i skupienia odbywają się wg ustalonego kalendarza spotkań;
- trzydniowe rekolekcje dla katechetów;
- poziom ogólnodiecezjalny – odprawa katechetyczna, konkursy, sympozja.

Szkoła miejscem ewangelizacji uczniów, nauczycieli, rodziców

Katecheza w szkole powinna prowadzić uczniów do modlitwy i życia sakramentalnego oraz włączać ich w życie parafii. Katecheta poza tym głównym zadaniem powinien:

- uwzględniać wiedzę przyswaną przez uczniów na innych przedmiotach,
- uczestniczyć w radach pedagogicznych i w spotkaniach z rodzicami organizowanych przez szkołę, np. w wywiadówkach,
- włączać się programowo w obchody świąt patriotycznych, szkolnych i kościelnych – zarówno w szkole jak i poza nią,

- troszczyć się o dzieci z rodzin dysfunkcyjnych, a wszystkich uczniów wychowywać nie tylko do radzenia sobie w życiu, ale do życia w społeczeństwie i dla społeczeństwa,
- dostrzegać w pracy katechetyczno – wychowawczej zagrożenia płynące z łatwego dostępu w szkole do narkotyków oraz z uzależniania się uczniów od nikotyny i alkoholu. Ku wolności wyswobodził nas Chrystus, dlatego wolność i odpowiedzialność należy do istotnych wartości chrześcijańskich przekazywanych na katechezie,
- zwracać uwagę na *savoir vivre* w zachowaniu swoim i uczniów, aby pociągać ich do Boga również kulturą bycia.

Ksiądz w szkole to nie tylko katecheta, ale i duszpasterz, organizujący i uczestniczący w konkursach, wycieczkach, pielgrzymkach, kółkach zainteresowań – to dobry organizator pracy zespołowej.

Parafia a katecheza szkolna

Parafia jest:

- miejscem spotkania z Bogiem na wspólnej modlitwie w sakramentach świętych i w Słowie Bożym;
- środowiskiem kształtującym wiarę i umożliwiającym jej wspólnotowe przeżywanie;
- miejscem doświadczenia wiary i jej znaczenia dla własnego życia;
- miejscem przeżywania radości, siły i nadziei, którą daje życie we wspólnocie religijnej;
- duchową wspólnotą towarzyszącą wiernym zarówno na terenie parafii jak i poza nią.

Za katechezę odpowiada ksiądz proboszcz tej parafii, na terenie której znajduje się szkoła. Katecheta powinien uczestniczyć w spotkaniach katechetyczno – duszpasterskich z proboszczem. Między katechetą, a proboszczem powinna istnieć ścisła współpraca dotycząca:

- przygotowania uczniów do udziału w liturgii w nabożeństwach i w śpiewie;
- organizacji rekolekcji wielkopostnych (termin rekolekcji dla uczniów wszystkich poziomów edukacyjnych ustalają księża proboszczowe w porozumieniu z dyrektorami szkół);
- katechezy sakramentalnej, przygotowującej ucznia do przyjęcia konkretnego sakramentu;
- zainteresowania uczniów zespołami i ruchami, istniejącymi w parafii.

Gdy chodzi o rolę rodziny w procesie katechizacji, katecheta powinien:

- podkreślać autorytet rodziców, wartość rodziny, znaczenie dobrych tradycji rodzinnych;
- uświadamiać, że rodzina jest Kościołem Domowym (*Familiaris Consortio 21*);
- szukać kontaktu z rodzicami, szczególnie w sytuacjach trudnych materialnie i duchowo, szukać pomocy u księdza proboszcza, w Caritas i w innych instytucjach kościelnych;
- dostrzegać przejawiającą się czasami bezradność rodziców w kwestiach religijnych oraz moralnych i w miarę możliwości udzielać im pomocy;
- uwrażliwiać uczniów, że mogą być pomocą swoim rodzicom.

SZCZEGÓŁOWE PROPOZYCJE KATECHETYCZNO – WYCHOWAWCZE

Mając na uwadze nauczanie Magisterium Kościoła o znaczeniu katechezy w posłannictwie Kościoła oraz dobro katechizowanych, Wydział Duszpasterstwa Dzieci i Młodzieży wytycza szczegółowe założenia wychowawcze, które należy realizować zarówno w szkołach, jak i w parafii, nie rezygnując z zasadniczego programu dla danej klasy.

Program duszpasterski

Konferencja Episkopatu Polski przyjęła na lata 2013 – 2017 nowy program duszpasterski Kościoła katolickiego w Polsce, zatytułowany *Przez Chrystusa, z Chrystusem, w Chrystusie. Przez wiarę i chrzest do świadectwa.*

Rok pierwszy (2013/2014) – temat: *Wierzę w Syna Bożego.*

Rok drugi (2014/2015) – temat: *Nawróćcie się i wierzcie w Ewangelię.*

Rok trzeci (2015/2016) – temat: *Nowe życie w Chrystusie.*

Rok czwarty (2016/2017) – temat: Idźcie i głosźcie.

Celem programu jest doprowadzenie dorosłego chrześcijanina do odnowienia przymierza chrzcielnego, a co za tym idzie, do odkrycia godności i zadań, które się z nim wiążą. Istotnym obecnie zadaniem Kościoła w Polsce jest odbudowanie wrażliwości na więź człowieka z Bogiem oraz jedności Kościoła, który jest wspólnotą wspólnot.

Katecheza powinna uwzględniać tematykę obowiązującego programu duszpasterskiego, który zwraca uwagę na następujące cele:

1. **ewangelizacyjny** – pogłębienie osobistej więzi z Chrystusem poprzez poznanie i pełniejsze pokochanie i wierniejsze naśladowanie
2. **inicjacyjny** – uświadomienie i podjęcie łaski sakramentów inicjacji, przede wszystkim chrztu świętego
3. **formacyjny** – kształtowanie postaw duchowych i moralnych zgodnych z wyznawaną wiarą; zaangażowanie w życie Kościoła, świadectwo życia chrześcijańskiego
4. **społeczny** – wraz ze świętowaniem 1050 rocznicy Chrztu Polski, pełniejsze uświadomienie i podjęcie odpowiedzialności za kształtowanie w duchu wiary życia rodzinnego, społecznego i zawodowego.

Ramowy program duszpasterski kościoła w Polsce na rok 2016/2017

Hasło: Idźcie i głoscie

Program duszpasterski rozpoczynający się w tym roku, jest czwartym etapem realizacji cyklu tematycznego: „Przez Chrystusa, z Chrystusem, w Chrystusie. Przez wiarę i chrzest do świadectwa”. Potrzebna jest kontynuacja działań z lat poprzednich, czyli prowadzenie działań kerygmatycznych w parafiach, biblijnego ożywienia duszpasterskiego oraz prowadzenia rozszerzonej i pogłębionej katechezy dorosłych przed chrztem dziecka, dążenie do dojrzałości w wierze przez nawrócenie w wymiarze osobistym i społecznym oraz życie w radości i nadziei.

Ostatni etap programu duszpasterskiego będziemy przeżywać pod szczególnym patronatem Matki Bożej Fatimskiej, w związku z setną rocznicą objawień. Odczytujemy ten znak jako wezwanie, by głosić w naszej ojczyźnie, w naszych diecezjach i parafiach przesłanie Fatimy. Wyzwaniem staje się dla nas, także Rok Świętego Brata Alberta, ogłoszony przez KEP w związku z setną rocznicą śmierci „Brata naszego Boga”.

Priorytety do pracy duszpasterskiej:

- a. Być Kościołem misyjnym w Polsce.
- b. Realizacja misji kapłańskiej, prorockiej i królewskiej.
- c. Współpraca osób duchownych, konsekrowanych i świeckich.

Sposoby realizacji priorytetów duszpasterskich:

- a. Być Kościołem misyjnym w Polsce.
  1. Misja „Ad intra” – czynienie wspólnot misyjnymi wewnątrz Kościoła.
  2. Misja „Ad extra” – czynienie wspólnot misyjnymi na zewnątrz Kościoła.
  3. Głoszenie Dobrej Nowiny na współczesnych „areopagach”: w rodzinie, parafii, szkole, na uczelniach, w ruchach i stowarzyszeniach, mediach, przestrzeni publicznej ...
- b. Realizacja misji kapłańskiej, prorockiej i królewskiej.
  1. Budzenie świadomości wśród ochrzczonych bycia Ludem kapłańskim, prorockim i królewskim.
  2. Formacja ku realizacji w życiu misji kapłańskiej, prorockiej i królewskiej.
  3. Zaangażowanie ochrzczonych w liturgię, przepowiadanie i służbę.
- c. Współpraca osób duchownych, konsekrowanych i świeckich.
  1. Formacja podkreślająca równość w godności i działaniu (LG 32) wszystkich ochrzczonych.

2. Wspólne działania według otrzymanych powołań, darów i charyzmatów.
3. Umiejętność i doskonalenie współpracy.

Biblia w centrum

Należy dołożyć starań, żeby:

- katechizowani posiadali teksty Biblii,
- Biblia była czytana przez dzieci i młodzież – ścieżka biblijna, a ponadto:
- organizować konkursy biblijne (polecamy Archidiecezjalny Konkurs *Santo subito* o św. Janie Pawle II, program HIERONYMUS 2015/2016, Olimpiadę Teologii Katolickiej Lublin 2017, a także Biblijną Akademię Najmłodszych 2016, konkursy tematyczne o kard. Stefanie Wyszyńskim, bł. ks. Jerzym Popiełuszko, św. s. Faustyny Kowalskiej i o. Maksymilianie Kolbe),
- organizować grupy biblijne i „Godziny Biblijne”.

Kształtowanie postaw misyjnych i ewangelizacyjnych

Ponieważ katecheza jako głoszenie Dobrej Nowiny o Zbawieniu jest z natury przeznaczona dla wszystkich (EDK, 17), dlatego należy:

- angażować dzieci i młodzież w przygotowanie rekolekcji szkolnych i innych wydarzeń w życiu szkoły i parafii;
- zachęcać dzieci i młodzież do realizowania ideału ofiarnej i bezinteresownej służby w różnych formach wolontariatu, podkreślając aspekt moralny posługi, np. pomoc ludziom doświadczonym chorobą czy skutkami kataklizmów;
- animować wrażliwość misyjną dzieci i młodzieży. Pomocą służą Papieskie Dzieło Misyjne Dzieci, Papieskie Dzieła Rozkrzewiania Wiary oraz Komisja ds. Misji Konferencji Episkopatu Polski, które wydają liczne materiały formacyjne, liturgiczne i szkoleniowe.

Zbawcza wartość życia sakramentalnego

Należy wychowywać dzieci i młodzież do:

- uczestniczenia w niedzielnej i świątecznej Mszy świętej i wszelkich innych formach kultu eucharystycznego;
- przyjmowania sakramentu pojednania i pokuty, również jako pomocy w kształtowaniu dojrzałej osobowości;
- dobrego przygotowania się do sakramentu bierzmowania, a następnie nieustannej troski o jego owocowanie w dorosłym życiu;
- doceniania wartości małżeństwa sakramentalnego.

Nauczanie papieskie

Należy poszukiwać form dla zachowania i rozwijania dziedzictwa papieża św. Jana Pawła II oraz pogłębiać znajomość:

- nauczania papieża Benedykta XVI,
- nauczania papieża Franciszka – encyklika *LUMEN FIDEI* z 29 czerwca 2013 r., encyklika *LAUDATO SI* 24 maja 2015 r.,
- nowych dokumentów wydanych przez Stolicę Apostolską.

Należy także włączyć się w przygotowania i obchody XVI Dnia Papieskiego, który odbędzie się w niedzielę **9 października 2016 roku**, pod hasłem „*Bądźcie świadkami miłosierdzia*”

Parafia w służbie wiary

Należy odkrywać znaczenie wspólnoty parafialnej w procesie kształtowania postawy wiary, czemu służą m.in.:

- rekolekcje wielkopostne,
- aktywny udział w ruchach i wspólnotach obecnych w parafii,
- posługa wolontariatu.

Katechezy uzupełniające

Należy pogłębiać świadomość dzieci i młodzieży poprzez przeprowadzanie katechez na temat:

- wychowania chrześcijańskiego z racji ogłoszonego przez Konferencję Episkopatu Polski Tygodnia Wychowania *Wychowanie naśladowaniem miłosiernej miłości Boga* przypadającego w dniach 11 – 17 września 2016 roku, korzystając z materiałów dostarczonych na parafię i dostępnych na stronie www.tydzienwychowania.pl.
- kończącego się **Roku Jubileuszowego Miłosierdzia**.
- 100. rocznicy **Objawień Matki Bożej w Fatimie**.

Współpraca katechetów z nauczycielami innych przedmiotów

Należy podejmować współpracę z nauczycielami innych przedmiotów:

- aktywnie uczestniczyć w tworzeniu i realizowaniu programu wychowawczego oraz profilaktycznego szkoły,
- integrować środowisko nauczycieli na poziomie parafii,
- włączyć się w przygotowanie Dnia Edukacji (14 października),
- rozpoznawać uwarunkowania środowiskowe uczniów poprzez kontakt z ich domem rodzinnym.

PIERWSZA KOMUNIA ŚWIĘTA DZIECI, ROZPOCZYNAJĄCYCH NAUKĘ SZKOLNĄ W WIEKU 6 LUB 7 LAT

W związku z pytaniami dotyczącymi przyjmowania pierwszej Komunii Świętej przez dzieci, które rozpoczęły naukę w szkole podstawowej w wieku 6 lat Wydział Duszpasterstwa Dzieci i Młodzieży informuje, że:

- Od roku szkolnego 2014/2015 wszystkie dzieci rozpoczynające naukę w szkole podstawowej w pierwszej klasie, **(niezależnie czy są to klasy samych sześciolatków, samych siedmiolatków, czy klasy z sześcio- i siedmiolatków)** do pierwszej spowiedzi i Komunii świętej przystępują w klasie trzeciej **w maju 2017 roku** (realizują nową podstawę programową). Należy o tym fakcie poinformować rodziców. Przesunięcie przystąpienia do w/w sakramentów jest spowodowane Podstawą Programową Katechezy i Programem nauczania Religii Rzymskokatolickiej w Przedszkolach i Szkołach wydaną przez Konferencję Episkopatu Polski w 2010 roku.
- Wszystkie dzieci rozpoczynające naukę w szkole podstawowej w pierwszej klasie w roku szkolnym 2015/2016 **(niezależnie czy są to klasy samych sześciolatków, samych siedmiolatków, czy klasy z sześcio- i siedmiolatków)** do pierwszej spowiedzi i Komunii świętej przystępują w klasie trzeciej **w maju 2018 roku** (realizują nową podstawę programową). Należy o tym fakcie poinformować rodziców. Przesunięcie przystąpienia do w/w sakramentów jest spowodowane Podstawą Programową Katechezy i Programem nauczania Religii Rzymskokatolickiej w Przedszkolach i Szkołach wydaną przez Konferencję Episkopatu Polski w 2010 roku.
- Wszystkie dzieci rozpoczynające naukę w szkole podstawowej w pierwszej klasie w roku szkolnym 2016/2017 **(niezależnie czy są to klasy samych sześciolatków, samych siedmiolatków, czy klasy z sześcio- i siedmiolatków)** do pierwszej spowiedzi i Komunii świętej przystępują w klasie trzeciej **w maju 2019 roku** (realizują nową podstawę programową). Należy o tym fakcie poinformować rodziców. Przesunięcie przystąpienia do w/w sakramentów jest spowodowane Podstawą Programową Katechezy i Programem nauczania Religii Rzymskokatolickiej w Przedszkolach i Szkołach wydaną przez Konferencję Episkopatu Polski w 2010 roku.

WSKAZANIA DOTYCZĄCE REKOLEKCJI WIELKOPOSTNYCH

Zasady dotyczące organizowania rekolekcji dla uczniów szkół publicznych.

Ministerstwo Edukacji Narodowej przypomina o zasadach wynikających z przepisów oświatowych.

Na mocy przepisów § 10 rozporządzenia *Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 kwietnia 1992 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w publicznych przedszkolach i szkołach* (Dz. U. Nr 36, poz. 155, z późn. zm.). uczniowie uczęszczający na naukę religii organizowaną w szkołach publicznych uzyskują trzy kolejne dni zwolnienia z zajęć szkolnych w celu odbycia rekolekcji wielkopostnych. Dotyczy to sytuacji, gdy religia lub wyznanie, do którego należą uczniowie, nakłada na swoich członków tego rodzaju obowiązek. Jeżeli na terenie szkoły prowadzona jest nauka religii więcej niż jednego wyznania, kościoły i związki wyznaniowe powinny ustalić wspólny termin rekolekcji.

Szczegółowe zasady dotyczące organizacji rekolekcji są przedmiotem odrębnych ustaleń między organizującymi rekolekcje, a szkołą. **Uczniom, którzy nie uczestniczą w rekolekcjach, szkoła musi zapewnić w tym czasie opiekę lub inne zajęcia wychowawcze.**

Zgodnie z intencją przywołanych przepisów, zwolnienie uczniów na ich podstawie z zajęć szkolnych nie oznacza uzyskania przez nich dodatkowych dni wolnych od nauki. Ma jednak na celu umożliwienie im uczestniczenia w odbywających się w tych dniach rekolekcjach wielkopostnych. **Warto zaznaczyć, że w tych dniach szkoła nie jest zwolniona z wypełniania funkcji wychowawczej i opiekuńczej. Tym samym jest odpowiedzialna za bezpieczeństwo wszystkich uczniów.** Dotyczy to zarówno uczniów odbywających rekolekcje, jak i tych, którzy w tym czasie uczestniczą na jej terenie w zajęciach opiekuńczych i wychowawczych. Z tego względu szkoła ma prawo do kontroli obecności na zaplanowanych w tych dniach zajęciach.

Opiekę nad uczniami w czasie rekolekcji zapewniają nauczyciele religii. Dyrektor szkoły – jeśli wymagają tego względy bezpieczeństwa uczniów – może zwrócić się jednak do pozostałych nauczy-

cieli z prośbą o pomoc w zapewnieniu uczniom opieki w czasie ich przemieszczania się do miejsca odbywania się rekolekcji i w drodze powrotnej do szkoły. W tym przypadku dyrektor powinien jednak respektować prawo nauczycieli do wolności sumienia i wyznania.

Dni przeznaczone na rekolekcje są uwzględniane w planie organizacji roku szkolnego. Jeśli program rekolekcji ogranicza się np. tylko do jednej lub dwóch godzin zajęć w ciągu dnia, szkoła – w porozumieniu z organizującymi rekolekcje – może ustalić, że uczniowie uzyskują w tych dniach tylko częściowe zwolnienie z zajęć szkolnych. W pozostałym czasie uczniowie uczestniczą w zajęciach, zgodnie z ustalonym na te dni planem zajęć szkolnych. Nie jest jednak właściwą praktyką organizowanie w tym czasie sprawdzianów i klasówek.

Dodatkowo dyrektor szkoły, ustalając te dni jako wolne (lub częściowo wolne), jest zobowiązany zaplanować roczny czas pracy szkoły w taki sposób, aby zapewnić pełną realizację przyjętych przez szkołę programów nauczania poszczególnych zajęć edukacyjnych.

MEN 17 lutego 2016 r.

Źródło: <https://men.gov.pl/ministerstwo/informacje/zasady-dotyczace-organizowania-rekolekcji-dla-uczniow-szkol-publicznych.html>

Wydział Duszpasterstwa Dzieci i Młodzieży przypomina, że termin rekolekcji wielkopostnych dla uczniów szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych ustalają księża proboszczowie w porozumieniu z dyrektorami szkół. Księża proboszczowie są jednocześnie odpowiedzialni za ich organizację i przebieg.

Organizacja i przebieg rekolekcji odbywa się zgodnie z postanowieniami § 10 Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 kwietnia 1992 roku w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w publicznych przedszkolach i szkołach (patrz Aneks).

Katecheza szkolna i związane z nią rekolekcje pozostają integralną częścią pracy apostołskiej i duszpasterskiej z młodym pokoleniem. Należy dzielić się odpowiedzialnością (prawną i moralną) za ich

przebieg z Radą Pedagogiczną i z rodzicami. Przemawia za tym troska o dobro ucznia, uwzględniająca wychowanie, bezpieczeństwo i budowanie autorytetu.

Ponieważ rekolekcje szkolne mają na celu przede wszystkim pogłębienie więzi z Bogiem, program rekolekcji nie może być zdawkowy – ograniczający się do 1 lub 2 godzin dziennie. Ich przygotowanie i przeprowadzenie wymaga zaangażowania parafii (księży, grup oraz ruchów), szkoły (katecheci, uczniowie i nauczyciele) oraz rodziców uczniów.

Uczestnictwo w rekolekcjach uczniów uczęszczających na katechezę jest obowiązkowe. Wynika to z ich (lub rodziców) decyzji zapisania się na lekcje religii.

Terminy rekolekcji oraz program muszą być udostępnione co najmniej miesiąc wcześniej wszystkim zainteresowanym (uczniom, rodzicom, szkole, wspólnocie parafialnej). Przygotowania do rekolekcji i ich przebieg należy otoczyć modlitwą. Rekolekcje powinny doprowadzić uczestnika do sakramentu pojednania i Komunii św. (gdyby nie było żadnej możliwości w okresie rekolekcji, należy stworzyć okazje do spowiedzi i przyjęcia Komunii św. w najbliższym czasie) – dotyczy to uczniów, którzy przystąpili już do I Komunii św.

Oprócz ogólnego tematu każdy dzień rekolekcji powinien mieć swój temat szczegółowy, aby najróżniejsze formy rekolekcyjnego spędzania czasu związane były z myślą przewodnią dnia. Powszechnie znana i przyjęta formuła rekolekcji: „Msza św., nauka i do domu” nie może wyczerpać formuły rekolekcji szkolnych. Jeśli na rekolekcjach jest duża liczba uczniów – o ile pozwalałyby na to warunki – powinno się ich podzielić na grupy. Wskazane jest włączenie rodziców w przebieg rekolekcji. Konieczna jest międzyparafialna współpraca ze zgromadzeniami zakonnymi (kwestia spowiedzi) i ruchami religijnymi. W programie rekolekcji należy uwzględnić specyfikę parafii, liczbę uczniów, możliwości lokalowe, pomoc ze strony rodziców, szkoły, grup parafialnych, duchowieństwa itp. Należy to wcześniej omówić i ustalić z rekolekcjonistą.

Rekolekcje szkolne mogą stać się okazją do dalszej pracy formacyjnej przy parafii (ministranci, bielanki, grupy modlitewne, sportowe, turystyczne, wolontariat, działalność charytatywna, kawiarenki in-

ternetowe, itp.). Warto więc w tym czasie przybliżyć dzieciom i młodzieży możliwości ich zaangażowania w życie parafii. Uczniowie powinni być współtwórcami rekolekcji. Można włączyć ich do tworzenia programu i jego realizacji, by zrozumieli i odczuli, że rekolekcje są ich rekolekcjami.

Przekazywane na rekolekcjach treści nie muszą się ograniczać tylko do samych konferencji, odczytu, filmu, spektaklu, akcji charytatywnej, lecz powinny być połączone z liturgią i z odpowiednio przygotowaną oprawą wokalną – muzyczną.

O ustalonym terminie rekolekcji warto powiadomić dyrekcję szkoły już na początku roku szkolnego, najpóźniej miesiąc wcześniej. W tym celu ksiądz proboszcz lub jego zastępca powinien spotkać się z dyrektorami szkół, wychowawcami lub Radą Pedagogiczną, przedstawić program rekolekcji, podkreślić ich znaczenie i poprosić całe grono pedagogiczne o współpracę.

Przed rekolekcjami powinno odbyć się spotkanie księdza proboszcza, duszpasterzy, katechetów, organisty. Należy omówić cel, przygotowanie i przebieg rekolekcji, ustalić, kto i za co jest odpowiedzialny. Byłoby dobrze, gdyby w spotkaniu tym wziął udział rekolekcjonista w celu zapoznania się ze środowiskiem i problemami uczniów. Wskazane jest też spotkanie z rodzicami, wysłuchanie ich głosów, przedstawienie problemów związanych z rekolekcjami – jest to dobra okazja do nawiązania z nimi bliższego kontaktu.

Trzeba dobrze przemyśleć sposoby przekazywania informacji o rekolekcjach – między innymi plakaty i ogłoszenia. Dobrze przygotowane informacje należy umieścić w gablotach, na tablicach ogłoszeń, podać w ogłoszeniach parafialnych itp.

Na katechezach poprzedzających rekolekcje należy omówić cele i sens rekolekcji, odpowiedzieć, jak je owocnie przeżyć, a po rekolekcjach pogłębiać tematykę rozważań rekolekcyjnych. Wskazanie jest też włączenie poszczególnych klas i uczniów w przebieg rekolekcji. Będzie to sprzyjało tworzeniu właściwego klimatu współodpowiedzialności.

W obecnej sytuacji konieczne jest nawiązanie kontaktów z sąsiednimi parafiami i katechetami z innych szkół w celu uzgodnienia pracy i wza-

jemnej pomocy, szczególnie przy sprawowaniu sakramentu pojednania, by uniknąć pośpiechu i długich kolejek przed konfesjonalami.

W niedzielę poprzedzającą rekolekcje, w modlitwie powszechnej należy uwzględnić w intencjach wezwanie za dzieci i młodzież. Dobrze byłoby poprosić także o modlitwę zespoły parafialne, np. Żywy Różaniec i inne.

Stosownie do wieku uczestników, rekolekcje powinny trwać od 2 do 4 godzin dziennie. Można w mniejszych grupach, po spotkaniu w kościele, przejść do kaplic lub sal katechetycznych, by obejrzeć odpowiednio przygotowane filmy, przeprowadzić rozmowy czy dyskusje itp.

Nie należy przekazywanych na rekolekcjach treści ograniczać tylko do konferencji. Należy więc dodatkowo zaplanować odpowiednie nabożeństwa, tj. adorację Najświętszego Sakramentu, Drogę Krzyżową, różaniec, Godzinę Biblijną, nabożeństwo pokutne i inne. Powinno się zadbać o oprawę śpiewno – muzyczną, zaangażować młodzieżowe zespoły parafialne: scholę, ministrantów, oazy i inne. Szczególnie zaś trzeba się zatroszczyć o dobre przygotowanie uczestników rekolekcji do sakramentu pojednania, opracować, dostosowany do ich wieku, rachunek sumienia oraz zatroszczyć się o odpowiednią liczbę spowiedników.

PROGRAMY I PODRĘCZNIKI ORAZ MATERIAŁY POMOCNICZE DO KATECHEZY PARAFIALNEJ PRZYGOTOWUJĄCEJ DO PIERWSZEJ KOMUNII ŚWIĘTEJ I SAKRAMENTU BIERZMOWANIA

**Wydział Duszpasterstwa Dzieci i Młodzieży Kurii
Metropolitalnej Warszawskiej poleca szczególnie:**

Tytuł	Autor
<i>Youcat</i> Katechizm Kościoła katolickiego dla młodych	praca zbiorowa

Materiały do I Komunii świętej

Tytuł	Autor	Cena
KATECHEZA PARAFIALNA Przygotowanie do sakramentu Pokuty i Eucharystii <i>(zeszyty dla dzieci)</i>	Opracowanie: Marzanna Dubińska, s. Aleksandra Jabłońska CMBB Wydawnictwo Archidiecezji Warszawskiej 2010	5, 30 zł. (1 egz.)
NASZE DZIECKO IDZIE DO PIERWSZEJ KOMUNII ŚWIĘTEJ Formacja rodziców (zeszyt do prowadzenia konferencji tematycznych dla rodziców)	o. Wojciech Madej OFM red. Marzanna Dubińska Wydawnictwo Archidiecezji Warszawskiej 2010	8, 40 zł. (1 egz.)
PRZYGOTOWANIE DO SAKRAMENTU POKUTY I EUCHARYSTII Materiały dla prowadzących zajęcia (zeszyt z konspektami katechez dla prowadzących spotkania z dziećmi)	Opracowanie: Marzanna Dubińska, s. Aleksandra Jabłońska CMBB Wydawnictwo Archidiecezji Warszawskiej 2010	6, 30 zł. (1 egz.)
PRZYGOTOWANIE RODZINY DO PIERWSZEJ KOMUNII ŚWIĘTEJ DZIECKA Nabożeństwa i katechezy dla dzieci i rodziców	Ks. Mirosław Jaworski s. Miriam Iwona Olszewska Wydawnictwo Sióstr Loretanek Warszawa 2012	*** (1 egz.)

Materiały do bierzmowania

Tytuł	Autor	Cena
PRZYGOTOWANIE DO BIERZMOWANIA Nabożeństwa inicjacyjne	praca zbiorowa pod red. Ks. prof. dr hab. Piotra Tomasika <i>Wydawnictwo Archidiecezji Warszawskiej 2010</i>	16,80 zł. (1 egz.)
PORADNIK METODYCZNY Dla animatora	praca zbiorowa pod red. Ks. prof. dr hab. Piotra Tomasika <i>Wydawnictwo Archidiecezji Warszawskiej 2010</i>	14,20 zł (1 egz.)
PRZYGOTOWANIE DO BIERZMOWANIA Materiały do bierzmowanych	praca zbiorowa pod red. Ks. prof. dr hab. Piotra Tomasika <i>Wydawnictwo Archidiecezji Warszawskiej 2010</i>	126 zł. (1 komplet dla 10 osób)

PROGRAMY I PODRĘCZNIKI DO KATECHIZACJI OBOWIĄZUJĄCE NA TERENIE ARCHIDIECEZJI WARSZAWSKIEJ W ROKU SZKOLNYM 2016/2017

Komunikat Biura Programowania Katechezy w sprawie podręczników do nauczania religii przedszkolnych i szkolnych oddziałach sześciolatek (zerówek)

W związku z nowelizacją Ustawy o systemie oświaty i zwolnieniem z obowiązku szkolnego dzieci sześciolatków Biuro Programowania Katechezy przy Komisji Wychowania Katolickiego Konferencji Episkopatu Polski informuje, iż przedłuża się na okres dwóch lat, czyli do 31 VIII 2018 roku, możliwość z korzystania z następujących programów podręczników do nauczania religii dla dzieci sześciolatków przygotowanych do *Podstawy programowej katechezy Kościoła katolickiego w Polsce z roku 2001*.

Program ogólnopolski nr AZ-0-03/1 z 10 III 2003: Radość dzieci Bożych

Diecezja	Podręczniki	Ograniczenia czasowe
ogólnopolski	Klasa 0 nr AZ-03-03/1-01 s. T. Biłyk, I. Czarnaćka, T. Czarnaćka, B. Surma, <i>Wędrowanie z Bogiem</i> , WAM, Kraków	31 VIII 2018

Program ogólnopolski nr AZ-0-03/2 z 10 III 2003: Jezus mnie kocha

Diecezja	Podręczniki	Ograniczenia czasowe
ogólnopolski	Klasa 0 nr AZ-03-03/2-0 <i>Jezus mnie kocha</i> , red. S. Łabendowicz, Radom-Sandomierz	31 VIII 2018
ogólnopolski	Klasa 0 nr AZ-03-03/2-6 <i>Mogę zaufać Jezusowi</i> , red. R. Lis, <i>Gaudium</i> , Lublin	31 VIII 2018
ogólnopolski	Klasa 0 nr AZ-03-03/2-10 A. Podgórska, A. Tulej, <i>Bóg jest blisko</i> , Centrum Katechetyczne Archidiecezji, Warszawa	31 VIII 2018

**Program ogólnopolski dla kl. 0 nr AZ-0w-03/3 z 10 III 2003:
Pan Jezus mnie kocha**

Diecezja	Podręczniki	Ograniczenia czasowe
ogólnopolski	Klasa 0 nr AZ-03-03/3-0 <i>Pan Jezus mnie kocha</i> , red. R. Czekalski, A. Krasieński, E. Zielińska, Płocki Instytut Wydawniczy, Płock	31 VIII 2018

**Program ogólnopolski nr AZ-0-04/3 z 26 III 2004:
W radości dzieci Bożych, opr. T. Śmiech**

Diecezja	Podręczniki	Ograniczenia czasowe
ogólnopolski	Klasa 0 nr AZ-03-04/3-0 M. Piątek, <i>W świecie mojego Boga</i> , <i>Jedność</i> , Kielce	31 VIII 2018
	Klasa 0 (grupa sześciolatków) nr AZ-03-04/3-1 <i>Kocham dobrego Boga</i> , red. E. Osewska, J. Stala, <i>Jedność</i> , Kielce	

**Program ogólnopolski nr AZ-0-04/4 z 26 III 2004:
Jesteśmy dziećmi Boga, opr. J. Szpet, D. Jackowiak**

Diecezja	Podręczniki	Ograniczenia czasowe
ogólnopolski	Klasa 0 (poziom III) nr AZ-03-04/4-0 <i>Przychodzimy do Pana Boga</i> , red. J. Szpet, D. Jackowiak, Księgarnia św. Wojciecha, Poznań	31 VIII 2018

**Program ogólnopolski nr AZ-0-05/2 z 16 VI 2005:
W dziele stworzenia odkrywam miłość Boga**

Diecezja	Podręczniki	Ograniczenia czasowe
ogólnopolski	Klasa 0 nr AZ-03-05/2-0 M. Wiąrowska-Gliszczyńska, D. Włoczęwska, <i>W dziele stworzenia odkrywam miłość Boga</i> , <i>Errata</i> , Toruń	31 VIII 2018

**Program dla archidiecezji warszawskiej
nr WA-0-02/4 z 6 V 2002: bez tytułu**

Diecezja	Podręczniki	Ograniczenia czasowe
warszawska	Klasa 0 nr WA-03-02/4-1 <i>Idziemy do Ciebie, Jezu, opr. T. Balewski, A. Gutowski, MAG, Warszawa</i>	31 VIII 2018

Od nowego roku szkolnego 2016/2017 tak jak w roku ubiegłym:

- wszystkie pierwsze klasy szkoły podstawowej (KLASY ZŁOŻONE Z SAMYCH SZEŚCIOLATKÓW, KLASY ZŁOŻONE Z SAMYCH SIEDMIOLATKÓW, A TAKŻE KLASY MIESZANE WIEKOWO),
- wszystkie czwarte klasy szkoły podstawowej
- wszystkie pierwsze klasy gimnazjum
- wszystkie pierwsze klasy liceum, technikum i szkoły zawodowej będą korzystały z nowych podręczników do Podstawy Programowej Katechezy Kościoła Katolickiego w Polsce przyjętej podczas 351. zebrania plenarnego Konferencji Episkopatu Polski w Warszawie w dniu 8 marca 2010 roku i zgodnie z Programem nauczania religii rzymskokatolickiej w przedszkolach i szkołach, zatwierdzonym podczas posiedzenia Komisji Wychowania Katolickiego Konferencji Episkopatu Polski w Białymstoku w dniu 9 czerwca 2010 roku.

Przypominamy że autorem:

- Podstawy Programowej Katechezy Kościoła Katolickiego w Polsce jest **Konferencja Episkopatu Polski,**
- Programu nauczania religii rzymskokatolickiej w przedszkolach i szkołach jest **Komisja Wychowania Katolickiego Konferencji Episkopatu Polski.**

Wszystkie klasy pierwsze szkoły podstawowej obowiązują podręcznik naszego wydawnictwa – Wydawnictwo Katechetyczne Sp. z o.o..

Klasy czwarte szkoły podstawowej, pierwsze gimnazjum i klasy pierwsze liceum, technikum i szkoły zawodowej mogą korzystać z podręcznika naszego wydawnictwa – Wydawnictwo Katechetyczne Sp. z o.o. lub innych wydawnictw do wyboru, ale oczywiście opracowanych zgodnie z nową Podstawą programową.

- **Przedszkole**
Program nr **AZ-0-03/2**; tytuł programu: **Jezus mnie kocha** (dla 4- i 5-latków oraz „zerówki”)
Program nr **AZ-0-04/3**; tytuł programu: **W radości Dzieci Bożych** (dla 4- i 5-latków)
- **Klasy I – III szkoły podstawowej** (nowa podstawa programowa). Program nr **AZ-1-01/10**; tytuł programu: **W drodze do Wiercznika**
- **Klasy IV – VI szkoły podstawowej** (nowa podstawa programowa). Program nr **AZ-2-01/10**; tytuł programu: **Poznaję Boga i w niego wierzę**
- **Klasy I – III gimnazjum** (nowa podstawa programowa) Program nr **AZ-3-01/10**; tytuł programu: **Pójsz za Jezusem Chrystusem**
- **Klasy I – III liceum** (nowa podstawa programowa). Program nr **AZ-4-01/10**; tytuł programu: **Świadek Chrystusa**
- **Klasy I – IV technikum** (nowa podstawa programowa). Program nr **AZ-6-01/10**; tytuł programu: **Świadek Chrystusa**
- **Klasy I – II szkoły zawodowe** (nowa podstawa programowa). Program nr **AZ-5-01/10**; tytuł programu: **Z Chrystusem przez świat**
- **Szkoła zawodowa** dla uczniów o obniżonych możliwościach percepcji i niedostosowanych społecznie. Program nr **WA-5ah-04/7**
- **Szkoły specjalne:** Programy dla klas 1-3 SP nr **AX-1i-03/5**, klasy 4-6 SP nr **AX-2i-03/5**, gimnazjum nr **AZ-3i-03/5**; tytuł programu: **W ramionach Ojca**

W księgarni *Na Miodowej*, mieszczącej się obok Kurii Metropolitalnej Warszawskiej katecheci mogą zaopatrzyć się we wszystko, co stanowi szeroko rozumianą pomoc do prowadzenia lekcji religii.

Poza podręcznikami dla ucznia i przewodnikami metodycznymi dla katechety, w sprzedaży znajdują się książki, podręczniki z dydaktyki, pedagogiki, katechetyki, metodyki, psychologii, będące pomocą w studiach specjalistycznych przygotowujących do wykonywania zawodu katechety. Ponadto są tu do nabycia obrazy katechetyczne do przedszkola, obrazy ze Starego i Nowego Testamentu, mapy i atlasy, slajdy, kasyety magnetofonowe, video, CD i DVD, zeszyty do lekcji religii i inne pomoce.

Zamieszczony w poniższej tabeli cennik podręczników do religii obowiązuje w Księgarni Na Miodowej.

1. Zamówienia można składać osobiście w Księgarni na Miodowej oraz wysyłając wypełniony formularz:
  - na adres e-mail: dystrybucja@waw.waw.pl,
  - faksem: 22 635 55 47.FORMULARZ DO POBRANIA (PDF) dostępny jest na stronie internetowej księgarni: www.ksiegarnianamiodowej.pl
2. Korygowanie lub anulowanie zamówień **wyłącznie** pod numerem telefonu: (22) 531 72 48 od poniedziałku do piątku w godz. 10.00 – 16.00.
3. Reklamacji i zwrotów można dokonywać w Księgarni na Miodowej ul. Miodowa 17/19 w dniach:
poniedziałek – piątek w godz. 9.00.00 – 18.00,
sobota w godz. 9.00 – 15.00.
W razie konieczności dokonania zwrotu liczba zwracanych pozycji nie powinna przekraczać 10% liczby zakupionych egzemplarzy. Zwroty przekraczające wartość 10% nie będą przyjmowane.
Zwrotów można dokonywać **do 30 września 2016 r.**
4. Zamówienie zostanie zrealizowane w ciągu 7 dni roboczych od daty złożenia zamówienia.

RABATY

- Rabaty udzielane są wyłącznie na zakup podręczników ucznia.
- Rabaty udzielane są tylko w okresie **do 30 września 2016.**
  - **10%** zakup podręczników na kwotę **powyżej 900 zł.;**
  - **5%** zakup podręczników na kwotę **powyżej 350 zł..**
- Dla zamówień o wartości powyżej 500 zł. – DOSTAWA GRATIS w przedziale godzin 10.00-16.00.
- W przypadku płatności odroczonej zobowiązanie należy uregulować **do 30 września 2016 r.**

PRZEDSZKOLE

Program Jezus mnie kocha nr AZ-0-03/2

Poziom i numer podręcznika	Tytuł i numer podręcznika	Wydawca	Cena podręcznika ucznia	Cena podręcznika metodycznego
4-latki Stara Podstawa programowa	Cieszymy się Bogiem AZ-01-03/1-0	WAM, Kraków	14 zł.	49 zł.
5-latki Stara Podstawa programowa	Kochajmy Boga AZ-02-03/1-0	WAM, Kraków	14 zł.	49 zł.
Zerówka Stara Podstawa programowa	Bóg jest blisko WA-03-03/2-1	Centrum Katechetyczne Archidiecezji Warszawskiej	14,70 zł.	26,30 zł.

Program W radości dzieci Bożych nr AZ-0-04/3

Poziom	Tytuł i numer podręcznika	Wydawca	Cena podręcznika ucznia	Cena podręcznika metodycznego
4-latki Stara Podstawa programowa	Bóg kocha dzieci AZ-01-04/3-0	Jedność, Kielce	12,60 zł.	13 zł.
5-latki Stara Podstawa programowa	Jestem dzieckiem Bożym AZ-02-04/3-0	Jedność, Kielce	12,60 zł.	13 zł.

SZKOŁA PODSTAWOWA

Podręczniki diecezjalne

Poziom	Tytuł i numer podręcznika	Wydawca	Cena podręcznika ucznia	Cena podręcznika metodycznego
klasa 1. Nowa Podstawa programowa	W imię Ojca i Syna, i Ducha Świętego AZ-11-01/10-WA-1/2	Wydawnictwo Katechetyczne, Warszawa	26 zł. Część 1 i 2.	31 zł.
klasa 2. Nowa Podstawa programowa	A oto Ja jestem z wami AZ-12-01/10-WA-2/13	Wydawnictwo Katechetyczne, Warszawa	19,95 zł. (Ćwiczenia i karty pracy 12 zł.)	31 zł.
klasa 3. Nowa Podstawa programowa	Kto spożywa moje ciało, ma życie AZ-13-01/10-WA-2/14	Wydawnictwo Katechetyczne, Warszawa	19,95 zł. (Ćwiczenia i karty pracy 12 zł.).	31 zł.

Podręczniki diecezjalne

Poziom	Tytuł i numer podręcznika	Wydawca	Cena podręcznika ucznia	Cena podręcznika metodycznego
klasa 4. Nowa Podstawa programowa	Jestem chrześcijaninem AZ-21-01/10-WA-3/13	Wydawnictwo Katechetyczne, Warszawa	19,95 zł.	40 zł.
klasa 5. Nowa Podstawa programowa	Wierzę w Jednego Boga AZ-22-01/10-WA-3/14	Wydawnictwo Katechetyczne, Warszawa	19,50 zł.	40 zł.
klasa 6. Nowa Podstawa programowa	Wierzę w Święty Kościół Powszechny AZ-23-01/10-WA-3/14	Wydawnictwo Katechetyczne, Warszawa	19,50 zł.	40 zł.

Podręczniki innych wydawnictw

Poziom	Tytuł i numer podręcznika	Wydawca	Cena podręcznika ucznia	Cena ćwiczeń/ Karty pracy	Cena podręcznika metodycznego
klasa 4. Nowa podstawa programowa	Zaproszeni przez Boga AZ-21-01/10-KR-2/12	WAM, Kraków	16 zł.	10,50 zł.	35 zł.
	Powołani przez Boga Ojca AZ-21-01/1-2	Księgarnia Św. Wojciecha, Poznań	18 zł.	14 zł.	29 zł.
	Miejsca pełne BOGAActw, AZ-21-02/12-KL-1/12 Do programu ogólnopolskiego: <i>Odkrywamy tajemnice Bożego świata</i> nr AZ-2-02/12 z 30 V 2012 r	Jedność, Kielce	15,90 zł.	9,90 zł.	15 zł.
klasa 5. Stara Podstawa programowa	Obdarowani przez Boga AZ-22-01/10-KR-5/13	WAM, Kraków	17,50 zł.	10,50 zł.	35 zł.
	Wierzę w Boga AZ-22-01/10-PO-1/12	Księgarnia Św. Wojciecha, Poznań	19 zł.	14 zł.	29 zł.
	Spotkania uBOGAające AZ-22-02/12-KL-1/12 Do programu ogólnopolskiego: <i>Odkrywamy tajemnice Bożego świata</i> nr AZ-2-02/12 z 30 V 2012 r	Jedność, Kielce	15,90 zł.	9,90 zł.	15 zł.
klasa 6. Nowa Podstawa programowa	Przemienieni przez Boga AZ-23-01/10-KR-1/14	WAM, Kraków	17,50 zł.	10,50 zł.	35 zł.
	Wierzę w Kościół AZ-23-01/10-PO-2/13	Księgarnia Św. Wojciecha, Poznań	19 zł.	14 zł.	29 zł.
	Tajemnice BOGAtego życia AZ-23-02/12-KL-1/12 Do programu ogólnopolskiego: <i>Odkrywamy tajemnice Bożego świata</i> nr AZ-2-02/12 z 30 V 2012 r	Jedność, Kielce	15,90 zł.	9,90 zł.	15 zł.

GIMNAZJUM

Poziom	Tytuł i numer podręcznika	Wydawca	Cena podręcznika ucznia	Cena ćwiczeń/karty pracy	Cena podręcznika metodycznego
klasa 1. Nowa Podstawa programowa	Twoje słowo światłem na mojej drodze AZ-31-01/10-WA-1/12	Wydawnictwo Katechetyczne, Warszawa	24,90 zł.	X	40 zł.
	(seria) Odśłonić twarz Chrystusa – (tytuł) Szukam Was AZ-31-01/10-KR-1/11 (seria) W drodze do Emaus – (tytuł) Jezus uczy i zbawia AZ-31-01/10-KR-2/12	WAM, Kraków	18 zł.	X 10,50 zł.	35 zł.
	Spotkanie ze Słowem AZ-31-01/10-PO-1/11	Księgarnia Św. Wojciecha, Poznań	18 zł.	14 zł.	25 zł.
klasa 2. Nowa Podstawa programowa	Ty ścieżkę życia mi ukazesz AZ-32-01/10-WA-1/13	Wydawnictwo Katechetyczne, Warszawa	24,90 zł.	X	40 zł.
	(seria) Odśłonić twarz Chrystusa – (tytuł) Jestem z Wami AZ-32-01/10-KR-3/12 (seria) W drodze do Emaus – (tytuł) Jezus działa i zbawia AZ-32-01/10-KR-3/12	WAM, Kraków	18 zł.	X 10,50 zł.	35 zł.
	Aby nie ustać w drodze AZ-32-01/10-PO-1/12	Księgarnia św. Wojciecha, Poznań	18 zł.	14 zł.	29 zł.

klasa 3. Nowa Podsta- wa progra- mowa	Wy jesteście światłem świata AZ-33-01/10WA-1/14	Wydawnictwo Katechetyczne, Warszawa	24.90 zł.	X	40 zł.
	(seria) Odsłonić twarz Chrystusa – (tytuł) Chodźmy razem AZ-33-01/10-KR-4/13 (seria) W drodze do Emaus – (tytuł) Jezus prowadzi i zbawia AZ-33-01/10-KR-2/14	WAM, Kraków	18 zł.	X 13 zł.	35 zł.
	Życ w miłości Boga AZ-33-01/10-PO-3/13	Księgarnia św. Wojciecha, Poznań	18zł.	14 zł.	29 zł.

SZKOŁY PONADGIMNAZJALNE

Liceum i technikum

Poziom	Tytuł i numer podręcznika	Wydawca	Cena podręcznika ucznia	Cena ćwiczeń	Cena podręcznika metodycznego
klasa 1. Nowa Podstawa programowa	Być świadkiem Zmartwychwstałego w Kościele AZ-41-01/10-WA-1/12	Wydawnictwo Katechetyczne, Warszawa	29 zł.	X	49 zł.
	W Kościele AZ-41-01/10-KR-1/12	WAM, Kraków	18 zł.	X	35 zł.
	Moje miejsce w Kościele AZ-41-01/10-PO-1/11	Księgarnia św. Wojciecha, Poznań	19 zł.	16 zł.	25 zł.
klasa 2. nowa Podstawa programowa	Być świadkiem zmartwychwstałego w świecie AZ-42-01/10-WA-4/13	Wydawnictwo Katechetyczne, Warszawa	29 zł.	X	49 zł.
	W świecie AZ-42-01/10-KR-6/13	WAM, Kraków	18 zł.	X	35 zł.
	Moje miejsce w świecie AZ-42-01/10-PO-1/12	Księgarnia św. Wojciecha, Poznań	19, zł.	16 zł.	29 zł.

klasa 3. nowa Podstawa programo- wa	Być świadkiem zmarłego w rodzinie AZ-43-01/10-WA-4/13	Wydawnictwo Katechetyczne, Warszawa	29 zł.	X	49 zł.
	W rodzinie AZ-43-01/10-KR-6/13	WAM, Kraków	18 zł.	X	35 zł.
	Moje miejsce w rodzinie AZ-43-01/10-PO-1/12	Księgarnia św. Wojciecha, Poznań	19 zł.	16 zł.	29 zł.

Szkoła zawodowa

Poziom	Tytuł i numer podręcznika	Wydawca	Cena pod- ręcz- nika ucznia	Cena ćwi- czeń	Cena podręcz- nika me- todycz- nego
Klasa 1. Nowa Podstawa programo- wa	Mocni wiarą KR-41-04/12-KR-2/12	Wydawnictwo Św. Stanisława BM, Kraków	19,90 zł.	X	39,90 zł.
Klasa 2. Nowa Podstawa programo- wa	Mocni nadzieją AZ-52-07/12-KR-8/13	Wydawnictwo Św. Stanisława BM, Kraków	19,90 zł.	X	49 zł.

KATECHEZA SPECJALNA

Poziom	Tytuł i numer podręcznika	Wydawca	Cena podręcznika ucznia-płyta CD	Cena ćwiczeń	Cena podręcznika metodycznego
Klasy 1 – 3 SP Stara Podstawa programowa	W ramionach Ojca – Bóg kocha mnie AX-10i-03/5-0	Gaudenium, Gniezno	35 zł.	63 zł. (wersja podstawowa) 131,50 zł. (kolor)	33,60 zł.
Klasy 4 – 6 SP Stara Podstawa programowa	W ramionach Ojca – Bóg prowadzi mnie AX-20i-03/5-0	Gaudenium, Gniezno	35 zł.	52,50 zł. (wersja podstawowa) 131,50 zł. (kolor)	33,60 zł.
klasy 1 – 3 Gim. Stara Podstawa programowa	W ramionach Ojca – Bóg uświęca mnie AZ-30i-03/5-0	Gaudenium, Gniezno	X	58 zł. (wersja podstawowa) 178,50 zł. (kolor)	33,60 zł.

Pełna oferta podręczników i pomocy katechetycznych dostępna także w księgarni internetowej www.ksiegarniamiodowej.pl.

AWANS ZAWODOWY I FORMACJA PERMANENTNA NAUCZYCIELI RELIGII – KATECHETÓW

Procedura awansu zawodowego jest regulowana odpowiednimi aktami prawnymi. Zachęcamy do wchodzenia na drogę awansu zawodowego, do konsultowania własnego planu rozwoju zawodowego z doradcami metodycznymi oraz do lektury aneksu prawnego w tegorocznej edycji INFORMATORA.

Zestawienie dotyczące najważniejszych elementów procedury ubiegania się o poszczególne stopnie awansu zawodowego nauczycieli

Elementy procedury ubiegania się o awans zawodowy	Nauczyciel stażysta → →kontraktowy	Przerwa między stażowa	Nauczyciel kontraktowy → mianowany	Przerwa między stażowa	Nauczyciel mianowany → dyplomowany
Staż	9 miesięcy	2 lata pracy w stopniu kontraktowym	2 lata 9 miesięcy	1 rok pracy w stopniu mianowanym	2 lata 9 miesięcy
Wymagane kwalifikacje	pełne	–	pełne	–	pełne
Termin rozpoczęcia stażu	1 września - z dniem nawiązania stosunku pracy, nie później niż w ciągu 14 dni od dnia rozpoczęcia zajęć szkolnych. W terminie 20 dni od dnia rozpoczęcia zajęć przedkłada dyrektorowi projekt planu rozwoju zawodowego		1 września - z dniem rozpoczęcia zajęć szkolnych nie później niż 14 dni, na swój wniosek składany do dyrektora szkoły. Do wniosku dołącza projekt planu rozwoju zawodowego.		1 września – z dniem rozpoczęcia zajęć szkolnych nie później niż 14 dni, na swój wniosek składany do dyrektora szkoły. Do wniosku dołącza projekt planu rozwoju zawodowego.
Opiekun stażu	tak		tak		nie

Ocena dorobku zawodowego	pozytywna		pozytywna		pozytywna
Termin złożenia wniosku o postępowanie kwalifikacyjne lub egzaminacyjne	W roku kalendarzowym uzyskania pozytywnej oceny dorobku zawodowego za okres stażu, wniosek do dyrektora		W roku kalendarzowym uzyskania oceny dorobku zawodowego za okres stażu, wniosek do osoby prowadzącej szkołę		3 lata od otrzymania oceny dorobku zawodowego –składa wniosek do organu sprawującego nadzór pedagogiczny
Organ powołujący komisję kwalifikacyjną lub egzaminacyjną	Dyrektor szkoły		Organ prowadzący szkołę		Organ sprawujący nadzór pedagogiczny
Forma rozpatrzenia wniosku	Rozmowa kwalifikacyjna		Egzamin		Analiza dorobku zawodowego i rozmowa
Organ uprawniony do nadania stopnia awansu zawodowego	Dyrektor szkoły		Organ prowadzący szkołę		Organ nadzoru pedagogicznego
Brak akceptacji komisji kwalifikacyjnej lub egzaminacyjnej – dodatkowy staż	9 miesięcy na wnioski nauczyciela, za zgodą dyrektora szkoły – tylko jeden raz w danej szkole		9 miesięcy na wniosek nauczyciela, za zgodą dyrektora szkoły – tylko jeden raz w danej szkole		9 miesięcy na wniosek nauczyciela, za zgodą dyrektora szkoły *
Ponowny brak akceptacji komisji kwalifikacyjnej	Nie dotyczy		Nie dotyczy		Ponowny staż w wymiarze 2 lat i 9 miesięcy

- Nauczyciel - 30 dni od zakończenia stażu należy złożyć do dyrektora szkoły sprawozdanie z realizacji stażu;
- Dyrektor - 21 dni na napisanie oceny pracy,
- Rada rodziców – 14 dni na wyrażenie opinii

FORMACJA PERMANENTNA KATECHETÓW

Odpowiedzialni za formację pedagogiczno – katechetyczną w Archidiecezji Warszawskiej:

ks. kanonik dr Marek Przybylski – dyrektor wydziału
oraz

rejonowi wizytatorzy nauczania religii:

ks. kanonik mgr Paweł Sobstyl

ks. mgr Paweł Walkiewicz

ks. mgr lic. Tomasz Zaperty

ks. mgr Jacek Laskowski

Katecheci kierowani do pracy w szkole otrzymują misję kanoniczną do nauczania religii w imieniu Kościoła katolickiego. Jednym z warunków dla przedłużenia tej misji jest formacja permanentna (kan. 780 KPK). Wydane w 2001 roku Dyrektorium katechetyczne Kościoła katolickiego w Polsce zwraca uwagę na to, że *skuteczność katechezy zapewnia odpowiednia formacja katechetów. Przekonanie to wypływa z tradycji Kościoła, który zawsze wyrażał przekonanie, że wychowanie osoby ludzkiej dokonuje się najskuteczniej w wyniku osobowego oddziaływania* (nr 149).

Formacja dotyczy wszystkich katechetów świeckich, sióstr i braci zakonnych. Kapłani ostatnich pięciu roczników święceń także uczestniczą w warsztatach katechetyczno – pedagogicznych, ale mają odrębne terminy formacji. Siostry i bracia zakonnicy formację duchową odbywają w ramach formacji zakonnej.

Spotkania formacyjne i dni skupienia są współfinansowane przez księży proboszczów, którzy wpłacają do Wydziału Duszpasterstwa Dzieci i Młodzieży składkę na fundusz katechetyczny oraz przez uczestników szkolenia.

FORMACJA PERMANENTNA KATECHETÓW ŚWIECKICH, SIÓSTR I BRACI ZAKONNYCH

Formacja duchowa

W ramach formacji duchowej katecheci świeccy uczestniczą obowiązkowo w roku szkolnym **w dwóch spotkaniach formacyjnych – w okresie adwentowym i wielkopostnym**. Spotkania te mają charakter ćwiczeń duchowych, a więc katecheci uczestniczą we Mszy św., medytacji, rozważaniu słowa Bożego, konferencjach ascetycznych. Tego typu spotkania mają pomóc katechetom wypełniać poprzez swoją posługę misję Kościoła i pogłębiać swoje powołanie katechetyczne.

Księża katecheci dni skupienia odbywają w ramach permanentnej formacji kapłańskiej, a siostry i bracia zakonnicy w ramach formacji zakonnej.

Potwierdzeniem uczestnictwa w dniach skupienia katechetów świeckich jest zaświadczenie wydane przez Wydział Duszpasterstwa Dzieci i Młodzieży Kurii Metropolitalnej Warszawskiej.

UWAGA:

Każdy z katechetów świeckich jest zobowiązany do uczestnictwa **raz na dwa lata** w rekolekcjach zamkniętych dla katechetów, zorganizowanych przez Wydział Duszpasterstwa Dzieci i Młodzieży.

Obowiązkowy udział w rekolekcjach w roku szkolnym 2016/2017 mają katecheci, których nazwiska zaczynają się od kolejnych liter alfabetu A – K.

W roku szkolnym 2016/2017 rekolekcje te odbędą się w trzech turach do wyboru:

I tura – w dniach 18 – 20 listopada 2016 roku (piątek – niedziela),

II tura – w dniach 5 – 7 maja 2017 roku (piątek – niedziela),

III tura – w dniach 23 – 25 czerwca 2017 roku (piątek – niedziela).

Wszystkie trzy tury rekolekcji poprowadzi ks. dr Marek Studenski.

W każdej turze rekolekcji zamkniętych planowany jest udział 100 katechetów.

Rekolekcje rozpoczynają się kolacją w piątek o godz. 17.00 (przyjazd i zakwaterowanie), a kończą obiadem w niedzielę ok. godz. 14.00.

Miejscem rekolekcji jest Dom Rekolekcyjno – Formacyjny WMSD w Warszawie na Bielanach, ul. Dewajtis 3. Koszt rekolekcji wynosi 150 złotych.

Zapisy na rekolekcje przyjmuje:

Ks. kanonik dr Marek Przybylski – Dyrektor WDDiM KMW,
tel. 792 439 050; e-mail mprzybylski@mkw.pl

W zgłoszeniu należy koniecznie podać:

- tytuł (mgr, lic. dr),
- imię i nazwisko,
- datę i miejsce urodzenia,
- nazwę szkoły,
- tytuł parafii miejsca pracy,
- telefon kontaktowy,
- adres e-mail.

Zgłoszenia przyjmowane są w nieprzekraczalnym terminie:

- na I turę rekolekcji – do 10 listopada 2016 roku,
- na II turę rekolekcji – do 24 kwietnia 2017 roku,
- na III turę rekolekcji – do 1 czerwca 2017 roku.

Katecheta, który w roku szkolnym 2016/2017 wziął udział w rekolekcjach zamkniętych, zostaje zwolniony z uczestnictwa w adwentowym i wielkopostnym dniu skupienia przypadających bezpośrednio po rekolekcjach, w których uczestniczył.

Katecheci, którzy w danym roku nie mają obowiązku uczestniczenia w rekolekcjach zamkniętych a chcą w nich uczestniczyć mają taką możliwość.

Formacja katechetyczno – pedagogiczna

W roku szkolnym 2016/2017, **w ramach formacji katechetyczno – pedagogicznej każdy z katechetów świeckich, sióstr i braci zakonnych ma obowiązek uczestniczyć w dwóch jednodniowych spotkaniach formacyjnych (jednym jesiennym i drugim zimowym)**. Dodatkowo zorganizowane są dwa spotkania formacyjne w środku tygodnia dla osób, które z uzasadnionych powodów nie mogą uczestniczyć w regularnych sobotnich szkoleniach. Szkolenia te są obowiązkowe dla katechetów świeckich, sióstr i braci zakonnych. Mogą w nich uczestniczyć także księża.

W roku szkolnym 2016/2017, w ramach formacji katechetyczno – pedagogicznej odbędą się odrębne spotkania formacyjne dla katechetów, uczących w szkołach specjalnych. Szkolenia te są obowiązkowe dla katechetów, uczących w szkołach specjalnych.

W związku z tym są oni zwolnieni z uczestniczenia w szkoleniach przeznaczonych dla wszystkich pozostałych katechetów. Formację

katechetyczno – pedagogiczną nauczycieli uczących w szkołach specjalnych prowadzi ks. kanonik mgr Paweł Sobstyl.

Potwierdzeniem uczestnictwa w spotkaniach formacyjnych są zaświadczenia.

Rejonizacja spotkań formacyjnych i dni skupień

Obszar Archidiecezji Warszawskiej jest podzielony na osiem rejonów katechetycznych. Zamieszczona poniżej tabela pokazuje, które dekanaty zostały przyporządkowane do poszczególnych rejonów oraz gdzie będą odbywały się sesje szkoleniowe i dni skupienia.

Dekanaty tworzące dany rejon katechetyczny:

UWAGA: dekanat ochocki został przeniesiony do Rejonu 3.

Rejon 1 – staromiejski, śródmiejski,

Rejon 2 – mokotowski, ursynowski, wilanowski,

Rejon 3 – pruszkowski, raszyński, ursuski, ochocki

Rejon 4 – jelonkowski, wolski, lasecki,

Rejon 5 – bielański, żoliborski, kampinoski,

Rejon 6 – czerski, konstanciński, piaseczyński, warecki,

Rejon 7 – grójecki, mogielnicki, tarczyński,

Rejon 8 – błoński, brwinowski, grodziski.

Terminy, miejsca i tematy spotkań katechetyczno – pedagogicznych w rejonach katechetycznych dla katechetów świeckich, sióstr i braci zakonnych

I spotkanie formacyjne (jesienne)

Termin	Rejon katechetyczny	Temat szkolenia	Prowadzący szkolenie	Miejsce szkolenia
10 września 2016 10.00 – 14.00	1	Systemy rodzinne i ich wpływ na wychowanie w perspektywie przekazu katechetycznego	Magdalena Leczkowska mediator rodzinny	Kuria Metropolitalna Warszawska Warszawa, ul. Miodowa 17/19, budynek A, piętro I, sala św. Jana Chrzciciela

10 września 2016 10.00 – 14.00	3	Angelologia w metodyce pro- wadzenia zajęć szkolnych	s. Lucyna Tomaszewicz Congrega- tion Sororum Angelorum	Parafia Opatrzności Bożej, Warszawa, ul. Dickensa 5
	4	Metody aktywizu- jące w katechezie, ze szczególnym uwzględnieniem muzyki	Maria Świer- czyńska animator zajęć kultu- ralno - oświa- towych	Parafia Bogurodzicy Maryi, Warszawa, ul. Powstańców Śląc- skich 67d
	6	Praca z uczniem o cechach ze spek- trum autystycznym	Artur Sikorski	Parafia Św. Anny, Piaseczno, ul. Piłsudskiego 10
17 września 2016 10.00 – 14.00	2	Systemy rodzin- ne i ich wpływ na wychowanie w perspektywie przekazu kateche- tycznego	Magdalena Leczkowska mediator rodzinny	Parafia NMP Matki Miłosierdzia, Warszawa, ul. Bonifacego 9
	5	Angelologia w metodyce pro- wadzenia zajęć szkolnych	s. Lucyna Tomaszewicz Congrega- tion Sororum Angelorum	Parafia Zesłania Ducha Świętego Warszawa, ul. Broniewskiego 44
	7	Metody aktywizu- jące w katechezie, ze szczególnym uwzględnieniem muzyki	Maria Świer- czyńska ani- mator zajęć kulturalno - oświatowych	Rodzinne Centrum Edukacyjne – I piętro (obok kościoła), Grójec, ul. Jana Pawła II nr 26
	8	Praca z uczniem o cechach ze spektrum auty- stycznym	Artur Sikorski	Parafia Św. Anny, Grodzisk Mazowiecki, Pl. Króla Zygmunta Starego 2a
21 września 2016 (środa) 10.00 – 14.00	dotat- kowa sesja szkole- niowa	Systemy rodzinne i ich wpływ na wycho- wanie w perspek- tywie przekazu katechetycznego	Magdalena Leczkowska mediator rodzinny	Kuria Metropolitalna Warszawska Warszawa, ul. Miodowa 17/19, budynek A, piętro I, sala św. Jana Chrzyciela

II spotkanie formacyjne (zimowe)

Termin	Rejon katechetyczny	Temat szkolenia	Prowadzący szkolenie	Miejsce szkolenia
21 stycznia 2017 10.00 – 14.00	1	Praca z uczniem o cechach ze spektrum autystycznym	Artur Sikorski	Kuria Metropolitalna Warszawska Warszawa, ul. Miodowa 17/19, budynek A, piętro I, sala św. Jana Chrzyciela
	3	Metody aktywizujące w katechezie, ze szczególnym uwzględnieniem muzyki	Maria Świerczyńska animator zajęć kulturalno - oświatowych	Parafia Opactwa Bożej, Warszawa, ul. Dickensa 5
	4	Angelologia w metodyce prowadzenia zajęć szkolnych	s. Lucyna Tomaszewicz Congregation Sororum Angelorum	Parafia Bogurodzicy Maryi, Warszawa, ul. Powstańców Śląskich 67d
	6	Systemy rodzinne i ich wpływ na wychowanie w perspektywie przekazu katechetycznego	Magdalena Leczkowska mediator rodzinny	Parafia Św. Anny, Piaseczno, ul. Piłsudskiego 10
28 stycznia 2017 10.00 – 14.00	2	Praca z uczniem o cechach ze spektrum autystycznym	Artur Sikorski	Parafia NMP Matki Miłosierdzia, Warszawa, ul. Bonifacego 9
	5	Metody aktywizujące w katechezie, ze szczególnym uwzględnieniem muzyki	Maria Świerczyńska animator zajęć kulturalno - oświatowych	Parafia Zesłania Ducha Świętego Warszawa, ul. Broniewskiego 44
	7	Angelologia w metodyce prowadzenia zajęć szkolnych	s. Lucyna Tomaszewicz Congregation Sororum Ange- lorum	Rodzinne Centrum Edukacyjne – I piętro (obok kościół), Grójec, ul. Jana Pawła II nr 26

28 stycznia 2017 10.00 – 14.00	8	Systemy rodzinne i ich wpływ na wychowanie w perspektywie przekazu katechetycznego	Magdalena Leczkowska mediator rodzinny	Parafia Św. Anny, Grodzisk Mazowiecki, Pl. Króla Zygmunta Starego 2a
1 lutego 2017 (środa) 10.00 – 14.00	dotatkowa sesja szkoleniowa	Praca z uczniem o cechach ze spektrum autystycznym	Artur Sikorski	Kuria Metropolitalna Warszawska Warszawa, ul. Miodowa 17/19, budynek A, piętro I, sala św. Jana Chrzciciela

UWAGA: Dodatkowa sesja szkoleniowa przeznaczona jest dla katechetów, którzy z uzasadnionych powodów nie mogą uczestniczyć w sobotnich sesjach szkoleniowych.

Terminy i tematy spotkań katechetyczno-pedagogicznych dla katechetów, uczących w szkołach specjalnych

Wszyscy katecheci uczący w szkołach specjalnych w ramach formacji katechetyczno-pedagogicznej mają obowiązek uczestniczyć w organizowanej przez Wydział Duszpasterstwa Dzieci i Młodzieży Ogólnopolskiej Konferencji Katechezy Specjalnej. „Nie przeszkadzajcie im przychodzić do mnie”. W dniach 25 – 27 listopada 2016 w Domu Rekolekcyjno – Formacyjnym Archidiecezji Warszawskiej ul. Dewajtis 3 w Warszawie. Wszystkich informacji na ten temat udziela Ks. kan. Paweł Sobstyl – rejonowy wizytator nauczania religii w Archidiecezji Warszawskiej.

Terminy i miejsca skupienia adwentowego dla katechetów świeckich

Termin skupienia adwentowego	Rejon	Miejsce skupienia
3 grudnia 2016 10.00 – 14.00	1	Parafia Najświętszego Zbawiciela Warszawa, ul. Marszałkowska 37
	3	Parafia Opatrzności Bożej, Warszawa, ul. Dickensa 5
	4	Parafia Bogurodzicy Maryi, Warszawa, ul. Powstańców Śląskich 67a
	6	Parafia Św. Anny, Piaseczno, ul. Piłsudskiego 10

10 grudnia 2016 10.00 – 14.00	2	Parafia NMP Matki Miłosierdzia, Warszawa, ul. Bonifacego 9
	5	Parafia Zesłania Ducha Świętego Warszawa, ul. Broniewskiego 44
	7	Parafia Miłosierdzia Bożego, Grójec, ul. Jana Pawła II nr 24
	8	Parafia Św. Anny, Grodzisk Mazowiecki, Pl. Króla Zygmunta Starego 2a

Terminy i miejsca skupienia wielkopostnego dla katechetów świeckich

Termin skupienia wielkopostnego	Rejon	Miejsce skupienia
11 marca 2017 10.00 – 14.00	1	Parafia Najświętszego Zbawiciela Warszawa, ul. Marszałkowska 37
	3	Parafia Opatrzności Bożej, Warszawa, ul. Dickensa 5
	4	Parafia Bogurodzicy Maryi, Warszawa, ul. Powstańców Śląskich 67a
	6	Parafia Św. Anny, Piaseczno, ul. Piłsudskiego 10
18 marca 2017 10.00 – 14.00	2	Parafia NMP Matki Miłosierdzia, Warszawa, ul. Bonifacego 9
	5	Parafia Zesłania Ducha Świętego Warszawa, ul. Broniewskiego 44
	7	Parafia Miłosierdzia Bożego, Grójec, ul. Jana Pawła II nr 24
	8	Parafia Św. Anny, Grodzisk Mazowiecki, Pl. Króla Zygmunta Starego 2a

Dni skupienia w poszczególnych rejonach katechetycznych prowadzi rejonowi wizytatorzy nauczania religii.

Oferta szkoleniowa, proponowana przez Wydział Duszpasterstwa Dzieci i Młodzieży jest uzupełniana przez różne formy szkolenia, podejmowane przez doradców metodycznych nauczania religii. Szczegółowe informacje można uzyskać na stronie internetowej Warszawskiego Centrum Innowacji Edukacyjno – Społecznych i Szkoleń: www.wcies.edu.pl.

FORMACJA PERMANENTNA KAPŁANÓW WYŚWIĘCONYCH W ROKU 2016 (NEOPREZBITERÓW)

W pierwszym roku kapłaństwa księża są zobowiązani do uczestnictwa w spotkaniach formacyjnych w wyznaczone dni. W roku szkolnym 2016/2017 spotkania przewidziane są w poniedziałki. O terminach spotkań księża neoprezbiterzy zostaną poinformowani indywidualnie przez Seminarium Duchowne.

Spotkania odbywają się w budynku Wyższego Metropolitalnego Seminarium Duchownego w Warszawie, ul. Krakowskie Przedmieście 52/54 w godz. 16.00 – 20.00.

Uczestnictwo w spotkaniach jest obowiązkowe. W związku z tym księża proszeni są o takie ułożenie zajęć katechetycznych i obowiązków duszpasterskich, aby nie kolidowały z przyjazdami na spotkania formacyjne. Ewentualna nieobecność wymaga usprawiedliwienia na piśmie.

FORMACJA PERMANENTNA KAPŁANÓW WYŚWIĘCONYCH W LATACH 2012 – 2015

Księża od drugiego do piątego roku kapłaństwa włącznie (czyli wyświęceni w latach 2012 – 2015) uczestniczą w formacji organizowanej przez Papieski Wydział Teologiczny w Warszawie. O miejscu i tematyce spotkań księża zobowiązani do formacji zostaną poinformowani indywidualnie przez sekretariat PWTW.

Obecność na spotkaniach jest obowiązkowa. Ewentualna nieobecność wymaga usprawiedliwienia na piśmie. Z powodu nieobecności na zajęciach obowiązek uczestniczenia w formacji może zostać przedłużony na kolejne lata.

Na zakończenie każdego roku formacji uczestnicy otrzymują dyplom Papieskiego Wydziału Teologicznego w Warszawie.

FORMACJA PERMANENTNA KAPŁANÓW WYŚWIĘCONYCH W LATACH 2007 – 2011

Księża od szóstego do dziesiątego roku kapłaństwa włącznie (czyli wyświęceni w latach 2007 – 2011) uczestniczą w formacji organizowanej przez Papieski Wydział Teologiczny w Warszawie. O miejscu i tematyce spotkań księża zobowiązani do formacji zostaną poinformowani indywidualnie przez sekretariat PWTW.

Obecność na spotkaniach jest obowiązkowa. Ewentualna nieobecność wymaga usprawiedliwienia na piśmie. Z powodu nieobecności na zajęciach obowiązek uczestniczenia w formacji może zostać przedłużony na kolejne lata.

Na zakończenie każdego roku formacji uczestnicy otrzymują dyplom Papieskiego Wydziału Teologicznego w Warszawie.

Po piątym roku kapłaństwa przeprowadzane jest skrutinium duszpastersko – katechetyczne podsumowujące formację i pierwsze lata posługi w parafii i pracy szkole.

SKRUTYNIUM DLA KAPŁANÓW WYŚWIĘCONYCH W 2011 ROKU

Wydział Duszpasterstwa Dzieci i Młodzieży Kurii Metropolitalnej Warszawskiej informuje, że zgodnie ze Statutami IV Synodu Archidiecezji Warszawskiej (Statut 35 §3) w czwartek, **17 listopada 2016 roku** odbędzie się egzamin duszpastersko – katechetyczny dla kapłanów Archidiecezji Warszawskiej wyświęconych w 2011 roku. **Obowiązująca lektura oraz tezy do egzaminu** zostaną podane księżom przez Wydział Duszpasterstwa Dzieci i Młodzieży drogą pocztową.

INFORMACJE BIEŻĄCE

Ankieta katechetyczna

Każda parafia do 30 września 2016 roku ma obowiązek złożyć w Wydziale Duszpasterstwa Dzieci i Młodzieży ankietę katechetyczną. Ankieta ma zawierać informacje o katechetach pracujących na terenie parafii (miejsce pracy i wymiar godzin), o typach i liczbie szkół znajdujących się na terenie parafii oraz liczbie młodzieży i dzieci uczęszczających do szkoły i na katechezę. **Prosimy katechetów o przekazanie stosownych informacji księżom proboszczom do 15 września 2016 roku.**

Ankieta personalna

Katecheci, którzy nie złożyli dotychczas w Wydziale Duszpasterstwa Dzieci i Młodzieży uzupełnionej ankiety personalnej, mają obowiązek uczynić to do **30 września 2016 roku**. Formularze można otrzymać w Wydziale Duszpasterstwa Dzieci i Młodzieży oraz na stronie www.archidiecezja.warszawa.pl w zakładce Katecheza.

Praca dla katechetów

Osoby ubiegające się o pracę katechety na terenie Archidiecezji Warszawskiej powinny złożyć w sekretariacie Wydziału Duszpasterstwa Dzieci i Młodzieży następującą dokumentację: jedno zdjęcie, podanie z prośbą o zatrudnienie skierowane do Dyrektora Wydziału Duszpasterstwa Dzieci i Młodzieży, CV, kserokopie dokumentów potwierdzających wykształcenie, opinię proboszcza parafii miejsca zamieszkania (jeżeli osoba ubiegająca się o pracę była wcześniej katechetką – należy dostarczyć opinię proboszcza z dotychczasowego miejsca pracy).

Terminy zmian i zatrudnienia nauczycieli religii – katechetów

Wydział Duszpasterstwa Dzieci i Młodzieży przypomina, że przepisy prawa oświatowego i praktyka szkolnej administracji zobowiązują do wcześniejszych decyzji dotyczących zatrudnienia lub wycofania misji kanonicznej dla nauczycieli religii – katechetów.

WYBRANE WYDARZENIA DUSZPASTERSKIE

Narodowa Pielgrzymka Katechetów do Gniezna

Z okazji 1050-tej Roczniczy Chrztu Polski, Komisja Wychowania Katolickiego Konferencji Episkopatu Polski zaprasza wszystkich katechetów na Narodową Pielgrzymkę Katechetów do Gniezna, która odbędzie się **24 września 2016 r.** w gnieźnieńskiej katedrze.

O godz. 11.00 zostanie wygłoszona katecheza. O godz. 12.00 rozpocznie się Msza św. pod przewodnictwem Abpa Wojciecha Polaka, Metropolity Gnieźnieńskiego, Prymasa Polski.

Wydział Duszpasterstwa Dzieci i Młodzieży planuje dwudniowy wyjazd autokarowy 23 i 24 września br. trasa pielgrzymki obejmować będzie Warszawa, Sanktuarium w Licheniu, Poznań, Gniezno, Warszawa.

Koszt pielgrzymki jest pokrywany z funduszu katechetycznego Wydziału Duszpasterstwa Dzieci i Młodzieży i wpłaty własnej katechety w wysokości 100 zł. Zgłoszenia chętnych na pielgrzymkę przyjmuje do 15 września b.r. ks. Tomasz Zaperty - rejonowy wizytator nauczania religii tel. kom.: 609 458 204, e-mail: xtomaszzaperty@gmail.com

Pielgrzymka maturzystów Archidiecezji Warszawskiej na Jasną Górę

W roku szkolnym 2016/2017 pielgrzymka maturzystów Archidiecezji Warszawskiej na Jasną Górę odbędzie się w trzech turach: w poniedziałek 3 października 2015 roku (I tura), we wtorek 4 października 2015 roku (II tura), 5 października (III tura). Będzie przebiegała pod hasłem XVI Dnia Papieskiego „Bądźcie świadkami miłosierdzia”.

W poniedziałek, **3 października** 2016 roku udział w pielgrzymce na Jasną Górę wezmą maturzyści z następujących dekanatów: **bielańskiego, jelonkowskiego, ochockiego, wolskiego, żoliborskiego, czerskiego, kampinoskiego, laseckiego, piaseczyńskiego, wareckiego.**

We wtorek, **4 października** 2016 roku udział w pielgrzymce na Jasną Górę wezmą maturzyści z następujących dekanatów: **staromiejskiego, śródmiejskiego, ursuskiego, błońskiego, brwinowskiego, grodziskiego, pruszkowskiego, raszyńskiego.**

W środę, **5 października** 2016 roku udział w pielgrzymce na Jasną Górę wezmą maturzyści z następujących dekanatów: **mokotowskiego, ursynowskiego, wilanowskiego, grójeckiego, konstancińskiego, mogielnickiego, tarczyńskiego.**

Program pielgrzymki jest następujący:

- godz. 10.30 – powitanie pielgrzymów w auli O. Augustyna Kordeckiego,
- godz. 10.35 – wystąpienie Mazowieckiego Kuratora Oświaty,
- godz. 10.55 – wykład ks. dr. Piotra Pawlukiewicza,
- godz. 11.40 – podsumowanie spotkania w Auli O. Kordeckiego,
- godz. 11.45 – przejście do Kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej,
- godz. 12.00 – uroczysta Msza święta w Kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej (po modlitwie po Komunii świętej nastąpi Akt Zawierzenia Matce Bożej maturzystów Archidiecezji Warszawskiej),
- po Mszy świętej czas na posiłek i zwiedzanie indywidualne Jasnogóry.

Szczegółowe informacje i program pielgrzymki zostaną przekazane księżom proboszczom odrębnym pismem. Zachęcamy katechetów i młodzież do licznego udziału w pielgrzymce – w jednym z trzech terminów wyznaczonych przez Wydział Duszpasterstwa Dzieci i Młodzieży. Prosimy katechetów, by zadbali o religijny wymiar pielgrzymki, już podczas podróży autokarem jak i w sanktuarium jasnogórskim.

Obchody XVI Dnia Papieskiego „Bądźcie świadkami miłosierdzia”

Tegoroczny – XVI Dzień Papieski, decyzją Konferencji Episkopatu Polski, będziemy obchodzili **9 października 2016 r.**, pod hasłem **„Bądźcie świadkami miłosierdzia”**.

Na stronie Fundacji Dzieło Nowego Tysiąclecia: www.dzielo.pl można znaleźć materiały duszpasterskie i katechetyczne nawiązujące do tegorocznego hasła. Wydział Duszpasterstwa Dzieci i Młodzieży zaleca przeprowadzenie katechez, nawiązujących to tego wydarzenia.

Rekolekcje powołaniowe organizowane przez Wyższe Metropolitalne Seminarium Duchowne p.w. Św. Jana Chrzciciela w Warszawie

Zapraszamy młodzież męską szkół ponadgimnazjalnych i studentów na rekolekcje rozeznawania powołania. W tym roku szkolnym/akademickim przewidujemy następujące terminy rekolekcji:

1. 18-20 listopada 2016 (piątek-niedziela)
2. 19-21 maja 2017 (piątek-niedziela)

Uprzejmie prosimy duszpasterzy i katechetów o przekazanie tych terminów osobom zainteresowanym. Zapisy na rekolekcje powołaniowe przyjmuje ks. kan. dr Krzysztof Siwek prefekt WMSD na adres: krzysztofsiwek@wp.pl

Spotkanie opłatkowe dla katechetów i nauczycieli wszystkich przedmiotów

Spotkanie opłatkowe z Jego Eminencją Kazimierzem Kardynałem Nyczem dla katechetów i nauczycieli wszystkich przedmiotów uczących w szkołach, przedszkolach i innych placówkach oświatowo – wychowawczych odbędzie się **11 stycznia 2017 roku** w sali konferencyjnej Domu Arcybiskupów Warszawskich, ul. Miodowa 17/19, o godz. 17.00. **Wszyscy katecheci są zaproszeni na to spotkanie.**

Diecezjalny Dzień Młodzieży w Archidiecezji Warszawskiej (sobota przed Niedzielą Palmową)

Diecezjalny Dzień Młodzieży odbędzie się sobotę, poprzedzającą Niedzielę Palmową Męki Pańskiej, tj. **8 kwietnia 2017 roku**. Podczas tego spotkania młodzież przygotowująca się do przyjęcia sakramentu bierzmowania złoży na ręce księdza biskupa prośby o udzielenie tego sakramentu. Jak w latach poprzednich spotkanie odbędzie się w kościołach stacyjnych. Eucharystia, odprawiona pod przewodnictwem księdza biskupa zostanie poprzedzona animacją ewangelizacyjną wspólnot i ruchów Archidiecezji Warszawskiej.

Warszawskie Laboratorium Wiary

Jest to wiosenne spotkanie młodzieży. Odbędzie się ono w sobotę, **22 kwietnia 2017 roku** w Teatrze ROMA. W programie znajdzie się spektakl ewangelizacyjny i konferencja.

Wydział Duszpasterstwa Dzieci i Młodzieży zaprasza na to spotkanie przede wszystkim ministrantów, bielanki, młodzież zaangażowaną w życie parafii, wspólnot, liderów grup, ruchów duszpasterskich, a także młodzież szkół ponadpodstawowych i ostatnich klas gimnazjum wraz z katechetami.

Szczegółowe informacje podane zostaną w terminie późniejszym i zamieszczone na stronie internetowej www.archidiecezja.warszawa.pl.

X Święto Dziękczynienia

Święto Dziękczynienia obchodzone będzie w niedzielę, **4 czerwca 2017 roku**. Centralnym miejscem obchodów będzie świątynia Bożej Opatrzności w Wilanowie. Jego Eminencja Kazimierz Kardynał Nycz zaprasza wszystkich, w tym katechetów i młodzież do włączenia się w obchody IX Święta Dziękczynienia.

Szczegółowe informacje podane zostaną w terminie późniejszym i zamieszczone na stronie internetowej www.archidiecezja.warszawa.pl. Wydział Duszpasterstwa Dzieci i Młodzieży zaleca przypomnienie dzieciom i młodzieży podczas lekcji religii o tym ważnym dniu dla naszej Archidiecezji i całej Ojczyzny.

XX Parafiada Służby Liturgicznej Archidiecezji Warszawskiej 2017

W sobotę, **3 czerwca 2017 roku** na obiektach sportowych w Pruszkowie odbędzie się XX Parafiada Służby Liturgicznej Archidiecezji Warszawskiej.

Organizatorem zawodów jest Wydział Duszpasterstwa Dzieci i Młodzieży Kurii Metropolitalnej Warszawskiej. W zawodach biorą udział ministranci i bielanki oraz inni młodzi ludzie zaangażowani w posługę liturgiczną w parafiach.

Podjmą oni rywalizację w kilku konkurencjach indywidualnych i zespołowych, konkursie wiedzy liturgicznej, podzielonych na trzy kategorie wiekowe (szkoła podstawowa, gimnazjum i szkoła ponadgimnazjalna). Rozegrane zostaną także Finały Piłkarskiej Ligi Ministranckiej.

PROPOZYCJE I INFORMACJE DLA KATECHETÓW

PAPIESKI WYDZIAŁ TEOLOGICZNY W WARSZAWIE Sekcja Św. Jana Chrzciciela

NOWOCZESNA UCZELNIA TEOLOGICZNA PRZYJAZNA CZŁOWIEKOWI

Każdy człowiek chce wiedzieć jak najwięcej o tym, kogo kocha, ponieważ poznawanie rozwija i wzmacnia miłość. Bóg kocha nas najmocniej i wie o nas wszystko. Czy więc człowiek wierzący nie powinien chcieć poznawać Boga jeszcze bardziej? Czy nie powinien wiedzieć więcej, by wierzyć i kochać mocniej?

Często mamy świadomość tego, że powinniśmy więcej wiedzieć, jednak powstrzymuje nas brak odpowiedniej oferty, czasu, pieniędzy.

Papieski Wydział Teologiczny w Warszawie jest uczelnią wyższą, która wychodzi naprzeciw tym potrzebom. Prowadzi studia teologiczne z możliwością zdobycia kwalifikacji do nauczania religii w szkole. Ponadto odpowiadając na potrzeby studentów i wyzwania naszych czasów, umożliwia studiowanie jeszcze innej problematyki niż teologia, choć pokrewnej tej dziedzinie.

Studenci Wydziału mogą uzyskać stopień magistra, licencjata (kanonicznego), doktora, odbyć studia podyplomowe, studiować w ramach studium otwartego lub uczęszczać na kursy.

Papieski Wydział Teologiczny w Warszawie zapewnia swoim studentom bogatą ofertę dydaktyczną i dogodny tryb studiowania. Zajęcia w ramach magisterskich studiów teologicznych odbywają w soboty lub w systemie zjazdów obejmującym 3 zjazdy tygodniowe w roku połączone z nauką przez Internet (e-learning). Natomiast studia doktoranckie z teologii odbywają się w czwartki i prowadzone są w ramach trzech specjalności: dogmatycznej, pastoralnej oraz duchowości.

Osoby pragnące pogłębiać swoją duchowość mogą skorzystać z Podyplomowych Studiów Duchowości lub Otwartego Studium Duchowości (zajęcia odbywają się we środy).

Z kolei nauczyciele chcący uczyć etyki w szkołach mogą uzyskać potrzebne kwalifikacje w ramach Podyplomowych Studiów Etyki (zajęcia odbywają się w soboty).

Na Papieskim Wydziale Teologicznym prowadzone jest Studium Animatorów Małżeństw w Parafii, przygotowujące do udzielania profesjonalnej pomocy małżeństwom w kryzysie oraz Studium Życia Małżeńskiego, przygotowujące do pracy w poradniach rodzinnych i prowadzenia kursów dla narzeczonych.

Nowatorską ofertę dydaktyczną można znaleźć w Instytucie Nowej Ewangelizacji, istniejącym przy Papieskim Wydziale Teologicznym. Składają się na nią: Szkoła Liderów Nowej Ewangelizacji, Studium Efektywnej Pracy z Grupą, Szkoła Liderów Wolontariatu, Studium Pastoralne dla Parafialnych Rad Duszpasterskich.

Poza tym Papieski Wydział Teologiczny kształci w ramach Instytutu Szkolenia Organistów oraz prowadzi różnego typu kursy, np. języków starożytnych, Nadzwyczajnych Szafarzy Komunii Świętej czy też kurs liturgiczny w zakresie fotografowania i filmowania podczas uroczystości religijnych.

Papieski Wydział Teologiczny wspiera swoich studentów różnymi formami pomocy materialnej w ramach stypendiów socjalnych, a także stypendiów naukowych z funduszy Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Opłaty za studia utrzymuje na niskim poziomie.

Znakomita kadra profesorów gwarantuje najwyższą jakość nauczania. Jednak oprócz misji edukacyjnej Papieski Wydział Teologiczny kładzie także nacisk na tworzenie wspólnoty profesorów i studentów oraz klimat formacji duchowej. Wielu studentów Wydziału podkreśla, że jest to uczelnia, w której człowiek nie jest anonimowy i czuje się potrzebny.

Podjęcie studiów na PWTW to potrójna inwestycja: w kwalifikacje, samodoskonalenie i rozwój duchowy. To doskonała droga do ożywienia wiary, lepszego zrozumienia sensu życia i pogłębienia relacji z Bogiem.

Informacji udziela i zapisy przyjmuje Sekretariat Papieskiego Wydziału Teologicznego, który mieści się w siedzibie uczelni przy ul. Dewajtis 3 w Warszawie. Serdecznie zachęcamy też do zapoznania się ze szczegółową ofertą edukacyjną uczelni na stronie www.pwtw.pl.

Papieski Wydział Teologiczny w Warszawie
Collegium Joanneum
ul. Dewajtis 3, 01-815 Warszawa
tel. 22 869 98 90
www.pwtw.pl

Studia nieakademickie:

Studium małżeństwa i rodziny
Studium animatorów małżeństw
Szkoła Liderów Nowej Ewangelizacji
Akademia dziennikarstwa

Studia magisterskie niestacjonarne:

teologia ogólna,
katechetyka

Studia magisterskie niestacjonarne e-learning:

teologia ogólna,
katechetyka

Studia doktoranckie:

teologia duchowości,
teologia pastoralna,
teologia dogmatyczna

Studia podyplomowe dla nauczycieli:

etyka,

Studia podyplomowe z teologii duchowości**Kurs katechetyczno-pedagogiczny dla absolwentów teologii**

Otwarte Studium Duchowości (dla osób dorosłych niezależnie od ich wieku i wykształcenia)

Stypendia Fundacji „Dzieło Nowego Tysiąclecia” (FDNT)

Istnieje możliwość zgłaszania szczególnie uzdolnionych uczniów gimnazjów (po ukończeniu I klasy) i uczniów szkół ponadgimnazjalnych, których sytuacja materialna utrudnia dostęp do edukacji, do programu stypendialnego FDNT. Podstawowe kryteria: średnia ocen (ponad 4,8 w gimnazjum; w liceum 4,5); dochód na osobę w rodzinie mniejszy niż 0,7 minimalnej pensji brutto; zaangażowanie w wolontariat, życie Kościoła poświadczane 3 opiniami: ks. proboszcza, katechety, wychowawcy. W pierwszej kolejności rozpatrywane są wnioski uczniów z małych miejscowości.

Wstępnym etapem jest zgłoszenie kandydata do diecezjalnego koordynatora – ks. Pawła Walkiewicza

(mail: walkiewiczp@gmail.com, tel 503 085 759).

Więcej szczegółów na stronie internetowej: www.dzielo.pl

SZKOLNE KOŁA CARITAS W ARCHIDIECEZJI WARSZAWSKIEJ

Czym jest Szkolne Koło Caritas?

Szkolne Koło Caritas zrzesza, pod egidą opiekuna, uczniów, którzy chcą wspólnie świadczyć pomoc potrzebującym w duchu chrześcijańskiej miłości bliźniego. Opiekunem jest zazwyczaj nauczyciel zatrudniony w szkole. Szkolne Koło Caritas może powstać w szkole każdego typu – podstawowej, gimnazjum i ponadpodstawowej.

Czym zajmuje się Szkolne Koło Caritas?

Członkowie Szkolnego Koła na miarę swoich możliwości:

- identyfikują w swym otoczeniu osoby potrzebujące i świadczą im szeroko rozumianą pomoc (pomoc w nauce, pomoc w czynnościach życia codziennego, wspólne przedsięwzięcia w czasie wolnym, odwiedziny, pomoc materialna itp.);
- angażują się w pracę placówek wychowawczych i pomocowych działających w jego środowisku (świetlice szkolne, świetlice środowiskowe, domy opieki i in.);
- wspierają działalność charytatywną lokalnej Caritas diecezjalnej i parafialnej przez uczestnictwo w ich działalności i prowadzonych przez nie akcjach (np. kwestach).

Jak założyć Szkolne Koło Caritas?

Podstawowym warunkiem powstania Koła jest wola jego założenia przez grupę uczniów szkoły reprezentowanych przez opiekuna (nauczyciela zatrudnionego w szkole). Przychylając się do wniosku grupy uczniów o założenie Koła dyrektor szkoły kieruje do dyrektora Caritas archidiecezji wnioski o zawarcie porozumienia. Koło powstaje z chwilą podpisania tego porozumienia przez dyrektora Caritas archidiecezji i dyrektora szkoły.

Opiekun Koła

Każde Szkolne Koło Caritas musi mieć swojego opiekuna. Odgrywa on istotną funkcję na etapie powstawania Koła – jako jego inicjator lub przedstawiciel inicjatywy uczniowskiej w kontaktach z dyrekcją szkoły i Caritas archidiecezji. Później jego rola polega na prowadzeniu i wspieraniu członków w tworzeniu koncepcji działania Koła oraz jej realizacji.

Korzyści płynące z działania Szkolnego Koła Caritas

Prawidłowo funkcjonujące Szkolne Koło Caritas:

- stanowi realny wkład w budowanie lepszego świata i lepszych odniesień międzyludzkich;
- wzbogaca i urozmaica wychowawcze oddziaływanie szkoły;
- upowszechnia idee wolontariatu;
- wspiera rodziców w pracy wychowawczej;
- umacnia młodych w autentycznym przeżywaniu wiary.

Koordynator Szkolnych Kół w Caritas Archidiecezji Warszawskiej

Bartek Pulcyn: bpulcyn@caritas.pl, 606142471

Dokumenty do pobrania ze strony:

<http://warszawa.caritas.pl/wolontariat/szkolne-kola-caritas/>

Lekcje muzealne w Muzeum Archidiecezji Warszawskiej oferta na rok szkolny 2016/2017

Zapraszamy nauczycieli oraz uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych i licealnych na zajęcia w nowej siedzibie Muzeum Archidiecezji Warszawskiej - w samym sercu Starówki, w dawnym Pałacu Dziekana, tuż obok Archikatedry Warszawskiej.

Muzeum otwarte zostało w 1938 roku, ale za początki uznać należy lata 1907-1914 kiedy to ks. Józef Mrozowski, przeprowadził inwentaryzację blisko 400 kościołów diecezji Warszawskiej. To dzięki zaangażowaniu i pasji osób duchownych, rozpoczęło swoją działalność Muzeum. W trudnym okresie wojny i czasów powojennych, Muzeum podzieliło losy Warszawy i warszawiaków. Rozgrabione przez okupanta, zniszczone po powstaniu walczyło o prawo do istnienia w czasach PRL. Reaktywowane dopiero w roku 1978 dzięki staraniom Kardynała Stefana Wyszyńskiego, otworzyło się dla publiczności w roku 1980 na Warszawskim Solcu, w dawnym klasztorze Trynitarzy. Jesienią roku 2015 nastąpił „powrót do źródeł” i otwarcie nowej siedziby muzeum na ul. Dziekania 1, która sąsiaduje z ul. Kanonia gdzie znajdowało się muzeum przed wojną. Muzeum nawiązuje do tego, co było początkiem jego powstania tj. dbałość o zachowanie od zapomnienia dawnych sprzętów liturgicznych, ornatów, elementów ołtarzowych i sztuki sakralnej. Jednocześnie chcemy zaistnieć w nowej formie – zgodnej z duchem i potrzebą czasów. Poprzez program edukacyjny, chcielibyśmy być elementem tworzenia świadomości i tożsamości kulturowej nowego pokolenia. Z myślą o młodych warszawiakach opracowaliśmy tematy lekcji muzealnych oraz

program oprowadzania po ekspozycji. Poza wystawą stałą, organizujemy także wystawy czasowe. W nawiązaniu do roku liturgicznego zrealizowane była wystawa poświęcona Bożemu Narodzeniu, Wielkanocy a w maju otworzyliśmy wystawę poświęconą przedstawieniom Matki Bożej w sztuce, na której wystawiane były cenne ryciny obrazujące każde z wezwań z Litanii do MB Loretańskiej. Obecnie na parterze czynne są 2 wystawy czasowe. **Wrota Miłosierdzia** to wystawa prac rzeźbiarza prof. Gustaw Zemły (czynna do 30 września br.) oraz **„Na szlaku Tysiąclecia z Kardynałem Stefanem Wyszyńskim”** – wystawa poświęcona 1050 rocznicy Chrztu Polski oraz 50 rocznicy Milenijnego Aktu Oddania Polsce Matce Bożej (czynna do końca br.). W zaadaptowanym Pałacu Diekana muzeum dysponuje nowoczesnym wnętrzem, dostosowanym do poruszania się przez osoby niepełnosprawne. Na trzech kondygnacjach o łącznej powierzchni 1200 m² prezentujemy blisko 1000 dzieł sztuki z czasów od średniowiecza po współczesność. Do najcenniejszych skarbów MAW należą Trójksiąg Durer’a – księga z XVI wieku zawierająca drzeworyty ilustrujące sceny z Biblii, obraz olejny Jacka Malczewskiego „Chrystus i Samarytanka” oraz pamiątki związane z osobą papieża św. Jana Pawła II, bł. ks. Jerzego Popiełuszko oraz Sługą Bożym Kardynałem Stefanem Wyszyńskim.

Oferta lekcji muzealnych w MAW łączy bogactwo posiadanych zbiorów sztuki sakralnej z nowoczesnym zaaranżowaniem przestrzeni ekspozycyjnej. Najważniejsze treści związane ze sztuką świecką i religijną staramy się przekazywać w sposób przystępny, umożliwiając uczniom interaktywny udział. Dobór tematów przybliży młodemu człowiekowi bogactwo dziedzictwa chrześcijańskiego oraz pozwoli na odkrywanie swojej tożsamości historycznej i kulturowej.

Najważniejsze w naszym przekazie jest dzieło sztuki, dlatego zwracamy uwagę przede wszystkim na obiekt (malarstwo, rzeźba, rzeźmiosło artystyczne) i wokół niego budujemy narrację. Uczymy, jak patrzeć na dzieło sztuki i odnajdywać w nim treści, które są bliskie odbiorcom. Dzięki temu podejściu świat sztuki staje się dostępny i przyjazny, a wizyta w muzeum - przyjemnością.

Lekcje trwają ok. 60 minut i są przystosowane pod względem treści do danej grupy wiekowej.

TEMATY LEKCJI

Tajemnice liturgii

Dlaczego sutanna jest czarna? Do czego służy trybularz, co to są ampułki i patena? Jak msza święta wyglądała kiedyś? Dlaczego kapłan kazania głosił z ambony znajdującej się ponad głowami ludzi... Podczas lekcji **uczniowie dowiedzą się**, jak zmieniała się oprawa artystyczna liturgii na przestrzeni epok i jakim zmianom ulegał strój kapłana. Uczestnicy lekcji będą mogli zobaczyć m.in. zabytkowe ornaty, złotnictwo, poznają różne elementy stroju kapłana i ich symbolikę oraz elementy średniowiecznego wystroju ołtarza.

Lekcja dla klas: wszystkie grupy wiekowe (lekcja dostosowana do wieku uczestników).

Poznaj świętego po jego bucie (atrybucie ;)

Jak rozpoznać świętego na obrazie, czego powinniśmy szukać? Dlaczego św. Katarzyna opiera się o drewniane koło, św. Piotr trzyma w ręku klucze, a co towarzyszy św. Pawłowi, kto niesie na ramionach Pana Jezusa? Kto nas wspomaga w chorobach gardła, kto jest „ekspertem” od bólu głowy, a kto chroni od pożarów?

Podczas lekcji **uczniowie dowiedzą się**, jak artyści z różnych epok przedstawiali świętych i poznają niektórych z nich. Opowiemy czym są atrybuty i jaka jest ich historia, a także którzy święci cieszyli się szczególnym uznaniem i popularnością wśród wiernych w różnych okresach i dlaczego.

Lekcja dla klas: 3-6 SP, Gimnazjum.

Zapraszamy na salony, czyli opowieść o mieszczańskich wnętrzach dawnej Warszawy.

Na pierwszym piętrze zgromadziliśmy kolekcję XVII, XVIII i XIX wiecznych mebli, które muzeum pozyskało dzięki kolekcjonerom i ofiarodawcom. Kabinety ze skrytkami, tajemniczy stół do gier, szafa gdańska, zegary z Londynu, kandelabry z francuskiego warsztatu, żardiniery, fotele, krzesła, stoły, stoliczki, a wszystko pięknie zdobione, inkrustowane i intarsjowane. Meble kryją w sobie urok minionych wieków, dzięki nim możemy wyobrazić sobie jak żyli mieszczaństwo danych epok.

Lekcja dla klas: 3-6 SP, Gimnazjum, Liceum.

Maryja w sztuce - od Bożej Rodzicielki do Niewiasty obleczonej w słońce.

Maryja od zawsze miała szczególne miejsce w sztuce sakralnej, nieustannie inspirowała wiernych i artystów. Przez wieki wyobrażenie

Bożej Rodzicielki zmieniało się wraz z epoką, stąd tak wiele różnorodnych przedstawień Maryjnych.

Dla Polaków najbardziej bliska jest Maryja z Dzieciątkiem na ramieniu z ikony w Częstochowie, pochodzącej z XIV w., ale znamy również charakterystyczne gotyckie rzeźby tzw. Piękne Madonny. Niektóre osoby noszą na szyi inny wizerunek tzw. „cudowny medalik”. Jaka jest jego historia i dlaczego Maryja depcze na nim węża, a wokół głowy ma wieniec z gwiazd dwunastu? Wiele tajemnic odkryjecie na lekcji „Maryja w sztuce”.

Lekcja dla klas: 3-6 SP, Gimnazjum, Liceum.

Twój pierwszy krok w muzeum – „polub starocie”

Lekcja o tym, **czym jest Muzeum** a szczególnie Muzeum Archidiecezji Warszawskiej, jak należy się zachować, co wolno robić w muzeum i jak czerpać radość z obcowania z historią. Lekcję tę dedykujemy szczególnie młodym odbiorcom sztuki, którzy stawiają swoje pierwsze kroki w przygodzie jaką jest zwiedzanie muzeów i obcowanie ze „starociami”. Spotkanie i wspólny spacer będzie okazją do nauczenia się jak patrzeć na muzealne eksponaty: obrazy, rzeźby, szaty, naczynia ... to uwrażliwienie młodego człowieka na otaczający nas świat przedmiotów.

Lekcja dla klas: zerówka, 1-6 SP.

Skarby ukryte w lochach muzeum

W oryginalnych wnętrzach podziemi Pałacu Dziekana, gdzie widoczny jest kamień i cegła fundamentów, prezentujemy nasze najstarsze eksponaty sięgające XIV wieku. Skarby zgromadzone w lochach Pałacu przenoszą nas poprzez średniowiecze do renesansu i baroku. Uczestnicy lekcji dowiedzą się, czym jest drzeworyt i jak powstawały prace wybitnego artysty doby renesansu Albrechta Dürera. Jaką część ołtarza nazywamy predellą, czy ikona to obraz, dlaczego Chrystus pasyjny z 1400 r. miał ruchome ramiona oraz czemu służyły portrety trumienne. W salach pinakoteki zwiedzający mogą poznać obrazy sakralne włoskich i polskich malarzy od XVII do XIX wieku .

Lekcja dla klas: 3-6 SP, Gimnazjum, Liceum.

Rezerwacja zajęć w muzeum:

Krystyna Plewa – Krystyna.Plewa@maw.art.pl

Iwona Gąsiorek – Iwona.Gasiorek@maw.art.pl

tel: **22 621 34 14**

mail: muzeum@maw.art.pl

www.maw.art.pl

fb: www.facebook.com/MuzeumArchidiecezjiWarszawskiej/

Muzeum otwarte w godzinach:

wtorek - piątek: 12:00 – 18:00 (dla umówionych grup od 10:00)

sobota - niedziela: 12:00 – 16:00 (tylko zwiedzanie indywidualne)

poniedziałek: muzeum nieczynne

Zasady współpracy:

- Przewodnik przeprowadza lekcję muzealną zgodnie z ustaloną tematyką i w zarezerwowanym terminie. Lekcje i forma przekazu dostosowane są do wieku uczestników.
- W jednej lekcji może uczestniczyć tylko jedna grupa licząca maksymalnie do 25 uczniów wraz z minimum 2 opiekunami.
- Zmiana terminu, tematu i liczebności grupy (zwiększenie liczby osób) musi być ustalona wcześniej (min. 4 dni robocze). Wszelkie zmiany wymagają wcześniejszego potwierdzenia i akceptacji ze strony MAW.
- Opiekę nad uczniami podczas lekcji sprawują nauczyciele i opiekunowie grupy.
- Grupa powinna przybyć do muzeum na ok. 15 min przed planowaną lekcją, co umożliwi punktualne rozpoczęcie spotkania.
- W wypadku niesprzyjającej pogody (opady) prosimy o przyniesienie obuwia na zmianę.
- Zajęcia mają charakter warsztatowy.

Ceny:

Usługa	Czas trwania ok. 60 min.
Lekcja muzealna	120 zł za grupę do 25 os.
Oprowadzanie po ekspozycji	90 zł + bilet wstępu do muzeum

Indywidualne zwiedzanie	Bilet normalny	Bilet ulgowy
Muzeum	10	6
Krypty	5	3
Muzeum i krypty	12	8
Wystawy czasowe	5	3

ROWER DLA AFRYKI

MIVA – Mission Vehicle Association znaczy organizacja na rzecz środków transportu dla misjonarzy.

MIVA Polska powstała w Roku Wielkiego Jubileuszu 2000 jako agenda Komisji Episkopatu Polski ds. Misji. Konferencja Episkopatu Polski na swoim 370. posiedzeniu plenarnym powołała MIVA Polska jako kościelną publiczną osobę prawną i zatwierdziła statut MIVA Polska. Celem działania MIVA Polska jest pomoc misjonarzom w zdobywaniu i zakupie środków transportu oraz ujednoczenie różnych działań w tym zakresie na terenie kraju. Zajmuje się również promocją dzieła misyjnego pracy polskich misjonarzy, a także wspiera działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa na drogach propagując model kierowcy – chrześcijanina (patrz 10 Przykazań dla Kierowców MIVA Polska). Prowadzi współpracę z licznymi instytucjami i organizacjami w realizacji swoich zadań.

Polscy Misjonarze pracujący w ponad 90 krajach świata (przeważnie Trzeciego Świata) potrzebują naszej pomocy w zakupie różnych środków transportu: samochodów (terenowych), motocykli, rowerów, ambulansów, skuterów śnieżnych, łodzi, silników do łodzi, traktorów, a nawet zwierząt pociągowych. Odpowiednie, sprawne i bezpieczne środki transportu są bardzo ważne w pracy misjonarzy. MIVA Polska prowadzi następujące akcje wspierające zakup w/w środków transportu dla misjonarzy: *Akcja Św. Krzysztof – 1 gr za 1 km szczęśliwej podróży*, *uCZYNeK WIARY – rowery dla katechistów w Afryce*, *Z Ewangelią na motorze*, *Misyjny Ambulans – Ratuujemy życie*, *Promienie Miłosierdzia – wózki dla niepełnosprawnych na misjach*.

W szczególny sposób chcielibyśmy zaangażować katechetów i uczniów do wzięcia udziału w akcji **„uCZYNeK WIARY” – rowery dla katechistów w Afryce**. Byłby to piękny dar szkoły i uczniów dla katechistów w krajach misyjnych.

Akcja **„uCZYNeK WIARY”** jest owocem Roku Wiary 2013/14, który był szczególnym czasem odkrywania wiary jako daru. Tym darem należy się dzielić z innymi, podejmując konkretny wysiłek i uczynki. MIVA Polska wyszła z inicjatywą pomocy katechistom na misjach, którzy odgrywają wielką rolę w przekazywaniu wiary.

„Katechiści są pracownikami wyspecjalizowanymi, bezpośrednimi świadkami, niezastąpionymi ewangelizatorami, stanowiącymi podstawową siłę wspólnot chrześcijańskich zwłaszcza w młodych Kościołach”. (RM 83)

Celem akcji jest wyposażenie tubylczych katechistów w rowery, aby ułatwić im sprawniejsze i częstsze docieranie do ludzi z nauką wiary chrześcijańskiej.

Akcja jest odpowiedzią na prośby polskich misjonarzy i misjonek. Brak transportu publicznego w wielu regionach Afryki sprawia, że katechiści muszą wędrować pieszo po kilkanaście, a nawet kilkadziesiąt kilometrów. Rowery byłyby dla nich wielkim udogodnieniem. Jednakże sami nie są w stanie zaopatrzyć się w te pojazdy. Dlatego misjonarze zwracają się z prośbą o pomoc do MIVA Polska.

Wskazówki dla katechety do włączenia się w akcję:

- Szkoła lub klasa mogłaby ufundować jeden lub więcej rowerów dla katechistów misyjnych. Katechista misyjny dotrze na rowerze tam, gdzie nie może misjonarz. Przeciętna cena roweru to 120 € = 500 PLN. Twoja pomoc to „**uCZYNEK WIARY**” i wdzięczność za otrzymany dar wiary.
- Proponujemy specjalną skarbonkę dla dzieci - „Moja złotówka na rowery dla katechistów w Afryce”, którą można zamówić w Biurze MIVA. Można zamówić gratisowo również inne materiały pomocne w przeprowadzeniu akcji.
- Szkoła otrzyma podziękowanie od MIVA i od katechisty z Misji oraz dyplom „Niosącego Chrystusa”.
- Katecheza dotycząca akcji dostępna jest w Scenariuszach Katechez Misyjnych dla Dzieci i Młodzieży „Idźcie i głosście” wydane przez Komisję Episkopatu Polski ds. Misji.
- Katecheta otrzymuje zaświadczenie o włączeniu się w akcję.
- Czas akcji: od października do maja.

ZAPRASZAMY DO UDZIAŁU W NASZEJ MISYJNEJ AKCJI

Dyrektor MIVA Polska – Ks. Jerzy Kraśnicki

Koordynator akcji – p. Teresa Kloch-Mizerska – Katecheta Dyplomowany
e- mail: teresakm@outlook.com /tel. 501 774 347

MIVA Polska

ul. Byszevska 1, skr. poczt. 112, 03-729 Warszawa 4,
tel: +48 22 678 59 83; fax: +48 22 743 95 27

nr Konta: PeKaO SA I/O Warszawa 69-1240-1037-1111-0000-0691-6802
biuro@miva.pl, www.miva.pl, www.facebook.com/MIVAPolska

Pierwsza w Polsce Poradnia Bioetyczna pomoc w rozwiązywaniu dylematów etycznych

Przy współpracy Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie, Instytutu Bioetyki oraz Fundacji „Jeden z nas” powstała pierwsza w Polsce Poradnia Bioetyczna, która ma charakter punktu doradczego i informacyjnego w zakresie zagadnień związanych z bioetyką. W poradni każdy zainteresowany może otrzymać wsparcie i pomoc w rozwiązywaniu trudnych dylematów moralnych. Wszyscy zainteresowani uzyskaniem porady mogą zwrócić się z pytaniem **elektronicznie poprzez e-mail** lub porozmawiać **w siedzibie poradni przy ul. Bernardyńskiej 3 w Krakowie**.

Zespół wykwalifikowanych bioetyków – lekarzy i pracowników służby zdrowia, teologów, prawników i specjalistów rodzinnych udziela **bezpłatnych porad** i informacji w zakresie ochrony życia ludzkiego na każdym etapie – od poczęcia do naturalnej śmierci, niepłodności (in vitro, naprotechnologia i adopcja), diagnostyki prenatalnej, aborcji, ciąży pozamacicznej, transplantacji, etyki lekarskiej, a także opieki nad pacjentem w stanach terminalnych (uporczywa terapia, sedacja, stosowanie środków p/bólowych, reanimacja i resuscytacja, eutanazja). Porady udzielane są w oparciu o naukę Kościoła katolickiego oraz zasady personalizmu chrześcijańskiego.

Więcej informacji: www.poradniabioetyczna.pl

PORADNIA BIOETYCZNA

ul. Bernardyńska 3

31-069 Kraków

tel. +12 428 60 30 (wew. 922)

e-mail: poradnia.bioetyczna@upjp2.edu.pl

GRA

Czy ewangelizacja może być jednocześnie znakomitą rozrywką?

Wyobraź sobie grę, która:

- zapewnia emocjonującą i kreatywną zabawę dla wszystkich, niezależnie od wieku;
  - buduje relacje poprzez współpracę, a nie rywalizację;
  - intrygująco wplata w rozgrywkę ważne wątki biblijne i katechetyczne, upowszechniając Dobrą Nowinę i Słowo Boże!
- Niemożliwe? Możliwe!

Projekt **nanoE** (Narzędzi Nowej Ewangelizacji) ma na celu stworzenie cyklu gier zgodnych z chrześcijańską, katolicką wizją świata. Gier na najwyższym, światowym poziomie pod względem pomysłu, mechaniki rozgrywki, opracowań graficznych i innych istotnych elementów.

Już na jesieni 2016 r. roku pojawi się na rynku **pierwsza gra przygodowo-scenariuszowa**, która może być wykorzystana jako znakomite narzędzie formacji dla każdej rodziny i wsparcia w pracy katechetów.

Najważniejsze cechy gry:

- Bogata, wciągająca fabuła gry – gra opiera się na fabularnych scenariuszach przygód. Zawiera pobudzające wyobraźnię elementy *storytellingu*;
- Współpraca zamiast rywalizacji – gracze współpracują ze sobą, aby poradzić sobie z wyzwaniami stawianymi przez grę i osiągnąć cel;
- Budowanie relacji – gra opiera się na wzajemnym wspieraniu się, słuchaniu, wspólnym rozwiązywaniu problemów. Buduje pozytywne relacje pomiędzy graczami.
- Aktywne uczestnictwo - każdy gracz ma możliwość aktywnego wpływania na przebieg gry i jej efekty (np. ma swoją rolę do odegrania, swoje „**pięć minut chwały**”; przebieg rozgrywki zależy od jego decyzji);
- Wszechstronne zaangażowanie graczy – fizyczne, umysłowe i duchowe;
- Silne, pozytywne emocje wzbudzone przez rozgrywkę sprawiają, że istotne fakty wiary, historii i kultury znacznie trwalej zapadają w pamięć.

Zależy nam, by gra była również użytecznym narzędziem dla każdego katechety. Dlatego nasza gra:

- Zaciekawia i umożliwia odkrywanie na nowo ważnych wątków wiary katolickiej i polskich tradycji, w sposób subtelny i intrygujący;
- Wywołuje refleksję i dyskusję odnośnie kwestii istotnych dla człowieka wierzącego;
- Buduje motywację do dalszego poznawania tematu, samodoskonalenia;
- Rozwija istotne umiejętności osobiste i interpersonalne, takie jak: czytanie ze zrozumieniem, analiza, komunikacja, rozwiązywanie problemów, współpraca zespołowa, podejmowanie decyzji, kreatywność etc.

A ponadto gra oferuje:

- Piękną oprawę graficzną – pobudzające wyobraźnię, profesjonalne ilustracje i grafiki ułatwiające „wczucie się” w klimat gry;
- Prostotę użytkowania – łatwe rozłożenie-proste złożenie (maksymalnie pięć minut); prosta, przejrzysta instrukcja; szybkie rozpoczęcie gry;
- Możliwość elastycznego konfigurowania czasu rozgrywki.

Opinia rodzica testującego grę

Gra jest rzeczywiście „strzałem w dziesiątkę” – wciągnęła w emocjonującą, wspólną rozgrywkę seniorkę (czyli naszą babcię), przyklejonych na co dzień do komputera gimnazjalistów czy żywiołową dziesięciolatkę. Gra uczy wzajemnego pomagania sobie i słuchania się nawzajem. Jest świetną alternatywą dla telewizji czy gier komputerowych – 3 godziny wspólnej zabawy to było dla nas zdecydowanie za mało (sic!).

Gra powstaje przy współpracy z katechetami i jest rekomendowana przez biskupa Marka Solarczyka.

Zespół Projektu nanoE

Osoby zainteresowane zakupem gry w edycji przedpremierowej lub wsparciem projektu poprzez upowszechnianie go we współpracy z nami, prosimy o kontakt bezpośredni na adres e-mail: kontakt@projektpolacy.pl

OLIMPIADY I KONKURSY

Olimpiada Teologii Katolickiej, Lublin 2017.

Temat: Orędzie fatimskie jako znak nadziei dany przez miłosiernego Ojca

Archidiecezja Lubelska organizuje w roku szkolnym 2016/2017 XXVII Olimpiadę Teologii Katolickiej.

Hasło tegorocznej edycji brzmi: „**Orędzie fatimskie jako znak nadziei dany przez miłosiernego Ojca**” i nawiązuje do setnej rocznicy objawień Matki Bożej w Fatimie.

Zgodnie z regulaminem OTK przekazujemy pierwsze informacje dotyczące organizacji Olimpiady.

Komitet organizacyjny XXVII OTK
Wydział do spraw Wychowania Katolickiego
Kurii Metropolitalnej w Lublinie,
ul. Prymasa Stefana Wyszyńskiego 2,
20-950 Lublin,
tel. 81 532-25-46
e-mail: olimpiada@diecezja.lublin.pl

Terminy poszczególnych etapów

23.11.2016 r. – zawody I stopnia (etap szkolny);

miejsce realizacji: szkoły ponadgimnazjalne na terenie całej Polski

12.01.2017 r. – zawody II stopnia (etap diecezjalny – regionalny);

miejsce realizacji: Kuria Metropolitalna Warszawska, budynek A, piętro I, sala św. Jana Chrzciciela godz. 10.00

23.03 – 25.03.2017 – zawody III stopnia (etap ogólnopolski);

miejsce realizacji: Lublin (wg programu)

Literatura XXVII OTK Lublin 2017

ETAP SZKOLNY

1. Pismo Święte: Biblia Tysiąclecia, Wyd. IV, Poznań 2003

- Łk 1,26-38

2. Magisterium Kościoła:

- Sobór Watykański II, Konstytucja „*Lumen gentium*”, nr 68-69.
- KKK nr 50-67 (objawienie Publiczne i tzw. objawienia prywatne).
- KKK nr 1042-1050 (nadzieja nowego nieba i nowej ziemi).
- KKK nr 1817-1821 (nadzieja jako cnota chrześcijańska).
- Jan Paweł II, Encyklika *Dives in misericordia*, nr 13-14.
- Franciszek, *Bulla ogłaszająca Nadzwyczajny Jubileusz Miłosierdzia „Misericordiae vultus”*, nr 6-10. (<http://www.iubilaeummiseri->

cordiae.va/content/gdm/pl/giubileo/bolla.html)

- Jan Paweł II, *Homilia wygłoszona w Fatimie 13 maja 1982 roku*.
- List Episkopatu Polski na Niedzielę Bibliijną (2012): *Objawienie Boże a objawienia prywatne*.
- Franciszek, *Ewangelia Maryi na Rok Jubileuszowy Miłosierdzia*, Kielce 2015, s. 9-14 (*Matka Miłosierdzia*); s. 81-88 (*Niewiasta nadziei*).

3. Opracowania:

- Budzik S., *Wierzę w Boga Ojca. Spotkania z Katechizmem Kościoła Katolickiego*, Lublin 2014, s. 45-49; 83-85.
- Bujak J., *Aktualność orędzia fatimskiego w świetle postulatu nowej ewangelizacji*, „*Studia Koszalińsko-Kołobrzeskie*” (2014), nr 21, s. 105-118.
- Kuźmiak K., *Fatimska Matka Boża*, w: *Encyklopedia katolicka*, tom 5, Lublin 1989, kol. 70-74.

ETAP DIECEZJALNY

Obowiązuje lektura z etapu szkolnego oraz:

1. Pismo Święte: *Biblia Tysiąclecia*, Wyd. IV, Poznań 2003

- Łk 1,39-45

2. Magisterium Kościoła:

- Jan Paweł II, Encyklika *Dives in misericordia*, nr 5-9.
- Benedykt XVI, Encyklika *Spe salvi*, nr 49-50.
- Jan Paweł II, Adhortacja *Ecclesia in Europa*, nr 7-17.
- Jan Paweł II, *Przemówienie wygłoszone 12 maja 1991 roku podczas czuwania w sanktuarium w Fatimie*.
- Jan Paweł II, *Homilia wygłoszona w Fatimie 13 maja 1991 roku*.
- Jan Paweł II, *Homilia wygłoszona w czasie Mszy św. i konsekracji kościoła Matki Bożej Fatimskiej (Zakopane, 7 czerwca 1997 roku)*.
- Franciszek, Katecheza podczas siódmej nadzwyczajnej jubileuszowej audiencji ogólnej *Nawrócenie przejawem Bożego miłosierdzia*: <http://papiez.wiara.pl/doc/3243222.Nawrocenie-przejawem-Bozego-milosierdzia>
- Franciszek, Katecheza podczas audiencji ogólnej *Przebaczenie najwspanialszym znakiem Bożego miłosierdzia*: <http://papiez.wiara.pl/doc/3059999.Przebaczenie-najwspanialszym-znakiem-Bozego-milosierdzia>
- Franciszek, Katecheza podczas audiencji ogólnej *Wytrwała modlitwa pozwala doświadczyć Bożego miłosierdzia*: <http://papiez.wiara.pl/doc/3182585.Wytrwala-modlitwa-pozwala-doswiadczyc-Bozego-milosierdzia>

3. Opracowania:

- Budzik S., *Ufam Synowi Bożemu. Spotkania z Katechizmem Kościoła Katolickiego*, Lublin 2015, s. 43-49.
- Kłoczowski J.A., „Wyobraźnia miłosierdzia” (medytacja nad słowami Jana Pawła II): http://www.tischner.org.pl/jan-andrzej-kloczowski-op/wyobraznia_milosierdzia
- Kudasiewicz J., *Matka Odkupiciela. Medytacje biblijne*, Kielce 1996, s. 75-79.

ETAP OGÓLNOPOLSKI

Obowiązuje lektura z etapu szkolnego i diecezjalnego oraz:

1. Pismo Święte: Biblia Tysiąclecia, Wyd. IV, Poznań 2003

- Łk 1,46-55

2. Magisterium Kościoła:

- Paweł VI, *Adhortacja Signum Magnum*, Watykan 1967.
- Jan Paweł II, *List Rosarium Virginis Mariae*, nr 12-17.
- Jan Paweł II, *Homilia wygłoszona w Fatimie 13 maja 2000 roku.*
- *Trzecia część tajemnicy fatimskiej – Komentarz teologiczny prefekta Kongregacji Nauki Wiary kardynała Josepha Ratzingera*, w: J. Drozd, *Orędzie Niepokalanej. Historia i sens objawień fatimskich*, Kraków 2005, s. 390-405.
- Papież Franciszek, *Ewangelia Maryi na Rok Jubileuszowy Miłosierdzia*, Kielce 2015, s. 161-168 (Młodzi i Maryja); 183-189 (Matka ewangelizacji).

3. Opracowania:

- *Oświadczenie kard. Sodano z dnia 13 maja 2000 roku*, w: J. Drozd, *Orędzie Niepokalanej. Historia i sens objawień fatimskich*, Kraków 2005, s. 376-379.
- *Prezentacja orędzia fatimskiego przez kard. T. Bertone*, w: J. Drozd, *Orędzie Niepokalanej. Historia i sens objawień fatimskich*, Kraków 2005, s. 381-387.
- *Tekst trzeciej części Tajemnicy Fatimskiej*, w: J. Drozd, *Orędzie Niepokalanej. Historia i sens objawień fatimskich*, Kraków 2005, s. 388-389.
- Kudasiewicz J., *Matka Odkupiciela. Medytacje biblijne*, Kielce 1996, s. 58-63.
- Napiórkowski S.C., *Służebnica Pana*, Lublin 2004, s. 131-139.
- Pek K., *Przesłanie z Fatimy w komentarzach Pawła VI i Jana Pawła II*, w: *Signum magnum – duchowość maryjna*, „Homo meditant”, t. 23, red. M. Chmielewski, Lublin 2002, s. 285-299.

- Wojtkiewicz K., *Problem recepcji trzeciej Tajemnicy Fatimskiej po jej ogłoszeniu*, „Studia Koszalińsko-Kołobrzeskie” (2014), nr 21, s. 203-212.
C:\Users\admin\Downloads\13_wojtkiewicz_krzysztof (3).pdf

**Archidiecezjalny Konkurs
SANTO SUBITO
o świętym Janie Pawle II
VI EDYCJA**

PATRONAT NAD KONKURSEM OBJĘLI:
JEGO EMINENCJA KAZIMIERZ KARDYNAŁ NYCZ
ARCYBISKUP METROPOLITA WARSZAWSKI
PANI AURELIA MICHAŁOWSKA
MAZOWIECKI KURATOR OŚWIATY

Organizatorami Konkursu są:
Wydział Duszpasterstwa Dzieci i Młodzieży
Kurii Metropolitalnej Warszawskiej
Centrum Myśli Jana Pawła II

Współorganizatorami Konkursu są:
doradcy metodyczni nauczania religii
zespół nauczycieli religii – katechetów

Regulamin Konkursu (założenia ogólne)

Cel Konkursu:

Zainteresowanie osobą św. Jana Pawła II, szerzenie jego kultu oraz ukazanie aktualności jego nauczania.

Założenia ogólne Konkursu:

Archidiecezjalny Konkurs Santo subito o świętym Janie Pawle II, zwany dalej Konkursem trwa od października 2016 roku do kwietnia 2017 roku.

Konkurs jest skierowany do dzieci i młodzieży, uczących się we wszystkich typach szkół i placówek oświatowych znajdujących się na terenie Archidiecezji Warszawskiej /poza gimnazjami/.

Na poziomie gimnazjalnym KONKURS KURATORYJNY dla uczniów województwa mazowieckiego.

We wszystkich typach szkół Konkurs odbywa się w trzech etapach:
Etap I – szkolny
Etap II – rejonowy
Etap III – diecezjalny.

W szkołach gimnazjalnych Konkurs odbywa się w trzech etapach:
Etap I – szkolny
Etap II – rejonowy
Etap III – wojewódzki.

Konkurs przeprowadzony jest na następujących poziomach edukacyjnych:

Szkoła podstawowa:

Klasy 0 – III
Klasy IV – VI

Gimnazjum:

(KONKURS KURATORYJNY) osobny regulamin znajduje się na stronie Centrum Myśli Jana Pawła II w Warszawie.

Szkoła ponadgimnazjalna:

Licea Ogólnokształcące
Technika
Zasadnicze Szkoły Zawodowe
Szkoły Specjalne.

Terminy realizacji Konkursu kuratoryjnego w szkołach gimnazjalnych zostaną zamieszczone na stronie internetowej Archidiecezji Warszawskiej: www.archidiecezja.warszawa.pl oraz stronie internetowej Centrum Myśli Jana Pawła II: www.centrumjp2.pl.

Dane teleadresowe do kontaktu:

Wydział Duszpasterstwa Dzieci i Młodzieży Kurii Metropolitalnej Warszawskiej,
ul. Miodowa 17/19,
00-246 Warszawa
Dyrektor WDDiM ks. dr Marek Przybylski
tel. 22 531 72 23;
tel. kom. 792 439 050;
e-mail: mprzybylski@mkw.pl;

Koordynatorzy Konkursu:

- ks. Paweł Sobstyl – wizytator nauczania religii, rejonowy duszpasterz młodzieży – Wydział Duszpasterstwa Dzieci i Młodzieży Kurii Metropolitalnej Warszawskiej, ul. Miodowa 17/19, 00 – 246 Warszawa; tel.: 22 531 72 26, 602 315 705; e-mail: pawelsobstyl@gmail.com (dot. szkół podstawowych, ponadgimnazjalnych oraz specjalnych);
- Małgorzata Łuczak
Centrum Myśli Jana Pawła II, ul. Foksal 11, 00 – 372 Warszawa, tel. 22 826 42 21; e-mail: mluczak@centrumjp2.pl (dot. gimnazjum – KONKURSU KURATORYJNEGO).

SZKOŁA PODSTAWOWA (KLASY 0 – III)

Temat: *Warszawa św. Jana Pawła II*

Uczeń wybiera miejsca związane z osobą św. Jana Pawła II /obiekty, pomniki, ulice, tablice pamiątkowe/.

Kategorie wiekowe:

Szkoła Podstawowa

- Klasy 0
- Klasy I
- Klasy II
- Klasy III

Technika i format pracy:

- Technika – kolaż
- Format A-3;
- Prace indywidualne podpisane, na odwrocie pracy zamieszczona metryczka (Załącznik nr 1) do pobrania na stronie archidiecezji warszawskiej /WDDiM, regulamin Konkursu/
- Każdy uczestnik składa jedną pracę.
- Udział w Konkursie jest jednoznaczny z akceptacją regulaminu.

Kryteria oceniania prac konkursowych:

- Zgodność z tematem
- Estetyka wykonania
- Pomysłowość i oryginalność

- Walory artystyczne
- Kompozycja
- Samodzielność wykonania.

Uwaga!

Prace stają się własnością Organizatora, który zastrzega sobie prawo do ich bezpłatnego wykorzystywania jako materiał wystawowy oraz do ich publikowania.

Terminy realizacji Konkursu:

I etap – szkolny

Prace zdobywców I, II i III miejsca na etapie szkolnym z każdej kategorii wiekowej (kl. 0, I, II, III) należy przekazać do rejonowego wizytatora nauczania religii – **do 18 marca 2017 roku** wraz z wypełnionym protokołem z przebiegu etapu szkolnego (Załącznik nr 2), do pobrania na stronie archidiecezji warszawskiej /WDDiM, regulamin Konkursu/

5-osobową Komisję Konkursową na tym etapie powołuje dyrektor szkoły/Zespołu Rewalidacyjno – Wychowawczego.

II etap – rejonowy

Rozstrzygnięcie Konkursu na etapie rejonowym odbędzie się do **25 marca 2017 roku** w parafii rejonowego wizytatora nauczania religii.

Komisję Konkursową oceniającą prace na tym etapie powołuje rejonowy wizytator nauczania religii.

Lista osób zakwalifikowanych do etapu diecezjalnego zostanie opublikowana do końca marca 2016 roku na stronie internetowej Archidiecezji Warszawskiej: www.archidiecezja.warszawa.pl.

III etap – diecezjalny

Rozstrzygnięcie Konkursu na etapie diecezjalnym odbędzie się **30 marca 2017 roku**.

Komisję Konkursową na tym etapie powołuje Dyrektor Wydziału Duszpasterstwa Dzieci i Młodzieży Kurii Metropolitalnej Warszawskiej (WDDiM KMW).

Wszyscy laureaci wraz z opiekunami zaproszeni są na Galę Finałową, podczas której zostaną ogłoszone wyniki etapu diecezjalnego /lista na stronie archidiecezji/.

Gala Finałowa w Galerii Porczyńskich 27 kwietnia 2017 o godz. 16.30, Warszawa, Pl. Bankowy 1

Opiekun poziomu:

dr Beata Zielińska

tel. 509 936 774;

e-mail: bz.zielinska@gmail.com

SZKOŁA PODSTAWOWA (KLASY IV – VI)

Temat: *Warszawa św. Jana Pawła II*

Uczeń wykonuje album ukazujący miejsca, pomniki, szkoły, ulice związane z osobą św. Jana Pawła II, wzbogacone wspomnieniami świadków.

Technika i format pracy:

- Album w wersji papierowej
- Format A4
- Maksymalna ilość stron – 20
- Praca powinna zawierać:
  - okładkę
  - stronę tytułową (temat, imię i nazwisko autora, klasa, nazwa szkoły, imię i nazwisko nauczyciela – opiekuna konkursu)
  - literaturę, wykorzystane źródła
  - tekst może być wzbogacony zdjęciami
- Każdy uczestnik składa jedną pracę
- Udział w Konkursie jest jednoznaczny z akceptacją regulaminu

Kryteria oceniania prac konkursowych:

- Zgodność z tematem
- Merytoryczność tekstu
- Estetyka wykonania
- Pomysłowość i oryginalność
- Walory artystyczne
- Kompozycja
- Samodzielność wykonania.

Uwagi dla Komisji Konkursowych:

- Każdą z prac poszczególni członkowie Jury oceniają w skali od 0 do 10 pkt.; ich suma wskazuje najlepsze prace
- W przypadku takiej samej liczby punktów Komisja podejmuje decyzję przez głosowanie
- Jeżeli praca nie spełnia któregoś z wyżej wymienionych warunków pracę należy odrzucić

Uwaga!

Prace stają się własnością Organizatora, który zastrzega sobie prawo do ich bezpłatnego wykorzystywania jako materiał wystawowy oraz do ich publikowania.

Terminy realizacji Konkursu:

I etap – szkolny

Prace zdobywców I, II i III miejsca na etapie szkolnym z każdej kategorii wiekowej (kl. IV, V, VI) należy przekazać do rejonowego wizytatora nauczania religii – **do 18 marca 2017 roku** wraz z wypełnionym protokołem z przebiegu etapu szkolnego (Załącznik nr 3). do pobrania na stronie archidiecezji warszawskiej /WDDiM, regulamin Konkursu/ 5-osobową Komisję Konkursową na tym etapie powołuje dyrektor szkoły/Zespołu Rewalidacyjno – Wychowawczego.

II etap – rejonowy

Rozstrzygnięcie Konkursu na etapie rejonowym odbędzie się do **25 marca 2017 roku** w parafii rejonowego wizytatora nauczania religii. Komisję Konkursową oceniającą prace na tym etapie powołuje rejonowy wizytator nauczania religii.

Lista osób zakwalifikowanych do etapu diecezjalnego zostanie opublikowana na stronie internetowej Archidiecezji Warszawskiej: www.archidiecezja.warszawa.pl.

III etap – diecezjalny

Rozstrzygnięcie Konkursu na etapie diecezjalnym odbędzie się **30 marca 2017 roku**.

Komisję Konkursową na tym etapie powołuje Dyrektor Wydziału Duszpasterstwa Dzieci i Młodzieży Kurii Metropolitalnej Warszawskiej (WDDiM KMW).

Wszyscy laureaci wraz z opiekunami zaproszeni są na Galę Finałową, podczas której zostaną ogłoszone wyniki etapu diecezjalnego /lista na stronie archidiecezji/.

Gala Finałowa w Galerii Porczyńskich 27 kwietnia 2017 o godz. 16.30, Warszawa, Pl. Bankowy 1

Opiekun poziomu:

dr Marzanna Dubińska

tel. 604 805 123;

e-mail: marzenadd@tlen.pl

SZKOŁA PONADGIMNAZJALNA

Temat: *Warszawa św. Jana Pawła II*

Uczeń wykonuje prezentację multimedialną, w której ukazuje nauczanie św. Jana Pawła II podczas jego pobytów w Warszawie.

Technika i format pracy:

- Prezentacja multimedialna w programie Powerpoint w trybie zgodności Windows 2003
- Liczba slajdów od 15 do 20
- Prezentacja powinna zawierać:
  - a. Stronę tytułową /temat, imię i nazwisko autora, nazwę szkoły, nazwisko nauczyciela/
  - b. Ostatni slajd: literatura, wykorzystane źródła /w przypadku Internetu – strona i dostęp dnia/
  - c. Tekst wzbogacony zdjęciami, grafiką, muzyką, animacją
- Nośnik – płyta CD lub DVD
- Udział w Konkursie jest jednoznaczny z akceptacją regulaminu

Kryteria oceniania prac konkursowych:

- Zgodność z tematem
- Merytoryczność tekstu
- Wykorzystanie źródeł
- Poprawność językowa
- Pomysłowość interpretacji
- Spójność prezentacji
- Wrażenia estetyczne

Uwagi dla Komisji Konkursowych:

- Każdą z prac poszczególni członkowie jury oceniają osobno w skali od 0 do 10 punktów, wyłaniając 3 najlepsze prace.
- W przypadku takiej samej liczby punktów Komisja podejmuje decyzję przez głosowanie.
- Jeśli praca nie spełnia któregoś z wyżej wymienionych warunków (np.: tekst jest przepisany, lub fotografie pochodzą z Internetu i nie jest podane źródło), pracę należy odrzucić.

Uwaga!

Prace stają się własnością Organizatora, który zastrzega sobie prawo do ich bezpłatnego wykorzystywania jako materiał wystawowy oraz do ich publikowania.

Terminy realizacji Konkursu:

I etap – szkolny

Prace zdobywców I, II i III miejsca na etapie szkolnym należy przekazać do rejonowego wizytatora nauczania religii – **do 18 marca 2017 roku** wraz z wypełnionym protokołem z przebiegu etapu szkolnego (Załącznik nr 4). do pobrania na stronie archidiecezji warszawskiej /WDDiM, regulamin Konkursu/

5-osobową Komisję Konkursową na tym etapie powołuje dyrektor szkoły/Zespołu Rewalidacyjno – Wychowawczego.

II etap – rejonowy

Rozstrzygnięcie Konkursu na etapie rejonowym odbędzie się do **25 marca 2017 roku** w parafii rejonowego wizytatora nauczania religii. Komisję Konkursową oceniającą prace na tym etapie powołuje rejonowy wizytator nauczania religii.

Lista osób zakwalifikowanych do etapu diecezjalnego zostanie opublikowana 2016 roku na stronie internetowej Archidiecezji Warszawskiej: www.archidiecezja.warszawa.pl.

Wszyscy laureaci wraz z opiekunami zaproszeni są na Galę Finałową, podczas której zostaną ogłoszone wyniki etapu diecezjalnego /lista na stronie archidiecezji/.

III etap – diecezjalny

Rozstrzygnięcie Konkursu na etapie diecezjalnym odbędzie się **30 marca 2017 roku**.

Komisję Konkursową na tym etapie powołuje Dyrektor Wydziału Duszpasterstwa Dzieci i Młodzieży Kurii Metropolitalnej Warszawskiej (WDDiM KMW).

Wyniki Konkursu zostaną podane podczas Gali Finałowej 27 kwietnia 2017 roku, po zakończeniu Gali Finałowej, na stronie internetowej Kurii Metropolitalnej Warszawskiej: www.archidiecezja.warszawa.pl.

Gala Finałowa w Galerii Porczyńskich 27 kwietnia 2017 o godz. 16.30, Warszawa, Pl. Bankowy 1

Opiekunowie poziomu:

mgr lic. Agnieszka Wieczerańska-Perkins,

tel. 504 542 222,

e- mail: a_wieczerska@poczta.fm

SZKOŁA PODSTAWOWA SPECJALNA

Temat: *Warszawa św. Jana Pawła II*

Uczeń wybiera miejsca związane z osobą św. Jana Pawła II /obiekty, pomniki, ulice, tablice pamiątkowe/.

Technika i format pracy:

- Technika – kolaż
- Format A-3;
- Prace indywidualne podpisane, na odwrocie pracy zamieszczona metryczka (Załącznik nr 1) do pobrania na stronie archidiecezji warszawskiej /WDDiM, regulamin Konkursu/
- Każdy uczestnik składa jedną pracę.
- Udział w Konkursie jest jednoznaczny z akceptacją regulaminu.

Kryteria oceniania prac konkursowych:

- Zgodność z tematem
- Estetyka wykonania
- Pomysłowość i oryginalność
- Walory artystyczne
- Kompozycja
- Samodzielność wykonania.

Uwaga!

Prace stają się własnością Organizatora, który zastrzega sobie prawo do ich bezpłatnego wykorzystywania jako materiał wystawowy oraz do ich publikowania.

Terminy realizacji Konkursu:

I etap – szkolny

Prace zdobywców I, II i III miejsca na etapie szkolnym z każdej klasy należy przekazać do rejonowego wizytatora nauczania religii – **do 18 marca 2017 roku** wraz z wypełnionym protokołem z przebiegu etapu szkolnego (Załącznik nr 4). do pobrania na stronie archidiecezji warszawskiej /WDDiM, regulamin Konkursu/ 5-osobową Komisję Konkursową na tym etapie powołuje dyrektor szkoły/Zespołu Rewalidacyjno – Wychowawczego.

II etap – rejonowy

Rozstrzygnięcie Konkursu na etapie rejonowym odbędzie się **do 25 marca 2017 roku** w parafii rejonowego wizytatora nauczania religii. Komisję Konkursową oceniającą prace na tym etapie powołuje rejonowy wizytator nauczania religii.

Lista osób zakwalifikowanych do etapu diecezjalnego zostanie opublikowana na stronie internetowej Archidiecezji Warszawskiej: www.archidiecezja.warszawa.pl.

III etap – diecezjalny

Rozstrzygnięcie Konkursu na etapie diecezjalnym odbędzie się **30 marca 2017 roku**.

Komisję Konkursową na tym etapie powołuje Dyrektor Wydziału Duszpasterstwa Dzieci i Młodzieży Kurii Metropolitalnej Warszawskiej (WDDiM KMW).

Wyniki Konkursu zostaną podane podczas Gali Finałowej 27 kwietnia 2017 roku, po zakończeniu Gali Finałowej, na stronie internetowej Kurii Metropolitalnej Warszawskiej: www.archidiecezja.warszawa.pl.

Podsumowanie konkursu, oraz uroczyste wręczenie nagród odbędzie się w czwartek – 27 kwietnia 2017 roku, godz. 16.30 podczas Gali Finałowej, Warszawa, Pl. Bankowy 1

Opiekun poziomu:

ks. kan. Paweł Sobstyl

tel. 602 315 705;

e-mail: pawelsobstyl@gmail.com

SZKOŁA PONADPODSTAWOWA SPECJALNA

Temat: *Warszawa św. Jana Pawła II*

Uczeń wykonuje album prezentujący miejsca, obiekty, ulice, tablice, związane z pobytami św. Jana Pawła II w Warszawie.

Technika i format pracy:

- Album w wersji papierowej
- Format A4
- Maksymalna ilość stron – 20
- Praca powinna zawierać:
  - okładkę
  - stronę tytułową (temat, imię i nazwisko autora, klasa, nazwa szkoły, imię i nazwisko nauczyciela – opiekuna konkursu)
- Każdy uczestnik składa jedną pracę
- Udział w Konkursie jest jednoznaczny z akceptacją regulaminu

Kryteria oceniania prac konkursowych:

- Zgodność z tematem
- Estetyka wykonania
- Pomysłowość i oryginalność
- Walory artystyczne
- Kompozycja
- Samodzielność wykonania.

Uwagi dla Komisji Konkursowych:

- Każdą z prac poszczególni członkowie Jury oceniają w skali od 0 do 10 pkt.; ich suma wskazuje najlepsze prace
- W przypadku takiej samej liczby punktów Komisja podejmuje decyzję przez głosowanie
- Jeżeli praca nie spełnia któregoś z wyżej wymienionych warunków pracę należy odrzucić

Uwaga!

Prace stają się własnością Organizatora, który zastrzega sobie prawo do ich bezpłatnego wykorzystywania jako materiał wystawowy oraz do ich publikowania.

Terminy realizacji Konkursu:

I etap – szkolny

Prace zdobywców I, II i III miejsca na etapie szkolnym /z każdej klasy/ należy przekazać do rejonowego wizytatora nauczania religii – **do 18 marca 2017 roku** wraz z wypełnionym protokołem z przebiegu etapu szkolnego (Załącznik nr 4). do pobrania na stronie archidiecezji warszawskiej /WDDiM, regulamin Konkursu/ 5-osobową Komisję Konkursową na tym etapie powołuje dyrektor szkoły/Zespołu Rewalidacyjno – Wychowawczego.

II etap – rejonowy

Rozstrzygnięcie Konkursu na etapie rejonowym odbędzie się **do 25 marca 2017 roku** w parafii rejonowego wizytatora nauczania religii.

Komisję Konkursową oceniającą prace na tym etapie powołuje rejonowy wizytator nauczania religii.

Lista osób zakwalifikowanych do etapu diecezjalnego zostanie opublikowana na stronie internetowej Archidiecezji Warszawskiej: www.archidiecezja.warszawa.pl.

III etap – diecezjalny

Rozstrzygnięcie Konkursu na etapie diecezjalnym odbędzie się **30 marca 2017 roku**.

Komisję Konkursową na tym etapie powołuje Dyrektor Wydziału Duszpasterstwa Dzieci i Młodzieży Kurii Metropolitalnej Warszawskiej (WDDiM KMW).

Wszyscy laureaci wraz z opiekunami zaproszeni są na Galę Finałową, podczas której zostaną ogłoszone wyniki etapu diecezjalnego /lista na stronie archidiecezji/.

Gala Finałowa w Galerii Porczyńskich 27 kwietnia 2017 o godz. 16.30, Warszawa, Pl. Bankowy 1

Opiekun poziomu:

ks. kan. Paweł Sobstyl

tel. 602 315 705,

e-mail: pawelsobstyl@gmail.com

Załączniki:

Załącznik nr 1
(Metryczka do zamieszczenia na odwrocie pracy)

UWAGA: NALEŻY WYPEŁNIAĆ DRUKAWANYMI LITERAMI

Jan Paweł II – Warszawa św. Jana Pawła II		
imię		
nazwisko		
klasa		
Nazwa i adres szkoły lub placówki oświatowej		Dekanat
imię i nazwisko nauczyciela	telefon kontaktowy nauczyciela	e-mail nauczyciela
<p>Wyrażam zgodę na przetwarzanie pracy i danych osobowych mojego dziecka przez organizatora, na potrzeby konkursu/ustawa o ochronie danych osobowych z dn. 29 VIII 1997 z póź. zm. Dz. U. nr 133.</p> <p style="text-align: right;">.....</p> <p style="text-align: right;">Podpis rodzica</p>		

Pieczęć szkoły

Dekanat .....

PROTOKÓŁz przebiegu etapu szkolnego Archidiecezjalnego Konkursu
Santo Subito o świętym Janie Pawle II

Nazwa Szkoły : .....

Konkurs przeprowadzono dnia: .....

W konkursie wzięło udział: ..... uczniów

Komisja w składzie:

Przewodniczący: .....

Członkowie: .....

.....

.....

.....

.....

po sprawdzeniu prac kwalifikuje do etapu rejonowego prace następujących uczniów:

SZKOŁA PODSTAWOWA KLASY 0 – III

imię nazwisko ucznia	klasa	miejsce	opiekun	tel. opiekuna, adres mailowy
	0	1		
	0	2		
	0	3		
	1	1		
	1	2		
	1	3		
	2	1		
	2	2		
	2	3		
	3	1		
	3	2		
	3	3		

Podpisy Komisji:

Przewodniczący:

Członkowie:

Pieczęć szkoły

Dekanat .....

PROTOKÓŁz przebiegu etapu szkolnego Archidiecezjalnego Konkursu
Santo Subito o świętym Janie Pawle II

Nazwa Szkoły : .....

Konkurs przeprowadzono dnia: .....

W konkursie wzięło udział: ..... uczniów

Komisja w składzie:

Przewodniczący: .....

Członkowie: .....

.....

.....

.....

po sprawdzeniu prac kwalifikuje do etapu rejonowego prace następujących uczniów:

SZKOŁA PODSTAWOWA KLASY IV – VI

imię nazwisko ucznia	klasa	miejsce	opiekun	tel opiekuna, adres mailowy
	4	1		
	4	2		
	4	3		
	5	1		
	5	2		
	5	3		
	6	1		
	6	2		
	6	3		

Podpisy Komisji:

Przewodniczący:

Członkowie:

Pieczęć szkoły

Dekanat .....

PROTOKÓŁz przebiegu etapu szkolnego Archidiecezjalnego Konkursu
Santo Subito o świętym Janie Pawle II

Nazwa Szkoły : .....

Konkurs przeprowadzono dnia: .....

W konkursie wzięło udział: ..... uczniów

Komisja w składzie:

Przewodniczący: .....

Członkowie: .....

.....

.....

.....

po sprawdzeniu prac kwalifikuje do etapu rejonowego prace następujących uczniów:

Imię i nazwisko ucznia	Klasa	miejsce	Imię i nazwisko opiekuna, nr telefonu i e-mail

Podpisy Komisji:

Przewodniczący:

Członkowie:

Archidiecezjalna Olimpiada Wiedzy Biblijnej HIERONYMUS 2016/2017

Projekt HIERONYMUS powstał w Katolickim Ośrodku Apostolatu Biblijnego (KOAB) z inicjatywy ówczesnego Wydziału Nauki Katolickiej Kurii Metropolitalnej Warszawskiej. Stanowi kilkufazowy program edukacyjny i zakłada długofalową współpracę gimnazjów, liceów oraz środowisk naukowych mających na celu krzewienie kultury i poznawania chrześcijańskich korzeni cywilizacji europejskiej. Projekt zakłada realizację dwóch zasadniczych celów: powstanie kręgów biblijnych w środowiskach szkolnych; mobilizowanie tych środowisk przez udział w Archidiecezjalnej Olimpiadzie Wiedzy Biblijnej (atrakcyjne nagrody).

Faza pierwsza rozpoczyna się we wrześniu br. i polega na założeniu w szkołach ponadgimnazjalnych (w ramach pozalekcyjnych zajęć kół zainteresowań) kręgów biblijnych. Po ukonstytuowaniu kręgów biblijnych w szkołach zgłaszane są one do Wydziału Duszpasterstwa Dzieci i Młodzieży Kurii Metropolitalnej Warszawskiej i przez ten fakt rozpoczynają swój oficjalny start w Archidiecezjalna Olimpiadzie Wiedzy Biblijnej. Zgłoszenia należy kierować do **ks. dr Marka Przybylskiego**.

W fazie drugiej kręgi biblijne pracują na cotygodniowych spotkaniach biblijnych według *Pisma Janowe*, Zeszyty Biblijne KOAB Nr 7, Warszawa 2007.

Trzecia faza obejmuje finał ARCHIDIECEZJALNEJ OLIMPIADY WIEDZY BIBLIJNEJ, w której mogą brać udział, wcześniej zgłoszeni, członkowie kręgów biblijnych.

Finał planowany jest:

1. etap szkolny – **9 marca (czwartek) 2017.**

Konkursu przeprowadza **Szkolna Komisja Konkursu**. Testy będą do pobrania w Wydziale Duszpasterstwa Dzieci i Młodzieży Kurii Metropolitalnej Warszawskiej, ul. Miodowa 17/19, 00 – 246 Warszawa u **Ks. dr. Marka Przybylskiego** – tel. 22 531 72 23, tel. kom. 792 439 050; e-mail: mprzybylski@mkw.pl na 2 dni przed terminem konkursu. Test składać się będzie z **40 pytań** otwartych i zamkniętych (**40 min**), dotyczących **treści Ksiąg: Ewangelii Jana (J), Listów Janowych (1-3J)**.

2. etap diecezjalny – **29 kwietnia (sobota) 2017 o godz. 10.00.**

Olimpiada obejmie zasadniczo uczniów uczęszczających na lekcje religii z liceów i innych szkół ponadgimnazjalnych. Konkursu przeprowadza Katolicki Ośrodek Apostolatu Biblijnego w Sali św. Jana gmachu Kurii Metropolitalnej Warszawskiej, ul. Miodowa 17/19. Test składać się będzie z **50 pytań** otwartych i zamkniętych (**50 min**), dotyczących **treści i teologii Ksiąg: Ewangelii Jana (J), Listów Janowych (1-3J) oraz z Apokalipsy (Ap).**

Regulamin i warunki uczestnictwa znajdują się na stronie:
www.koab.pl .

Dla laureatów przewidziane są atrakcyjne nagrody, np.: 3 indeksy na Wydziale Teologicznym UKSW – dla laureatów ostatnich klas szkół średnich oraz nagrody książkowe.

Informacji dotyczących Olimpiady Wiedzy Biblijnej „HIERONYMUS” dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych udzielają:

■ **Ks. dr Marek Przybylski**

Wydział Duszpasterstwa Dzieci i Młodzieży Kurii Metropolitalnej Warszawskiej,
ul. Miodowa 17/19,
00-246 Warszawa;
tel. 22 531 72 23, tel. kom. 792 439 050;
e-mail: mprzybylski@mkw.pl

■ **ks. dr Andrzej Banaszek, KOAB,**

ul. Powstańców Śląskich 67d,
01-355 Warszawa
tel. 22 664 69 65,
e-mail: koab@koab.pl .

Gimnazjalny Konkurs Wiedzy Biblijnej „HIERONYMUS” dla uczniów gimnazjów województwa mazowieckiego 2017

REGULAMIN

Organizator Gimnazjalnego Konkursu Wiedzy Biblijnej „HIERONYMUS” zwraca się do młodzieży gimnazjalnej z terenu Mazowsza, aby zainteresować ją systematycznym poznawaniem Nowego Testamentu. Pragną, aby młodzież w zakresie wiedzy biblijnej obejmującej Nowy Testament:

- poznała i rozumiała w podstawowym wymiarze Nowy Testament, szczególnie Osobę Syna Bożego Jezusa Chrystusa,
- nabyła zamiłowania do systematycznej lektury Pisma Świętego,
- pracowała w ramach **Gimnazjanych Kręgach Biblijnych**, które powinny funkcjonować w gimnazjum jako rodzaj zajęć pozalekcyjnych.

Organizatorzy: Organizatorem powyższego Konkursu jest Fundacja na rzecz Apostolatu Biblijnego. Wojewódzką Komisję Gimnazjalnego Konkursu Wiedzy Biblijnej „HIERONYMUS” powołuje na wniosek prezesa Fundacji **Mazowiecki Kurator Oświaty**. Sekretariat Konkursu znajduje się przy Katolickim Ośrodku Apostolatu Biblijnego: ul. Powstańców Śląskich 67d; 01-355 Warszawa; tel. (22) 664 69 65, www.koab.pl.

Uczestnicy: Do Konkursu mogą przystąpić uczniowie gimnazjów z terenu województwa mazowieckiego. Udział uczniów w Konkursie jest dobrowolny.

Cele Konkursu:

- rozwijanie zainteresowań uczniów wiedzą biblijną;
- pomoc w poznawaniu chrześcijańskich korzeni cywilizacji;
- zainteresowanie gimnazjalistów duchowym przesłaniem Nowego Testamentu.

Tematyka Konkursu: Tematykę Konkursu w roku szkolnym 2016/17 stanowią **Pisma Janowe czyli: Ewangelia Jana (J); 1-3 List Jana (1-3 J) oraz Apokalipsa**.

BANASZEK A., *Pisma Janowe*, Zeszyty Biblijne KOAB Nr 7, Warszawa 2007.

Uwaga: szczegółowe materiały będące podstawą przygotowania do kolejnych stopni konkursu zawiera Zeszyt Biblijny nr 7 wydany przez Katolicki Ośrodek Apostolatu Biblijnego. Można się w niego zaopatrzyć zamawiając na stronie internetowej: www.koab.pl lub w kancelarii *Parafii Bogurodzicy Maryi* (01-355 Warszawa, ul. Powstańców Śląskich 67D, **pon. – pt. w godz. 17.30 – 19.00**)

Struktura Konkursu: Konkurs jest trzystopniowy:

- I etap (szkolny)
- II etap (ponadszkolny)
- III etap (wojewódzki)

Wrzesień 2016 r. – ogłoszenie Regulaminu Konkursu. **Do końca października 2016 r.** – szkoły, w których powstały Kręgi Biblijne, zgłaszają do Wojewódzkiej Komisji swój akces. W tym celu należy wypełnić na stronie: www.koab.pl odpowiedni formularz zgłoszeniowy. **Wskazane jest, aby w gimnazjach powstawały Gimnazjalne Kręgi Biblijne, jako zajęcia pozalekcyjne. Do końca października 2016 r.** - Wojewódzka Komisja zamieszcza na stronie internetowej www.koab.pl formalną listę gimnazjów, które zgłosiły swoich uczestników do Konkursu. Tę listę można weryfikować.

I etap – Na etapie szkolnym Konkurs przeprowadza, powołana przez dyrektora szkoły, Szkolna Komisja Konkursu dnia 13. stycznia (piątek) 2017 r. o godz. 14.00.

Test na ten etap zostanie przesłany na adres szkoły, podany przy zgłoszeniu, na 2 dni przed terminem konkursu. Test (50 min.- 50 pytań testowych) składa się z pytań otwartych i zamkniętych dotyczących: **treści Ewangelii Jana (J)**. Czas pisania testu wynosi **50 min.** Ważne jest, **by dobrze we wrześniu wypełnić formularz zgłoszeniowy szkoły.**

Do następnego etapu przechodzą uczestnicy, którzy osiągną, co najmniej 75% puli wszystkich punktów. Odpowiedzi zostaną zamieszczone na stronie: www.koab.pl już następnego dnia, czyli 14. stycznia (sobota) 2017 r. Na tym etapie wszelkie odwołania w trybie do 12 dni rozpatruje Dyrektor szkoły na wniosek powołanej przez niego Komisji. Po zakończeniu tego etapu wyniki należy wpisać do protokołu znajdującego się na stronie www.koab.pl w zakładce odnoszącej się do danej szkoły.

II etap – Ten etap przeprowadza Wojewódzka Komisja, powołana przez Mazowieckiego Kuratora Oświaty. Na tym etapie uczestnik rozwiązuje test **trwający 60 min** i zawierający **60 pytań**. Test składa się z pytań otwartych i zamkniętych sprawdzających: **treść i wiedzę teologiczną zawartą w komentarzach teologicznych**, dotyczącą Ewangelii Jana i 1-3 Listów Jana (J, 1-3J).

Etap ponadszkolny przeprowadzony zostanie **dnia 11 marca 2017 r. (sobota) o godz. 13.00** w gmachu **Gimnazjum nr 82 im. Kotarbińskiego ul Czумы 8** (Miejsce to samo, co w roku 2016). Uczestnicy, którzy uzyskają, co najmniej 75% puli wszystkich punktów przechodzą do etapu III. Wszelkie odwołania rozpatruje Komisja Konkursu

powołana przez Mazowieckiego Kuratora Oświaty. Wyniki zostaną umieszczone na stronie www.koab.pl w ciągu 5 dni.

III etap – Ten etap Konkursu przeprowadza Wojewódzka Komisja dnia **22 kwietnia 2017 r. (sobota) godz. 13.00** w gmachu **Gimnazjum nr 82 im. Kotarbińskiego ul Czумы 8**. Na tym etapie uczestnik rozwiązuje test trwający **70 min.**, i zawierający pytania otwarte i zamknięte sprawdzające (70 pytań testowych): **treść i wiedzę teologiczną zawartą w komentarzach** dotyczących *Ewangelii Jana, Listów Janowych (1-3)* oraz *Apokalipsy*.

Osiągnięcie przynajmniej 40% punktów daje uczestnikowi prawo do tytułu **finalisty**, zaś osiągnięcie 75% do tytułu **laureata**. Wszelkie odwołania rozpatruje Komisja Konkursu powołana przez Mazowieckiego Kuratora Oświaty. Wyniki zostaną umieszczone na stronie www.koab.pl w ciągu 5 dni.

W drugiej połowie maja 2017 r. Komisja Wojewódzka organizuje uroczyste zakończenie Konkursu z rozdaniem nagród w gmachu Metropolitalnej Kurii Warszawskiej (ul. Miodowa 17/19).

Szczegółowych informacji udzielają:

Sekretariat Konkursu: Katolicki Ośrodek Apostolatu Biblijnego
ul. Powstańców Śląskich 67d
01-355 Warszawa,
e-mail: a.banaszek@wp.pl lub koab@koab.pl.

Biblijna Akademia Najmłodszych 2017 Regulamin konkursu

I. Cele

Wsparcie form katechezy przyparafialnej dla dzieci. Pogłębienie wiedzy biblijnej i znajomości Pisma Świętego. Aktywizacja dzieci gromadzących się na niedzielnych Mszach św. w parafiach. Zaangażowanie i integrowanie rodzin wokół problematyki duszpasterstwa biblijnego. Pogłębienie osobistej relacji uczestników konkursu z Panem Bogiem.

II. Organizatorzy

Wydział Duszpasterstwa Dzieci i Młodzieży Kurii Metropolitalnej Warszawskiej
Katolicki Ośrodek Apostolatu Biblijnego.

III. Uczestnicy

Dzieci uczęszczające do szkół podstawowych (w porozumieniu z Organizatorem można do finału zgłosić dzieci młodsze, ale umiejące czytać)

IV. Zasady organizacyjne

1. Konkurs trwa w parafiach **od 25 września 2016 roku (1. seria pytań) do 2 kwietnia 2017 roku (21. seria pytań). Finał odbędzie się 20 maja 2017 roku w Kurii Metropolitalnej Warszawskiej.** Konkurs ma charakter archidiecezjalny, chociaż realizowany jest w parafiach. Polega na udzieleniu prawidłowych odpowiedzi na pięć pytań testowych dotyczących znajomości tekstu ewangelii przeznaczonej na daną niedzielę.
2. Na stronie internetowej Katolickiego Ośrodka Apostolatu Biblijnego (UWAGA: NOWY ADRES INTERNETOWY STRONY – www.koab.pl) systematycznie ukazują się pytania testowe dla uczestników Biblijnej Akademii Najmłodszych 2017. Wystawienie pytań dokonuje się najpóźniej w czwartek przed konkursową niedzielą. Kapłan prowadzący dziecięce Msze św. w parafii, animator grupy przyparafialnej lub katecheta w szkole ściąga pytania z Internetu i po powieleniu przekazuje je dzieciom. Dzieci mające dostęp do Internetu mogą zrobić to samodzielnie.
3. Podpisane przez siebie kartki z odpowiedziami dzieci składają podczas niedzielnej Mszy świętej lub przynoszą na cotygodniowe spotkanie grupy formacyjnej.
4. Odpowiedzi ukazują się na stronie Katolickiego Ośrodka Apostolatu Biblijnego (UWAGA: NOWY ADRES INTERNETOWY STRONY – www.koab.pl) najwcześniej w poniedziałek po konkursowej niedzieli.
5. Punkty za trafne odpowiedzi są systematycznie zliczane przez cały rok. W ten sposób tworzy się praktyczna lista uczestników Akademii i przy okazji trwa rywalizacja między dziećmi.
6. **Po zakończeniu konkursu w parafiach (2 kwietnia 2017 roku) następuje ogłoszenie wyników w parafiach (23 kwietnia 2017 roku).** Dzieci otrzymują nagrody i wyróżnienia fundowane przez parafię, a najlepsi zaproszeni są na finał archidiecezjalny, organizowany przez Wydział Duszpasterstwa Dzieci i Młodzieży Kurii Metropolitalnej Warszawskiej.

UWAGA:

Nazwiska trzech najlepszych uczestników BAN 2017 w parafiach należy przesłać w nieprzekraczalnym terminie do 30 kwietnia 2017 roku do Wydziału Duszpasterstwa Dzieci i Młodzieży na e-mail: mprzybylski@mkw.pl. W związku z przygotowaniem finału i gali finałowej po tym terminie nie będą przyjmowane żadne zgłoszenia.

W sobotę, 20 maja 2017 roku, w Kurii Metropolitalnej Warszawskiej odbędzie się finał oraz **Gala finałowa BAN 2017** i nagradzanie najlepszych z najlepszych.

V. Kontakt z organizatorami

1. Ks. dr Marek Przybylski – Wydział Duszpasterstwa Dzieci i Młodzieży Kurii Metropolitalnej Warszawskiej,
ul. Miodowa 17/19,
00 – 246 Warszawa;
tel. 22 531 72 23, tel. kom. 792 439 050;
e-mail: mprzybylski@mkw.pl
2. Katolicki Ośrodek Apostolatu Biblijnego,
01 – 355 Warszawa,
ul. Powstańców Śląskich 67d,
tel. 22 665 19 21,
e-mail: koab@koab.pl.

VI Terminarz Biblijnej Akademii Najmłodszych 2017 (BAN 2017)

Zajęcia BAN 2017 odbywają się w poszczególne niedziele – z wyłączeniem okresów świątecznych i ferii – według następującego terminarza:

Seria pytań	Niedziela	Uwagi
1.	25 września 2016	Rozpoczęcie BAN 2017 (pytania testowe z Ewangelii z bieżącej niedzieli)
2.	2 października 2016	
3.	9 października 2016	
4.	16 października 2016	
5.	23 października 2016	
6.	6 listopada 2016	
7.	13 listopada 2016	

8.	20 listopada 2016	
9.	27 listopada 2016	<i>I Niedziela Adwentu</i>
10.	4 grudnia 2016	
11.	11 grudnia 2017	
12.	8 stycznia 2017	
13.	15 stycznia 2017	
14.	22 stycznia 2017	
15.	29 stycznia 2017	
16.	5 lutego 2017	
17.	5 marca 2017	<i>I Niedziela Wielkiego Postu</i>
18.	12 marca 2017	
19.	19 marca 2017	
20.	26 marca 2017	
21.	2 kwietnia 2017	Ostatnia seria pytań
	9 kwietnia 2017	<i>Niedziela Palmowa</i> Zakończenie BAN w parafii (Dzieci przynoszą odpowiedzi do ostatniej serii pytań)
	23 kwietnia 2017	Ogłoszenie wyników w parafiach
	Imiona i nazwiska 3 najlepszych uczestników z parafii należy przekazać <u>w nieprzekraczalnym terminie</u> <u>do 30 kwietnia 2017 roku</u> do WDDiM: mprzybylski@mkw.pl	
Finał w Kurii	sobota – 20 maja 2017 – godz. 10.00,	
Gala finałowa	sobota – 20 maja 2017 – ok. godz. 13.00	

PRZYKŁAD:

- *niedziela, 25 września 2016 – początek BAN – pytania testowe z bieżącej niedzieli, czyli z 25 września (pytania dostępne na stronie internetowej KOAB najpóźniej w czwartek, 22 września);*
- *niedziela, 2 października – dzieci przynoszą rozwiązane pytania testowe z poprzedniej niedzieli, czyli z 25 września (odpowiedzi*

pojawiają się w poniedziałek, 3 października); dzieci otrzymują kolejne pytania testowe z bieżącej niedzieli, czyli z 2 października (pytania dostępne na stronie internetowej KOAB najpóźniej w czwartek, 29 września);

■ itd.

„Civitas Christiana”

Regulamin Ogólnopolskiego Konkursu Wiedzy Biblijnej

– XXI edycja

I. Postanowienia ogólne

1. Organizatorem Ogólnopolskiego Konkursu Wiedzy Biblijnej, zwanego dalej Konkursem, jest Katolickie Stowarzyszenie „Civitas Christiana” z siedzibą w Warszawie, ul. Nabelaka 16, 00-743 Warszawa.
2. Konkurs przeznaczony jest dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych.
3. Tekstem źródłowym Konkursu jest Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu – najnowszy przekład z języków oryginalnych z komentarzem (Edycja Świętego Pawła, 2011), a zakres merytoryczny **XXI edycji** obejmuje: **Księgę Daniela i Apokalipsę św. Jana** wraz z wprowadzeniami, przypisami i komentarzami oraz słownikiem.
4. Konkurs składa się z trzech etapów: szkolnego, diecezjalnego i ogólnopolskiego – finału.
5. Za realizację Konkursu na terenie poszczególnych diecezji odpowiadają Koordynatorzy diecezjalni.
6. Sprawy organizacyjne prowadzi Sekretariat Konkursu.

II. Etap szkolny

1. Koordynator diecezjalny przesyła do szkół pismo przewodnie wraz z wyciągiem z regulaminu Konkursu (folderem).
2. Za przeprowadzenie tego etapu odpowiadają Komisje, o których mowa w ust. 8.
3. Zgłoszenia szkół przyjmowane są do **28 lutego 2017 roku** wyłącznie drogą elektroniczną, na specjalnym formularzu zgłoszeniowym znajdującym się na stronie www.okwb.pl (zakładka zgłoszenie). Po tym terminie szkoły nie będą rejestrowane, co uniemożliwi uczniom wzięcie udziału w Konkursie.
4. Etap szkolny odbywa się, we wszystkich placówkach biorących udział w Konkursie, **14 marca 2017 roku**.

5. Zestaw pytań testowych wraz z arkuszem odpowiedzi oraz pakietem pytań dodatkowych (ewentualna dogrywka), a także Protokołem etapu szkolnego, oświadczeniem katechetów z Załącznikiem nr 1 do Regulaminu przekazane zostaną do każdej ze zgłoszonych szkół drogą elektroniczną na adres e-mail wskazany podczas rejestracji szkoły na stronie www.okwb.pl, nie później niż 5 dni przed rozpoczęciem etapu szkolnego.
6. Uczestnicy etapu szkolnego otrzymają pytania konkursowe w formie testu.
7. Na rozwiązanie testu uczniowie mają 45 minut.
8. Wyłoniona z grona nauczycieli Komisja ocenia prace uczniów w oparciu o arkusz odpowiedzi i do **31 marca 2017 roku** przesyła wypełniony i podpisany protokół, oświadczenie katechetów oraz Załącznik nr 1 do regulaminu (zgodę rodziców/prawnych opiekunów na opublikowanie danych osobowych uczestników Konkursu) do Koordynatora diecezjalnego.
9. Do etapu diecezjalnego przechodzą maksymalnie trzy osoby, które uzyskały odpowiednio największą liczbę punktów, lecz nie mniejszą niż 50% maksymalnej liczby punktów, tj. 45 punktów.

III. Etap diecezjalny

1. Za przeprowadzenie etapu diecezjalnego odpowiada Koordynator diecezjalny lub osoba przez niego wyznaczona, która zobowiązana jest do poinformowania uczestników o czasie i miejscu etapu diecezjalnego.
2. Etap diecezjalny składa się z części pisemnej i ustnej.
3. W części pisemnej uczestnicy odpowiadają na pytania testowe, dostarczone w zamkniętych kopertach. Sprawdzenia poprawności wykonanego testu dokonuje powołana przez Koordynatora diecezjalnego Komisja, w oparciu o arkusz odpowiedzi.
4. Do części ustnej przechodzi maksymalnie 7 osób z największą liczbą punktów uzyskanych w części pisemnej, lecz nie mniejszą niż 50% maksymalnej liczby punktów, tj. 45 punktów.
5. Część ustną stanowią pytania przygotowane przez Organizatora. Sprawdzenia poprawności odpowiedzi dokonuje powołana Komisja.
6. W części ustnej stosuje się odrębny regulamin.
7. Do etapu ogólnopolskiego przechodzą po trzy osoby z każdej diecezji, które uzyskały w części ustnej kolejno największą liczbę punktów.

8. W przypadku uzyskania równej liczby punktów zarządza się dogrywkę, w celu wyłonienia 3 finalistów.
9. Etap diecezjalny we wszystkich diecezjach odbywa się **25 kwietnia 2017 roku**.

IV. Etap ogólnopolski - finał

1. Za przygotowanie etapu ogólnopolskiego – finału odpowiada Sekretariat Konkursu.
2. Analogicznie stosuje się punkty 2, 3, 4, 5, 6, 8 rozdziału III.
3. Finał Konkursu odbędzie się w dniach **5-6 czerwca 2017 roku** w Niepokalanowie.

V. Dane osobowe

1. Dane osobowe uczestników Konkursu oraz innych osób przekazujących swoje dane w związku z przeprowadzeniem i organizacją Konkursu będą przetwarzane zgodnie z ustawą z dnia 29 sierpnia 1997 roku o ochronie danych osobowych (Dz.U. z 2002 roku, Nr 101, poz. 926 z późn. zm.)
2. Administratorem danych będzie Organizator. Celem zbierania danych osobowych jest przeprowadzenie i organizacja Konkursu.
3. Przystępując do Konkursu uczestnik potwierdza i oświadcza, że dobrowolnie przystępuje do Konkursu i zapoznał się oraz zaakceptował treść Regulaminu.
4. Każdy Uczestnik ma prawo wglądu do swoich danych osobowych i ich poprawiania.
5. Uczestnik Konkursu, wyraża zgodę na opublikowanie jego danych tj. w przypadku zostania laureatem któregośkolwiek z etapów Konkursu.

VI. Postanowienia Końcowe

1. Wgląd w sprawdzone testy na poszczególnych etapach Konkursu ma tylko Organizator.
2. Decyzje Komisji na każdym etapie są ostateczne.
3. Organizator zastrzega sobie prawo do przesunięcia terminów Konkursu w każdym czasie oraz zastrzega sobie prawo zmiany regulaminu. Wszelkie zmiany będą umieszczone na stronie internetowej www.okwb.pl w zakładce regulamin.
4. Aktualne informacje dotyczące Konkursu publikowane są na stronie: www.okwb.pl

Konkurs Prymasa Tysiąclecia „Być jak?...Człowiek niezwyklej miary”

Konkurs „Być jak?...Człowiek niezwyklej miary” organizowany i realizowany przez Stowarzyszenie Przyjaciół im. Stefana Kardynała Wyszyńskiego na zlecenie Mazowieckiego Kuratora Oświaty, zaliczany do konkursów tematycznych. W bieżącym roku szkolnym 2016/2017 odbywała się już siódma edycja konkursu. Organizatorzy konkursu tworzą dla młodzieży systematyczne poznawanie wzoru wielkiego Polaka, nauczyciela i wychowawcy Stefana Kardynała Wyszyńskiego. Zwracają szczególną uwagę na pogłębienie wiedzy o Jego życiu i działalności. Pozwala to młodym ludziom poznawać jaki wpływ miała aktywność Kardynała Wyszyńskiego na współczesne dzieje Polski. Prowokują młodzież do samodzielnych przemyśleń. Krzyżówki, schematy, zdjęcia zmuszają młodych ludzi do wysiłku intelektualnego, bacznie obserwować otaczającą rzeczywistość, zaciekawiać. Pytania zawarte w arkuszach konkursowych oparte na tekstach źródłowych wymagają od uczestników umiejętności kluczowych, czytania ze zrozumieniem, myślenia przyczynowo – skutkowego, formułowania wniosków i korzystania z różnych źródeł informacji. Dzięki lekturze młodzież nie tylko pogłębiła swoją wiedzę merytoryczną o życiu i poglądach Prymasa Tysiąclecia, ale również ma okazję zapoznania się z realiami życia społecznego, kulturowego oraz wszelkich historycznych przemian jakie w czasie Jego posługi zachodziły.

Regulamin konkursu można odszukać od września na stronie internetowej Kuratorium Oświaty w Warszawie i Stowarzyszenia Przyjaciół Szkół im. Stefana Kardynała Wyszyńskiego. W regulaminie będą umieszczone szczegóły udziału w konkursie.

**III Ogólnopolski Konkurs
poświęcony bł. ks. Jerzemu Popiełuszce:
„Ks. Jerzy Popiełuszko – człowiek Prawdy,
który zło dobrem zwyciężał ”**

§ 1

ORGANIZATORZY

- Organizatorem konkursu jest Katolickie Gimnazjum im. bł. ks. Jerzego Popiełuszki w Warszawie przy Zespole Szkół Katolickich na Bielanach w Warszawie,
adres: ul. Dewajtis 3, 01-815 Warszawa,
tel. (22) 839 08 40, fax. (22) 839 08 70,
e-mail: sekretariat@popieluszko.edu.pl,
www.popieluszko.edu.pl

Współorganizatorami konkursu są:

- Wydział Duszpasterstwa Dzieci i Młodzieży Kurii Metropolitalnej Warszawskiej,
ul. Miodowa 17/19, 00- 246 Warszawa,
tel. 22 531 72 21,
e-mail: katecheza.kuria.warszawska@list.pl
- Dobre Miejsce - Katolickie Centrum Kultury w Warszawie,
ul. Dewajtis 3,
01-815 Warszawa - Las Bielański,
tel.: 22 561 01 23 | 512 011 482,
e-mail: kultura@dobremiejsce.org
- Parafia Rzymskokatolicka p.w. św. Stanisława Kostki,
ul. Kard. Stanisława Hozjusza 2,
01-565 Warszawa,
e-mail: kontakt@popieluszko.net.pl

§ 2

CELE KONKURSU

- zainteresowanie osobą błogosławnego, szerzenie jego kultu,
- upamiętnienie męczeńskiej śmierci bł. ks. Jerzego Popiełuszki,
- rozbudzenie aktywności artystycznej dzieci i młodzieży.

§3

UCZESTNICY KONKURSU

1. Uczestnikami konkursu mogą być uczniowie szkół podstawowych (klasy IV-VI) oraz młodzież gimnazjalna.

2. Konkurs odbędzie się w dwóch kategoriach wiekowych:
  - Szkoła podstawowa - klasy IV-VI,
  - Gimnazjum – klasy I-III
3. Konkurs odbywa się w dwóch kategoriach rodzajowych: praca pisemna i praca artystyczna niezależnie od wieku uczestników.
4. Każdy uczestnik może wziąć udział w obydwu kategoriach rodzajowych.
5. Udział w konkursie jest bezpłatny.
6. Od uczestników konkursu wymagana jest zgoda rodziców lub prawnych opiekunów na wykorzystanie danych osobowych, zgodnie z przepisami ustawy z 29 sierpnia 1997 roku o ochronie danych osobowych (DZ.U. nr 133, poz. 883) oraz na przekazanie praw autorskich i wykorzystanie przez Organizatora lub współorganizatorów nadesłanych prac (załącznik 1). Dane osobowe będą wykorzystywane wyłącznie przez Organizatora lub współorganizatorów w ramach realizacji regulaminu konkursu.

§ 4

PRZEBIEG KONKURSU

1. Konkurs odbędzie się w dwóch etapach.
2. **Etap pierwszy** – przeprowadzany w szkołach macierzystych – polega na samodzielnym napisaniu dłuższej wypowiedzi pisemnej lub wykonaniu pracy plastycznej. Tematy prac i informacje techniczne znajdują się w tabelach poniżej.

SZKOŁA PODSTAWOWA (KLASY IV-VI)		
PRACA PISEMNA		PRACA ARTYSTYCZNA
<p>Napisz opowiadanie inspirowane słowami bł. ks. J. Popiełuszki: <i>Aby zwyciężać zło dobrem, trzeba troszczyć się o cnotę męstwa.</i></p> <p>W swojej pracy odwołaj się do biografii błogosławionego.</p>	lub	<p>Wykonaj pracę plastyczną inspirowaną słowami bł. ks. J. Popiełuszki: <i>Aby zwyciężać zło dobrem, trzeba troszczyć się o cnotę męstwa.</i></p> <p>W swojej pracy odwołaj się do biografii błogosławionego.</p>
<p>wydruk komputerowy, praca nie dłuższa niż 2 strony A4</p>		<p><i>techniki (do wyboru): rysunek pastelami, gwasz, tempera, akwarela, farby plakatowe (istnieje możliwość łączenia ww. technik)</i> format A3[297x420] lub A2 [420x594]</p>

GIMNAZJUM

PRACA PISEMNA		PRACA ARTYSTYCZNA
<p>Napisz rozprawkę inspirowaną słowami bł. ks. J. Popiełuszki: <i>Aby zwyciężać zło dobrem, trzeba troszczyć się o cnotę męstwa. W swojej pracy odwołaj się do biografii błogosławionego.</i></p>	lub	<p>Wykonaj kolaż inspirowany słowami bł. ks. J. Popiełuszki: <i>Aby zwyciężać zło dobrem, trzeba troszczyć się o cnotę męstwa. W swojej pracy odwołaj się do biografii błogosławionego.</i></p>
<p>wydruk komputerowy, praca nie dłuższa niż 4 strony A4</p>		<p>format A3[297x420] lub A2 [420x594]</p>

3. Szkoły macierzyste powołują Szkolną Komisję Konkursową (min. 2 osoby), która spośród wykonanych przez uczniów prac wybierze najlepsze i przesyła do siedziby Organizatora do 31 stycznia 2017 r. (decyduje data stempla pocztowego) wraz z protokołem przebiegu szkolnego etapu konkursu (załącznik 4).
4. Prace należy wysłać na adres Organizatora Konkursu: Katolickie Gimnazjum im. bł. ks. Jerzego Popiełuszki przy Zespole Szkół Katolickich na Bielanach, adres: ul. Dewąjtis 3, 01-815 Warszawa (z dopiskiem: *Konkurs o bł. ks. Jerzym Popiełuszce*).
5. Prace powinny być podpisane imieniem i nazwiskiem uczestnika.
6. Do każdej pracy należy dołączyć zaklejoną kopertę i umieścić w niej oświadczenie rodziców/opiekunów uczestnika konkursu (załącznik 1) oraz kartę uczestnika konkursu (załącznik 2). Prace bez załączników nie będą sprawdzane.
7. Wybrane przez Szkolne Komisje Konkursowe i nadesłane do siedziby Organizatora prace uczestników będą ocenione przez Komisję Konkursową, w skład której wejdą: pani dr Milena Kindziuk - wykładowca Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, autorka biografii ks. Jerzego Popiełuszki oraz Marianny Popiełuszko, ks. prof. Jan Sochoń - znawca życia i twórczości bł. ks. Jerzego Popiełuszki, wykładowca UKSW, ks. prof. dr hab. Józef Naumowicz z komisji kanonizacyjnej trwającego procesu ks. Jerzego, wykładowca UKSW, pani Anna Radomska-Marczewska – nauczyciel zajęć artystycznych i wiedzy o kulturze w Zespole Szkół Katolickich na Bielanach, członek Towarzystwa Opieki nad Zabytkami w Warszawie, pan Artur Fijałkowski - nauczyciel języka polskiego w Zespole Szkół Katolickich na Bielanach, nauczyciel akademicki (UKSW).
8. Skład Komisji Konkursowej może ulec zmianie.

9. Komisja Konkursowa wskaże zwycięzców I etapu konkursu i zakwalifikuje do udziału w II etapie tych uczestników, którzy wykonają najlepsze prace w każdej kategorii wiekowej i tematycznej. Decyzje Komisji Konkursowej są ostateczne.
10. **Etap drugi** – przeprowadzany w siedzibie Organizatora Konkursu - polega na rozwiązaniu testu wiedzy dotyczącego życia i działalności bł. ks. Jerzego Popiełuszki.
11. Wyniki konkursu uczestnicy poznają tego samego dnia, w którym napiszą test wiedzy.
12. Wyniki z obu etapów konkursu sumują się (I etap: maks. 30 punktów + II etap: maks. 50 punktów). W przypadku otrzymania takiej samej liczby punktów, o wyższym miejscu będzie decydować czas oddania testu.
13. Po teście wiedzy Organizator Konkursu i Współorganizatorzy zapewniją spotkanie uczestników z zaproszonymi gośćmi, posiłek i zwiedzanie Muzeum Błogosławionego ks. Jerzego Popiełuszki w Warszawie (dla chętnych). Organizator zapewnia dojazd do Parafii Rzymskokatolickiej p.w. św. Stanisława Kostki, ul. Kard. Stanisława Hozjusza 2.
14. Konkurs zakończy się Mszą Świątą, która zostanie odprawiona w kościele św. Stanisława Kostki na warszawskim Żoliborzu.
15. Nagrody dla najlepszych uczestników konkursu i dyplomy zostaną wręczone we wszystkich kategoriach wiekowych i tematycznych na terenie parafii św. Stanisława Kostki w Warszawie.
16. Wszyscy uczestnicy II etapu otrzymają dyplomy laureatów lub finalistów.
17. Nagrody dla najlepszych uczestników zostaną przydzielone we wszystkich kategoriach.
18. Nagrody rzeczowe otrzyma po trzech uczestników z najwyższą (zsumowaną) liczbą punktów w każdej kategorii wiekowej i tematycznej.

§ 5

ZGŁOSZENIE DO KONKURSU

Warunkiem uczestnictwa w konkursie jest przesłanie do końca listopada 2016 r. na adres Organizatora Konkursu karty zgłoszeniowej - załącznik 3, a do 31 stycznia 2017 r. pracy konkursowej z wybranej przez ucznia kategorii (lub z obu kategorii), protokołu z części szkolnej konkursu - załącznik 4 oraz zgody rodziców/ prawnych opiekunów, o których mowa w §3 (załącznik 1) i karty uczestnika – (załącznik 2).

TERMINARZ KONKURSU

- 14 września 2016 r. - ogłoszenie konkursu,
- od 14 września 2016 r. do 31 stycznia 2017 r.- szkolny etap konkursu,
- do 30 listopada 2016 r. - przesłanie karty zgłoszeniowej (załącznik 3),
- 31 stycznia 2017 r. - ostateczny termin nadsyłania protokołów z części szkolnej oraz prac (decyduje data stempla pocztowego),
- 6 marca 2017 r. - poinformowanie opiekunów uczestników konkursu o wynikach pierwszego etapu (przez stronę konkursową),
- 30 maja 2017 r. – drugi etap konkursu w siedzibie Organizatora; spotkanie z zaproszonymi gośćmi, zwiedzanie Muzeum Błogosławionego Ks. Jerzego Popiełuszki, Msza Święta, ogłoszenie wyników i uroczyste wręczenie nagród.

LITERATURA

Szkoła podstawowa:

- Milena Kindziuk, *Ksiądz Jerzy zwyciężał dobrem*, Wydawnictwo Sióstr Loretanek, Warszawa 2009.

Gimnazjum:

- Milena Kindziuk, *Świadek prawdy. Życie i śmierć księdza Jerzego Popiełuszki*, Edycja Św. Pawła, Częstochowa 2010 (wydanie drugie, zmienione i poszerzone).

INFORMACJE DODATKOWE

1. Wszelkie informacje o konkursie będą publikowane na stronie internetowej www.popieluszko.edu.pl
2. Organizatorzy zastrzegają sobie prawo do wykorzystania prac z każdego etapu konkursu do celów naukowych i edukacyjnych oraz ich publikacji we fragmentach lub w całości.
3. Prace przesłane na konkurs przechodzą na własność Organizatora i nie podlegają zwrotowi.
4. Niniejszy regulamin i oświadczenie dla rodziców są do pobrania pod adresem www.popieluszko.edu.pl
5. W sprawach szczegółowych związanych z konkursem należy kontaktować się z koordynatorem konkursu: Artur Fijałkowski – zastępca dyrektora Zespołu Szkół Katolickich na Bielanach, e-mail: sekretariat@popieluszko.edu.pl
6. W uzasadnionych przypadkach Organizator zastrzega sobie prawo wprowadzenia zmian do Regulaminu w każdym czasie. Informacja o ewentualnych zmianach pojawią się na stronie internetowej www.popieluszko.edu.pl

OŚWIADCZENIE
RODZICÓW/PRAWNYCH OPIEKUNÓW
UCZESTNIKA KONKURSU

.....
(imię i nazwisko uczestnika)

Po zapoznaniu się i akceptacji regulaminu III Ogólnopolskiego Konkursu: „Ks. Jerzy Popiełuszko – człowiek Prawdy, który zło dobrem zwyciężał” organizowanego przez Katolickie Gimnazjum im. bł. ks. Jerzego Popiełuszki przy Zespole Szkół Katolickich na Bielanach w Warszawie (www.popieluszko.edu.pl) wyrażam zgodę na bezpłatną publikację pracy (druk, Internet, radio, telewizja, wystawy) z podaniem danych osobowych autora, celem popularyzacji konkursu (Ustawa z 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych).

.....
(data i podpis rodzica/prawnego opiekuna)

**KARTA UCZESTNIKA III OGÓLNOPOLSKIEGO KONKURSU
„Ks. Jerzy Popiełuszko – człowiek Prawdy,
który zło dobrem zwycięża”**

Organizator: Katolickie Gimnazjum im. bł. ks. Jerzego Popiełuszki
przy Zespole Szkół Katolickich na Bielanach w Warszawie
(wypełnić drukowanymi literami)

Imię i nazwisko . . . . .

Klasa . . . . . wiek . . . . .

Nazwa i adres szkoły (wraz z adresem e-mail i telefonem)

. . . . .
. . . . .
. . . . .
. . . . .

Imię i nazwisko nauczyciela-opiekuna (oraz adres e-mail)

. . . . .
. . . . .

. . . . .

data i podpis uczestnika

. . . . .

pieczęć szkoły

**KARTA ZGŁOSZENIOWA DO III OGÓLNOPOLSKIEGO KONKURSU
„Ks. Jerzy Popiełuszko - człowiek Prawdy,
który zło dobrem zwyciężał”**

Organizator: Katolickie Gimnazjum im. bł. ks. Jerzego Popiełuszki
przy Zespole Szkół Katolickich na Bielanych w Warszawie
(wypełnić drukowanymi literami)

Nazwa i adres szkoły (wraz z adresem e-mail i telefonem)

.....
.....
.....
.....

Imię i nazwisko nauczyciela-opiekuna (oraz adres e-mail)

.....
.....

Przewidywana liczba uczestników:

szkoła podstawowa kl. IV - VI .....

Gimnazjum kl. I - III .....

.....

data i podpis opiekuna

.....

pieczęć szkoły

PROTOKÓŁ PRZEBIEGU SZKOLNEGO ETAPU
III OGÓLNOPOLSKIEGO KONKURSU
„Ks. Jerzy Popiełuszko - człowiek Prawdy,
który zło dobrem zwycięża”

Nazwa i adres szkoły (wraz z adresem e-mail i telefonem)

.....
.....
.....

Imię i nazwisko przewodniczącego szkolnej komisji konkursowej:

.....

Imiona i nazwiska członków komisji:

.....
.....

SZKOŁA PODSTAWOWA:

Liczba wszystkich uczniów biorących udział w konkursie: .....

Liczba uczniów zakwalifikowanych do II etapu konkursu: .....

GIMNAZJUM:

Liczba wszystkich uczniów biorących udział w konkursie: .....

Liczba uczniów zakwalifikowanych do II etapu konkursu: .....

.....
pieczęć szkoły

.....
data i podpis przewodniczącego
szkolnej komisji

Regulamin XI Ogólnopolskiej Franciszkańskiej Olimpiady Wiedzy o św. Maksymilianie

I. Informacje wstępne

1. Ogólnopolska Franciszkańska Olimpiada Wiedzy o św. Maksymilianie organizowana jest na podstawie art. 22 ust. 2 pkt 8 Ustawy z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty (Dz.U. z 2004 r. nr 256 poz. 2572 z późniejszymi zmianami) oraz zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 29 stycznia 2002 roku w sprawie organizacji oraz sposobu przeprowadzania konkursów, turniejów i olimpiad (Dz.U. z 2002 r. nr 13 poz. 125 z późniejszymi zmianami).
2. Celem Olimpiady jest:
  - przybliżanie dzieciom i młodzieży postaci św. Maksymiliana Marii Kolbego;
  - odnoszenie zdobytej wiedzy o św. Maksymilianie do współczesności i inspiracja własnych zachowań na wzór Świętego;
  - wyzwalanie i kształcenie pragnienia poznania Pisma Świętego oraz interpretacja treści Ewangelii prowadzące do ugruntowania prawdy, że „na początku było Słowo, a Słowo było u Boga”;
  - zainteresowanie młodzieży wiedzą religijną;
  - odkrywanie i rozwijanie uzdolnień uczniów;
  - współpracę katechetów i nauczycieli innych przedmiotów w zakresie pracy z uczniem zdolnym.
3. Organizatorami XI Ogólnopolskiej Franciszkańskiej Olimpiady Wiedzy o św. Maksymilianie są:
  - Klasztor Ojców Franciszkanów z siedzibą w Siedlcach;
  - Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego z siedzibą w Warszawie;
  - Prowincja Matki Bożej Niepokalanej Zakonu Braci Mniejszych Konwentualnych (Ojców Franciszkanów) z siedzibą w Warszawie;
  - Prowincja św. Maksymiliana Zakonu Braci Mniejszych Konwentualnych (Ojców Franciszkanów) z siedzibą w Gdańsku;
  - Prowincja św. Antoniego i bł. Jakuba Strzemię Zakonu Braci Mniejszych Konwentualnych (Ojców Franciszkanów) z siedzibą w Krakowie.
4. Na czele Olimpiady stoi Komitet Główny z siedzibą w klasztorze Ojców Franciszkanów, ul. Kazimierzowska 128, 08-110 Siedlce; e-mail: olimpiadafranciszkańska@gmail.com; www.olimpiada.franciszkanie-warszawa.pl; tel. 514 050 353.

5. Olimpiada organizowana jest na trzech poziomach edukacyjnych:
  - dla uczniów szkół podstawowych,
  - dla uczniów szkół gimnazjalnych,
  - dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych.W ramach Olimpiady dla uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych organizowane są konkursy wiedzy o św. Maksymilianie, a dla uczniów szkół podstawowych konkurs plastyczny.
6. Przystąpienie do Olimpiady jest równoznaczne z akceptacją niniejszego Regulaminu oraz zgodą na przetwarzanie danych osobowych w zakresie niezbędnym do przeprowadzania zawodów i zgodą na publikację wyników na stronie Olimpiady.
7. Uczestnicy zobowiązani są do:
  - przestrzegania Regulaminu i terminarza Olimpiady;
  - informowania Komitetu Głównego o wszelkich kwestiach związanych z udziałem w Olimpiadzie – zwłaszcza o nagłych wypadkach.
8. W sytuacjach nieujętych w niniejszym Regulaminie decyzję podejmuje Komitet Główny Olimpiady.

II. Konkurs plastyczny dla uczniów szkół podstawowych

1. Uczniowie ze szkoły podstawowej wykonują pracę plastyczną na temat: „Początki «Rycerza Niepokalanej»”, ilustrując fragment z książki Marii Kączkowskiej „Ojciec Kolbe” (tekst – patrz punkt 9).
2. Konkurs odbywa się w dwóch etapach:
  - etap szkolny – we własnym zakresie przeprowadzają katecheci lub inni nauczyciele pracujący w danej szkole. Należy w nim wyłonić maksymalnie 3 prace z każdej grupy wiekowej.
  - etap ogólnopolski – nadesłane prace kwalifikuje i ocenia komisja powołana przez przewodniczącą Komitetu Głównego Olimpiady.
3. Praca powinna być wykonana:
  - samodzielnie i na temat;
  - w formacie A3 (inne formaty nie będą brane pod uwagę);
  - w jednej z wymienionych poniżej technik w danym etapie edukacyjnym.
4. Prace będą oceniane w dwóch etapach edukacyjnych:
  - klasy 0-III szkoły podstawowej;
  - klasy IV-VI szkoły podstawowej.

5. Prace powinny być wykonane w jednej z wybranych technik:
- KLASY 0-III: farby plakatowe, kredki, mieszana, pastele, węgiel;
  - KLASY IV-VI: akwarela, kredki, mieszana, pastele, węgiel.
6. Termin nadsyłania prac przez organizatorów etapu szkolnego upływa 31 października 2016 roku (decyduje data stempla pocztowego). Przesyłane prace należy zabezpieczyć przed zniszczeniem i przesałać na adres:
- „XI Ogólnopolska Franciszkańska Olimpiada Wiedzy o św. Maksymilianie, ul. Kazimierzowska 128, 08-110 Siedlce”
7. Wyniki konkursu zostaną ogłoszone 18 listopada 2016 roku na stronie www.olimpiada.franciszkanie-warszawa.pl
8. Na odwrocie każdej pracy należy umieścić dane według wzoru zawartego w punkcie 10. Regulaminu (tabelkę wypełniamy drukowanymi literami).
9. Fragment z książki Marii Kączkowskiej pt. „Ojciec Kolbe”:
- „5 listopada 1921 roku ojciec Maksymilian powrócił do Krakowa. Wprawdzie z pisemkiem («Rycerzem Niepokalanej») jeszcze nic nie wiadomo, ale ojciec prowincjał jest przychylny. (...) Najgorzej z pieniędzy. Na zakon nie ma co liczyć, bo w biedzie. Ojciec Maksymilian sam musi się starać o wszystko.
- (...) Pewnego dnia [ojciec Maksymilian] przyszedł do kościoła odprawić Mszę świętą. Na ołtarzu leżała koperta z napisem «Dla Ciebie, Matko Niepokalana». Jakie było jego zdumienie, gdy znalazł w niej sumę potrzebną na opłacenie drukarni. Ni mniej, ni więcej. Właśnie tyle. Powstała jednak wątpliwość, co z tym zrobić. Czy ma prawo wziąć pieniądze na pisemko, czy też może zakon inaczej rozporządzi. W imię świętego posłuszeństwa ojciec Maksymilian poszedł do ojca gwardiana.
- Ależ tak, niech ojciec bierze. To pieniądze na pewno przeznaczone na pisemko. I niech ojciec podziękuje Niepokalanej – powiedział gwardian życzliwie.
  - To wszystko Jej dzieło – pomyślał ojciec Maksymilian z dziecięcą ufnością i poszedł do drukarni zapłacić dług”.

10. Wzór tabelki z danymi ucznia do umieszczenia na odwrocie pracy (* WYPEŁNIĆ DRUKOWANYMI LITERAMI):

1.	Imię i nazwisko ucznia:*		
2.	Imię i nazwisko ucznia w dopełniaczu:*		
3.	Klasa i wiek ucznia:	klasa:	wiek:
4.	Technika wykonania pracy:	☐ farby plakatowe (0-III) ☐ kredki (0-III) ☐ mieszana (0-III) ☐ pastele (0-III) ☐ węgł (0-III) ☐ akwarele (IV-VI) ☐ kredki (IV-VI) ☐ mieszana (IV-VI) ☐ pastele (IV-VI) ☐ węgł (IV-VI)	
5.	Imię i nazwisko nauczyciela przygotowującego:*		
6.	Imię i nazwisko nauczyciela przygotowującego w dopełniaczu:*		
7.	Numer telefonu nauczyciela przygotowującego:		
8.	Adres e-mail nauczyciela przygotowującego:		
9.	Pełna nazwa i adres szkoły:*(może być wyraźna pieczęć szkoły)		
10.	Numer telefonu szkoły:		
11.	Liczba uczniów biorących udział w etapie szkolnym w danej kategorii wiekowej:		
Część dla rodziców			
<p>Wyrażam zgodę na opublikowanie imienia, nazwiska, klasy, szkoły, zdjęcia pracy konkursowej mojego dziecka na stronie internetowej www.olimpiada.franciszkanie-warszawa.pl, profilu facebooka Olimpiady, w publikacjach wydawnictw franciszkańskich, oraz wystawie nagrodzonych prac.</p>			
<p>..... Podpis rodzica/opiekuna prawnego</p>			

III. Konkurs wiedzy dla uczniów szkół gimnazjalnych

1. Konkurs dla uczniów szkół gimnazjalnych jest organizowany w trzech etapach:
  - etap I (szkolny) przeprowadzany przez komisje szkolne, powoływane przez dyrektorów szkół;
  - etap II (diecezjalny) przeprowadzany przez komisje diecezjalne, które powoływane są przez przewodniczących ośrodków diecezjalnych;
  - etap III (finał ogólnopolski) przeprowadzany przez Komitet Główny Olimpiady.
2. Wyniki uzyskane przez uczestników konkursu stanowią podstawę do kwalifikowania uczniów do wyższego etapu, przyznawania tytułów i nagród.
3. Udział w konkursie zgłaszają nauczyciele przygotowujący uczniów (tylko i wyłącznie przez formularz zgłoszeniowy znajdujący się na stronie Olimpiady www.olimpiada.franciszkanie-warszawa.pl) od 1 września do 30 listopada 2016 roku.
4. Komisje sprawdzające powołują:
  - dla etapu I (szkolnego) – dyrektorzy szkół;
  - dla etapu II (diecezjalnego) – przewodniczący ośrodków diecezjalnych, którzy są mianowani przez przewodniczącą Komitetu Głównego Olimpiady;
  - etap III (finał ogólnopolski) – przewodnicząca Komitetu Głównego Olimpiady.
5. Lekturami w poszczególnych etapach są:
  - etap I (szkolny) – Św. Maksymilian M. Kolbe „Pisma” część II, numery (wersja polskojęzyczna, z przypisami): 879, 892, 906, 941, 958, 1078, 1096; o. Jerzy Domański „Św. Maksymilian Maria Kolbe” (wydanie V, 2009 rok).
  - etap II (diecezjalny) – Św. Maksymilian M. Kolbe „Pisma” część II, numery (wersja polskojęzyczna, z przypisami): 879, 892, 895, 896, 904, 906, 941, 951, 958, 977, 1003, 1048α, 1060, 1068, 1078, 1096, 1115; o. Jerzy Domański „Św. Maksymilian Maria Kolbe” (wydanie V, 2009 rok); Ewangelia według św. Marka: rozdziały od 1 do 8 łącznie, bez wstępu i przypisów (Biblia Tysiąclecia wydanie V).
  - etap III (finał ogólnopolski) – Św. Maksymilian M. Kolbe „Pisma” część II, numery (wersja polskojęzyczna, z przypisami): 879, 892, 895, 896, 904, 906, 941, 946, 951, 958, 977, 987, 991, 1003, 1008α, 1048α, 1060, 1068, 1078, 1096, 1115, 1147, 1171;

- o. Jerzy Domański „Św. Maksymilian Maria Kolbe” (wydanie V, 2009 rok); Ewangelia według św. Marka: rozdziały od 1 do 8 włącznie, bez wstępu i przypisów (Biblia Tysiąclecia wydanie V).
6. „Pisma” św. Maksymiliana i książkę o. Jerzego Domańskiego „Św. Maksymilian Maria Kolbe” można nabyć w sprzedaży wysyłkowej pisząc pod adres: Wydawnictwo Ojców Franciszkanów Niepokalanów, ul. o. Kolbego 5, 96-515 Teresin; e-mail: wof@niepokalanow.pl; tel. 46 864 22 08, poniedziałek-piątek 800-1600; zamówienia przez internet: www.niepokalanow.pl
  7. Poszczególne etapy należy przeprowadzić w następujących terminach:
    - etap I (szkolny) – 7 grudnia 2016 roku;
    - etap II (diecezjalny) – 2 marca 2017 roku;
    - etap III (finał ogólnopolski) – 29 marca 2017 roku.
  8. Z etapu szkolnego i diecezjalnego do następnego etapu awansuje trzech uczniów, którzy uzyskają największą liczbę punktów. W przypadku niemożliwości wyłonienia trzech osób kwalifikujących się do etapu diecezjalnego, komisje szkolne zarządzają dogrywkę i przygotowują pytania we własnym zakresie na podstawie lektury. Natomiast komisje diecezjalne przeprowadzają dogrywkę według przesłanego formularza.
  9. Pytania, arkusze odpowiedzi i wzór protokołu przesłane zostaną:
    - na etap I – przewodniczącym komisji szkolnych, do dnia 2 grudnia 2016 roku;
    - na etap II – przewodniczącym ośrodków diecezjalnych, do dnia 26 lutego 2017 roku.
  10. Protokół z wynikami I i II etapu należy przesłać w ciągu 7 dni od dnia przeprowadzenia danego etapu na adres siedziby Komitetu Głównego Olimpiady w Siedlcach: „XI Ogólnopolska Franciszkańska Olimpiada Wiedzy o św. Maksymilianie, ul. Kazimierzowska 128, 08-110 Siedlce”.
  11. Wgląd w prace etapu diecezjalnego mają tylko członkowie komisji diecezjalnych i Komitetu Głównego Olimpiady, natomiast w prace etapu ogólnopolskiego członkowie Komitetu Głównego i Ogólnopolskiej Komisji.
  12. Organizatorzy Olimpiady nie zwracają kosztów przyjazdu uczestników na etap diecezjalny i ogólnopolski.
  13. Informacje o miejscach przeprowadzenia etapu II dla poszczególnych diecezji zostaną podane 1 lutego 2017 roku na stronie www.olimpiada.franciszkanie-warszawa.pl

14. Finał składa się z części pisemnej i ustnej. Do części ustnej przechodzi pięć osób z największą liczbą punktów zdobytą w części pisemnej. O zwycięstwie decyduje suma punktów zdobytych w części pisemnej i ustnej.
15. Tytuł finalisty konkursu dla uczniów szkół gimnazjalnych przysługuje każdemu uczestnikowi etapu III. Tytuł laureata konkursu dla uczniów szkół gimnazjalnych przysługuje pięciu finalistom z największą liczbą punktów po etapie ustnym.
16. Organem odwoławczym do wszystkich etapów konkursu jest Komitet Główny. Odwołanie, na piśmie, z dokładnym opisem tego, co budzi kontrowersje, należy złożyć najpóźniej 5 dni po zakończonym etapie, którego dotyczy odwołanie. Przewodnicząca Komitetu Głównego rozpatruje odwołanie i udziela odpowiedzi w terminie 7 dni od daty doręczenia odwołania. Odpowiedź jest udzielana na piśmie i przesyłana listem poleconym, na adres wskazany w odwołaniu.
17. W uzasadnionych przypadkach Komitet Główny zastrzega sobie możliwość zmiany w Regulaminie Olimpiady, o czym ma obowiązek powiadomić uczestników konkursu.

IV. Konkurs wiedzy dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych

1. Konkurs dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych jest organizowany w trzech etapach:
  - etap I (szkolny) przeprowadzany przez komisje szkolne;
  - etap II (diecezjalny) przeprowadzany przez komisje diecezjalne, które powoływane są przez przewodniczących ośrodków diecezjalnych;
  - etap III (finał ogólnopolski) przeprowadzany przez Komitet Główny Olimpiady.
2. Wyniki uzyskane przez uczestników konkursu stanowią podstawę do kwalifikowania uczniów do wyższego etapu, przyznawania tytułów i nagród.
3. Udział w konkursie zgłaszają nauczyciele przygotowujący uczniów (tylko i wyłącznie przez formularz zgłoszeniowy znajdujący się na stronie Olimpiady www.olimpiada.franciszkanie-warszawa.pl) od 1 września do 30 listopada 2016 roku.
4. Komisje sprawdzające powołują:
  - dla etapu I (szkolnego) – dyrektorzy szkół;
  - dla etapu II (diecezjalnego) – przewodniczący ośrodków diecezjalnych, którzy są mianowani przez przewodniczącą Komitetu Głównego Olimpiady;

- etap III (finał ogólnopolski) – przewodnicząca Komitetu Głównego Olimpiady.

5. Lekturami w poszczególnych etapach są:

- etap I (szkolny) – Św. Maksymilian M. Kolbe „Pisma” część II, numery (wersja polskojęzyczna, z przypisami): 879, 895, 906, 917, 941, 1087, 1115; o. Jerzy Domański „Św. Maksymilian Maria Kolbe” (wydanie V, 2009 rok).
- etap II (diecezjalny) – Św. Maksymilian M. Kolbe „Pisma” część II, numery (wersja polskojęzyczna, z przypisami): 879, 892, 895, 896, 906, 917, 941, 946, 958, 995, 1003, 1060, 1087, 1096, 1115; o. Jerzy Domański „Św. Maksymilian Maria Kolbe” (wydanie V, 2009 rok); Ewangelia według św. Marka: rozdziały od 1 do 8 włącznie, bez wstępu i przypisów (Biblia Tysiąclecia wydanie V).
- etap III (finał ogólnopolski) – Św. Maksymilian M. Kolbe „Pisma” część II, numery (wersja polskojęzyczna, z przypisami): 879, 892, 895, 896, 904, 906, 917, 920, 941, 946, 958, 977, 991, 995, 1003, 1008α, 1048α, 1060, 1068, 1087, 1096, 1115, 1147; o. Jerzy Domański „Św. Maksymilian Maria Kolbe” (wydanie V, 2009 rok); Ewangelia według św. Marka: rozdziały od 1 do 8 włącznie, bez wstępu i przypisów (Biblia Tysiąclecia wydanie V).

6. „Pisma” św. Maksymiliana i książkę o. Jerzego Domańskiego „Św. Maksymilian Maria Kolbe” można nabyć w sprzedaży wysyłkowej pisząc pod adres: Wydawnictwo Ojców Franciszkanów Niepokalanów, ul. o. Kolbego 5, 96-515 Teresin; e-mail: wof@niepokalanow.pl; tel. 46 864 22 08, poniedziałek-piątek 8.00-16.00; zamówienia przez internet: www.niepokalanow.pl

7. Poszczególne etapy należy przeprowadzić w następujących terminach:

- etap I (szkolny) – 7 grudnia 2016 roku;
- etap II (diecezjalny) – 2 marca 2017 roku;
- etap III (finał ogólnopolski) – 30 marca 2017 roku.

8. Z etapu szkolnego i diecezjalnego do następnego etapu awansuje trzech uczniów, którzy uzyskają największą liczbę punktów. W przypadku niemożliwości wyłonienia trzech osób kwalifikujących się do etapu diecezjalnego, komisje szkolne zarządzają dogrywkę i przygotowują pytania we własnym zakresie na podstawie lektury. Natomiast komisje diecezjalne przeprowadzają dogrywkę według przesłanego formularza.

9. Pytania, arkusze odpowiedzi i wzór protokołu przesłane zostaną:

- na etap I – przewodniczącym komisji szkolnych, do dnia 2 grudnia 2016 roku;
  - na etap II – przewodniczącym ośrodków diecezjalnych, do dnia 26 lutego 2017 roku.
10. Protokół z wynikami I i II etapu należy przesłać w ciągu 7 dni od dnia przeprowadzenia danego etapu na adres siedziby Komitetu Głównego Olimpiady w Siedlcach:
„XI Ogólnopolska Franciszkańska Olimpiada Wiedzy o św. Maksymilianie, ul. Kazimierzowska 128, 08-110 Siedlce”.
  11. Wgląd w prace etapu diecezjalnego mają tylko członkowie komisji diecezjalnych i Komitetu Głównego Olimpiady, natomiast w prace etapu ogólnopolskiego członkowie Komitetu Głównego i Komisji Ogólnopolskiej.
  12. Organizatorzy konkursu nie zwracają kosztów przyjazdu uczestników na etap diecezjalny i ogólnopolski.
  13. Informacje o miejscach przeprowadzenia etapu II dla poszczególnych diecezji zostaną podane 1 lutego 2017 roku na stronie www.olimpiada.franciszkanie-warszawa.pl
  14. Finał składa się z części pisemnej i ustnej. Do części ustnej przechodzi pięć osób z największą liczbą punktów zdobytą w części pisemnej. O zwycięstwie decyduje suma punktów zdobytych w części pisemnej i ustnej.
  15. Tytuł finalisty konkursu dla uczniów szkół gimnazjalnych przysługuje każdemu uczestnikowi etapu III. Tytuł laureata konkursu dla uczniów szkół gimnazjalnych przysługuje pięciu finalistom z największą liczbą punktów po etapie ustnym.
  16. Organem odwoławczym do wszystkich etapów konkursu jest Komitet Główny. Odwołanie, na piśmie, z dokładnym opisem tego, co budzi kontrowersje, należy złożyć najpóźniej 5 dni po zakończonym etapie, którego dotyczy odwołanie. Przewodnicząca Komitetu Głównego rozpatruje odwołanie i udziela odpowiedzi w terminie 7 dni od daty doręczenia odwołania. Odpowiedź jest udzielana na piśmie i przesyłana listem poleconym, na adres wskazany w odwołaniu.
  17. W uzasadnionych przypadkach Komitet Główny zastrzega sobie możliwość zmiany w Regulaminie Olimpiady, o czym ma obowiązek powiadomić uczestników konkursu.

„W różańcu róża ukryta rozkwita”.
Kapliczki, krzyże i figury przydrożne.

Patronat Honorowy:

Senacka Komisja Kultury i Środków Przekazu

Minister Sportu i Turystyki Witold Bańka

Związek Powiatów Polskich

Związek Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej

Związek Miast Polskich

Przewodniczącym konkursowego jury jest

Jego Ekszelencja Ksiądz Biskup Michał Janocha Przewodniczący

Rady Episkopatu Polski d/s Kultury

Konkurs foto i faktograficzny mający na celu wyeksponowanie miejsc związanych z polską tradycją, kulturą i historią, ma na celu przybliżenie historycznych i artystycznych wartości polskich przydrożnych kapliczek oraz krzyży. Zaprezentowanie tych, niejednokrotnie unikatowych na skalę międzynarodową, elementów małej architektury, stanowi bezcenny dorobek historyczno-artystyczny i dziedzictwo kulturowe Polaków.

W konkursie mogą wziąć udział juniorzy (do lat 18.) oraz seniorzy (50+)

Termin zgłaszania prac: 15 czerwca 2016 - 15 czerwiec 2017 roku.

Wyłonienie zwycięzców: wrzesień/ październik 2017.

Uczestnicy nadsyłają zdjęcia kapliczek, figur i krzyży przydrożnych, opatrzone w miarę możliwości szczegółowym opisem, ukazującym lata powstania kapliczki, jej fundatora, historię okolicy itp.;

- Publikacja nadesłanych prac na stronie internetowej odbywa się raz w tygodniu, w niedzielę po południu;
  - Na koniec każdego kwartału Jury wyłania 1 kapliczkę dla każdej kategorii (juniorzy – seniorzy), a na zakończenie całego konkursu – 3 zwycięskie prace (z każdej kategorii). Typowanie „kapliczki kwartału” ma na celu ożywienie społeczności biorącej udział w konkursie – data jego zakończenia może być zbyt odległa, aby ożywić stronę, zaś kwartalne wyróżnienie 1 pracy z pewnością przyczyni się do podniesienia atrakcyjności całej akcji.
  - Strona internetowa konkursu <http://przydroznejkapliczki.pl>
- Organizatorem konkursu jest Fundacja Chaber
www.chaberfundacja.com

REGULAMIN KONKURSU WIEDZY O ŚWIĘTEJ SIOSTRZE FAUSTYNI

Konkurs jest wyrazem wdzięczności Bogu:

- za dar życia i posłannictwa Świętej Siostry Faustyny
- za Nadzwyczajny Jubileusz Miłosierdzia
- za Świątowe Dni Młodzieży w Krakowie, których patronką była św. Faustyna

I. Informacje wstępne

Organizator:

Zgromadzenie Sióstr Matki Bożej Miłosierdzia

Współpraca merytoryczna:

Wydział Teologiczny UKSW w Warszawie

Uczestnicy

Uczniowie szkół **gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych (Liceum i Technikum)**

Uczestnictwo w konkursie jest dobrowolne, może w nim wziąć udział każdy uczeń.

Cele konkursu

- popularyzacja wiedzy o życiu i misji Świętej Siostry Faustyny
- pogłębienie wiedzy na temat form kultu Miłosierdzia Bożego przekazanych przez Świętą Siostrę Faustynę
- kształtowanie postawy ufności względem Boga i miłosierdzia wobec bliźnich

Strona internetowa konkursu

Wszystkie informacje o konkursie będzie można znaleźć na stronie internetowej: <https://www.faustyna.pl/zmbm/konkurs/>

Koordynatorzy konkursu:

GIMNAZJUM:

s.Pauleta, Małgorzata Gójska

tel.kom.: 514406505

e-mail: konkurs@faustyna.pl

SZKOŁY PONADGIMNAZJALNE

s.Maria Faustyna, Agnieszka Ciborowska

tel.kom.: 695115698

e-mail: konkurs@faustyna.pl

II. Harmonogram konkursu

1. Do 30 września 2016 r. - ogłoszenie regulaminu konkursu na podanej stronie internetowej
2. 30 listopada 2016 r.- ostateczny termin przyjmowania zgłoszeń szkół do konkursu
3. Forma zgłoszenia: na druku zgłoszeniowym (**zał. nr 1**) na adres konkurs@faustyna.pl
4. Do 20 grudnia br. organizator zamieszcza na stronie internetowej listę szkół uczestniczących w konkursie.

Etap I (szkolny)

12 stycznia 2017 r. (czwartek) – godz. 14.30

1. Za przeprowadzenie konkursu odpowiadają katecheci w porozumieniu z Dyrektorem szkoły, który powołuje Szkolną Komisję Konkursową.
2. Każdy uczeń przed przystąpieniem do konkursu zobowiązany jest dostarczyć do dyrektora szkoły (katechety) zgodę rodzica/opiekuna prawnego na udział w konkursie i przetwarzanie danych osobowych w celach konkursowych (**zał. nr 3**). Dyrektor szkoły przechowuje ten dokument wraz z pozostałą dokumentacją etapu szkolnego konkursu.
3. Zgłoszone szkoły do dn. 10 stycznia 2017r. otrzymają drogą elektroniczną zestawy konkursowe (na adres e-mail podany w zgłoszeniu). Szkolna Komisja Konkursowa drukuje test dla każdego ucznia zgłoszonego do konkursu.
4. Weryfikacji poprawności wykonanych zadań Szkolna Komisja Konkursowa dokonuje na podstawie klucza rozwiązań otrzymanego od Organizatora Konkursu. Do następnego etapu przechodzi maksymalnie **50 uczniów** z danego rejonu, którzy uzyskają największą ilość punktów (jednak **nie mniej niż 75%** punktów możliwych do zdobycia)
5. Szkolny Koordynator Konkursu jest zobowiązany do zapewnienia uczestnikom warunków umożliwiających samodzielność odpowiedzi. Organizator zastrzega sobie prawo do dyskwalifikacji szkoły, w której wyniki jednoznacznie wskazywać będą na brak samodzielnej pracy uczestników konkursu.
6. Od decyzji dotyczącej wyników konkursu można odwołać się w ciągu 7 dni od dnia ogłoszenia wyników do Szkolnej Komisji Konkursowej. Rozstrzygającą decyzję podejmuje przewodniczącą komisji.

7. Wyniki etapu szkolnego (**zał. nr 2**) należy przesłać do 20 stycznia 2017 r. do koordynatora drogą elektroniczną na adres podany na stronie konkursu

Etap II (rejonowy)

28 lutego 2017 r. (wtorek) – godz. 14.30

1. Organizator powołuje Koordynatorów Rejonowych oraz podaje miejsce, w którym odbędzie się konkurs.
2. Informacja o miejscu przeprowadzenia konkursu wraz z listą zakwalifikowanych osób zostanie umieszczona na stronie internetowej konkursu do 25 stycznia 2017 r.
3. Etap rejonowy zostanie przeprowadzony w formie pisemnej.
4. Do finału ogólnopolskiego zakwalifikowanych zostanie maksymalnie **50 uczniów ze wszystkich rejonów**, którzy w II etapie uzyskają największą ilość punktów (jednak **nie mniej niż 75%** punktów możliwych do zdobycia)
5. Wyniki etapu rejonowego (**zał. nr 4**) należy przesłać do 3 marca 2017r. do koordynatora drogą elektroniczną na adres podany na stronie konkursu.
6. Od decyzji dotyczącej wyników konkursu można odwołać się w ciągu 7 dni od dnia ogłoszenia wyników do Rejonowej Komisji Konkursowej. Rozstrzygającą decyzję podejmuje przewodniczący komisji.
7. Organizatorzy konkursu nie zwracają kosztów dojazdu uczestników na etap rejonowy.

Etap III (finał ogólnopolski) Kraków - Łagiewniki

7 kwietnia 2017 r. (piątek) – część pisemna godz. 11.00

część ustna godz. 13.00

ogłoszenie wyników i wręczenie nagród po Godzinie Miłosierdzia

1. Lista uczniów zakwalifikowanych do finału zostanie ogłoszona na stronie internetowej konkursu nie później niż 7 marca 2017 r.
2. Informacja o miejscu przeprowadzenia konkursu zostanie umieszczona na stronie internetowej konkursu.
3. Finał składać się będzie z części pisemnej i ustnej. Obie części odbędą się tego samego dnia. Do części ustnej przechodzi pięć osób z największą liczbą punktów zdobytą w części pisemnej. O zwycięstwie decyduje suma punktów zdobytych w części ustnej i ewentualnej dogrywce. W przypadku zdobycia takiej samej ilości punktów o kolejności miejsc decydują punkty zdobyte w części pisemnej finału.

4. Tytuł **finalisty** konkursu przysługuje wszystkim uczestnikom finału ogólnopolskiego. Tytuł **laureata** konkursu przysługuje **pięciu finalistom** z największą liczbą punktów.
5. Organizatorzy konkursu nie zwracają kosztów dojazdu uczestników na etap ogólnopolski, nie zapewniają posiłków ani noclegów. *Istnieje możliwość kupienia obiadu w domu pielgrzyma. Nocleg można zamówić w Domu św. siostry Faustyny www.siostryfaustyny3.pl*

III. Informacje dodatkowe

Organizatorzy zastrzegają sobie prawo wprowadzania drobnych zmian w regulaminie konkursu. Informacja o zmianach będzie dostępna na stronie internetowej konkursu.

GIMNAZJUM

ETAP I

Lektura obowiązkowa

Święta Siostra Faustyna Kowalska „Dzienniczek” zeszyt pierwszy dostępny też w wersji elektronicznej:

<https://www.faustyna.pl/zmbm/dzienniczek-sw-siostry-faustyny/>

Wybrane informacje znajdujące się na stronie:

<https://www.faustyna.pl/zmbm/>

biografia św. s. Faustyny:

<https://www.faustyna.pl/zmbm/biografia/>

kalendarium:

<https://www.faustyna.pl/zmbm/kalendarium/>

ETAP II

Lektura obowiązkowa

Święta Siostra Faustyna Kowalska „Dzienniczek” zeszyt 1-3

dostępny też w wersji elektronicznej:

<https://www.faustyna.pl/zmbm/dzienniczek-sw-siostry-faustyny/>

Wybrane informacje znajdujące się na stronie:

<https://www.faustyna.pl/zmbm/>

biografia św. s. Faustyny:

<https://www.faustyna.pl/zmbm/biografia/>

kalendarium:

<https://www.faustyna.pl/zmbm/kalendarium/>

szlaki życia:

<https://www.faustyna.pl/zmbm/szlak-zycia/>

FINAŁ

Lektura obowiązkowa

Święta Siostra Faustyna Kowalska „Dzienniczek” **cały**

dostępny też w wersji elektronicznej:

<https://www.faustyna.pl/zmbm/dzienniczek-sw-siostry-faustyny/>

Wybrane informacje znajdujące się na stronie:

<https://www.faustyna.pl/zmbm/>

biografia św. s. Faustyny:

<https://www.faustyna.pl/zmbm/biografia/>

kalendarium:

<https://www.faustyna.pl/zmbm/kalendarium/>

szlaki życia:

<https://www.faustyna.pl/zmbm/szlak-zycia/>

beatyfikacja:

<https://www.faustyna.pl/zmbm/homilia-jana-pawla-ii/>

kanonizacja:

<https://www.faustyna.pl/zmbm/homilia-jana-pawla-ii-kanonizacja/>

LICEUM / TECHNIKUM

ETAP I

Lektura obowiązkowa

Święta Siostra Faustyna Kowalska „Dzienniczek” **zeszyt pierwszy**

dostępny też w wersji elektronicznej:

<https://www.faustyna.pl/zmbm/dzienniczek-sw-siostry-faustyny/>

Wybrane informacje znajdujące się na stronie:

<https://www.faustyna.pl/zmbm/>

biografia św. s. Faustyny: <https://www.faustyna.pl/zmbm/biografia/>

kalendarium: <https://www.faustyna.pl/zmbm/kalendarium/>

szlaki życia: <https://www.faustyna.pl/zmbm/szlak-zycia/>

ETAP II

Lektura obowiązkowa

Święta Siostra Faustyna Kowalska „Dzienniczek” **zeszyt 1-3**

dostępny też w wersji elektronicznej:

<https://www.faustyna.pl/zmbm/dzienniczek-sw-siostry-faustyny/>

Wybrane informacje znajdujące się na stronie:

<https://www.faustyna.pl/zmbm/>

biografia św. s. Faustyny: <https://www.faustyna.pl/zmbm/biografia/>

kalendarium:

<https://www.faustyna.pl/zmbm/kalendarium/>

szlaki życia:

<https://www.faustyna.pl/zmbm/szlak-zycia/>

nabożeństwo do Miłosierdzia Bożego:

<https://www.faustyna.pl/zmbm/milosierdzie/>

FINAŁ

Lektura obowiązkowa

Święta Siostra Faustyna Kowalska „Dzienniczek” cały

dostępny też w wersji elektronicznej:

<https://www.faustyna.pl/zmbm/dzienniczek-sw-siostry-faustyny/>

Wybrane informacje znajdujące się na stronie:

<https://www.faustyna.pl/zmbm/>

biografia św. s. Faustyny: <https://www.faustyna.pl/zmbm/biografia/>

kalendarium: <https://www.faustyna.pl/zmbm/kalendarium/>

szlaki życia: <https://www.faustyna.pl/zmbm/szlak-zycia/>

nabożeństwo do Miłosierdzia Bożego:

<https://www.faustyna.pl/zmbm/milosierdzie/>

beatyfikacja: <https://www.faustyna.pl/zmbm/homilia-jana-pawla-ii/>

kanonizacja:

<https://www.faustyna.pl/zmbm/homilia-jana-pawla-ii-kanonizacja/>

XIV WOJEWÓDZKI KONKURS RECYTATORSKI POLSKIEJ POEZJI PATRIOTYCZNEJ „WITAJ MAJOWA JUTRZENKO” DLA UCZCZENIA KONSTYTUCJI TRZECIEGO MAJA

Regulamin

1. Organizatorzy:

CENTRUM EDUKACYJNE ARCHIDIECEZJI WARSZAWSKIEJ

www.centrumedukacyjne.wawa.pl

KATOLICKI ZESPÓŁ EDUKACYJNY IM. Ks. PIOTRA SKARGI

www.skarga.edu.pl

2. Patronat honorowy

Jego Eminencja Kardynał Kazimierz Nycz

Arcybiskup Metropolita Warszawski

Aurelia Michałowska

Mazowiecki Kurator Oświaty

3. Cele i motywy Konkursu:

- krzewienie i podtrzymywanie wśród dzieci i młodzieży postaw patriotycznych;
- przypomnienie trudnej drogi Polaków do wspólnoty wolnych narodów;
- ukazanie dążeń do wolności, walk i zmagani o niepodległość poprzez pryzmat utworów poetyckich;
- zaakcentowanie niezwykle istotnego dla polskiej poezji wątku patriotycznego;
- ukazanie piękna polskiej ziemi.

4. Warunki uczestnictwa:

- A. uczestnicy konkursu podzieleni są na cztery kategorie wiekowe:
- uczniowie szkół podstawowych z klas 1-3;
  - uczniowie szkół podstawowych z klas 4-6;
  - gimnazjaliści;
  - szkoły ponadgimnazjalne.
- B. Konkurs przeznaczony jest dla uczniów szkół stołecznych i mazowieckich.
- C. Przeprowadzenie przez szkołę pierwszego etapu konkursu i wybranie **trzech uczestników** z każdej kategorii wiekowej do etapu drugiego.
- D. Nadesłanie drogą e-mailową /konkurs@skarga.edu.pl/ do biura organizacyjnego zgłoszenia szkoły i zakwalifikowanych uczniów do drugiego etapu konkursu. Formularz zgłoszeniowy do pobrania ze strony www.skarga.edu.pl.
- E. Długość prezentowanego utworu nie powinna przekraczać 3 min.

5. Przebieg Konkursu:

- A. Konkurs Recytatorski Polskiej Poezji Patriotycznej składa się z trzech etapów:
- eliminacji szkolnych, mających wyłonić **trzech** uczestników etapu drugiego;
  - etapu drugiego kwalifikującego do udziału w finale;
  - finału, mającego wyłonić zwycięzców.
- B. Przeprowadzenie eliminacji dokonuje szkoła przystępująca do Konkursu. Etap drugi i finał realizowany jest przez organizatorów;
- C. Kryteria oceny :
- dobór i rozumienie tekstu,
  - poprawność i ekspresja wypowiedzi,

- umiejętność prezentacji i nawiązania kontaktu z publicznością,
- dykcja oraz opanowanie tekstu.

D. Forma przesłuchań podczas etapu drugiego i finałowego:

Występy uczestników etapu drugiego oraz finałowego odbywają się wobec publiczności, czyli uczniów i opiekunów z innych szkół. Uczestnicy **zgłaszają się na wyznaczoną godzinę** i uczestniczą w całej sesji danej grupy /ok. 60 min./.

E. Do finału może zostać zakwalifikowanych:

- szkoły podstawowe / kl. I – III / 50 uczniów
- szkoły podstawowe / kl. IV – VI / 50 uczniów
- gimnazja 40 uczniów
- szkoły ponadgimnazjalne 20 uczniów

F. Finał wyłoni zwycięzców: 1,2,3 miejsce oraz trzy wyróżnienia w każdej kategorii wiekowej.

Kalendarium:

- **Do dn. 22.03.2017 r.** – zgłoszenia o przystąpieniu szkoły do drugiego etapu Konkursu /e-mail – konkurs@skarga.edu.pl /;
- **dnia 27.03.2017 r.** – opublikowanie na stronie www.skarga.edu.pl harmonogramu przesłuchań drugiego etapu;
- **01.04.2017 r. / sobota / w godz. od 9.00 do 14.00** – przesłuchania uczestników drugiego etapu w Katolickim Zespole Edukacyjnym im. Ks. Piotra Skargi przy ul. Bema 73/75 w Warszawie;
- **03.04.2017 r.** – opublikowanie na stronie internetowej organizatora www.skarga.edu.pl wyników drugiego etapu i harmonogramu przesłuchań finalistów;
- **07.04.2017 r. / piątek / godz. 14.00 i 15.30.** – przesłuchania finalistów w Katolickim Zespole Edukacyjnym im. Ks. Piotra Skargi przy ul. Bema 73/75
- **10.04.2017 r.** – ogłoszenie listy laureatów.

G. Uczestników oceniać będą komisje, powołane przez organizatorów dla poszczególnych kategorii wiekowych. Decyzja Komisji konkursowej jest ostateczna.

H. Czternasty Konkurs Recytatorski Polskiej Poezji Patriotycznej zakończy uroczysta gala z występami laureatów w Muzeum Kolekcji im. Jana Pawła II / Galeria Porczyńskich - pl. Bankowy 3/.

6. Nagrody:

- dla uczestników eliminacji nagrody zapewnia szkoła, przystępująca do Konkursu;

- dla finalistów oraz zwycięzców nagrody zapewnia organizator Konkursu;
- dla zwycięzców przewidywane są pamiątkowe statuetki i nagrody rzeczowe;
- uczestnicy II etapu otrzymują pamiątkowe podziękowania;
- wszystkim finalistom oraz szkołom, przystępującym do Konkursu, zostaną wręczone pamiątkowe podziękowania i dyplomy.

7. Uwaga!

Konkurs jest wydarzeniem uroczystym. Organizatorzy zwracają się z prośbą do uczestników i osób odpowiedzialnych o zwrócenie uwagi na stosowny do wydarzenia ubiór.

XIV Wojewódzki Konkurs Recytatorski Poezji Religijnej „Usłysz Panie, moje słowa” dla uczczenia Pontyfikatu św. Jana Pawła II

Regulamin

Organizatorzy:

CENTRUM EDUKACYJNE ARCHIDIECEZJI WARSZAWSKIEJ
www.centrumedukacyjne.wawa.pl
KATOLICKI ZESPÓŁ EDUKACYJNY IM. Ks. PIOTRA SKARGI
www.skarga.edu.pl

Patronat honorowy

Jego Eminencja Kardynał Kazimierz Nycz
Arcybiskup Metropolita Warszawski
Aurelia Michałowska
Mazowiecki Kurator Oświaty

Cele i motywy Konkursu:

XIV edycja Konkursu jest dziełem za Światowe Dni Młodzieży w Krakowie.

- uczczenie wyboru pierwszego Polaka na Stolicę Piotrową – św. Jana Pawła II;
- przypomnienie wątków religijnych w poezji polskiej i zagranicznej;
- ukazanie jedności doświadczenia religijnego w rozmaitych kulturach i kręgach cywilizacyjnych;

- zaakcentowanie najważniejszych problemów egzystencjalnych wspólnych dla ludzi różnych czasów i epok;
- popularyzacja poezji Karola Wojtyły – św. Jana Pawła II.

Warunki uczestnictwa:

- Uczestnicy Konkursu podzieleni są na cztery kategorie wiekowe:
  - uczniowie szkół podstawowych z klas 1 – 3;
  - uczniowie szkół podstawowych z klas 4 – 6;
  - uczniowie gimnazjów;
  - uczniowie szkół ponadgimnazjalnych.
- Konkurs przeznaczony jest dla uczniów szkół stołecznych i mazowieckich.
- Szkoły, zgłaszające się do Konkursu, przeprowadzają pierwszy etap, czyli eliminacje do etapu drugiego i wybierają trzech uczestników z każdej kategorii wiekowych (patrz pkt 1).
- Do biura organizacyjnego należy przesłać drogą e-mailową /konkurs@skarga.edu.pl/ zgłoszenie o przystąpieniu szkoły do Konkursu wraz z listą zakwalifikowanych uczniów /druk należy pobrać ze strony internetowej www.skarga.edu.pl/
- Uczniowie szkół podstawowych i gimnazjów przygotowują jeden dowolnie wybrany utwór poetycki o tematyce religijnej, natomiast licealiści prezentują wybrany wiersz lub fragment poematu Karola Wojtyły – św. Jana Pawła II.
- Długość prezentowanego utworu nie powinna przekraczać 3 min.

Przebieg Konkursu:

- Konkurs Recytatorski Poezji Religijnej składać się będzie z trzech etapów:
  - eliminacji szkolnych, mających wyłonić do drugiego etapu trzech uczestników z każdej grupy wiekowej;
  - etapu drugiego, kwalifikującego do udziału w finale;
  - finału, mającego wyłonić zwycięzców.
- Eliminacji dokonuje szkoła, przystępująca do Konkursu. Etap drugi i finał realizowany będzie przez organizatorów; uczestnicy zostaną podzieleni na grupy w zależności od kategorii wiekowej oraz liczby zgłoszeń;
- Kryteria oceny:
  - dobór i rozumienie tekstu;
  - poprawność i ekspresja wypowiedzi;
  - umiejętność prezentacji i nawiązania kontaktu z publicznością;
  - dykcja oraz opanowanie tekstu.

- Forma przesłuchań podczas etapu drugiego i finałowego:
  - występy uczestników etapu drugiego oraz finałowego odbywać się będą wobec publiczności, czyli uczniów i opiekunów z innych szkół podczas kolejnych sesji przesłuchań konkursowych;
  - poszczególne sesje trwać będą ok. 60 minut;
  - uczestników oceniać będą komisje sędziowskie, powołane przez organizatorów dla poszczególnych kategorii wiekowych. Decyzja Komisji jest ostateczna.
- 5. W II i III etapie uczestnicy zgłaszają się na wyznaczoną godzinę i uczestniczą w całej sesji danej grupy / ok. 60 min./.
- 6. Do finału może zostać zakwalifikowanych:
  - szkoły podstawowe (kl. 1 - 3) – 50 uczniów
  - szkoły podstawowe (kl. 4 - 6) – 50 uczniów
  - gimnazja – 40 uczniów
  - szkoły ponadgimnazjalne – 20 uczniów
- 7. Finał wyłoni zwycięzców: 1,2,3 miejsce oraz trzy wyróżnienia w każdej kategorii wiekowej.

Kalendarium:

- do dnia **05.10.2016 r.** przeprowadzenie etapu eliminacyjnego i nadesłanie do biura organizacyjnego (e-mail: **konkurs@skarga.edu.pl**) zgłoszenia o przystąpieniu szkoły do drugiego etapu Konkursu; formularz zgłoszeniowy na stronie **www.skarga.edu.pl**
  - przesłuchania uczestników drugiego etapu odbędą się w Katolickim Zespole Edukacyjnym im. Ks. Piotra Skargi przy ul. Bema 73/75 w Warszawie w dniu **15.10.2016 r. (sobota)** w godz. 9.00 - 14.00 wg szczegółowego harmonogramu, który zostanie opublikowany na stronie internetowej **www.skarga.edu.pl** do dn. **10.10.2016 r.**
  - przedstawienie wyników drugiego etapu nastąpi dn. **17.10.2016 r.** na stronie internetowej współorganizatora konkursu **www.skarga.edu.pl**
  - przesłuchania finalistów odbędą się również w Katolickim Zespole Edukacyjnym im. ks. Piotra Skargi w dniu **21.10.2016 r. (piątek)** o godz. **14.00 i 15.30**
  - ogłoszenie listy zwycięzców nastąpi **24.10.2016 r.** na stronie internetowej **www.skarga.edu.pl**
- Czternasty Konkurs Recytatorski Poezji Religijnej zakończy uroczysta gala z występami laureatów w Muzeum Kolekcji im. Jana Pawła II (Galeria Porczyńskich-Plac Bankowy 3).

Nagrody:

- dla uczestników eliminacji nagrody zapewnia szkoła, przystępująca do Konkursu;
- dla finalistów oraz zwycięzców nagrody zapewnia organizator Konkursu;
- dla zwycięzców przewidywane są pamiątkowe statuetki i nagrody rzeczowe;
- uczestnicy II etapu otrzymują pamiątkowe podziękowania;
- wszystkim finalistom oraz szkołom, przystępującym do Konkursu, zostaną wręczone pamiątkowe podziękowania i dyplomy.

Uwaga!

Konkurs jest wydarzeniem uroczystym. Organizatorzy zwracają się z prośbą do uczestników i osób odpowiedzialnych o zwrócenie uwagi na stosowny do wydarzenia ubiór.

ANEKS

I. Wybrane regulacje prawne i interpretacje

Spis treści

- akty prawne kościelno – państwowe
- akty prawne państwowe

Wstęp

Rozdział I

- organizacja nauki religii
- wymiar godzin
- rekolekcje
- spostrzeżenie nadzoru pedagogicznego

Rozdział II

- zatrudnienie nauczyciela religii
- kwalifikacje
- awans zawodowy
- spostrzeżenia nadzoru pedagogicznego

Rozdział III

- obowiązki i prawa nauczyciela religii
- nadzór pedagogiczny
- spostrzeżenia nadzoru pedagogicznego

Rozdział IV

- ocena z religii w aspekcie oceniania szkolnego
- spostrzeżenia nadzoru pedagogicznego

Zakończenie

II.

- Czwarty Synod Archidiecezji Warszawskiej o katechizacji
- Zasady oceniania osiągnięć edukacyjnych z religii rzymsko-katolickiej w szkołach (Komisja Wychowania Katolickiego Konferencji Episkopatu Polski) z dnia 25 sierpnia 2008 roku
- Stanowisko MEN dotyczące zaliczania pracy katechetycznej realizowanej w parafii do pracy nauczycielskiej (fragment wyjaśnienia MEN z dnia 14 czerwca 2006 roku do Konferencji Episkopatu Polski)
- Stanowisko MEN dotyczące uczniów, decydujących się na zaprzestanie uczęszczania na lekcje religii w ciągu roku szkolnego z dnia 6 marca 2008 roku
- Stanowisko Ministerstwa Edukacji Narodowej w sprawie pobierania opłat za nauczanie religii w przedszkolach

- Komunikat Komisji Wychowania Katolickiego Konferencji Episkopatu Polski z 14 marca 2012 roku dotyczący Pierwszej Komunii św. oraz Programu Nauczania Religii
- Wyrok Trybunału w Strasburgu uznający i potwierdzający autonomię Kościoła w wyborze nauczycieli religii
- Informacja Ministra Edukacji Narodowej w sprawie regulacji dotyczących ramowych programów nauczania w szkołach publicznych ze szczególnym uwzględnieniem regulacji dotyczących nauczania religii
- Oświadczenie Komisji Wychowania Katolickiego KEP – Wrocław 30 maja 2012 roku

Akty prawne kościelno – państwowe

- Konkordat między Stolicą Apostolską a Rzeczpospolitą Polską podpisany dnia 28 lipca 1993 r. /Dz.U. z 1998 r. Nr 51, poz. 318. /
- Ustawa o ratyfikacji Konkordatu między Stolicą Apostolską a Rzeczpospolitą Polską z dnia 8 stycznia 1998 r. /Dz.U. z 1998 r. Nr 12, poz. 42. /
- Porozumienie pomiędzy Konferencją Episkopatu Polski oraz Ministrem Edukacji Narodowej z dnia 6 września 2000 r. w sprawie kwalifikacji zawodowych wymaganych od nauczycieli religii. / Dz. Urz. MEN Nr 4, poz. 20 z 2000 r./

Akty prawne państwowe:

- Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela /t.j. Dz.U. z 2006 r. Nr 97, poz. 674, ze zmianami/.
- Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty. /t.j. Dz.U. z 2004 r., Nr 256, poz. 2572, ze zmianami/
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 12 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenie szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli nie mających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli. /Dz.U. z 2009 r. Nr 50, poz. 400/.
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 kwietnia 1992 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w publicznych przedszkolach i szkołach. /Dz.U. z 1992 r. Nr 36, poz. 155 ze zmianami/.
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania egzaminów i sprawdzianów w szkołach publicznych. /Dz.U. z 2007 r. Nr 83, poz. 562 ze zmianami /.
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 maja 2010 r. w sprawie zasad świadectw, dyplomów państwowych i innych druków szkolnych /Dz.U. z 2010 r. Nr 97, poz. 624/.
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 1 grudnia 2004 r. w sprawie uzyskiwania stopnia awansu zawodowego przez nauczycieli /t.j. Dz.U. z 2004 r. Nr 260, poz. 2593 oraz z 2007 r. Nr 214, poz. 1580 ze zmianami/.
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 2 listopada 2000 r. w sprawie kryteriów i trybu dokonywania oceny pracy nauczyciela, trybu postępowania odwoławczego oraz składu

i sposobu powoływania zespołu oceniającego. /Dz.U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1066/

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 października 2009 r. w sprawie nadzoru pedagogicznego /Dz.U. z 2009 r. Nr 168, poz. 1324/.
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 grudnia 2009 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków, jakie muszą spełniać organizatorzy wypoczynku dla dzieci i młodzieży szkolnej, a także zasad jego organizowania i nadzorowania. /Dz.U. z 2009 r. Nr 218, poz. 1696/.

I.

Wstęp

Podaję cytaty zmian w ustawach i rozporządzeniach Ministra Edukacji Narodowej i Sportu dotyczące nauczycieli religii w szkołach i placówkach oświatowych. Ostatnie zmiany w prawie oświatowym, ich dobra znajomość, w tym roku szczególnie dotyczące warunków i sposobu oceniania i klasyfikowania uczniów oraz nadzoru pedagogicznego, pomoże katechetom w bardziej efektywnej pracy w szkołach i innych placówkach oświatowych.

Rozdział I

Organizacja nauki religii

Ustawa o systemie oświaty

art. 12, pkt 1. Uznając prawo rodziców do religijnego wychowania dzieci, szkoły publiczne podstawowe organizują naukę religii na życzenie rodziców, szkoły publiczne ponadpodstawowe – na życzenie bądź rodziców, bądź samych uczniów, po osiągnięciu pełnoletności o pobieraniu nauki religii decydują uczniowie.

Rozporządzenie MEN z dnia 14 kwietnia 1992 r. w sprawie warunków i sposobu...

§ 1 pkt 1. W publicznych szkołach podstawowych i ponadpodstawowych, zwanych dalej „szkołami”, organizuje się w ramach planu zajęć szkolnych naukę religii i etyki dla uczniów, których rodzice wyrażają takie życzenie, w szkołach ponadpodstawowych – dla uczniów, których rodzice lub sami uczniowie wyrażają takie życzenie. Po osiągnięciu pełnoletności o pobieraniu nauki i etyki decydują uczniowie.

pkt 2. Życzenie o którym mowa w ust. 1 jest wyrażone w najprostszej formie oświadczenia, które nie musi być ponawiane w kolejnym roku szkolnym, może natomiast zostać zmienione.

§ 2 pkt 1. Szkoła ma obowiązek zorganizowania lekcji religii dla grupy nie mniejszej niż siedmiu uczniów w danej klasie. Dla mniejszej liczby uczniów lekcji religii

- § 3 pkt 3. w szkole powinny być organizowane w grupie międzyklasowej lub międzyoddziałowej.
- § 3 pkt 3. Szkoła jest obowiązana zapewnić w czasie trwania lekcji religii lub etyki opiekę lub zajęcia wychowawcze uczniom, którzy nie korzystają z nauki religii lub etyki w szkole.

Wymiar godzin

Rozporządzenie MEN z dnia 14 kwietnia 1992 r. w sprawie warunków i sposobu...

- § 8 pkt 1. Nauka religii we wszystkich typach szkół odbywa się w wymiarze dwóch godzin tygodniowo.(...) Wyrażenie zgody na jedną godzinę tygodniowo należy odpowiednio do biskupa diecezji Kościoła Katolickiego albo do władz zwierzchnich Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego i innych Kościołów i Związków Wyznaniowych.

Rozporządzenie MENiS z dnia 12 lutego 2002 r. w sprawie ramowych planów nauczania....

- § 2 ust. 1. Ramowy plan nauczania określa tygodniowy wymiar godzin zajęć edukacyjnych dla odpowiednich okresów kształcenia o wyróżnionych celach, stanowiących całość dydaktyczną, zwanych dalej „etapami edukacyjnymi”, w szkole podstawowej, gimnazjum, trzyletnim liceum ogólnokształcącym, trzyletnim liceum profilowanym, czteroletnim technikum i zasadniczej szkole zawodowej oraz szkołach ponadpodstawowych.

pkt 2. zajęcia z religii/etyki

ust. 7. Tygodniowy wymiar godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych, dodatkowych zajęć edukacyjnych oraz zajęć z religii/etyki nie może przekraczać:

1. w klasach I-III szkoły podstawowej – 23 godziny łącznie
2. w klasach IV-VI szkoły podstawowej – 28 godzin łącznie
3. we wszystkich klasach gimnazjum – 31 godzin łącznie
4. we wszystkich klasach trzyletniego liceum ogólnokształcącego, trzyletniego liceum profilowanego, czteroletniego technikum i zasadniczej szkoły zawodowej – łącznie 35 godzin.

- § 3 ust. 1. Na podstawie ramowego planu nauczania dyrektor szkoły ustala szkolny plan nauczania, w którym określa dla poszczególnych klas i oddziałów na danym etapie edukacyjnym tygodniowy wymiar godzin:
1. obowiązkowych zajęć edukacyjnych
  2. zajęć religii/etyki dodatkowych zajęć edukacyjnych, (...) jeżeli takie zajęcia są prowadzone.

Rekolekcje

Rozporządzenie MEN z dnia 14 kwietnia 1992 r. w sprawie warunków i sposobu...

- § 10 pkt 1. Uczniowie uczęszczający na naukę religii uzyskują trzy kolejne dni zwolnienia z zajęć szkolnych w celu odbycia rekolekcji wielkopostnych, o ile religia lub wyznanie, do którego należą, nakłada na swoich członków tego rodzaju obowiązek. (...) Szczegółowe zasady dotyczące organizacji są przedmiotem oddzielnych ustaleń między organizującymi rekolekcje a szkołą.
- pkt 2. O terminie rekolekcji dyrektor szkoły powinien być powiadomiony co najmniej miesiąc wcześniej.
- pkt 3. Jeżeli na terenie szkoły prowadzona jest nauka religii więcej niż jednego wyznania, Kościoły i związki wyznaniowe powinny dążyć do ustalenia wspólnego terminu rekolekcji wielkopostnych.

Spostrzeżenia nadzoru pedagogicznego

1. Z rozporządzeń wynika, że na wszystkich etapach edukacyjnych przewidziane jest 2 godziny religii/etyki. Zmniejszenie liczby godzin może nastąpić tylko za zgodą Biskupa miejsca. W szkolnym planie nauczania nie zmniejsza się liczby godzin religii/etyki na podstawie zaświadczenia księdza proboszcza parafii na terenie, której znajduje się szkoła. Nie może tego dokonywać samodzielnie dyrektor szkoły.
2. W rekolekcjach powinni brać udział tylko uczniowie uczęszczający na religię. Termin, organizację i program rekolekcji ksiądz proboszcz omawia z dyrektorami szkół. Wymaga to od dyrektorów szczególnej organizacji zajęć opiekuńczo-wychowawczych. Zatem dyrektorzy o rekolekcjach nie mogą dowiadywać się w ostatnim momencie.
3. Uczniowie z różnych powodów opuszczają lekcje religii w ciągu roku – wydaje się tu wskazana współpraca z wychowawcą kla-

sy, dyrektorem szkoły i rodzicami. Nade wszystko trzeba dotrzeć do młodego człowieka, bo jego złe zachowanie wynika z przeżytych problemów. Człowiek zwłaszcza młody pragnie być afirmowany, znajdować miłość i zrozumienie. Nie chce jednak być akceptowany bezkrytycznie. Chce, aby go poprawiać, aby mu mówić jasno: „tak” lub „nie”. Potrzebuje blisko siebie przewodnika i wychowawcę z autorytetem.

NOWE REGULACJE PRAWNE Z ROKU 2016

W dniu 31 maja br. zostało podpisane Porozumienie pomiędzy Konferencją Episkopatu Polski oraz Ministrem Edukacji Narodowej w sprawie kwalifikacji wymaganych od nauczycieli religii. Dotychczas obowiązujące Porozumienie zostało zawarte 6 września 2000 r. i wymagało dostosowania do aktualnych regulacji prawa oświatowego.

Publikujemy treść komunikatu i pełny tekst Porozumienia:

Komunikat

Minister edukacji Anna Zalewska wraz z biskupem Markiem Mendykem, Przewodniczącym Komisji Wychowania Katolickiego Konferencji Episkopatu Polski podpisali dziś porozumienie w sprawie kwalifikacji wymaganych od nauczycieli religii katolickiej.

Porozumienie określa kwalifikacje, jakie musi posiadać osoba kierowana do nauczania religii na poszczególnych etapach edukacyjnych i typach szkół, nabyte na odpowiedniego rodzaju studiach teologicznych określonych przez Kościół katolicki. W porozumieniu zawarty jest wymóg posiadania przez te osoby przygotowania pedagogicznego.

W dokumencie doprecyzowano także, że skierowanie nauczyciela religii do danej szkoły lub placówki jest możliwe, o ile nauczyciel ma kwalifikacje do nauczania religii w danej szkole lub placówce. Ponadto uwzględniono przepis przejściowy dotyczący nauczycieli religii katolickiej, którzy w okresie trzech lat od wejścia w życie porozumienia muszą uzupełnić wymagane przepisami kwalifikacje.

Do tej pory kwalifikacje wymagane od nauczycieli religii rzymskokatolickiej określało porozumienie zawarte pomiędzy Konferencją Episkopatu Polski oraz Ministrem Edukacji Narodowej z dnia 6 września 2000 r. w sprawie kwalifikacji wymaganych od nauczycieli religii (Dz. Urz. MEN Nr 4, poz. 20).

**Porozumienie
pomiędzy Konferencją Episkopatu Polski
oraz Ministrem Edukacji Narodowej
z dnia 31 maja 2016 r.
w sprawie kwalifikacji zawodowych wymaganych
od nauczycieli religii.**

Zgodnie z art. 12 ust. 3 Konkordatu między Stolicą Apostolską i Rzeczpospolitą Polską z dnia 28 lipca 1993 r. (Dz. U. z 1998 r. Nr 51, poz. 318) oraz § 6 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 kwietnia 1992 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w publicznych przedszkolach i szkołach (Dz. U. Nr 36, poz. 155, z 1993 r. Nr 83, poz. 390, z 1999 r. Nr 67, poz. 753 oraz z 2014 r. poz. 478), w związku z § 7 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli (Dz. U. z 2015 r. poz. 1264), Konferencja Episkopatu Polski i Minister Edukacji Narodowej ustalają, co następuje:

§1

Ileć w porozumieniu jest mowa o:

- 1) kolegium teologicznym – należy przez to rozumieć kolegium teologiczne prowadzone przez Kościół katolicki;
- 2) przygotowaniu pedagogicznym do nauczania religii – należy przez to rozumieć nabycie wiedzy i umiejętności z zakresu psychologii, pedagogiki, katechetyki i dydaktyki, nauczanych w powiązaniu z teologią w wymiarze nie mniejszym niż 270 godzin oraz odbycie pozytywnie ocenionych praktyk pedagogicznych w zakresie nauczania religii w wymiarze nie mniejszym niż 150 godzin; o posiadaniu przygotowania pedagogicznego do nauczania religii świadczy dokument ukończenia wyższego seminarium duchownego albo dyplom (zaświadczenie) uczelni lub kolegium teologicznego albo świadectwo ukończenia kursu katechetyczno-pedagogicznego prowadzonego przez kolegium teologiczne lub wyższe seminarium duchowne;
- 3) teologiczno-katechetycznych studiach podyplomowych albo podyplomowych studiach katechezy przedszkolnej – należy przez to rozumieć studia podyplomowe umożliwiające nabycie wiedzy,

umiejętności i kompetencji z zakresu przedmiotów teologicznych, prowadzone w wymiarze określonym przez Konferencję Episkopatu Polski.

§ 2

Kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela religii w liceach ogólnokształcących i technikach, z wyjątkiem specjalnych, posiada osoba, która:

- 1) ukończyła studia magisterskie na kierunku teologia w uczelni prowadzonej przez Kościół katolicki albo w katolickim wydziale teologicznym uczelni publicznej oraz posiada przygotowanie pedagogiczne do nauczania religii lub
- 2) jest księdzem, który ukończył wyższe diecezjalne lub zakonne seminarium duchowne i legitymuje się dyplomem lub zaświadczeniem ukończenia seminarium oraz posiada przygotowanie pedagogiczne do nauczania religii.

§3

Kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela religii w gimnazjach i zasadniczych szkołach zawodowych, z wyjątkiem specjalnych, posiada osoba, która:

- 1) ma kwalifikacje określone w § 2 lub
- 2) ukończyła studia magisterskie na kierunku innym niż teologia, oraz posiada przygotowanie pedagogiczne do nauczania religii uzyskane w wyniku ukończenia teologiczno-katechetycznych studiów podyplomowych lub
- 3) jest alumnem wyższego seminarium duchownego po ukończeniu piątego roku studiów.

§4

Kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela religii w szkołach podstawowych, z wyjątkiem specjalnych, posiada osoba, która ma kwalifikacje określone w § 2 lub 3 lub:

- 1) ukończyła studia pierwszego stopnia na kierunku teologia i uzyskała tytuł zawodowy licencjata w kolegium teologicznym albo w uczelni prowadzonej przez Kościół katolicki albo w katolickim wydziale teologicznym uczelni publicznej oraz posiada przygotowanie pedagogiczne do nauczania religii lub
- 2) posiada dyplom ukończenia kolegium teologicznego oraz posiada przygotowanie pedagogiczne do nauczania religii lub

- 4) jest alumnem wyższego seminarium duchownego po ukończeniu czwartego roku studiów lub studentem wyższych studiów teologicznych po ukończeniu czwartego roku studiów.

§5

Kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela religii w przedszkolach, z wyjątkiem specjalnych, posiada osoba, która ma kwalifikacje określone w § 2, 3, 4 lub:

- 1) posiada dyplom ukończenia studiów wyższych w specjalności pedagogika religijna lub katechetyka, uzyskany w uczelni prowadzonej przez Kościół katolicki albo w katolickim wydziale teologicznym uczelni publicznej oraz posiada przygotowanie pedagogiczne do nauczania religii lub
- 2) posiada dyplom ukończenia studiów wyższych w zakresie wychowania przedszkolnego lub wczesnoszkolnego oraz świadectwo ukończenia podyplomowych studiów katechezy przedszkolnej uzyskane w uczelni prowadzonej przez Kościół katolicki albo w katolickim wydziale teologicznym uczelni publicznej.

§6

Kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela religii w przedszkolach i szkołach specjalnych posiada osoba spełniająca wymagania kwalifikacyjne dla danego typu szkoły, określone odpowiednio w § 2, 3, 4 lub 5 niniejszego porozumienia, która ponadto:

- 1) ukończyła studia wyższe na kierunku pedagogika specjalna w zakresie odpowiednim do niepełnosprawności uczniów lub
- 2) ukończyła zakład kształcenia nauczycieli w specjalności odpowiedniej do niepełnosprawności uczniów lub
- 3) ukończyła studia podyplomowe lub kurs kwalifikacyjny z pedagogiki specjalnej w zakresie odpowiednim do niepełnosprawności uczniów.

§7

Skierowanie nauczyciela religii do danej szkoły lub placówki, jest możliwe, o ile nauczyciel posiada kwalifikacje do nauczania religii w danej szkole lub placówce.

§8

Nauczyciele religii zatrudnieni w dniu wejścia w życie niniejszego porozumienia, którzy spełniali wymagania kwalifikacyjne na podstawie dotychczasowego porozumienia, zachowują kwalifikacje do nauczania religii do dnia 31 sierpnia 2019 r., z zastrzeżeniem § 9.

§ 9

Nauczyciele religii zatrudnieni w dniu wejścia w życie niniejszego porozumienia, którzy uzyskali stopień nauczyciela mianowanego, zachowują nabyte kwalifikacje do nauczania religii.

§ 10

Osoby, które uzyskały przed dniem wejścia w życie niniejszego porozumienia przygotowanie katechetyczno-pedagogiczne w rozumieniu porozumienia, o którym mowa w § 11, posiadając przygotowanie pedagogiczne do nauczania religii, o którym mowa w § 1 pkt 2 niniejszego porozumienia.

§11

Traci moc porozumienie pomiędzy Konferencją Episkopatu Polski oraz Ministrem Edukacji Narodowej z dnia 6 września 2000 r. w sprawie kwalifikacji zawodowych wymaganych od nauczycieli religii (Dz. Urz. MEN Nr 4, poz. 20).

§12

Porozumienie wchodzi w życie z dniem 1 września 2016 r.

bp Marek Mendyk
Przewodniczący
Komisji Wychowania Katolickiego
Konferencji Episkopatu Polski

Anna Zalewska
Minister Edukacji Narodowej

**Uchwała Konferencji Episkopatu Polski
z dnia 7 czerwca 2016 roku
w sprawie minimalnych wymogów w kształceniu
nauczycieli religii**

Na podstawie art. 9 Statutu Konferencji Episkopatu Polski, w związku z § 1 Porozumienia pomiędzy Konferencją Episkopatu Polski oraz Ministrem Edukacji Narodowej z dnia 31 maja 2016 r. w sprawie kwalifikacji zawodowych wymaganych od nauczycieli religii, zwanego dalej Porozumieniem, Konferencja Episkopatu Polski na 373. Zebraniu Plenarnym postanawia, co następuje:

§ 1

1. Przygotowanie pedagogiczne do nauczania religii, o którym mowa w § 1 pkt. 2 Porozumienia, obejmuje nabycie wiedzy i umiejętności z zakresu psychologii, pedagogiki, katechetyki i dydaktyki, nauczanych w powiązaniu z teologią, w wymiarze nie mniejszym niż 270 godzin oraz odbycie pozytywnie ocenionych praktyk pedagogicznych w zakresie nauczania religii w wymiarze nie mniejszym niż 150 godzin.
2. Minimalną liczbę godzin dla poszczególnych grup przedmiotów i praktyk koniecznych do uznania przygotowania, o którym mowa w ust. 1, określa się następująco:
  - 1) przedmioty psychologiczno-pedagogiczne – 150 godzin;
  - 2) przedmioty katechetyczne – 120 godzin;
  - 3) praktyki katechetyczne w szkole – 120 godzin;
  - 4) praktyki w zakresie psychologiczno-pedagogicznym – 30 godzin.

§ 2

Teologiczno-katechetyczne studia podyplomowe, o których mowa w § 1 pkt. 3 Porozumienia, obejmują nabycie wiedzy i umiejętności z zakresu przedmiotów teologicznych (biblistyki, teologii dogmatycznej, teologii moralnej, liturgiki, teologii duchowości, katolickiej nauki społecznej, historii Kościoła) w wymiarze nie mniejszym niż 480 godzin, a także:

- 1) w odniesieniu do osób nie posiadających przygotowania pedagogicznego – nabycie wiedzy i umiejętności z zakresu przygotowania pedagogicznego do nauczania religii w wymiarze określonym w § 1 ust. 2;

- 2) w odniesieniu do osób posiadających przygotowanie pedagogiczne – nabycie wiedzy i umiejętności z przedmiotów katechetycznych w wymiarze nie mniejszym niż 120 godzin oraz odbycie pozytywnie ocenionych praktyk katechetycznych w szkole w wymiarze nie mniejszym niż 60 godzin.

§ 3

1. Podyplomowe studia katechezy przedszkolnej, o których mowa w § 1 pkt. 3 Porozumienia, obejmują nabycie wiedzy i umiejętności z zakresu przedmiotów teologicznych, katechetyki i wychowania religijnego w wymiarze nie mniejszym niż 180 godzin.
2. Program studiów, o którym mowa w ust. 1, podlega zatwierdzeniu przez Przewodniczącą Komisji Wychowania Katolickiego Konferencji Episkopatu Polski.

§ 4

Do prowadzenia studiów podyplomowych, o których mowa w § 2 i 3, upoważnione są uczelnie prowadzone przez Kościół katolicki oraz katolickie wydziały teologiczne uczelni publicznych.

§ 5

1. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 września 2016 roku.
2. Jednolite studia magisterskie na kierunku teologia z przygotowaniem katechetyczno-pedagogicznym oraz studia podyplomowe, o których mowa w § 2, rozpoczęte przed dniem wejścia w życie niniejszej uchwały, zachowują dotychczasowy wymiar godzin przygotowania katechetyczno-pedagogicznego ustalony w uchwałach jednostek uczelni prowadzących te studia. Absolwenci tych studiów spełniają wymogi opisane w § 1 pkt. 2 Porozumienia.
3. Studia podyplomowe, o których mowa w § 2, rozpoczęte przed dniem wejścia w życie niniejszej uchwały, zachowują dotychczasowy wymiar godzin ustalony w uchwałach jednostek uczelni prowadzących te studia. Absolwenci tych studiów spełniają wymogi opisane w § 1 pkt. 3 Porozumienia.

Wyjaśnienia

do podpisanego tekstu „Porozumienia pomiędzy Konferencją Episkopatu Polski oraz Ministrem Edukacji Narodowej w sprawie kwalifikacji zawodowych wymaganych od nauczycieli religii”

Geneza

Kwestia kwalifikacji nauczycieli religii jest regulowana w drodze porozumienia pomiędzy Konferencją Episkopatu Polski i Ministrem właściwym dla spraw oświaty. Porozumienia takie były zawierane w roku 1993 oraz 2000. Zabezpieczały one prawa Kościoła, a jednocześnie zawierały istotny element, jakim było dążenie do dostosowania kwalifikacji nauczycieli religii do powszechnie obowiązujących wymagań wobec nauczycieli, przy zachowaniu specyfiki lekcji religii, a także wzięciu pod uwagę możliwości kadrowych Kościoła. Oznacza to, między innymi, że porozumienie z natury rzeczy winno być dokumentem od czasu do czasu zmienianym, skoro ulegają zmianie przepisy ogólne dotyczące kwalifikacji nauczycieli, standardy kształcenia nauczycieli, zaś praktyka pokazała, że dotychczasowy dokument był niedoskonały.

Z tego powodu od roku 2007 prowadzone były rozmowy nad nowym brzmieniem Porozumienia. Sytuacja polityczna, wdrażane reformy, następnie bliskość wyborów nie pozwalały władzom MEN na parafowanie Porozumienia. Obecnie sytuacja dojrzała do podpisania takiego dokumentu, zaś zawarte w projekcie ustalenia są wynikiem konsekwentnej linii negocjacyjnej przyjętej przez stronę kościelną. Chodzi mianowicie o to, by lekcja religii nie cieszyła się jakimiś szczególnymi przywilejami, ale by prawo państwowe respektowało jej wyznaniowy charakter, a co za tym idzie, kompetencje Kościoła w prezentowaniu kandydatów na nauczycieli oraz w ich kształceniu.

Status

Podpisane Porozumienie, wynegocjowane przez Biuro Programowania Katechezy przy Komisji Wychowania Katolickiego Konferencji Episkopatu Polski z Departamentem Współpracy z Samorządem Terytorialnym Ministerstwa Edukacji Narodowej, zyskało aprobatę Konferencji Episkopatu Polski. Zostało ono podpisane w 31 maja 2016 roku przez minister Annę Zalewską i bpa Marka Mendyka. Dokument wejdzie w życie z dniem 1 września 2016 roku, a więc z zachowaniem przyzwoitego okresu *vacatio legis*.

Zmiany w porównaniu z Porozumieniem z roku 2000

1. Nowe Porozumienie wprowadza przepis, zapisany zresztą w prawie oświatowym, że nauczyciel mianowany lub dyplomowany nie musi dostosowywać się do nowych kwalifikacji (§ 10 ust. 1). Oznacza to, że nowe przepisy dotyczą nauczycieli stażystów i kontraktowych, którzy winni dostosować swoje wykształcenie w ciągu trzech lat (§ 10 ust. 2).
2. Nowe Porozumienie podnosi poprzeczkę, jeśli chodzi o kwalifikacje nauczycieli w niektórych rodzajach szkół:
  - a. w szkołach kończących się maturą nie będą mogli uczyć w przyszłości nauczyciele innych specjalności, którzy uzupełnili wykształcenie nie w drodze magisterskich studiów teologicznych, ale w drodze ukończenia studiów podyplomowych; najwyższy etap edukacyjny dostępny dla tych osób to gimnazjum;
  - b. w gimnazjach nie będą mogły już uczyć osoby, które mają jedynie licencjat zawodowy (co jest zgodne ze zmianami w całości systemu oświaty); najwyższy etap edukacyjny dostępny dla tych osób to sześcioklasowa szkoła podstawowa;
  - c. w przedszkolach i szkołach specjalnych będą mogły nauczać jedynie osoby, które ukończyły przynajmniej studia podyplomowe lub kurs kwalifikacyjny, niezbędny do pracy z wychowankami mającymi konkretną niepełnosprawność (co jest wymogiem prawa oświatowego dla wszystkich innych nauczycieli).
3. Jednocześnie nowe Porozumienie rozszerza możliwość zatrudniania osób, które mogą nauczać religii w przedszkolach, o absolwentów pedagogiki religijnej lub katechetyki prowadzonej przez uczelnię katolicką lub katolicki wydział teologiczny uczelni publicznej, a także o przedszkolanki, które ukończą krótkie (roczne) studia podyplomowe katechezy przedszkolnej.
4. Nowe Porozumienie daje kwalifikacje do nauczania religii studentom teologii po IV roku nauki oraz kleryków po IV i V roku nauki (§ 7 i 8). Postulat, by można było zatrudniać studentów teologii po IV roku nauki oraz kleryków po IV i V roku nauki, był rażą, o którą rozbiły się dłuższy czas prowadzone negocjacje. Ministerstwo przyjęło tłumaczenie, że można takie rozwiązanie przyjąć, skoro studia teologiczne są jednolite magisterskie. W związku z tym studenci i klerycy po IV roku traktowani są jako quasi-absolwenci studiów licencjackich, a klerycy po V roku jako quasi-absolwenci studiów magisterskich bez tytułu zawodowego magistra. Przez to wymogi kwalifikacyjne studentów teologii i kleryków zostały pod-

wyższone o jeden etap edukacyjny, ale zasadę, wygodną dla kuralnych wydziałów katechetycznych i seminariów duchownych, udało się zachować.

5. Nowe Porozumienie też zmienia nazwę przygotowania katechetyczno-pedagogicznego na przygotowanie pedagogiczne do nauczania religii. Daje to możliwość nauczycielowi religii podejmowania studiów uzupełniających do uczenia innych przedmiotów na takich samych warunkach, jakie określone są w przepisach odnoszących się do nauczycieli innych przedmiotów.

Delegacje dla Konferencji Episkopatu Polski

Nowe Porozumienie zawiera delegację dla Konferencji Episkopatu Polski odnośnie do określenia godzinowego wymiaru podyplomowych studiów teologiczno-katechetycznych oraz podyplomowych studiów katechezy przedszkolnej. Strona kościelna proponowała, by liczba godzin została zapisana w Porozumieniu. Ministerstwo odradziło wprowadzenie do Porozumienia tej regulacji, przekonując, że umieszczenie jej w odrębnej uchwale Konferencji Episkopatu Polski da możliwość bardziej elastycznego dostosowania zasad kształcenia nauczycieli religii do zmieniających się przepisów oświatowych. Argumenty Ministerstwa zostały przyjęte przez stronę kościelną.

Uchwała została podjęta na czerwcowym zebraniu plenarnym Konferencji Episkopatu Polski. Uchwałę przygotowało Biuro Programowania Katechezy przy Komisji Wychowania Katolickiego Konferencji Episkopatu Polski.

Zmiana przepisów w zakresie świadectw, dyplomów państwowych i druków szkolnych.

Nowy druk zaświadczenia dla absolwentów szkół ponadpodstawowych, którzy przystąpili do egzaminu maturalnego, określenie informacji o ocenie opisowej i możliwość zmiany przez dyrektora imienia i nazwiska ucznia w dokumentacji przebiegu nauczania na podstawie odpisu aktu urodzenia – to niektóre ze zmian wynikające z nowych przepisów w zakresie świadectw, dyplomów państwowych i druków szkolnych.

W ramach rozporządzenia wprowadzono także nowy odrębny wzór legitymacji dla uczniów szkół policealnych oraz słuchaczy szkół dla dorosłych, aby skreślony z listy uczeń lub słuchacz nie mógł ko-

rzystać z ulg ustawowych przy przejazdach środkami publicznego transportu zbiorowego kolejowego lub autobusowego. Zmiana we wzorze dotyczy zwiększenia liczby pól przeznaczonych na umieszczenie daty ważności legitymacji i pieczęci urzędowej szkoły.

W załączniku nr 1 do rozporządzenia określono zasady umieszczania na świadectwie szkolnym promocyjnym i na świadectwie ukończenia szkoły, w której jest nauczany język mniejszości narodowej, mniejszości etnicznej lub język regionalny nazw zajęć edukacyjnych z języka mniejszości narodowej lub etnicznej, języka regionalnego oraz z własnej historii i kultury mniejszości lub społeczności posługującej się językiem regionalnym, a także z geografii państwa, z którego obszarem kulturowym utożsamia się mniejszość narodowa. Uregulowano również sposób wpisywania ocen klasyfikacyjnych z religii i etyki. Proponowane rozwiązanie zakłada trzy możliwości. Na świadectwach promocyjnych i świadectwach ukończenia szkoły wpisuje się:

- poziomą kreskę, jeżeli uczeń nie uczęszczał ani na religię, ani na etykę,
- ocenę z religii albo etyki (bez wskazywania, z jakich zajęć jest to ocena), jeżeli uczeń uczęszczał na jedno z tych zajęć,
- dwie oceny, gdy uczeń uczęszczał na zajęcia zarówno z etyki, jak i religii.

Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia, z wyjątkiem zapisów dotyczących religii i etyki, które będą obowiązywać od 1 września 2016 r.

Źródło:

<https://men.gov.pl/ministerstwo/informacje/zmiana-przepisow-w-zakresie-swiaectw-dyplomow-panstwowych-i-drukow-szkolnych.html>

Rozdział II

Zatrudnienie nauczyciela religii

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 kwietnia 1992 r. w sprawie warunków i sposobu...

§ 5 pkt 1. Przedszkole lub szkoła zatrudnia nauczyciela religii, katechetę przedszkolnego lub szkolnego, zwanego dalej „nauczyciela religii”, wyłącznie na podstawie imiennego pisemnego skierowania do danego przedszkola lub szkoły przez:

1. w przypadku Kościoła Katolickiego – właściwego biskupa diecezjalnego
2. w przypadku pozostałych kościołów i związków wyznaniowych – właściwe władze zwierzchnie tych kościołów.

pkt 2. Skierowanie, o którym mowa w ust. 1, może być cofnięte przez nadającego, co jest równoważne z utratą uprawnień do nauczania religii w danej szkole. O cofnięciu skierowania nadający je powiadamia dyrektora właściwej szkoły oraz organ prowadzący szkołę. Na okres pozostały do końca roku szkolnego kościół lub związek wyznaniowy może skierować inną osobę do nauczania religii z tym, że równocześnie pokrywa koszty z tym związane.

pkt 3. Nauczyciel religii prowadzący zajęcia z religii w grupie międzyszkolnej lub pozaszkolnym punkcie katechetycznym, albo uczący na terenie kilku szkół jest zatrudniony przez dyrektora wyznaczonej przez organ prowadzący.

pkt 4. Nauczycieli religii zatrudnia się zgodnie z Kartą Nauczyciela.

Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela...

Art. 23 ust 1. Stosunek pracy z nauczycielem zatrudnionym na podstawie mianowania ulega rozwiązaniu:

(...) **pkt 6** w razie cofnięcia skierowania do nauczania religii w szkole na zasadach określonych w odrębnych przepisach.

ust. 2. rozwiązanie stosunku pracy z nauczycielem zatrudnionym na podstawie mianowania z przyczyn określonych w ust. 1 następuje odpowiednio:

(...) pkt 6 z końcem tego miesiąca, w którym nastąpiło cofnięcie skierowania do nauczania religii.

Art. 28 ust. 2a w wypadku określonym w art. 23 ust. 1 pkt 6 nauczycielowi zatrudnionemu na podstawie mianowania przysługuje jednorazowa odprawa w wysokości jednomiesięcznego wynagrodzenia za każdy rok pracy na stanowisku nauczyciela religii, nie więcej jednak niż w wysokości trzymiesięcznego wynagrodzenia.

Kwalifikacje

Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela...

Art. 9 l. Stanowisko nauczyciela, (...) może zajmować osoba, która:

1. posiada wyższe wykształcenie z odpowiednim przygotowaniem pedagogicznym lub ukończyła zakład kształcenia nauczycieli i podejmuje pracę na stanowisku, do którego są wystarczające kwalifikacje;
2. przestrzega podstawowych zasad moralnych;
3. spełnia warunki zdrowotne niezbędne do wykonywania zawodu.

Art. 9 l.a. Kwalifikacje wymagane od nauczycieli zatrudnionych w publicznych i niepublicznych placówkach opiekuńczo-wychowawczych oraz ośrodkach adopcyjno-opiekuńczych działających na podstawie przepisów o pomocy społecznej określają te przepisy.

Rozporządzenie MEN z dnia 14 kwietnia 1992 r. W sprawie warunków i sposobu ...

§ 6 kwalifikacje zawodowe nauczycieli religii określają odpowiednio właściwe władze Kościoła Katolickiego (...) w porozumieniu z MEN.

Porozumienie pomiędzy Konferencją Episkopatu Polski oraz Ministerstwem Edukacji Narodowej z dnia 6 września 2000r. w sprawie kwalifikacji...

§ 1 (...) Szkoły średnie ogólnokształcące i średnie zawodowe oraz szkoły ponadgimnazjalne (...) z wyjątkiem dwuletnich szkół zawodowych posiadają:

- księży, którzy ukończyli wyższe diecezjalne lub zakonne seminarium duchowne i legitymują się dyplomem lub zaświadczeniem ukończenia seminarium;

- osoby świeckie i zakonne, które ukończyły wyższe studia teologiczne i posiadają przygotowanie katechetyczno-pedagogiczne;
  - absolwenci wyższych seminarium duchownych po ukończeniu piątego roku studiów;
  - osoby świeckie i zakonne, które ukończyły wyższe studia magisterskie bez przygotowania teologicznego, ale przygotowanie to uzupełniły w formie teologiczno-katechetycznych studiów podyplomowych lub kolegium teologicznego prowadzonego zgodnie z zasadami przez Konferencję Episkopatu Polski, zwanego dalej „Kolegium teologicznym”;
- § 2 (...) szkoły zasadnicze, przedszkola, sześcioletnie szkoły podstawowe, gimnazja, szkoły zasadnicze:
- osoby wymienione w § 1;
  - osoby świeckie i zakonne, które posiadają dyplom ukończenia kolegium teologicznego;
  - absolwenci wyższych diecezjalnych lub zakonnych seminarium duchownych oraz studenci wyższych studiów teologicznych po ukończeniu czwartego roku jeśli kontynuują studia;
- § 3 (...) w przedszkolach i szkołach specjalnych:
- księża (...) zaliczyli w trakcie studiów zajęcia z zakresu pedagogiki specjalnej i katechezy specjalnej;
  - osoby świeckie i zakonne (...) zaliczyli w trakcie studiów zajęcia z zakresu pedagogiki specjalnej i katechezy specjalnej;
  - osoby, które ukończyły studia podyplomowe lub kurs kwalifikacyjny w zakresie pedagogiki specjalnej o specjalności nadającej kwalifikacje do pracy w określonym typie szkoły.
- § 4 (...) przygotowaniu katechetyczno-pedagogicznym – należy przez to rozumieć nabycie wiedzy i umiejętności z zakresu pedagogiki, psychologii, katechetyki i dydaktyki, nauczanych w powiązaniu z teologią w wymiarze nie mniejszym niż 270 godzin oraz odbycie pozytywnie ocenionych praktyk pedagogicznych w wymiarze nie mniejszym niż 150 godzin.
- O posiadaniu przygotowania katechetyczno-pedagogicznego świadczy dokument ukończenia seminarium duchownego albo dyplom (zaświadczenie) innej szkoły

wyższej, kolegium teologicznego albo świadectwo ukończenia kursu katechetyczno-pedagogicznego prowadzonego przez kolegium teologiczne, wyższe seminarium duchowne lub inną szkołę wyższą.

- Skierowanie nauczyciela religii do danej szkoły, wydane przez biskupa diecezjalnego zaświadcza o posiadaniu kwalifikacji do nauczania religii.

§ 5 Nauczyciele religii zatrudnieni w dniu wejścia w życie porozumienia, którzy legitymują się świadectwem dojrzałości i ukończyli instytut wyższej kultury religijnej, studia katechetyczne lub kursy katechetyczne mogą nauczać religii w przedszkolach i szkołach (§2) do dnia 31 sierpnia 2006 r.

Wykładnia MEN z dnia 19 czerwca 2000 r. DKS-WSW-032/138/KF/2000

- (...) do dodatku za usługę lat (Dz.U. Nr 39, poz.455) przewidziane dla nauczycieli legitymujących się tytułem zawodowym magistra przysługuje również księżom posiadającym dyplom ukończenia wyższego seminarium duchownego przed rokiem 1990, niemającym w tamtym okresie możliwości uzyskania tytułu zawodowego magistra.
- Osoby legitymujące się dyplomem ukończenia kolegium teologicznego powinny zostać zaszeregowane na tym samym poziomie, co nauczyciele posiadający dyplom ukończenia kolegium nauczycielskiego i nauczycielskiego kolegium języków obcych.

Wyjaśnienie Komisji Wychowania Katolickiego Konferencji Episkopatu Polski z dnia 10 stycznia 2005 r. w sprawie kwalifikacji /KWEP-C-43/05/

- (...) nauczyciel religii przedstawia dyplom ukończenia studiów, (...) poświadczenie o przygotowaniu pedagogicznym, (...) skierowanie do pracy /misja kanoniczna/.
- (...) konieczne jest ukończenie studiów magisterskich lub licencjackich na kierunku teologia, bądź uzupełnienie ich na studiach podyplomowych, też na kierunku teologia. (...) konieczne jest przy tym przygotowanie katechetyczno-pedagogiczne, a nie ogólne przygotowanie pedagogiczne.
- W odniesieniu do nauczyciela świeckiego lub zakonnego, który po uzyskaniu absolutorium na jednolitych magisterskich studiach teologicznych zdał egzamin ex uniwersa

teologia, nie zdał egzaminu magisterskiego, to traktuje się go jako osobę bez kwalifikacji. Osoba ta może mieć uprawnienia do nauczania religii o ile była zatrudniona jako nauczyciel religii w dniu 6 września 2000 r. Uprawnienia te wygasły w dniu 31 sierpnia 2006 r. Zdanie egzaminu ex uniwersa theologia nie jest równoznaczne z otrzymaniem tytułu zawodowego licencjata.

- (...) ksiądz legitymujący się zaświadczeniem ukończenia wyższego seminarium duchownego posiada kwalifikacje do nauczania religii na wszystkich etapach edukacyjnych. (...) rozróżnienie dotyczące płac:
- Jeśli ksiądz, który nie posiada tytułu zawodowego magistra, ukończył wyższe seminarium duchowne do roku 1989, to traktuje się go jako osobę posiadającą tytuł zawodowego magistra teologii.
- Jeśli ksiądz, który nie posiada tytułu zawodowego magistra, ukończył wyższe seminarium duchowne po 1989 roku, to traktuje się go jako osobę z kwalifikacjami, ale otrzymuje pensje według zaszeręgowania do grupy osób z wykształceniem średnim.

Awans zawodowy

Wyjaśnienie Komisji Wychowania Katolickiego Konferencji Episkopatu Polski z dnia 10 stycznia 2005 r. w sprawie kwalifikacji. /KWEPC-43/05

Według interpretacji MENiS, osoby, które mają kwalifikacje do nauczania religii, mogą uzyskiwać stopnie awansu zawodowego, osoby, które mają uprawnienia do nauczania religii, nie mogą uzyskać stopni awansu zawodowego.

Rozporządzenie MEN z dnia 2 listopada 2000 r. w sprawie kryteriów i trybu dokonywania...

§ 2

1. Oceny pracy nauczyciela dokonuje dyrektor szkoły, w której jest zatrudniony nauczyciel.
2. W przypadku, gdy dyrektorem szkoły jest osoba nie posiadająca kwalifikacji pedagogicznych, oceny pracy nauczyciela dokonuje dyrektor szkoły w porozumieniu z nauczycielem zajmującym inne stanowisko kierownicze i sprawującym w tej szkole nadzór pedagogiczny.

(...)

6. Kryterium oceny pracy nauczyciela stanowi stopień realizacji zadań określonych w art. 6 Karty Nauczyciela i art. 4 ustawy, zadań statutowych szkoły oraz obowiązków określonych w art. 42 ust. 2 Karty Nauczyciela – ustalony w wyniku sprawowanego nadzoru pedagogicznego.
7. Na ocenę pracy nauczyciela nie mogą mieć wpływu jego przekonania religijne i poglądy polityczne, a także fakt odmowy wykonania przez nauczyciela polecenia służbowego, gdy odmowa taka wynika z uzasadnionego przekonania nauczyciela, iż wydane polecenie było sprzeczne z dobrem ucznia, dobrem służby albo dobrem publicznym.
8. Dyrektor szkoły dokonuje oceny pracy nauczyciela, uwzględniając w szczególności:
  - 1) poprawność merytoryczną i metodyczną prowadzonych zajęć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych, prawidłowość realizacji innych zadań zawodowych wynikających ze statutu szkoły, w której nauczyciel jest zatrudniony, kulturę i poprawność języka, pobudzanie inicjatywy ucznia, zachowanie odpowiedniej dyscypliny uczniów na zajęciach,
  - 2) zaangażowanie zawodowe nauczyciela (uczestnictwo w pozalekcyjnej działalności szkoły, udział w pracach zespołów nauczycielskich, podejmowanie innowacyjnych działań w zakresie nauczania, wychowania i opieki, zainteresowanie uczniem i jego środowiskiem, współpraca z rodzicami),
  - 3) aktywność nauczyciela w doskonaleniu zawodowym,
  - 4) działania nauczyciela w zakresie wspomagania wszechstronnego rozwoju ucznia, z uwzględnieniem jego możliwości i potrzeb,
  - 5) przestrzeganie porządku pracy (punktualność, pełne wykorzystanie czasu lekcji, właściwe prowadzenie dokumentacji).

§ 3

1. Oceny pracy nauczyciela dokonuje się w okresie nie dłuższym niż 3 miesiące od dnia złożenia wniosku, o którym mowa w art. 6a Karty Nauczyciela, z tym, że ocena może być dokonana nie wcześniej niż po upływie roku od oceny poprzedniej lub oceny dorobku zawodowego nauczyciela za okres stażu.
2. Do okresu, o którym mowa w ust. 1 nie wlicza się okresów usprawiedliwionej nieobecności w pracy nauczyciela trwającej dłużej niż miesiąc i okresów ferii wynikających z przepisów w sprawie organizacji roku szkolnego.

3. W przypadku dokonywania oceny pracy z inicjatywy dyrektora szkoły, organu sprawującego nadzór pedagogiczny, organu prowadzącego szkołę, rady szkoły lub rady rodziców, dyrektor szkoły powiadamia o tym na piśmie nauczyciela co najmniej na miesiąc przed dokonaniem oceny.

§ 4

Na wniosek nauczyciela dyrektor szkoły zasięga, a z własnej inicjatywy dyrektor szkoły może zasięgnąć, opinii na temat pracy nauczyciela właściwego doradcy metodycznego, a w przypadku braku takich możliwości – innego nauczyciela dyplomowanego lub mianowanego, (...) Opinie te winny być wydane na piśmie.

§ 5

1. Dyrektor szkoły jest obowiązany zapoznać nauczyciela z pisemnym projektem oceny i wysłuchać jego uwag i zastrzeżeń. Nauczyciel może zgłosić uwagi na piśmie, jednak nie później niż w ciągu 3 dni od daty zapoznania z projektem oceny.
2. Na wniosek nauczyciela przy zapoznaniu się z projektem oceny i wysłuchaniu jego uwag i zastrzeżeń może być obecny przedstawiciel wskazanej przez nauczyciela zakładowej organizacji związkowej.
3. Dyrektor szkoły doręcza nauczycielowi oryginał karty oceny pracy, której wzór stanowi załącznik do rozporządzenia. Opis karty oceny pracy włącza się do akt osobowych nauczyciela.

§ 6

1. Odwołanie od oceny pracy nauczyciela rozpatruje, z zastrzeżeniem ust. 4, w terminie do 30 dni od dnia wniesienia odwołania – powołany przez organ sprawujący nadzór pedagogiczny zespół ocenający w składzie:
  - 1) przedstawiciel organu sprawującego nadzór pedagogiczny nad szkołą, jako przewodniczący zespołu,
  - 2) przedstawiciel rady pedagogicznej szkoły z zastrzeżeniem ust. 2
  - 3) przedstawiciel rady rodziców wchodzących w skład rady szkoły, a w szkole, w której rada szkoły nie została powołana – przedstawiciel rady rodziców,
  - 4) właściwy doradca metodyczny,
  - 5) przedstawiciel zakładowej organizacji związkowej wskazanej przez nauczyciela.

(...)

§ 7

Przepisy § 1-6 stosuje się odpowiednio do nauczycieli religii, z tym, że organ upoważniony do dokonania oceny ma obowiązek uwzględnić ocenę merytoryczną nauczyciela religii ustaloną przez właściwą władzę kościelną.

Zestawienie dotyczące najważniejszych elementów procedury ubiegania się o poszczególne stopnie awansu zawodowego nauczycieli.

Elementy procedury ubiegania się o awans zawodowy	Nauczyciel stażysta→ →kontraktowy	Przerwa między stażowa	Nauczyciel kontraktowy→ →mianowany	Przerwa między stażowa	Nauczyciel mianowany→ dypłomowany
Staż	9 miesięcy	2 lata pracy w stopniu kontraktowym	2 lata 9 miesięcy	1 rok pracy w stopniu mianowanym	2 lata 9 miesięcy
Wymagane kwalifikacje	pełne	–	pełne	–	pełne
Termin rozpoczęcia stażu	1 września – z dniem nawiązania stosunku pracy, nie później niż w ciągu 14 dni od dnia rozpoczęcia zajęć szkolnych. W terminie 20 dni od dnia rozpoczęcia zajęć przedkłada dyrektorowi projekt planu rozwoju zawodowego		1 września – z dniem rozpoczęcia zajęć szkolnych nie później niż 14 dni, na swój wniosek składany do dyrektora szkoły. Do wniosku dołącza projekt planu rozwoju zawodowego.		1 września – z dniem rozpoczęcia zajęć szkolnych nie później niż 14 dni, na swój wniosek składany do dyrektora szkoły. Do wniosku dołącza projekt planu rozwoju zawodowego.
Opiekun stażu	tak		tak		nie
Ocena dorobku zawodowego	pozytywna		pozytywna		pozytywna

Termin złożenia wniosku o postępowanie kwalifikacyjne lub egzaminacyjne	W roku kalendarzowym uzyskania pozytywnej oceny dorobku zawodowego za okres stażu, wniosek do dyrektora		W roku kalendarzowym uzyskania oceny dorobku zawodowego za okres stażu, wniosek do osoby prowadzącej szkołę		3 lata od otrzymania oceny dorobku zawodowego – składa wniosek do organu sprawującego nadzór pedagogiczny
Organ powołujący komisję kwalifikacyjną lub egzaminacyjną	Dyrektor szkoły		Organ prowadzący szkołę		Organ sprawujący nadzór pedagogiczny
Forma rozpatrzenia wniosku	Rozmowa kwalifikacyjna		Egzamin		Analiza dorobku zawodowego i rozmowa
Organ uprawniony do nadania stopnia awansu zawodowego	Dyrektor szkoły		Organ prowadzący szkołę		Organ nadzoru pedagogicznego
Brak akceptacji komisji kwalifikacyjnej lub egzaminacyjnej – dodatkowy staż	9 miesięcy na wniosek nauczyciela, za zgodą dyrektora szkoły – tylko jeden raz w danej szkole		9 miesięcy na wniosek nauczyciela, za zgodą dyrektora szkoły – tylko jeden raz w danej szkole		9 miesięcy na wniosek nauczyciela, za zgodą dyrektora szkoły *
Ponowny brak akceptacji komisji kwalifikacyjnej	Nie dotyczy		Nie dotyczy		Ponowny staż w wymiarze 2 lat i 9 miesięcy

- Nauczyciel – 30 dni od zakończenia stażu należy złożyć do dyrektora szkoły sprawozdanie z realizacji stażu;
- Dyrektor – 21 dni na napisanie oceny pracy,
- Rada rodziców – 14 dni na wyrażenie opinii

Spostrzeżenia nadzoru pedagogicznego

1. Rozporządzenie w sprawie kwalifikacji nauczycieli określa jakimi dokumentami powinien legitymować się nauczyciel. O kwalifikacjach nauczyciela religii stanowi porozumienie pomiędzy Konferencją Episkopatu Polski a Ministrem Edukacji Narodowej. Katecheta może być jedynie zatrudniony na podstawie imiennego skierowania do danej szkoły wydanego przez Biskupa miejsca. Z chwilą cofnięcia skierowania, katecheta przestaje być pracownikiem szkoły. Bywają niedomówienia odnośnie kwalifikacji uważając, że skierowanie do pracy w danej szkole wydane przez Biskupa miejsca jest jednoznaczne z posiadaniem wykształceniem. Na tym odcinku istnieje wiele nieporozumień.
2. Proszę zwrócić szczególną uwagę na zmiany w rozporządzeniu o awansie zawodowym, na okres pracy między kolejnymi stopniami.

Rozdział III

Obowiązki i prawa nauczyciela religii

Rozporządzenie MEN z dnia 14 kwietnia 1992 r. w sprawie warunków i sposobu...

§ 7

- pkt 1 Nauczyciel religii wchodzi w skład rady pedagogicznej szkoły nie przyjmuje jednak obowiązków wychowawcy klasy.
- pkt 2 Nauczyciel religii ma prawo do organizowania spotkań z rodzicami swoich uczniów również poza wyznaczonymi przez szkołę zebraniem ogólnymi, wcześniej ustalając z dyrektorem szkoły termin i miejsce planowanego spotkania.
- pkt 3 Nauczyciel religii może prowadzić na terenie szkoły organizację o charakterze społeczno – religijnym i ekumenicznym na zasadach określonych w art.56 ustawy o systemie oświaty. Z tytułu prowadzenia organizacji nie przysługuje mu dodatkowe wynagrodzenie.
- pkt 4 Nauczyciel religii ma obowiązek wypełniania dziennika szkolnego.
- pkt 5 Nauczyciel religii uczący w grupie międzyklasowej (międzyoddziałowej), międzyszkolnej oraz w punkcie katechetycznym ma obowiązek prowadzić odrębny dziennik, zawierający te same zapisy, które zawiera dziennik szkolny

Nadzór pedagogiczny

Zadania dyrektora szkoły

Rozporządzenia MEN z dnia 14 kwietnia 1992 r. w sprawie warunków i sposobu...

§ 11

- pkt 2 nadzór pedagogiczny nad nauczaniem religii i etyki, w zakresie metodyki nauczania i zgodności z programem prowadzą dyrektor szkoły (przedszkola) oraz pracownicy nadzoru pedagogicznego, na zasadach określonych odrębnymi przepisami,
- pkt 3 w uzasadnionych przypadkach wnioski wynikające ze sprawowania nadzoru pedagogicznego mogą być przekazywane odpowiednio biskupowi diecezjalnemu Kościoła Katolickiego oraz właściwym władzom zwierzchnim pozostałych kościołów i związków wyznaniowych.

Ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela

Art. 6a ust. 1. Praca nauczyciela, z wyjątkiem pracy nauczyciela stażysty, podlega ocenie. Ocena pracy nauczyciela może być dokonana w każdym czasie nie wcześniej jednak niż po upływie roku od dokonania oceny poprzedniej lub oceny dorobku zawodowego,(...) z inicjatywy dyrektora szkoły lub na wniosek:

- nauczyciela;
- organu sprawującego nadzór pedagogiczny;
- organu prowadzącego szkołę;
- rady szkoły;
- rady rodziców.

Art. 7 ust. 1. Szkołą kieruje dyrektor,(...) jest jej przedstawicielem na zewnątrz, przełożonym służbowym wszystkich pracowników szkoły, przewodniczącym rady pedagogicznej. Dyrektor sprawuje opiekę nad dziećmi i młodzieżą uczącą się w szkole. (...)

ust. 2. Dyrektor szkoły (...)

- pkt. 4 zapewnia pomoc nauczycielom w realizacji ich zadań i ich doskonaleniu zawodowym,
- pkt. 5 zapewnienie w miarę możliwości odpowiednich warunków organizacyjnych do realizacji zadań dydaktycznych i opiekuńczo-wychowawczych.

Rozporządzenia MEN z dnia 2 listopada 2000 r. w sprawie kryteriów i trybu dokonywania oceny pracy nauczyciela...

§ 7 Przepisy §1-6 stosuje się odpowiednio do nauczycieli religii, z tym, że organ upoważniony do dokonywania oceny ma obowiązek uwzględnić ocenę merytoryczną nauczyciela religii ustaloną przez właściwą władzę kościelną.

Zadania wizytatora religii

Rozporządzenia MEN z dnia 14 kwietnia 1992 r. w sprawie warunków ...

§ 11 pkt. 1. Do wizytowania lekcji religii upoważnieni są odpowiednio wizytatorzy wyznaczeni przez biskupów diecezjalnych Kościoła Katolickiego i władze zwierzchnie pozostałych kościołów i innych związków wyznaniowych. Lista tych osób jest przekazywana do wiadomości organom sprawującym nadzór pedagogiczny.

Rozporządzenia MEN z dnia 2 listopada 2000 r. w sprawie kryteriów i trybu dokonywania oceny pracy nauczyciela...

§ 2 ust. 1. Oceny pracy nauczyciela dokonuje dyrektor szkoły, w której jest zatrudniony nauczyciel. (...)

ust. 4. W przypadku uzupełniania przez nauczyciela tygodniowego obowiązkowego wymiaru zajęć na podstawie art. 22 ust. 1 Karta Nauczyciela – oceny pracy nauczyciela dokonuje dyrektor szkoły, w której zatrudniony jest nauczyciel, w porozumieniu z dyrektorem szkoły, w której nauczyciel uzupełnia obowiązkowy wymiar zajęć. (...)

ust. 8. Dyrektor szkoły dokonuje oceny pracy nauczyciela, uwzględniając w szczególności:

- pkt 1 poprawność merytoryczną i metodyczną prowadzonych zajęć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych, prawidłowość realizacji innych zadań zawodowych wynikających ze statutu szkoły, w której nauczyciel jest zatrudniony, kultur i poprawność języka, pobudzanie inicjatywy uczniów, zachowania odpowiedniej dyscypliny uczniów na zajęciach. (...)

§ 7 Przepisy §1-6 stosuje się odpowiednio do nauczycieli religii, z tym, że organ upoważniony do dokonywania oceny ma obowiązek uwzględnić ocenę merytoryczną nauczyciela religii ustaloną przez właściwą władzę kościelną.

Spostrzeżenia nadzoru pedagogicznego

1. Nauczyciel religii otrzymuje wsparcie ze strony zarówno dyrektora szkoły, wizytatora religii oraz nadzoru pedagogicznego. Proponowana wszechstronna oferta doskonalenia zawodowego nauczycieli religii dotyczy zarówno formacji permanentnej jak również podnoszenia kwalifikacji pedagogicznych dla podnoszenia jakości pracy szkoły.
2. Nauczyciel religii obecny na każdej radzie pedagogicznej kreuje także środowisko wychowawcze szkoły. Absencja na radzie pedagogicznej nauczyciela religii powoduje, że staje się on wyobcowany ze środowiska, nie ma orientacji o działaniach szkoły i o decyzjach podjętych na naradach w tym decyzjach dotyczących ucznia i jego funkcjonowania w środowisku szkolnym.

Rozdział IV

BARDZO WAŻNE DLA NAUCZYCIELI RELIGII WSZYSTKICH TYPÓW SZKÓŁ

Ocena z religii w aspekcie oceniania szkolnego

(prezentacja dyr. Krystyny Muchy i st. wizytator Krystyny Kowalczyk z Wydziału Kształcenia Podstawowego i Gimnazjalnego Kuratorium Oświaty w Warszawie, stan prawny na 31 VIII 2007 r.)

Cele:

- *wdrożenie do praktyki szkolnej zmian wynikających z rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz. U. z 2007 r. Nr 83, poz. 562 ze zm.) oraz ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (j. t. Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 ze zm.),*
- *doskonalenie procesu oceniania zajęć religii zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.*

I. Uregulowania prawne

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 12 lutego 2002 r. w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych (Dz. U. z 2002 r. Nr 15, poz. 142 ze zm.).

- § 2 ust. 1. *Ramowy plan nauczania określa tygodniowy wymiar godzin zajęć edukacyjnych dla odpowiednich okresów kształcenia o wyróżnionych celach, stanowiących całość dydaktyczną zwanych dalej „etapami edukacyjnymi”.*

Zakres zmian

Zmiany w przepisach dotyczących oceniania uwzględniają:

- dotatkowe zajęcia edukacyjne, o których mowa w § 2 ust. 5 pkt 2 i pkt 6 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 12 lutego 2002r. w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych,
- religię/etykę, o których mowa w § 2 ust. 1 pkt 2 ww. rozporządzenia.

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz. U. z 2007 r. Nr 83, poz. 562 ze zm.)

Średnia ocen na świadectwo promocyjne z wyróżnieniem

- § 20 ust. 4a ww. rozporządzenia – Uczniowi, który uczęszczał na dodatkowe zajęcia edukacyjne lub religię albo etykę, do średniej ocen, o której mowa w ust.4, wlicza się także roczne oceny uzyskane z tych zajęć.

Średnia ocen na świadectwo ukończenia szkoły z wyróżnieniem

- § 22 ust. 2a ww. rozporządzenia – Uczniowi, który uczęszczał na dodatkowe zajęcia edukacyjne lub religię albo etykę, do średniej ocen, o której mowa w ust. 2, wlicza się także roczne oceny uzyskane z tych zajęć.

Religia/etyka

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 kwietnia 1992 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w publicznych przedszkolach i szkołach (Dz. U. z 1992 r. Nr 36, poz. 155 ze zm.)

- § 9. 1. Ocena z religii lub etyki umieszczana jest na świadectwie szkolnym bezpośrednio po ocenie ze sprawowania. W celu wyeliminowania ewentualnych przejawów nietolerancji nie należy zamieszczać danych, z których wynikałoby, na zajęcia z jakiej religii (bądź etyki) uczeń uczęszczał.
2. Ocena z religii (etyki) nie ma wpływu na promowanie ucznia do następnej klasy.
3. Ocena z religii (etyki) jest wystawiana według skali ocen przyjętej w danej klasie.

4. Uczniowie korzystający z nauki religii prowadzonej przez kościoły lub związki wyznaniowe w grupach międzyszkolnych i w punktach katechetycznych lub uczęszczający na zajęcia z etyki organizowane na podobnych zasadach otrzymują ocenę z religii (etyki) na świadectwie wydawanym przez szkołę, do której uczęszczają, na podstawie świadectwa przekazanego przez katechetę lub nauczyciela etyki.

II. Ocenianie wewnętrzne

Dyrektorium Kościoła Katolickiego w Polsce z dnia 20 VI 2001 r.:

- „Nr 83. Podstawą wystawiania oceny szkolnej w nauczaniu religii jest wiedza ucznia, jego umiejętności, a także aktywność, pilność i sumiennosc. Nie powinno się natomiast oceniać za udział w praktykach religijnych. Należy bowiem przyjąć zasadę, obecną też w katechezie parafialnej przed 1990 rokiem, że życie religijne jest przedmiotem osądu sumienia dokonywanego wobec Boga”

Najważniejsze cele oceniania:

(wynikające z rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych)

- informacyjny
- motywacyjny
- diagnozujący

Cel informacyjny:

- poinformowanie ucznia o poziomie jego osiągnięć edukacyjnych i postępach w tym zakresie,
- informacja o jakości jego pracy nad zdobywaniem wiedzy i umiejętności,
- wiedza o skuteczności wybranych metod uczenia się, efektywności procesu uczenia,
- dostarczenie rodzicom i nauczycielom informacji o postępach, trudnościach i specjalnych uzdolnieniach ucznia,
- informacja o wkładzie pracy ucznia w wywiązywaniu się z obowiązków.

Cel motywacyjny:

- motywowanie ucznia do dalszej pracy,
- pomoc uczniowi w samodzielnym planowaniu swojego rozwoju.

Cel diagnozujący:

- rozpoznanie poziomu uzyskanych osiągnięć w stosunku do wymagań programowych,

- umożliwienie nauczycielom doskonalenia organizacji i metod pracy dydaktyczno-wychowawczej,
- poprawa efektywności procesu nauczania,
- dostarczenie nauczycielom informacji o postępach, trudnościach i specjalnych uzdolnieniach ucznia.

Jawność ocen:

Podstawa prawna: Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych.

- Nauczyciel na początku roku szkolnego informuje uczniów oraz rodziców o wymaganiach edukacyjnych wynikających z realizowanego przez siebie programu nauczania oraz o sposobie sprawdzania osiągnięć edukacyjnych uczniów.
- Oceny są jawne zarówno dla ucznia jak i rodziców. Sprawdzone i ocenione pisemne prace kontrolne uczeń i jego rodzice otrzymują do wglądu.
- Na prośbę ucznia nauczyciel ustalający ocenę powinien ją uzasadnić.

Dostosowanie wymagań:

Podstawa prawna: Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych.

- Nauczyciel jest zobowiązany, na podstawie pisemnej opinii poradni psychologiczno-pedagogicznej lub innej poradni specjalistycznej, dostosować wymagania edukacyjne do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia, u którego stwierdzono zaburzenia i odchylenia rozwojowe lub specyficzne trudności w uczeniu się, uniemożliwiające sprostanie tym wymaganiom.

Tryb oceniania i skala ocen:

Podstawa prawna: Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych.

- Szkoła określa sposób formułowania ocen i ich skalę (oceny bieżące i ustalanie śródrocznych ocen klasyfikacyjnych). Wymagania na oceny szkolne sporządzają i przedstawiają nauczyciele prowadzący zajęcia w oparciu o realizowany przez siebie program nauczania.

III. Programy nauczania i podręczniki.

Dyrektorium katechetyczne Kościoła katolickiego w Polsce: w nauczaniu religii w szkole należy korzystać z programów i podręczników zaaprobowanych przez Kościół.

Zasady zatwierdzania programów nauczania i podręczników w szkolnym nauczaniu religii Kościoła katolickiego znajdują się w **Regulaminie zatwierdzania programów nauczania i podręczników szkolnych w nauczaniu religii dzieci i młodzieży uchwalonym przez Komisję Wychowania katolickiego Konferencji Episkopatu Polski w dniu 20 IX 2001 r.**

Regulamin zatwierdzania programów nauczania i podręczników szkolnych w nauczaniu religii dzieci i młodzieży uchwalony przez Komisję Wychowania katolickiego Konferencji Episkopatu Polski w dniu 20 IX 2001 r.

- Programy nauczania religii zatwierdzone i wpisane do wykazu programów są podane do wiadomości odnośnym władzom oświatowym. (obecnie Ministrowi Edukacji Narodowej)

Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 ze zm.)

- Art. 22a ust. 1. Nauczyciel ma prawo wyboru programu wychowania, programu nauczania oraz podręcznika spośród programów i podręczników dopuszczonych do użytku szkolnego.
- ust. 2. Nauczyciel ma prawo opracowania własnego programu wychowania przedszkolnego lub programu nauczania.

Zmiany do ustawy o systemie oświaty dotyczące programów i podręczników

Podstawa prawna: Ustawa z dnia 11 kwietnia 2007 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. z 2007 r., Nr 80, poz. 542):

- nauczyciel wybiera program i przedstawia radzie pedagogicznej,
- rada pedagogiczna ustala w drodze uchwały, po zasięgnięciu opinii rady rodziców odpowiednio zestaw programów nauczania i szkolny zestaw podręczników, biorąc pod uwagę możliwości uczniów, a w przypadku podręcznika również:

- przystosowanie dydaktyczne i językowe podręcznika do możliwości uczniów,
- wysoką jakość wykonania podręcznika umożliwiającą korzystanie z niego przez kilka lat.
- szkolny zestaw podręczników składa się z nie więcej niż trzech podręczników dla danych zajęć edukacyjnych,
- dyrektor szkoły podaje do publicznej wiadomości do dnia 31 marca szkolny zestaw programów nauczania i szkolny zestaw podręczników, które będą obowiązywać od początku następnego roku szkolnego,
- szkolny zestaw programów nauczania i szkolny zestaw podręczników obowiązuje przez trzy lata szkolne.
- W uzasadnionych przypadkach rada pedagogiczna, na wniosek nauczyciela lub rady rodziców, może dokonać zmian w szkolnym zestawie programów nauczania lub szkolnym zestawie podręczników, z tym, że zmiana w tych zestawach nie może nastąpić w trakcie roku szkolnego.

IV. Zadania nauczyciela religii w związku z ocenianiem:

- wybór programu nauczania i podręczników religii katolickiej,
- włączenie do szkolnego zestawu programów nauczania i szkolnego zestawu podręczników zgodnie z procedurą,
- opracowanie wymagań edukacyjnych na poszczególne oceny wynikających z programu nauczania, funkcji katechezy szkolnej oraz zgodnych z zasadami szkolnego oceniania,
- dostosowanie wymagań edukacyjnych do potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych uczniów,
- przestrzeganie zasad oceniania szkolnego,
- ustalanie ocen z religii.
- Zwrócenie uwagi na szczególną odpowiedzialność nauczycieli religii w zakresie ustalania oceny z religii w kontekście wprowadzonych zmian w przepisach prawa:
- rzetelność oceniania,
- uwzględnienie celów,
- przestrzeganie zasad.

...stosowane przez nas ocenianie nie jest po prostu nauczycielskim szacowaniem zasobu wiadomości i umiejętności. (...), ocenianie jest tym elementem życia szkolnego, który łatwo ulega dysfunkcyjności, wywołując wówczas liczne niekorzystne skutki edukacyjne. Można by rzec: „Powiedz mi, jak oceniasz, a powiem ci, kim będą twoi uczniowie”.

dr hab. Dorota Klus-Stańska, Uniwersytet Gdański

Spostrzeżenia nadzoru pedagogicznego

Dyrektor szkoły jest zobowiązany do zebrania szkolnego zestawu programów edukacyjnych. Szkolny zestaw programu zatwierdza rada pedagogiczna. Wielu nauczycieli religii nie wypełnia tego zadania w szkole. W szkolnych zestawach brak jest programów religii. Nadzór pedagogiczny nie jest w stanie sprawdzić czy nauczyciel uczy zgodnie z programem zgłoszonym do Ministerstwa Edukacji Narodowej i Sportu. Niektórzy nauczyciele religii nie określili wymogów edukacyjnych na daną klasę. Tematy zajęć bieżących często nie dotyczą zakresu materiału przewidzianego programem religii. Nie stanowią też tematów okolicznościowych. Obserwuje się brak umiejętności nauczyciela w prowadzeniu lekcji z wykorzystaniem podręcznika.

Zakończenie

Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela:

Art. 75 pkt 1. Nauczyciele mianowani i dyplomowani podlegają odpowiedzialności dyscyplinarnej za uchybienie godności zawodu nauczyciela lub obowiązkom, o których mowa w art. 6

Art. 6. Nauczyciel obowiązany jest rzetelnie realizować zadania związane z powierzonym mu stanowiskiem oraz podstawowymi funkcjami szkoły: dydaktyczną, wychowawczą i opiekuńczą; wspierać każdego ucznia w jego rozwoju oraz dążyć do pełni własnego rozwoju osobowego. Nauczyciel obowiązany jest kształcić młodzież (...) w atmosferze wolności sumienia i szacunku dla każdego człowieka zgodnie z ideą demokracji, pokoju i przyjaźni między ludźmi różnych narodów, ras i światopoglądów.

*Opracowała: Krystyna Kowalczyk
starszy wizytator Wydziału Kształcenia
Podstawowego i Gimnazjalnego
Kuratorium Oświaty w Warszawie*

II.

Czwarty Synod Archidiecezji Warszawskiej o katechizacji

W uroczystość św. Józefa Oblubieńca Najświętszej Maryi Panny, dnia 19 marca 2003 roku Jego Eminencja Józef Kardynał Glemp, Prymas Polski podpisał dekret o zamknięciu Czwartego Synodu Archidiecezji Warszawskiej i ogłoszeniu uchwał. Pełen tekst uchwał IV Synodu AW został opublikowany w numerze 5 (maj 2003) Wiadomości Archidiecezjalnych Warszawskich. Zatwierdzone statuty synodalne oraz załączone w Aneksie dokumenty i instrukcje zaczęły obowiązywać 24 czerwca 2003 roku. Ze względu na znaczenie tych regulacji prawnych dla katechetów również i w tym roku zamieszczamy je w INFORMATORZE.

Część IV

Katechizacja i szkolnictwo katolickie

Chrystus Pan po swoim zmartwychwstaniu dał wybranym przez siebie Apostołom polecenie, aby nauczali wszystkie narody, ucząc je zachowywać wszystko, co On im przekazał (por. Mt 28, 19n). Dał im władzę autorytatywnego wyjaśniania swoich słów i czynów, zapewnił im także pomoc Ducha Świętego, aby to polecenie mogli wypełniać (por. CT 1). Ten nakaz Chrystusa tłumaczony dosłownie brzmi: **Czyńcie uczniów ze wszystkich narodów (Mt 28, 19n).**

Całość wysiłków podejmowanych w tym celu w Kościele już od starożytności nazywa się katechezą. W znaczeniu bardziej ścisłym katecheza jest tym etapem nauczania, który zakłada ewangelizację, czyli wezwanie do uwierzenia w Jezusa jako jedyne Zbawiciela. Celem katechezy jest zatem doprowadzenie do głębszego i bardziej uporządkowanego poznania nauki Jezusa Chrystusa i tajemnicy Jego osoby oraz do osobistej decyzji przyjęcia Jego łaski i postępowania według Jego przykazań (por. CT 19n).

Rozdział 1.

Ogólne zasady katechizacji i wychowania

Wydział Nauki Katolickiej

Statut 139. Arcybiskup, odpowiadając za sprawy katechizacji i wychowania katolickiego na terenie Archidiecezji, wykonuje swoje za-

danie w dużej mierze przy pomocy katechetów i nauczycieli. Duże znaczenie mają szkoły katolickie oraz inne powołane w tym celu instytucje. Ich pracę nadzoruje, koordynuje i wspiera Wydział Nauki Katolickiej (WNK), współpracując z Wydziałem Katechetycznym Konferencji Episkopatu Polski (por. KPK 774).

Statut 140. WNK w wypełnieniu zadań korzysta z mianowanych przez Arcybiskupa wizytatorów diecezjalnych i dekanalnych, proboszczów, cenzorów ksiąg religijnych, rady katechetycznej, metodyków i innych osób.

Statut 141. Wizytować katechetę na lekcji religii w aspekcie metodycznym mogą: wizytatorzy szkolni i dyrekcja szkoły (zob. Aneks 9 pkt 13) oraz wizytatorzy archidiecezjami i dekanalnymi, a w aspekcie merytorycznym także proboszczowie.

Statut 142. WNK we współpracy z Wydziałem Duszpasterstwa organizuje skrutynium katechetyczno-duszpasterskie dla księży po pięcioletniej formacji katechetycznej; jego zasady określają odrębne przepisy.

Rodzice i opiekunowie

Statut 143. Pierwszymi katechetami są rodzice, którzy uczestniczą w dziele stwórczym Boga przez przekazywanie życia oraz ci, którzy zastępują rodziców-opiekunowie prawni. Mają oni pierwsze i niezbywalne prawo do wychowania swoich dzieci, także do wychowania religijnego i nikt ich w tym nie może zastąpić. Ten obowiązek spoczywa również na tych, którzy zastępują rodziców oraz na chrzestnych (por. KPK 793, zob. Aneks 9 pkt 1).

Statut 144. Rodzice i opiekunowie dzieci niepełnoletnich mają obowiązek zapisać je na lekcje religii. Powinni również stwarzać swoim dzieciom wszelkie warunki do uczestniczenia w katechezie szkolnej i parafialnej (zob. Aneks 9 pkt 2,3).

Statut 145. Sprawujący pieczę rodzicielską nad dziećmi, gdy oddają dzieci do chrztu lub na wychowanie w religii niekatolickiej, popełniają przestępstwo przeciwko religii i jedności Kościoła, za które kościelny ustawodawca przewiduje nałożenie cenzury bądź inną sprawiedliwą karę (por. KPK 1366).

Statut 146. Obowiązkiem rodziców oraz tych, którzy ich zastępują, jest:

- 1) troszczyć się, by dzieci, które przyjęły sakrament chrztu świętego, po dojściu do używania rozumu zostały odpowiednio przygo-

towane do przyjęcia we własnej parafii – sakramentu Eucharystii, po uprzedniej sakramentalnej spowiedzi, oraz do godnego przyjęcia sakramentu bierzmowania; zasada ta dotyczy także rodziców dzieci uczęszczających do szkół katolickich i społecznych (por. KPK 777, 913, 914);

- 2) troszczyć się o to, by władze szkolne zapewniły odpowiednie warunki do prowadzenia katechezy, jak również umożliwiły dzieciom wypełnianie innych obowiązków religijnych (por. KPK 793; zob. Aneks 9 pkt 3);
- 3) współpracować z katechetami, by poznawać postępy dzieci w nauczaniu katechetycznym oraz ich zachowaniu (por. KPK 796, zob. Aneks 9 pkt 4);
- 4) zapewnić dzieciom i młodzieży wychowanie do życia rodzinnego w oparciu o katolickie zasady moralne (zob. Aneks 9 pkt 6);
- 5) pogłębiać nieustannie swoją wiedzę religijną i troszczyć się o swoją formację duchową (por. KPK 774).

Proboszcz

Statut 147. Proboszcz jako odpowiedzialny za katechezę w swojej parafii powinien, w miarę możliwości, sam katechizować. Nadto:

- 1) ma obowiązek otoczyć opieką katechetów, ukazywać potrzebę i znaczenie ich pracy;
- 2) powinien często spotykać się z katechetami i znać problemy każdego z nich (zob. Aneks 9 pkt 10,11);
- 3) powinien także budzić nowe powołania do pracy katechetycznej;
- 4) odpowiada za realizację programu i właściwy wymiar godzin w szkołach i placówkach oświatowo-wychowawczych na swoim terenie.

Statut 148. Kapłani, członkowie instytutów życia konsekrowanego i stowarzyszeń życia apostołskiego, jak również wierni świeccy są współpracownikami proboszcza w dziele katechizacji (por. KPK 776). O zatrudnienie, zwolnienie lub zmianę katechety proboszcz zwraca się do WNK.

Statut 149. Do zadań proboszcza należy także utrzymywanie stałego kontaktu z władzami szkolnymi. Powinien jednocześnie mieć na uwadze, że za organizację nauczania w szkole jest odpowiedzialna dyrekcja szkoły. Powinien wizytować katechetów oraz informować dyrekcję szkoły o zmianach personalnych dotyczących katechetów, jak też o planowanym terminie rekolekcji (zob. Aneks 9 pkt 12).

Statut 150. Proboszcz wraz z katechetami ma obowiązek organizować w parafii katechezę przygotowującą do Sakramentu Pokuty, Pierwszej Komunii świętej oraz do Bierzmowania, a także ocenić, czy uczestniczący w niej są przygotowani zarówno pod względem duchowym, jak i intelektualnym do przyjęcia tych sakramentów (por. KPK 914).

Statut 151. Proboszcz ma zadbać o to, by przy załatwianiu spraw kancelaryjnych domagano się poświadczenia uczestnictwa w katechizacji szkolnej. Służyć temu powinna, prowadzona od Chrztu świętego, osobista księga życia religijnego.

Nauczyciel religii – katecheta

Statut 152. Do pełnienia funkcji nauczyciela religii, zwanego dalej katechetą, jest potrzebna misja do nauczania (misja kanoniczna) udzielana przez władzę duchowną po przedłożeniu przez kandydata odpowiednich dokumentów. Katecheta świecki ubiegający się o misję do nauczania powinien posiadać wymagane wykształcenie (zob. Aneks 9 pkt 16) oraz pozytywną opinię swojego proboszcza.

Statut 153. O udzielenie i przedłużenie katechecie misji do nauczania proboszcz zwraca się pisemnie do WNK. Warunkiem przedłużenia misji jest wykonywanie obowiązków katechetycznych w szkole i w parafii oraz uczestnictwo w spotkaniach formacyjnych organizowanych przez WNK (por. KPK 780).

Statut 154. Arcybiskup może specjalnym dekretem mianować prefektów spośród księży katechetów. Wykonują oni pracę zgodnie z dekretem i regulaminem prefekta katechety oraz prawem partykularnym. (zob. Aneks 10).

Statut 155. Katecheta powinien nauczać zgodnie z Magisterium Kościoła i realizować program zatwierdzony w Archidiecezji (por. KPK 804).

Statut 156. Arcybiskup może, dla słusznych przyczyn, cofnąć misję kanoniczną po zasięgnięciu opinii proboszcza miejsca szkoły (por. KPK 805, zob. Aneks 9 pkt 17).

Statut 157. Katecheta podejmujący pracę w szkole wchodzi do grona nauczycielskiego ze wszystkimi prawami i obowiązkami (zob. Aneks 9 pkt 22). W trudnych, konfliktowych sytuacjach zaistniałych w szkole zwraca się on do proboszcza.

Statut 158. Katecheta powinien być w stałym kontakcie z proboszczem parafii miejsca i w sposób z nim uzgodniony włączyć się w życie religijne parafii (zob. Aneks 9 pkt 26).

Statut 159. Katecheta nie powinien opuszczać lub odwoływać lekcji, chyba że posiada zwolnienie lekarskie lub istnieją inne ważne powody. Powinno to jednak nastąpić po uprzednim powiadomieniu dyrekcji szkoły i proboszcza.

Rozdział 2. Formacja katechetyczna

Statut 160. Zadanie powierzone katechecie wymaga od niego praktykowania życia sakramentalnego i duchowego, modlitwy oraz głębokiego zrozumienia chrześcijańskiego orędzia (por. KPK 780).

Statut 161. Katecheta ma obowiązek nieustannie pogłębiać swoją wiedzę katechetyczną i uczestniczyć w permanentnej formacji katechetycznej organizowanej bądź wskazanej przez WNK.

Statut 162. Zakony i zgromadzenia zakonne pracujące na terenie Archidiecezji powinny gorliwie włączyć się w dzieło katechizacji. Wymaga to ustawicznej troski przełożonych zakonnych o właściwe przygotowanie zakonnicy i zakonników oddających się nauczaniu prawdy Bożej.

Rozdział 3. Zadania, zasięg i organizacja pracy katechetycznej

Statut 163. Katechizacja powinna prowadzić do poznania Kościoła, pokochania jego piękna i wielkości oraz nadprzyrodzonych zadań. Powinna także ułatwić zdobycie rzetelnej wiedzy religijnej wyrażanej w praktykach religijnych i świadectwie życia chrześcijańskiego.

Statut 164. Katechizacją powinny być objęte dzieci w wieku przedszkolnym, uczęszczające do szkół podstawowych, młodzież gimnazjalna, ze szkół ponadgimnazjalnych, młodzież akademicka, pracująca i dorośli (zob. Aneks 9 pkt 5). Katechezą należy objąć uczniów szkół i zakładów dla dzieci specjalnej troski, z uwzględnieniem godzin i zakresu dostosowanego do ich możliwości (zob. Aneks 9 pkt 11).

Statut 165. Katechizacja w Archidiecezji odbywa się według programu zatwierdzonego przez Arcybiskupa. Takie samo zatwierdzenie powinien posiadać każdy katechetyczny program autorski oraz program katechizacji dzieci specjalnej troski. Przy układaniu programów autorskich należy pamiętać o ich zgodności z nauczaniem Stolicy Apostolskiej i Episkopatu Polski.

Statut 166. W wypadku niemożności zachowania jednolitego programu, choćby ze względu na różny stopień rozwoju dziecka, katecheta dostosowuje program do możliwości rozwoju dziecka i potrzeb jego religijnej formacji (zob. Aneks 9 pkt 10,11).

Statut 167. Przynależność do zespołów parafialnych nie zastępuje permanentnej katechezy, a także przygotowania do uczestnictwa w życiu sakramentalnym. Zespoły te nie tworzą niezależnej grupy, ale jako wspólnoty osób o głębszej formacji – powinny tym bardziej pomagać proboszczowi i katechetom w wychowaniu młodego pokolenia, głosząc Ewangelię zgodnie z nauką Kościoła.

Statut 168. Nauczanie katechetyczne winno być prowadzone systematycznie z zastosowaniem wszelkich dostępnych i godziwych środków dydaktycznych oraz środków społecznego przekazu (por. KPK 779). Katecheza powinna odbywać się w odpowiednio przystosowanej sali (zob. Aneks 12 pkt 6).

Statut 169. Miejscem prowadzenia katechezy, według obowiązującego prawa, jest szkoła (zob. Aneks 12 pkt 5). Uznając prawo rodziców do religijnego wychowania dzieci, szkoły publiczne podstawowe i gimnazjalne organizują naukę religii na życzenie rodziców, szkoły ponadgimnazjalne – na życzenie rodziców bądź samych uczniów po osiągnięciu pełnoletności (zob. Aneks 12 pkt 3).

Statut 170. Rodzice i proboszcz miejsca powinni zatroszczyć się o objęcie katechizacją dzieci i młodzieży ze szkół prywatnych i społecznych.

Statut 171. Opieka katechetyczna nad dziećmi niepełnosprawnymi, pozostającymi w domach rodzinnych, należy przede wszystkim do rodziców i opiekunów dziecka. Trzeba jednak za zgodą i z pomocą szkoły organizować indywidualne lekcje religii dla dzieci i młodzieży, która jest objęta takim nauczaniem przez odpowiednią placówkę oświatową. Uroczystości takie jak Pierwsza Komunia święta dzieci czy Bierzmowanie młodzieży niepełnosprawnej należy organizować razem z dziećmi lub młodzieżą pełnosprawnymi.

Statut 172. W szpitalach publicznych i prewentoriach powinna być na mocy prawa zorganizowana katecheza dla dzieci i młodzieży, bowiem one szczególnie potrzebują wsparcia duchowego i religijnego (zob. Aneks 9 pkt 7).

Statut 173. Pouczenia religijne dla chorych w stanach terminalnych, którzy przebywają w hospicjach, powinny być ukierunkowane na nadzieję chrześcijańską i uwzględnić tematykę eschatologiczną.

Statut 174. Szkoła jest zobowiązana, zgodnie z przepisami państwowymi, do zwolnienia dzieci na rekolekcje wielkopostne raz w roku na 3 dni (zob. Aneks 9 pkt 12). Należy zachęcać i prosić dyrekcję szkoły i nauczycieli o pomoc w rekolekcjach, między innymi ze względu na bezpieczeństwo dzieci i oddziaływanie wychowawcze.

Statut 175. W zakładzie karnym skazany ma prawo do korzystania z wolności religijnej (por. KKW art. 102 pkt 3), w tym do uczestnictwa w prowadzonym w zakładzie karnym nauczaniu religii (por. KKW art. 106 pkt 2).

Statut 176. Należy dążyć do tego, aby katecheza była prowadzona również w ośrodkach terapeutycznych dla osób uzależnionych.

Rozdział 4. Szkolnictwo katolickie

Statut 177. Żadna szkoła, która działa lub ma siedzibę na terenie Archidiecezji, nie może nosić nazwy „katolicka” bez zgody Arcybiskupa.

Statut 178. Organ założycielski występujący z inicjatywą powołania szkoły katolickiej przy redagowaniu statutu i programu wychowawczego szkoły powinien wziąć pod uwagę wskazania Kodeksu Prawa Kanonicznego, rozporządzenia i wskazania Konferencji Episkopatu Polski oraz Arcybiskupa (por. KPK 806).

Statut 179. W szkole katolickiej nauczanie i wychowanie powinno się opierać na zasadach doktryny katolickiej (por. KPK 803). Nauka religii w tych szkołach jest przedmiotem obowiązkowym.

Statut 180. Organ prowadzący szkołę uznaną za katolicką dekretem Arcybiskupa przedstawia mu do akceptacji kandydata na dyrektora szkoły.

Statut 181. Nauczyciele w szkole katolickiej mają odznaczać się zdrową nauką i prawością życia (por. KPK 810 § 1 i 803).

Statut 182. Wyższe szkoły katolickie i kościelne istniejące w Archidiecezji, podlegają odrębnym przepisom.

Rozdział 5. Katecheza dorosłych

Statut 183. Potrzebą obecnych czasów jest, aby powstały punkty stałego katechumenatu przygotowujące dorosłych do sakramentu Chrztu świętego. Łączy się z tym potrzeba kontynuowania formacji po przyjęciu przez nich Chrztu. Katechumenat jako systematyczne

przygotowanie do chrztu dorosłych może liczyć na pomoc „Drogi Neokatechumenalnej”.

Statut 184. Kościół Warszawski widzi potrzebę katechezy dorosłych, która powinna mieć charakter permanentny, a jej celem powinno być pogłębienie i rozwinięcie wiedzy religijnej oraz przygotowanie dorosłych do apostołstwa i ewangelizacji (por. KPK 779). Stosownym środkiem do katechizacji dorosłych jest Radio „Józef”. Istotna jest katecheza małżeństw, która stanowi ważną pomoc w pogłębianiu relacji małżeńskich i rodzinnych (por. KPK 1063).

Statut 185. Katechezą winni być objęci rodzice dzieci przygotowujących do Chrztu świętego, Pierwszej Komunii świętej i Bierzmowania.

Statut 186. Zalecaną formą katechezy dorosłych jest udział w formacji prowadzonej w ramach ruchów religijnych, grup modlitewnych i stowarzyszeń apostołskich działających w parafii, zaś członkowie poszczególnych grup zawodowych realizując katechezę dla dorosłych także w ramach swoich duszpasterstw (zob. Aneks 12 pkt 15).

Statut 187. Szczególną formą katechezy dorosłych jest duszpasterstwo akademickie, obejmujące zarówno studentów jak i pracowników naukowych szkół wyższych i wyższych szkół zawodowych działających na terenie Archidiecezji.

Zasady oceniania osiągnięć edukacyjnych z religii Rzymsko-katolickiej w szkołach

Niniejsze *Zasady oceniania osiągnięć edukacyjnych z religii rzymsko-katolickiej w szkołach publicznych* zostały opracowane na podstawie *Dyrektorium Kościoła katolickiego w Polsce z 20 VI 2001 roku* oraz *Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z 30 IV 2007 roku w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych* (Dz. U. Nr 83, poz. 562, Dz. U. Nr 130, poz. 906, z 2008 r. Nr 3 poz. 9). Celem *Zasad* jest udzielenie pomocy katechetom w tworzeniu wymagań edukacyjnych oraz w rozwiązywaniu problemów z zakresu oceniania osiągnięć edukacyjnych i postępów w nauce religii dzieci i młodzieży

§ 1.

Na podstawie § 1 ust. 5 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowa-

dziania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz. U. Nr 83, poz. 562, ze zm.) określa się zasady oceniania osiągnięć edukacyjnych uczniów z religii w publicznych i niepublicznych szkołach podstawowych, gimnazjach i szkołach ponadgimnazjalnych dla dzieci i młodzieży, w tym w szkołach artystycznych i specjalnych.

§ 2.

1. Osiągnięcia edukacyjne ucznia, który uczestniczy w zajęciach z religii na podstawie oświadczenia, o którym mowa w § 1 ust. 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 kwietnia 1992 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w publicznych przedszkolach i szkołach (Dz. U. Nr 36 poz. 155 ze zm.) podlegają ocenianiu.
2. Ocenianie osiągnięć edukacyjnych ucznia z religii polega na rozpoznawaniu przez nauczyciela religii poziomu i postępów w opanowaniu przez ucznia wiadomości i umiejętności w stosunku do wymagań edukacyjnych wynikających z *Podstawy programowej katechezy Kościoła katolickiego w Polsce* oraz realizowanego przez nauczyciela programu nauczania, uwzględniającego tę *Podstawę*.
3. Ocenianiu nie podlegają praktyki religijne.

§ 3.

1. Ocenianie osiągnięć edukacyjnych uczniów z religii odbywa się w ramach oceniania wewnątrzszkolnego.
2. Ocenianie wiadomości i umiejętności ucznia z religii ma na celu:
  - 1) systematyczne informowanie ucznia o poziomie jego osiągnięć edukacyjnych oraz o postępach w tym zakresie;
  - 2) udzielanie uczniowi pomocy w samodzielnym planowaniu jego rozwoju;
  - 3) motywowanie ucznia do dalszych postępów w nauce;
  - 4) dostarczenie rodzicom (prawnym opiekunom) i nauczycielom informacji o postępach, trudnościach w nauce oraz o specjalnych uzdolnieniach ucznia;
  - 5) umożliwienie nauczycielom religii doskonalenia organizacji i metod pracy dydaktyczno-wychowawczej.
3. W przypadku religii ocenianie wewnątrzszkolne obejmuje:
  - 1) formułowanie przez nauczycieli religii wymagań edukacyjnych niezbędnych do uzyskania poszczególnych ocen śródrocznych i rocznych z tych zajęć;

- 2) ocenianie bieżące i ustalanie ocen śródrocznych, według skali i w formach przyjętych w danej szkole;
- 3) przeprowadzanie egzaminów klasyfikacyjnych, o których mowa w § 12;
- 4) ustalanie ocen rocznych, według skali, o której mowa w § 11 ust. 2;
- 5) ustalanie warunków i trybu uzyskania oceny rocznej wyższej niż przewidywana;
- 6) ustalanie warunków i sposobu przekazywania rodzicom (prawnym opiekunom) informacji o postępach i trudnościach ucznia w nauce, zgodnie ze szczegółowymi warunkami i sposobem oceniania wewnątrzszkolnego, określonymi w statucie szkoły.

§ 4.

Nauczyciele religii na początku każdego roku szkolnego informują uczniów oraz ich rodziców (prawnych opiekunów) o:

- 1) wymaganiach edukacyjnych niezbędnych do uzyskania poszczególnych ocen śródrocznych i rocznych z religii, wynikających z realizowanego przez siebie programu nauczania;
- 2) sposobach sprawdzania osiągnięć edukacyjnych uczniów;
- 3) warunkach i trybie uzyskania z religii oceny rocznej wyższej niż przewidywana.

§ 5.

1. Oceny z religii są jawne dla ucznia i jego rodziców (prawnych opiekunów).
2. Na wniosek ucznia lub jego rodziców (prawnych opiekunów) nauczyciel religii uzasadnia ustaloną ocenę w sposób określony w statucie szkoły.
3. Na wniosek ucznia lub jego rodziców (prawnych opiekunów) sprawdzone i ocenione pisemne prace kontrolne oraz inna dokumentacja dotycząca oceniania ucznia są udostępniane do wglądu uczniowi lub jego rodzicom (prawnym opiekunom).

§ 6.

1. Nauczyciel religii jest obowiązany, na podstawie opinii publicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym publicznej poradni specjalistycznej, dostosować wymagania edukacyjne, o których mowa w § 4 pkt 1, do indywidualnych potrzeb psychofi-

zycznych i edukacyjnych ucznia, u którego stwierdzono zaburzenia i odchylenia rozwojowe lub specyficzne trudności w uczeniu się, uniemożliwiające sprostanie tym wymaganiom.

2. Dostosowanie wymagań edukacyjnych, o których mowa w § 4 pkt 1, do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia, u którego stwierdzono specyficzne trudności w uczeniu się, uniemożliwiające sprostanie tym wymaganiom, następuje także na podstawie opinii niepublicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym niepublicznej poradni specjalistycznej, o której mowa w art. 71b ust. 3b ustawy z 7 IX 1991 roku o systemie oświaty.
3. W przypadku ucznia posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego albo indywidualnego nauczania dostosowanie wymagań edukacyjnych, o których mowa w § 4 pkt 1, do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia może nastąpić na podstawie tego orzeczenia.

§ 7.

1. Rezygnację z uczestniczenia w nauce religii składają rodzice (prawni opiekunowie) lub – w przypadku ucznia pełnoletniego – on sam, u dyrektora szkoły. Rezygnacja z uczestniczenia w zajęciach z religii może nastąpić w każdym czasie i traktowana jest jako zmiana oświadczenia, o której mowa w § 1 ust. 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 kwietnia 1992 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w publicznych przedszkolach i szkołach (Dz. U. Nr 36 poz. 155 ze zm.).
2. W przypadku zwolnienia ucznia z zajęć z religii na podstawie zmiany oświadczenia, o której mowa w ust. 1, uczniowi nie ustala się odpowiednio ocen śródrocznych i rocznych, a w dokumentacji przebiegu nauczania nie dokonuje się żadnych wpisów.

§ 8.

1. W przypadku złożenia oświadczenia, o którym mowa w § 1 ust. 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 kwietnia 1992 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w publicznych przedszkolach i szkołach (Dz. U. Nr 36 poz. 155 ze zm.), w klasie programowo wyższej, uczeń jest objęty nauką religii.

2. Pozytywną ocenę roczną z nauki religii może otrzymać ten uczeń, który w klasie programowo niższej został sklasyfikowany na pozytywną ocenę roczną.
3. Ocenę pozytywną z poprzedniego roku nauczania może uzyskać, o ile będzie uzupełniać braki w sposób uzgodniony z nauczycielem religii. W takim przypadku, przy ustalaniu ocen śródrocznych i rocznych, nauczyciel uwzględni również te oceny bieżące, które uczeń uzyskał w wyniku uzupełniania braków. Gdy uzupełnienie braków nie jest możliwe, uczeń może być objęty nauką religii w kolejnym roku szkolnym, po przystąpieniu do egzaminu klasyfikacyjnego wyznaczonego przez dyrektora szkoły.
4. Egzamin klasyfikacyjny, o którym mowa w ust. 3, przeprowadzany jest na zasadach określonych w § 12 i obejmuje te treści zawarte w programie nauczania, których uczeń nie zrealizował we wcześniejszym toku kształcenia.

§ 9.

1. Klasyfikacja śródroczna polega na okresowym podsumowaniu osiągnięć edukacyjnych ucznia z religii oraz ustaleniu – według skali określonej w statucie szkoły – oceny śródrocznej z tych zajęć.
2. Klasyfikację śródroczną uczniów przeprowadza się w terminach określonych w statucie szkoły.
3. Klasyfikacja roczna, począwszy od klasy I szkoły podstawowej, polega na podsumowaniu osiągnięć edukacyjnych ucznia z religii w danym roku szkolnym oraz ustaleniu oceny rocznej z tych zajęć, według skali, o której mowa w § 11 ust. 2.
4. Przed rocznym klasyfikacyjnym zebraniem plenarnym rady pedagogicznej nauczyciele religii są obowiązani poinformować ucznia i jego rodziców (prawnych opiekunów) o przewidywanej dla niego ocenie rocznej z religii, w terminie i formie określonych w statucie szkoły.

§ 10.

1. Oceny śródroczne i roczne z religii ustalają nauczyciele religii.
2. Ocena roczna z religii nie ma wpływu na promocję do klasy programowo wyższej ani na ukończenie szkoły.
3. W szkołach (oddziałach) integracyjnych ocenę śródroczną i roczną z religii dla uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego ustala nauczyciel religii, po zasięgnięciu opinii nauczyciela współorganizującego kształcenie integracyjne, o którym mowa w odrębnych przepisach.

§ 11.

1. Oceny bieżące i oceny śródroczne z religii ustala się według skali określonej w statucie szkoły.
2. Oceny roczne z religii ustala się w stopniach według następującej skali:
  - 1) stopień celujący – 6;
  - 2) stopień bardzo dobry – 5;
  - 3) stopień dobry – 4;
  - 4) stopień dostateczny – 3;
  - 5) stopień dopuszczający – 2;
  - 6) stopień niedostateczny – 1.
4. Oceny śródroczne i roczne z religii nie mają wpływu na ocenę klasyfikacyjną zachowania.

§ 12.

1. Uczeń może nie być klasyfikowany z religii, jeżeli brak jest podstaw do ustalenia oceny śródrocznej lub rocznej z powodu nieobecności ucznia na tych zajęciach przekraczającej połowę czasu przeznaczanego na religię w szkolnym planie nauczania.
2. Termin egzaminu klasyfikacyjnego z religii uzgadnia się z uczniem i jego rodzicami (prawnymi opiekunami).
3. Egzamin klasyfikacyjny z religii przeprowadza się w formie pisemnej i ustnej.
4. Egzamin klasyfikacyjny z religii przeprowadza nauczyciel religii w obecności innego nauczyciela religii wskazanego przez dyrektora szkoły.
5. W czasie egzaminu klasyfikacyjnego z religii mogą być obecni – w charakterze obserwatorów – rodzice (prawni opiekunowie) ucznia.
6. Z przeprowadzonego egzaminu klasyfikacyjnego z religii sporządza się protokół zawierający w szczególności:
  - 1) imiona i nazwiska członków komisji, o których mowa w ust. 4,
  - 2) termin egzaminu klasyfikacyjnego;
  - 3) zadania (ćwiczenia) egzaminacyjne;
  - 4) wyniki egzaminu klasyfikacyjnego oraz uzyskane oceny.Do protokołu dołącza się pisemne prace ucznia i zwięzłą informację o ustnych odpowiedziach ucznia. Protokół stanowi załącznik do arkusza ocen ucznia.
7. W przypadku nieklasyfikowania ucznia z religii w dokumentacji przebiegu nauczania zamiast oceny wpisuje się „nieklasyfikowany”.

8. Fakt nieklasyfikowania ucznia z religii nie ma wpływu na promocję do klasy programowo wyższej ani na ukończenie szkoły.

§ 13.

Ustalona przez nauczyciela religii albo uzyskana w wyniku egzaminu klasyfikacyjnego ocena roczna z religii jest ostateczna, z zastrzeżeniem ust. § 14.

§ 14.

1. Uczeń lub jego rodzice (prawni opiekunowie) mogą zgłosić zastrzeżenia do dyrektora szkoły, jeżeli uznają, że ocena roczna z religii została ustalona niezgodnie z zasadami dotyczącymi trybu ustalania tej oceny. Zastrzeżenia mogą być zgłoszone w terminie 7 dni od dnia zakończenia zajęć dydaktyczno-wychowawczych.
2. W przypadku stwierdzenia, że ocena roczna z religii została ustalona niezgodnie z zasadami dotyczącymi trybu ustalania tej oceny, dyrektor szkoły powołuje komisję, która przeprowadza sprawdzian wiadomości i umiejętności ucznia, w formie pisemnej i ustnej, oraz ustala ocenę roczną.
3. Termin sprawdzianu, o którym mowa w ust. 2 uzgadnia się z uczniem i jego rodzicami (prawnymi opiekunami).
4. W skład komisji wchodzi:
  - 1) dyrektor szkoły albo nauczyciel zajmujący w tej szkole inne stanowisko kierownicze – jako przewodniczący komisji,
  - 2) nauczyciel religii prowadzący zajęcia z religii, który ocenę ustalił,
  - 3) jeden lub dwóch nauczycieli religii z danej lub innej szkoły tego samego typu, prowadzących zajęcia z religii.
5. Nauczyciel, o którym mowa w ust. 4 pkt. 2, może być zwolniony z udziału w pracy komisji na własną prośbę. W takim przypadku dyrektor szkoły powołuje innego nauczyciela prowadzącego zajęcia z religii, z tym, że powołanie nauczyciela zatrudnionego w innej szkole następuje w porozumieniu z dyrektorem tej szkoły.
6. Ustalona przez komisję ocena roczna z religii nie może być niższa od ustalonej wcześniej oceny. Ocena ustalona przez komisję jest ostateczna.
7. Z prac komisji sporządza się protokół zawierający w szczególności:
  - 1) skład komisji,
  - 2) termin sprawdzianu, o którym mowa w ust. 2,

- 3) zadania (pytania) sprawdzające,
  - 4) wynik sprawdzianu oraz ustaloną ocenę;
Protokół stanowi załącznik do arkusza ocen ucznia.
8. Do protokołu, o którym mowa w ust. 7, dołącza się pisemne prace ucznia i zwięzłą informację o ustnych odpowiedziach ucznia.
  9. Uczeń, który z przyczyn usprawiedliwionych nie przystąpił w wyznaczonym terminie do sprawdzianu, o którym mowa w ust. 2, może przystąpić do niego w dodatkowym terminie wyznaczonym przez dyrektora szkoły.

§ 15.

1. Uczeń, który nie uzyskał oceny rocznej z religii lub uzyskał roczną ocenę niedostateczną powinien uzupełnić braki w następnym roku szkolnym, w formach i terminie ustalonych przez nauczyciela religii.
2. Przy uzupełnianiu braków przepis § 8 ust. 3 stosuje się odpowiednio.

§ 16.

Oceną końcową z religii, wpisywaną na świadectwie ukończenia szkoły, jest ocena roczna uzyskana przez ucznia w klasie programowo najwyższej w danym typie szkoły.

*Podpisał:
Przewodniczący Komisji Wychowania Katolickiego
Konferencji Episkopatu Polski
Abp Kazimierz Nycz*

**Stanowisko MEN dotyczące zaliczania pracy
katechetycznej realizowanej w parafii
do pracy nauczycielskiej**

**(fragment wyjaśnienia MEN
z dnia 14 czerwca 2006 roku do Konferencji Episkopatu Polski)**

„Odwołując się do orzecznictwa Sądu Najwyższego należy wskazać, że parafialna działalność katechetyczna prowadzona przez katechetę w wymiarze co najmniej połowy obowiązującego wymiaru zajęć powinna być traktowana jako praca nauczycielska w rozumieniu art. 88 ust. 1 ustawy – *Karta Nauczyciela* – wyrok z dnia 30 lipca 1997 r. sygn. akt II UKN 201/97 (OCNP 1998 r. Nr 11, poz. 347). Potwierdza to uchwała składu siedmiu sędziów z dnia 13 czerwca 2001 r. sygn. akt III ZP 32/00 (OSNP 2002 r. Nr 74, poz. 165). Ponadto Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 3 sierpnia 2000 r. sygn. akt II UKN 661/99 (OSNP 2002 r. Nr 4, poz. 93) orzekł, iż nauczanie religii w punktach katechetycznych prowadzonych przez osoby prawne Kościoła Katolickiego (parafia) przed wejściem w życie ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 29, poz. 154, z późn. zm.) oraz zarządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 24 kwietnia 1996 r. w sprawie szczegółowego zakresu uprawnień i obowiązków nauczycieli i wychowawców zatrudnionych w szkołach (placówkach) prowadzonych przez osoby prawne Kościoła Katolickiego (MP Nr 30, poz. 316) było pracą nauczycielską w rozumieniu art. 1 ust. 1 w związku z art. 3 pkt 1 ustawy – *Karta Nauczyciela* oraz art. 2 pkt 3 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty.

Mając powyższe na względzie można stwierdzić, że Sąd Najwyższy opowiedział się jednoznacznie za zaliczeniem pracy katechetycznej realizowanej poza szkoła do pracy nauczycielskiej. W sprawie tej mamy zatem do czynienia z ukształtowanym i jednolitym kierunkiem wykładni. Wprawdzie wyroki Sądu najwyższego wydawane w indywidualnych sprawach nie wiążą formalnie sądów w innych sprawach, to jednak autorytet i pozycja Sądu Najwyższego pozwalają przypuszczać, że wyrażany przez niego pogląd mógłby zostać przyjęty i uwzględniany w podejmowanych decyzjach przez ZUS.”

**Wytyczne Ministerstwa Edukacji Narodowej
dotyczące uczniów, decydujących się na zaprzestanie
uczęszczania na lekcje religii
w ciągu roku szkolnego z dnia 6 marca 2008 roku**

„Przepisy dotyczące wyrażania życzenia w sprawie udziału ucznia w zajęciach z religii lub etyki sformułowane są w sposób ogólny, bez określenia dodatkowych warunków lub terminów dotyczących możliwości zmiany tego życzenia (§ 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 kwietnia 1992 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w publicznych przedszkolach lub szkołach – Dz. U z 1992 r. Nr 36, poz. 155).

Należy przez to rozumieć, że zmiana powyższego życzenia, wyrażonego w formie oświadczenia, może być dokonana w dowolnym czasie w trakcie roku szkolnego.

Jeśli zmiana taka zostanie zgłoszona po zakończeniu klasyfikacji śródrocznej, należy oceną z religii umieścić w dokumentacji szkolnej i powiadomić o niej ucznia i jego rodziców. Ocena ta nie powinna być jednak uwzględniona w klasyfikacji rocznej, a na świadectwie ucznia należy w miejscu religia/etyka wpisać – („kreskę”), bez umieszczania jakichkolwiek dodatkowych adnotacji lub skreśleń.

Wyjaśniam również, że zajęcia z religii i etyki nie są zaliczane do kategorii zajęć dodatkowych. Religia i etyka są odrębnymi przedmiotami, organizowanymi w szkole na mocy art. 12 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty oraz przywołanych wyżej przepisów wykonawczych. Godziny przeznaczone na ich realizację są wyszczególnione jako osobna kategoria godzin zajęć szkolnych (§ 2 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 12 lutego 2002 r. w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych – Dz. U. z 2002 r. Nr 15, poz. 142, z późn. zm.). Nie przewiduje się nowelizacji przepisów odnośnie tej kwestii.”

Komunikat Komisji Wychowania Katolickiego Konferencji Episkopatu Polski z 14 marca 2012 roku dotyczący Pierwszej Komunii św. oraz Programu Nauczania Religii

1. Sprawa Pierwszej Komunii św.

W związku z uchwaloną przez Parlament nowelizacją ustawy oświatowej, która zakłada przesunięcie obowiązku szkolnego 6-latków z roku 2012 na 2014, Komisja Wychowania Katolickiego w porozumieniu z Radą Stałą KEP podjęła decyzję, aby zachować wcześniej praktykowany termin Pierwszej Komunii św., do której dzieci przystępują w wieku 9 lat, a także zasadę, że dzieci uczęszczające do tego samego oddziału klasowego przyjmują Pierwszą Komunię św. w tym samym roku niezależnie od wieku.

W szczególności:

- a) dzieci, które rozpoczęły naukę w szkole w wieku 7 lat, realizując program dwuletni katechezy szkolnej oraz parafialnej i dla nich Pierwsza Komunia św. powinna być w klasie II,
- b) dzieci, które rozpoczęły naukę w wieku 6 lat, realizując trzyletni program przygotowania i przystępują do Pierwszej Komunii św. w klasie III,
- c) w klasach mieszanych, czyli tych, do których uczęszczają dzieci rozpoczynające naukę w wieku 6 i 7 lat, należy przyjąć zasadę, że do Pierwszej Komunii św. dzieci przystąpią w klasie II. Uwzględniając jednak sytuację religijno-moralną rodzin, warto rozważyć w diecezjach propozycję przystępowania dzieci do Pierwszej Komunii św. w klasie III.

2. Program Nauczania Religii i podręczniki katechetyczne

W tych diecezjach, w których aktualnie realizowany jest program oraz stosowane są podręczniki w oparciu o dotychczasową *Podstawę Programową* (z roku 2001), znowelizowana *Podstawa Programowa* z 2011 roku i opracowane w oparciu o nią nowe podręczniki do klas I-III szkoły podstawowej, wchodzą sukcesywnie od roku szkolnego 2012/13. Poniższe regulacje odnoszą się do dzieci, które w roku 2012/13 rozpoczynają naukę w klasie I.

W szczególności:

- a) w szkołach, w których nie ma klas złożonych wyłącznie z dzieci rozpoczynających naukę w wieku 6 lat, czyli wszystkie dzieci idą do Pierwszej Komunii św. w klasie II, korzysta się z podręczników dotychczasowych aż do czasu objęcia obowiązkiem szkolnym

dzieci 6-letnich. W klasie I można też używać podręczników zgodnych z nowym programem,

- b) w oddziałach klasowych złożonych z dzieci rozpoczynających naukę w wieku 6 lat, które idą do Pierwszej Komunii św. w klasie III, od roku szkolnego 2012/13 powinno się wprowadzać sukcesywnie podręczniki do nowego programu,
- c) w klasach zerowych, złożonych z dzieci, które rozpoczną naukę szkolną w wieku 6 lat, stosuje się nowe podręczniki, w pozostałych korzysta się z dotychczasowych.

Od roku szkolnego 2012/2013 należy również sukcesywnie wprowadzać nowy program i nowe podręczniki dla klas IV-VI szkoły podstawowej, dla gimnazjum i szkół ponadgimnazjalnych.

Jednocześnie nie ulega zmianie ogólna zasada, według której zestaw podręczników dla danej diecezji ustala się na poziomie diecezji, wykorzystując materiały diecezjalne i ogólnopolskie.

*W imieniu Komisji Wychowania Katolickiego
bp Marek Mendyk*

Wyrok Trybunału w Strasburgu uznający i potwierdzający autonomię Kościoła w wyborze nauczycieli religii

Kościoły chrześcijańskie, nie tylko katolicki, w Europie i ich hierarchie mają mniejszą lub większą autonomię w swobodnym powoływaniu tych, którzy uczą ich doktryny w placówkach nauczania, dotowanych przez państwo. W ten sposób Europejski Trybunał Praw Człowieka w Strasburgu wypowiedział się w sprawie, czy Kościół ma prawo odmówić zatrudnienia katechety, głoszącego poglądy sprzeczne z oficjalnym nauczaniem katolickim.

Był to przypadek obywatela Hiszpanii, byłego kapłana katolickiego, który po przeniesieniu do stanu świeckiego, nadal nauczał religii i moralności katolickiej w jednej ze szkół publicznych w Murcji, głosząc przy tym w wielu punktach poglądy sprzeczne ze stanowiskiem Kościoła. Wywołało to uzasadnione niezadowolenie rodziców i wiernych i w efekcie miejscowy biskup nie odnowił z nim kontraktu w następnym roku szkolnym.

Zwolniony katecheta zaskarżył tę decyzję najpierw do sądu w swoim kraju, a gdy hiszpański Trybunał Konstytucyjny po długich rozważaniach podtrzymał te postanowienia, zwrócił się ze skargą do sądu w Strasburgu. Utrzymawał, że zwalniając go, Kościół złamał jego podstawowe prawa, aby nie być dyskryminowanym, do wolności wypowiedzi oraz do prywatności osobistej i rodzinnej.

Żądaniom tym sprzeciwili się zarówno przedstawiciele Królestwa Hiszpanii, jak i Kościół katolicki za pośrednictwem konferencji biskupiej, a także różne międzynarodowe organizacje ochrony praw człowieka, np. Europejskie Centrum Prawa i Sprawiedliwości, które stały się trzecią stroną w tym sporze.

Ostatecznie Trybunał w Strasburgu wydał 15 maja wspomniany wyrok, potwierdzający prawo Kościołów do wolnego wyboru nauczycieli, którzy mają przekazywać ich nauczanie w szkołach publicznych, finansowanych przez państwo. Komentując to orzeczenie, watykański dziennik „L'Osservatore Romano” zwraca uwagę na jego cztery ważne skutki prawne i praktyczne.

Po pierwsze, wyrok ten w sposób bardzo jasny określa stopień autonomii wyznań religijnych w wyznaczaniu własnego personelu na-

uczającego religii i etyki. Wolność religijna ma nie tylko wymiar indywidualny, ale jest także wolnością publiczną wraz z nierozzerwalnym wymiarem wspólnotowym lub zbiorowym, który zobowiązuje państwo do szanowania decyzji różnych Kościołów i wyznań w tej sprawie. Chodzi przy tym nie tylko, a nawet nie tyle o swobodny wybór katechetów, ile szczególnie o wolne wyznaczanie nauczycieli religii i etyki, zważywszy że do kompetencji poszczególnych wyznań należy ocena tożsamości osób, które winny same podzielać zasady danej wiary.

Po drugie, wyrok ze Strasburga uświęca neutralność państwa w dziedzinie religii. Winno ono szanować kryteria, jakimi kierują się poszczególne wyznania przy wyborze swych katechetów, którzy powinni się wyróżniać swym prawidłowym nauczaniem i świadectwem życia chrześcijańskiego także w publicznych placówkach oświatowych, subwencjonowanych przez państwo. Trybunał uznał, że nie jest możliwe, aby państwo wyznaczało nauczycieli religii i moralności, nie łamiąc przy tym swego obowiązku zachowania neutralności w sprawach religii i nie urażając osobistych wierzeń każdego obywatela. Wyrok potwierdza w ten sposób prawa państwa do wymagania od katechetów dokładnych kwalifikacji akademickich, takich samych, jak te, stawiane nauczycielom innych przedmiotów, zarazem jednak państwo nie może wybierać personelu nauczającego w dziedzinie religii, gdyż jest to niezbędna kompetencja Kościoła lub wyznania. Poszanowanie przez państwo decyzji podjętych przez wyznania w tej dziedzinie jest nienaruszalnym elementem wolności religijnej w jej wymiarze zbiorowym.

Po trzecie, Trybunał wyjaśnił wyraźnie, że prawo rodziców, aby ich nieletnie dzieci otrzymywały w szkołach publicznych formację religijną i moralną, zgodną z ich przekonaniami religijnymi, stoi ponad prawem nauczyciela do wolności wypowiedzi w klasie. W szkole pełniona jest funkcja nauczająca, powierzona przez rodziców uczniom określonego wyznania religijnemu, a nie konkretnej jednostce, która zajmuje się takim nauczaniem. Dlatego też rodzice mają najwyższe prawo do nauczania swoich dzieci w dziedzinie religii przez wykładowców wyznaczonych przez władze ich wyznania religijnego, a nie mianowanych bezpośrednio przez państwo ani nie przez nauczycieli, którzy nie pozostają w doskonałej zgodzie z zasadami wyznawanej przez siebie wiary.

I wreszcie w czwartym punkcie dziennik watykański wskazuje na potwierdzenie przez prawników ze Strasburga, że prawo rodziców do wychowania swych nieletnich dzieci zgodnie z własnymi przekonaniem religijnymi przeważa także nad hipotetycznym „prawem do stabilności zatrudnienia” nauczycieli. Tych, którzy są nimi nie z wyboru państwa, ale wyłącznie ze względu na zaufanie okazane im przez władze danego Kościoła lub wyznania. Ta więź zaufania natury religijnej, stanowiąca podstawę prawną wyznaczenia ich jako nauczycieli i będąca w każdym przypadku prawem danego wyznania do swobodnego wybierania własnego personelu, stoi ponad domniemaną stabilnością miejsca pracy.

Podsumowując autor artykułu – Silverio Nieto Núñez, doradca prawny episkopatu hiszpańskiego, zauważa, że wyrok Trybunału strasburskiego dał jasno do zrozumienia całej Europie, że w każdym publicznym ośrodku nauczania (a także w prywatnym) współżycją ze sobą różne prawa podstawowe i że ze względu na szczególną specyfikę nauczania religii – prawa wyznań religijnych do wyboru własnego personelu nauczającego oraz prawa rodziców i nieletnich winny stać ponad prawami nauczycieli do domniemanej wolności wyrażania się bądź stabilności ich miejsc pracy.

Na zakończenie dziennik watykański zapewnił, że Kościół katolicki szanuje wszystkie prawa podstawowe, zwłaszcza, jak w tym wypadku, wolność osobistą i rodzinną oraz prawo do wyrażania i swobodnego szerzenia własnych myśli przez wszystkie osoby. Zarazem jednak Kościół katolicki jest powołany do zapewnienia rodzicom, którzy chcą, aby ich nieletnie dzieci były wychowywane w wierze katolickiej, aby nauka i moralność, przekazywane im w szkole publicznej pozostawały w doskonałej zgodzie z tymi, które rodzice wybrali, jak również z doktryną i magisterium Kościoła.

[za (KAI) / Watykan]

Informacja Ministra Edukacji Narodowej w sprawie regulacji dotyczących ramowych programów nauczania w szkołach publicznych ze szczególnym uwzględnieniem regulacji dotyczących nauczania religii

Dnia 15 maja 2012 roku w siedzibie Ministerstwa Edukacji Narodowej odbyło się kolejne spotkanie przedstawicieli Ministerstwa Edukacji Narodowej i przedstawicieli Sekretariatu Konferencji Episkopatu Polski, dotyczące zapisów Rozporządzenia z dnia 7 lutego 2012 roku w sprawie ramowych programów nauczania w szkołach publicznych ze szczególnym uwzględnieniem regulacji dotyczących nauczania religii/etyki.

Zasady nauczania religii i etyki w szkołach, w tym zasady finansowania tych zajęć, nie uległy zmianie.

Ramowe plany nauczania dla poszczególnych typów szkół zostały określone w formie odrębnych załączników do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych (Dz. U. poz. 204). **Cała treść każdego załącznika stanowi zatem kompletny, odrębny ramowy plan nauczania dla danego typu szkoły.**

Każdy ramowy plan nauczania dla danego typu szkoły, określony w formie odrębnego załącznika do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych, zawiera zajęcia o różnym charakterze:

- pierwsza grupa zajęć to **obowiązkowe zajęcia edukacyjne**, takie jak np. język polski, matematyka, język obcy itd.) **oraz zajęcia rewalidacyjne** dla uczniów niepełnosprawnych, **a wymiary tych zajęć są określone wprost w danym ramowym planie nauczania;**
- druga grupa zajęć to zajęcia edukacyjne, które stają się obowiązkowe po deklaracji rodziców (**religia/etyka, wychowanie do życia w rodzinie, języki mniejszości narodowych, etnicznych lub język regionalny oraz nauka własnej historii i kultury, zajęcia sportowe** w oddziałach i szkołach sportowych oraz w szkołach mistrzostwa sportowego), **a ich wymiar określają rozporządzenia w sprawie:**

- 1) warunków i sposobu organizowania nauki religii w publicznych przedszkolach i szkołach (Dz. U. z 1992 r. Nr 36, poz. 155, z późn. zm.);

- 2) sposobu nauczania szkolnego oraz zakresu treści dotyczących wiedzy o życiu seksualnym człowieka, o zasadach świadomego i odpowiedzialnego rodzicielstwa, o wartości rodziny, życia w fazie prenatalnej oraz metodach i środkach świadomej prokreacji zawartych w podstawie programowej kształcenia ogólnego (Dz. U. z 1999r. Nr 67, poz. 756, z późn. zm.);
- 3) warunków i sposobu wykonywania przez przedszkola, szkoły i placówki publiczne zadań umożliwiających podtrzymywanie poczucia tożsamości narodowej, etnicznej i językowej uczniów należących do mniejszości narodowych i etnicznych oraz społeczności posługującej się językiem regionalnym (Dz. U. z 2007 r. Nr 214, poz. 1579, z późn. zm.);
- 4) warunków tworzenia, organizacji oraz działania klas i szkół sportowych oraz szkół mistrzostwa sportowego (Dz. U. z 2002 r. Nr 126, poz. 1078).

Zarówno **jedne jak i drugie zajęcia w szkole publicznej realizowane są nieodpłatnie**, co jest zgodne z art. 70 ust. 2 Konstytucji RP stanowiącym, że nauka w szkołach publicznych jest bezpłatna.

Podstawy prawne nauczania religii/etyki w szkołach publicznych

W świetle art. 53 ust. 1 i 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483, z późn. zm.) nauczanie religii stanowi immanentny składnik zagwarantowanej w ustawie zasadniczej wolności religii. Dopełnieniem tej zasady jest regulacja zawarta w art. 53 ust. 4 Konstytucji, określająca, że religia kościoła lub innego związku wyznaniowego o uregulowanej sytuacji prawnej może być przedmiotem nauczania w szkole, przy czym nie może być naruszona wolność sumienia i religii innych osób. **Gwarancja wolności religii jest bezwarunkowa w tym znaczeniu, że państwo nie może wprowadzać pozakonstytucyjnych warunków korzystania z jej form wskazanych w art. 53 ust. 2 Konstytucji, które stanowiłyby ograniczenie tej wolności (np. wprowadzić odpłatność za uczestniczenie w obrzędach lub w nauczaniu religii).**

W związku z regulacją zawartą w art. 53 ust. 4 Konstytucji, należy wskazać również **art. 70 ust. 2, który ustanawia zasadę bezpłatności nauczania w szkołach publicznych.**

Gwarancje nauczania religii katolickiej zostały zawarte ponadto w Konkordacie między Stolicą Apostolską i Rzeczpospolitą Polską, podpisanym w Warszawie dnia 28 lipca 1993 r. (Dz. U. z 1998 r.

Nr 51, poz. 318). **W art. 12 ust. 1 Konkordatu Państwo zagwarantowało, że szkoły publiczne podstawowe i ponadpodstawowe oraz przedszkola, prowadzone przez organy administracji państwowej i samorządowej, organizują zgodnie z wolą zainteresowanych naukę religii w ramach planu zajęć szkolnych i przedszkolnych.**

Na poziomie ustawodawstwa zwykłego, **nauczanie religii w szkołach publicznych reguluje ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.) oraz wydane na jej podstawie rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 kwietnia 1992 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w publicznych przedszkolach i szkołach (Dz. U. Nr 36, poz. 155, z późn. zm.).** Ustawa o systemie oświaty w art. 12 ust. 1 wskazuje, że publiczne przedszkola, szkoły podstawowe i gimnazja organizują naukę religii na życzenie rodziców, a szkoły ponadgimnazjalne na życzenie bądź rodziców, bądź samych uczniów; po osiągnięciu pełnoletności o pobieraniu nauki decydują uczniowie. Pełna regulacja zasad nauczania religii w szkołach publicznych znalazła się w cyt. rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej, które określa w sposób szczegółowy i kompletny wszystkie kwestie związane z nauczaniem religii, łącznie z wymiarem zajęć i wystawianiem ocen. **Zgodnie z § 8 rozporządzenia, nauka religii w przedszkolach i szkołach publicznych wszystkich typów odbywa się w wymiarze dwóch zajęć przedszkolnych (właściwych dla danego poziomu nauczania) lub dwóch godzin lekcyjnych tygodniowo. Wymiar lekcji religii może być zmniejszony jedynie za zgodą biskupa diecezjalnego Kościoła Katolickiego albo władz zwierzchnich pozostałych kościołów i innych związków wyznaniowych. Tygodniowy wymiar godzin etyki ustala dyrektor szkoły. Trzeba podkreślić, że jedynym aktem prawnym, który określa wymiar nauki religii jest cyt. rozporządzenie, wydane przez Ministra Edukacji Narodowej w porozumieniu z władzami Kościoła Katolickiego, Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego oraz władzami innych kościołów i związków wyznaniowych. Każda zmiana rozporządzenia wymaga również porozumienia z władzami ww. kościołów związków wyznaniowych.**

Ramowe plany nauczania

Na podstawie art. 22 ust. 2 pkt 1 ustawy o systemie oświaty, minister właściwy do spraw oświaty i wychowania określa ramowe plany nauczania w szkołach publicznych. Ustawa nie definiuje przy tym pojęcia „ramowego planu nauczania”. Wytyczna zawarta w wymienionym przepisie ustawy nakazuje natomiast ministrowi uwzględnienie w akcie wykonawczym wydanym na podstawie omawianego upoważnienia wymiaru godzin do dyspozycji dyrektora szkoły, obowiązującego wymiaru godzin zajęć edukacyjnych dla poszczególnych etapów edukacyjnych, a także wymiaru godzin zajęć rewalidacyjnych dla uczniów niepełnosprawnych.

Na podstawie powyższego upoważnienia zostało wydane, obowiązujące do dnia 31 sierpnia 2012 r., rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 12 lutego 2002 r. w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych (Dz. U. Nr 15, poz. 142, z późn. zm.). Natomiast z dniem 1 września 2012 r. zacznie obowiązywać nowe rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych, podpisane w dniu 7 lutego 2012 r. (Dz. U. z dnia 22 lutego 2012 r., poz. 204). **Obydwa rozporządzenia określają ramowe plany nauczania dla poszczególnych typów szkół publicznych, w formie odrębnych załączników.** Natomiast bezpośrednio w treści rozporządzeń zawarte przepisy wskazujące, jakie rodzaje zajęć określają ramowe plany nauczania oraz w jaki sposób dyrektorzy szkół są obowiązani ustalać szkolne plany nauczania. W rozporządzeniu z 2002 r. każdy ramowy plan nauczania miał postać tabeli, w której wymienione były wszystkie zajęcia edukacyjne, wraz z ich wymiarem na poszczególnych etapach edukacyjnych. W każdej tabeli były wymienione zajęcia z religii/etyki oraz był podany ich wymiar. Jednak trzeba podkreślić, że regulacje te w odniesieniu do religii/etyki miały charakter wyłącznie informacyjny. Jak bowiem wcześniej wspomniano, **pełna regulacja zasad prowadzenia nauki religii w szkołach publicznych znajduje się w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 kwietnia 1992 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w publicznych przedszkolach i szkołach**, stąd też rozporządzenie w sprawie ramowych planów nauczania może ustalić tam wymiar zajęć religii/etyki jedynie recypować, bez możliwości jakiegokolwiek modyfikacji. Nowe rozporządzenie w sprawie ramowych planów nauczania z 2012 r. zostało skonstruowane w sposób odmienny od dotych-

czasowego. Wprawdzie nadal każdy ramowy plan nauczania stanowi osobny załącznik do rozporządzenia, jednak nie mają one już kształtu tabelarycznego, ale charakter opisowy. **W każdym też ramowym planie nauczania szkoły publicznej dla dzieci i młodzieży znajduje się przepis stanowiący, że wymiar godzin przeznaczonych na realizację zajęć religii lub etyki, zajęć wychowania do życia w rodzinie, zajęć języka mniejszości narodowej, etnicznej lub języka regionalnego i naukę własnej historii i kultury oraz zajęć sportowych w oddziałach i szkołach sportowych oraz szkołach mistrzostwa sportowego określają przepisy, o których mowa w § 4 ust. 2 rozporządzenia.**

Nie ma zatem żadnej podstawy do tezy, iż religia/etyka nie została ujęta w ramowych planach nauczania.

Cytowanemu powyżej przepisowi w sprawie ramowych planów nauczania nadano takie brzmienie, ponieważ nie jest właściwe powtórzenie treści przepisu innego rozporządzenia, którego przedmiotem jest ustalenie wymiaru zajęć z religii – wystarczające jest bowiem (i bardziej poprawne) zamieszczenie odesłania do tego przepisu.

Trzeba podkreślić, **że wszystkie zajęcia ujęte w ramowym planie nauczania, łącznie z tymi, których wymiar określają odrębne rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej, nie mogą być w szkole publicznej realizowane odpłatnie, ponieważ naruszałyby to art. 70 ust. 2 Konstytucji RP** (który stanowi, że nauka w szkołach publicznych jest bezpłatna), a w przypadku zajęć religii – dodatkowo art. 53 ust. 1 i 2 ustawy zasadniczej.

Reasumując: rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie ramowych planów nauczania, które wejdzie w życie z dniem 1 września 2012 r., **nie wprowadza żadnych zmian w zakresie sposobu nauczania i wymiaru zajęć religii/etyki, wychowania do życia w rodzinie, języka mniejszości narodowej, etnicznej lub języka regionalnego oraz nauki własnej historii i kultury, zajęć sportowych. Nie powoduje też jakichkolwiek skutków w zakresie sposobu finansowania tych zajęć. W dalszym ciągu są one objęte finansowaniem w ramach części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego.**

Oświadczenie Komisji Wychowania Katolickiego KEP – Wrocław 30 maja 2012 roku

W dniu 30 maja 2012 r. odbyło się we Wrocławiu posiedzenie Komisji Wychowania Katolickiego Konferencji Episkopatu Polski, któremu przewodniczył bp Marek Mendyk.

1. Tematem posiedzenia była sprawa ujednoczenia praktyki przygotowania do I Komunii św. i do sakramentu bierzmowania w diecezjach polskich oraz tematyka II Tygodnia Wychowania, który odbędzie się w dniach 16 – 22 września br. pod hasłem: *Wychowywać, ale jak?*
2. Komisja odniosła się do nowego rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych i podtrzymała stanowisko, że konieczne jest wyraźne przywrócenie zapisu sytuującego religię/etykę w ramowym planie nauczania.
3. W związku z pojawiającymi się w niektórych placówkach oświatowych żądaniem dyrekcji, by programy nauczania religii podlegały procedurze opiniowania na poziomie szkół, Komisja przypomina wyraźny zapis § 4. Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 kwietnia 1992 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w publicznych przedszkolach i szkołach, że *nauczanie religii odbywa się na podstawie programów opracowanych i zatwierdzonych przez właściwe władze kościołów i innych związków wyznaniowych i przedstawionych Ministrowi Edukacji Narodowej do wiadomości. Te same zasady stosuje się wobec podręczników do nauczania religii.* Dlatego też katecheci mogą korzystać z programów i podręczników wskazanych przez miejscowe diecezje, a domaganie się jakichkolwiek opinii na temat programów i podręczników jest bezzasadne.
4. Komisja odniosła się do trwającej od kilku tygodni w mediach dyskusji na temat wieku przystępowania do I Spowiedzi i Komunii św. Przypomniała stanowisko Kościoła wyrażone w KPK oraz wielu dokumentach posoborowych, że I Komunię św. poprzedza I Spowiedź wraz z rozgrzeszeniem.

*W imieniu Komisji
ks. Marek Korgul
Sekretarz*

PUNKT INFORMACYJNY

Zapraszamy do współpracy i na nasze strony:

www.informacja-warszawa.pl, www.skarbiecmazowiecki.pl oraz

www.skarbiecmazowiecki.org

Franciszek Frej

Punkt Informacyjny

00-246 Warszawa, ul. Miodowa 17/19, tel. 22 531 72 47

e-mail: informacja@aci.waw.pl

www.informacja-warszawa.pl

Punkt czynny: pon. – pt. 9.00–18.00

sob. 9.00–15.00

Punkt Informacyjny w „Księgarni na Miodowej”, prowadzony przez Centrum Duszpasterstwa Archidiecezji Warszawskiej Sp. z o.o., zaprasza do współpracy katechetów. Prosimy o przekazywanie informacji o ważnych wydarzeniach w szkołach i parafiach.

Upowszechniamy informacje na temat wydarzeń religijnych i kulturalnych na terenie Warszawy i Mazowsza ze szczególnym uwzględnieniem Archidiecezji Warszawskiej.

Na naszej stronie internetowej podajemy bieżące informacje dotyczące uroczystych Mszy świętych, rekolekcji, nabożeństw, spotkań wspólnot i ruchów, wystaw, koncertów oraz sztuk teatralnych i filmów, które pozostają w zgodzie z moralnością chrześcijańską.

Rozprowadzamy foldery, ulotki i plakaty otrzymane od instytucji współpracujących z Punktem, tj. teatrów, filharmonii, muzeów i domów kultury.

Prowadzimy także informację turystyczną dla polskich i zagranicznych turystów odwiedzających Warszawę, którym rozdawane są informatory i mapy opracowane przez Stołeczne Biuro Turystyki i Urząd Województwa Mazowieckiego.

Współtworzymy stronę internetową www.skarbiecmazowiecki.pl, która powstała w wyniku zrealizowanego projektu „Skarbiec Mazowiecki – szlaki turystyczne obiektów sakralnych w Warszawie i na Mazowszu”, który otrzymał wsparcie ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w latach 2007-2013. Na stronie tej zamieszczone są aktualne propozycje zwiedzania obiektów sakralnych.

Razem z Lokalną Organizacją Turystyczną „Skarbiec Mazowiecki” organizujemy spacery połączone z konkursem dla rodzin z dziećmi pod tytułem „Dzieje Warszawy w baśniach i legendach ukryte”. Spacerzy odbędą się w kolejne soboty od 5 września do 3 października. 10 października nastąpi rozstrzygnięcie konkursu i odbędzie się spektakl dla uczestników.

ADRESY, TELEFONY

Ministerstwo Edukacji Narodowej

00 – 918 Warszawa
Aleje Szucha 25
www.men.waw.pl
tel. centrali 22 347 41 00

Departament Prawny
tel. 22 347 42 73

Departament Kształcenia Zawodowego
i Ustawicznego
tel. 22 347 41 95

Departament Strategii
tel. 22 347 42 41

Mazowieckie Kuratorium Oświaty

00 – 024 Warszawa
Aleje Jerozolimskie 32
tel. centrali 22 551 24 00
Koordynator ds. nauczania religii
Wizytator religii – mgr Zofia Rudzińska

Rada Szkół Katolickich

Skwer Kardynała Wyszyńskiego 6
01 – 015 Warszawa
tel. 22 530 49 07
fax 22 530 49 34

SPIS TREŚCI

WYDZIAŁ DUSZPASTERSTWA DZIECI I MŁODZIEŻY KURII METROPOLITALNEJ WARSZAWSKIEJ	3
PROGRAM ODPRAWY KATECHETYCZNEJ	11
KALENDARIUM WYDZIAŁU DUSZPASTERSTWA DZIECI I MŁODZIEŻY 2016/2017	13
WYCHOWANIE NAŚLADOWANIEM MIŁOSIERNEJ MIŁOŚCI BOGA	19
WSKAZANIA WYDZIAŁU DUSZPASTERSTWA DZIECI I MŁODZIEŻY DOTYCZĄCE MISJI I ZADAŃ KATECHETY	24
SZCZEGÓŁOWE PROPOZYCJE KATECHETYCZNO – WYCHOWAWCZE.....	28
PIERWSZA KOMUNIA ŚWIĘTA DZIECI, ROZPOCZYNAJĄCYCH NAUKĘ SZKOLNĄ W WIEKU 6 LUB 7 LAT.....	32
WSKAZANIA DOTYCZĄCE REKOLEKCJI WIELKOPOSTNYCH	33
PROGRAMY I PODRĘCZNIKI ORAZ MATERIAŁY POMOCNICZE DO KATECHEZY PARAFIALNEJ PRZYGOTOWUJĄCEJ	38
ORAZ MATERIAŁY POMOCNICZE DO KATECHEZY PARAFIALNEJ PRZYGOTOWUJĄCEJ DO PIERWSZEJ KOMUNII ŚWIĘTEJ I SAKRAMENTU BIERZMOWANIA	38
PROGRAMY I PODRĘCZNIKI DO KATECHIZACJI OBOWIĄZUJĄCE NA TERENIE ARCHIDIECEZJI WARSZAWSKIEJ W ROKU SZKOLNYM 2016/2017	40
AWANS ZAWODOWY I FORMACJA PERMANENTNA NAUCZYCIELI RELIGII – KATECHETÓW	52
INFORMACJE BIEŻĄCE	64
WYBRANE WYDARZENIA DUSZPASTERSKIE	65
PROPOZYCJE I INFORMACJE DLA KATECHETÓW	69
OLIMPIADY I KONKURSY.....	83
ANEKS.....	145
ADRESY, TELEFONY	212

Zespół redakcyjny

ks. kan. dr Marek Przybylski

ks. kan. mgr Paweł Sobstyl

ks. mgr lic. Tomasz Zaperty

ks. mgr Jacek Laskowski

ks. mgr Krzysztof Adamski

s. mgr Teresa Janek USJK

Projekt okładki

Dorota Nowacka

Wydział Duszpasterstwa Dzieci i Młodzieży

Kurii Metropolitalnej Warszawskiej

ul. Miodowa 17/19

00-246 WARSZAWA

tel. 22 531 72 21

e-mail: mprzybylski@mkw.pl

Centrum Duszpasterstwa Archidiecezji Warszawskiej

Wydawnictwo Archidiecezji Warszawskiej

ul. Miodowa 17/19

00-246 Warszawa

tel. 22 692 99 00

fax 22 635 55 47

Warszawa 2016